

Tartalom

II *Nem jogalkotási aktusok*

AJÁNLÁSOK

- ★ A Bizottság (EU) 2019/1658 ajánlása (2019. szeptember 25.) az energiahatékonysági irányelv értelmében előírt energiamegtakarítási kötelezettségek átültetéséről 1
- ★ A Bizottság (EU) 2019/1659 ajánlása (2019. szeptember 25.) a 2012/27/EU irányelv 14. cikke értelmében a hatékony fűtési és hűtési potenciálra vonatkozó átfogó értékelések tartalmáról 94
- ★ A Bizottság (EU) 2019/1660 ajánlása (2019. szeptember 25.) az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv fogyasztásmérésre és számlázásra vonatkozó új rendelkezéseinek végrehajtásáról 121

II

(Nem jogalkotási aktusok)

AJÁNLÁSOK

A BIZOTTSÁG (EU) 2019/1658 AJÁNLÁSA

(2019. szeptember 25.)

az **energiahatékonysági irányelv értelmében előírt energiamegtakarítási kötelezettségek átültetéséről**

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 292. cikkére,

mivel:

- (1) Az Unió elkötelezett egy fenntartható, versenyképes, biztonságos és dekarbonizált energiarendszer kialakítása iránt. Az energiaunióra vonatkozó stratégia nagyszabású uniós célokat tűzött ki. 2030-ig legalább további 40 %-kal kívánja csökkenteni az üvegházhatásúgáz-kibocsátást az 1990. évi szinthez képest, legalább 32 %-ra kívánja növelni a megújulóenergia-fogyasztás arányát, és nagymértékű energiamegtakarításra törekszik, javítva az energiabiztonságot, a versenyképességet és a fenntarthatóságot. Az (EU) 2018/2002 irányelv⁽¹⁾ által módosított 2012/27/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽²⁾ (a továbbiakban: energiahatékonysági irányelv) kiemelt célként tűzi ki a legalább 32,5 %-os uniós szintű energiamegtakarítás 2030-ig történő megvalósítását.
- (2) Az energiaszükséglet csökkentése egyike „A stabil és alkalmazkodóképes energiaunió és az előretekintő éghajlatpolitika keretstratégiája” című, 2015. február 25-i bizottsági közleménnyel létrehozott, az energiaunióra vonatkozó stratégia öt dimenziójának. Az energetikai és éghajlati célok uniós megvalósítása az energiahatékonyság prioritizálásától, az „első az energiahatékonyság” elv alkalmazásától, valamint a megújuló energforrások használatának mérlegelésétől függ.
- (3) Az „Európai hosszú távú stratégiai jövőkép egy virágzó, modern, versenyképes és klímasemleges gazdaságról” című közlemény⁽³⁾ hangsúlyozza, hogy az energiahatékonysági intézkedések központi szerepet játszanak a klímasemleges gazdaság 2050-ig történő megvalósításában. Az (EU) 2018/1999 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽⁴⁾ (a továbbiakban: irányításról szóló rendelet) előírja, hogy a tagállamoknak az „első az energiahatékonyság” elvét kell alkalmazniuk.
- (4) A módosított energiahatékonysági irányelv hatásvizsgálatában⁽⁵⁾ szereplő bizottsági becslés szerint az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének végrehajtásával megvalósulna a tagállamok által az energiahatékonysági irányelv értelmében elérendő energiamegtakarítás több mint fele.
- (5) A módosított energiahatékonysági irányelv egyaránt hatással van a jelenlegi (2014–2020) és (főként) a jövőbeni kötelezettségi időszakra (2021–2030 és az azt követő időszak). A tagállamokat támogatni kell az új követelmények végrehajtásában (ez mindkét kötelezettségi időszak tekintetében fontos), a meglévő követelmények eltérő végrehajtásában (ez mindkét kötelezettségi időszak tekintetében fontos), valamint annak meghatározásában, hogy mely követelmények váltak egyértelművé, de maradtak változatlanok.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2002 irányelve (2018. december 11.) az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv módosításáról (HL L 328., 2018.12.21., 210. o.).

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2012/27/EU irányelve (2012. október 25.) az energiahatékonyságról, a 2009/125/EK és a 2010/30/EU irányelv módosításáról, valamint a 2004/8/EK és a 2006/32/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 315., 2012.11.14., 1. o.).

⁽³⁾ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, a Régiók Bizottságának és az Európai Beruházási Banknak: Tiszta bolygót mindenkinek – Európai hosszú távú stratégiai jövőkép egy virágzó, modern, versenyképes és klímasemleges gazdaságról (COM(2018) 773 final).

⁽⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1999 rendelete (2018. december 11.) az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról, valamint a 663/2009/EK és a 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, a 94/22/EK, a 98/70/EK, a 2009/31/EK, a 2009/73/EK, a 2010/31/EU, a 2012/27/EU és a 2013/30/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2009/119/EK és az (EU) 2015/652 tanácsi irányelv módosításáról, továbbá az 525/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 328., 2018.12.21., 1. o.).

⁽⁵⁾ SWD(2016) 402 final.

- (6) A módosított energiahatékonysági irányelv kiterjeszti az energiamegtakarítási kötelezettséget a 2021. január 1. és a 2030. december 31. közötti, illetve az azt követő időszakra (ez a Bizottság felülvizsgálatának tárgyát képezi). A 2021–2030 közötti kötelezettségi időszakban és az azt követő időszakban a tagállamoknak minden évben az ezen időszak és az ezt követő időszak végsőenergia-fogyasztása 0,8 %-ának megfelelő új megtakarítással egyenértékű halmozott végfelhasználási energiamegtakarítást kell elérniük. Ettől eltérően Ciprusnak és Máltának ebben és az ezt követő időszakban a végsőenergia-fogyasztás mindössze 0,24 %-ának megfelelő új megtakarítással egyenértékű halmozott végfelhasználási energiamegtakarítást kell elérnie.
- (7) A módosított energiahatékonysági irányelv emellett pontosítja az energiamegtakarítás mennyiségének kiszámítását. A módosítások egyértelművé teszik, hogy az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek és az alternatív szakpolitikai intézkedések azonos feltételek mellett alkalmazandók, és kombinálhatók egymással. A tagállamok mérlegelési jogkörrel rendelkeznek a kötelezett felek kijelölése és az egyes felek által megvalósítandó energiamegtakarítás mennyiségének meghatározása tekintetében. A módosított energiahatékonysági irányelv rugalmassága révén lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy a különböző típusú rendszerek közül kiválasszák azt, amelyik leginkább megfelel helyzetüknek és körülményeiknek.
- (8) Ha a tagállamok teljesíteni akarják energiamegtakarítási kötelezettségüket, fontos a köztudatban való megerősítés és az energiahatékonysági előnyökre vonatkozó pontos tájékoztatás. Ez történhet képzési vagy oktatási programokkal.
- (9) A módosítások kifejezetten lehetővé teszik, hogy a tagállamok egyes ágazatokra, például az építőiparra vagy a vízügyi ágazatra irányuló szakpolitikai intézkedéseket hozzanak.
- (10) A hatékony vízgazdálkodás jelentős mértékben hozzájárulhat az energiamegtakarításhoz, és a tagállamoknak meg kell vizsgálniuk az erre a területre vonatkozó további intézkedésekben rejlő lehetőségeket. Emellett tanácsos olyan szakpolitikai intézkedéseket kidolgozniuk, amelyek egyidejűleg a környezetvédelemmel és a természeti erőforrások védelmével kapcsolatos egyéb célkitűzéseket is figyelembe vesznek.
- (11) Az energiaszegénység enyhítésére szolgáló erőfeszítések fokozása érdekében a tagállamoknak az energiahatékonysági szakpolitikai intézkedések egy részét prioritásként kell végrehajtaniuk a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások tekintetében, és meg kell határozniuk az energiaszegénység kezelésének módjára vonatkozó követelményeket.
- (12) A módosított energiahatékonysági irányelv egyértelműbb követelményeket tartalmaz az intézkedések élettartamára vonatkozóan. Az energiamegtakarítás mennyiségének kiszámításakor a tagállamoknak figyelembe kell venniük egyrészt azt, hogy egy intézkedés milyen hosszú ideig fog energiamegtakarítást eredményezni, másrészt azt a lehetőséget is, hogy idővel kisebb energiamegtakarítással fog járni.
- (13) A módosított energiahatékonysági irányelv pontosítja, hogy az energiamegtakarítás mennyiségének kiszámításakor a tagállamoknak nem kell figyelembe venniük azokat az intézkedéseket, amelyeket mindenképpen meghoztak volna, és csak olyan megtakarítást jelenthetnek be, amely meghaladja az uniós jogszabályok által előírt minimális mennyiséget. Az épületek felújításával elért energiamegtakarítás kivételt jelent.
- (14) A módosított energiahatékonysági irányelv kihangsúlyozza a nyomon követés és ellenőrzés fontosságát annak biztosításában, hogy az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek és az alternatív szakpolitikai intézkedések megvalósítsák kitűzött céljaikat. Az ezzel az ajánlással együtt kiadott útmutató megmutatja, hogyan hozhatnak létre a tagállamok hatékony mérési, irányítási és ellenőrzési rendszereket.
- (15) Tekintettel arra, milyen fontos az épületeken vagy épületekben megújulóenergia-technológiákkal termelt energia, az ezzel az ajánlással együtt kiadott útmutató ismerteti, hogyan számíthatják ki a tagállamok a kisléptékű, fogyasztásközei megújulóenergia-technológiák felszerelését támogató szakpolitikai intézkedésekből fakadó végfelhasználási energiamegtakarítást az energiamegtakarítási kötelezettségük teljesítése tekintetében.
- (16) A tagállamoknak 2020. június 25-ig hatályba kell léptetniük az energiamegtakarítási kötelezettséget átültető törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket. Az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének módosításai a hatálybalépésükkel hatással lesznek a 2014–2020 közötti kötelezettségi időszakra vonatkozó energiamegtakarítási kötelezettség végrehajtására. Az ezzel az ajánlással együtt kiadott útmutató ebben a tekintetben is támogatni fogja a tagállamokat.
- (17) Elengedhetetlen a módosított energiahatékonysági irányelv teljes átültetése és hatékony végrehajtása, ha az EU el akarja érni a 2030-ra vonatkozó energiahatékonysági célkitűzéseit és teljesíteni akarja azt a kötelezettségvállalását, hogy a fogyasztókat állítja az energiaunió középpontjába.
- (18) A tagállamok mérlegelési jogkörrel rendelkeznek az energiamegtakarítási kötelezettségeikre vonatkozó módosított követelmények oly módon történő átültetése és végrehajtása tekintetében, amely leginkább megfelel nemzeti körülményeiknek. Ez az ajánlás ismerteti a módosított követelményeket, és bemutatja, hogyan érhetők el az irányelv célkitűzései. A cél elsősorban az, hogy a tagállamok egységesen értelmezzék az energiahatékonysági irányelvet az átültetési intézkedéseik kidolgozása során.

- (19) Az ezzel az ajánlással együtt kiadott útmutató kiegészíti és részben hatályon kívül helyezi a Bizottság által az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének vonatkozásában korábban kiadott útmutatót⁽⁶⁾. Ki kell emelni a módosító rendelkezések által a 2014–2020 közötti kötelezettségi időszakra gyakorolt hatást. Figyelembe kell venni az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv (a továbbiakban: 2012/27/EU irányelv) átültetése óta a tagállamoktól a Bizottsághoz érkezett visszajelzéseket.
- (20) Ez az ajánlás nem módosítja az energiahatékonysági irányelv joghatásait, és nem érinti annak a Bíróság által megfogalmazott kötelező erejű értelmezését. Ez az ajánlás az energiamegtakarítási kötelezettséggel kapcsolatos rendelkezésekre összpontosít, és az energiahatékonysági irányelv 7., 7a. és 7b. cikkével, valamint V. mellékletével foglalkozik.
- (21) Az ajánlás melléklete támogatni kívánja a tagállamokat többek között az előírt energiamegtakarítás kiszámításában, a támogatható szakpolitikai intézkedések kidolgozásában és az elért energiamegtakarítás helyes bejelentésében, továbbá magyarázatokat tartalmaz és gyakorlati végrehajtási megoldásokkal szolgál,

ELFOGADTA EZT AZ AJÁNLÁST:

A tagállamok az (EU) 2018/2002 irányelv által bevezetett és a 2012/27/EU irányelv 7., 7a. és 7b. cikkében, valamint V. mellékletében meghatározott követelmények átültetésekor követik az ezen ajánlás mellékletében szereplő iránymutatást.

Kelt Brüsszelben, 2019. szeptember 25-én.

a Bizottság részéről

Miguel ARIAS CAÑETE

a Bizottság tagja

⁽⁶⁾ COM(2013) 762 final és SWD(2013) 451 final, Brüsszel, 2013. november 6.

MELLÉKLET

1. BEVEZETÉS

Ez az ajánlás csak a Bizottság véleményét tükrözi, nem módosítja az irányelvek és rendeletek joghatásait, és nem érinti az energiahatékonyságról szóló módosított 2012/27/EU irányelv (a továbbiakban: energiahatékonysági irányelv) 7., 7a. és 7b. cikkének, valamint V. mellékletének a Bíróság által megfogalmazott kötelező erejű értelmezését. Ez az ajánlás a tagállamoktól az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv átültetése óta a Bizottsághoz érkezett visszajelzéseken, valamint azon alapul, milyen megállapításokat vont le a Bizottság a tagállami értesítésekből, valamint a nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervek és éves jelentések értékeléséből ⁽¹⁾.

Összefoglaló: A 2012/27/EU irányelv főbb módosításai

1. Az energiamegtakarítási kötelezettségre vonatkozó és a kapcsolódó rendelkezések felépítése

- 7. cikk (az energiamegtakarítási kötelezettségre vonatkozó általános szabályok), 7a. cikk (az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerekre vonatkozó szabályok) és 7b. cikk (az alternatív szakpolitikai intézkedésekre vonatkozó szabályok);
- V. melléklet (a számításra vonatkozó közös módszerek és elvek); és
- tervezési és jelentési kötelezettségek az irányításról szóló rendelet értelmében.

2. Az energiamegtakarítási kötelezettség hatálya (2021–2030)

- Új energiamegtakarítási kötelezettségi időszak (2021–2030), valamint a kötelezettség kiterjesztése a 2030 utáni időszakra záró dátum nélkül, ami 2027-ig, majd azt követően 10 évente felülvizsgálandó;
- a 2021–2030 közötti időszakban a tagállamoknak a végsőenergia-fogyasztás legalább 0,8 %-ának megfelelő új éves megtakarítással egyenértékű halmozott végfelhasználási energiamegtakarítást kell elérniük (kivéve Ciprust és Máltát, amelynek a végsőenergia-fogyasztás 0,24 %-ának megfelelő új megtakarítást kell elérnie), ami több, mint a jelenlegi időszakban;
- a tagállamoknak lehetőségük nyílik a megtakarítások eltérő számítására, feltéve, hogy elérik az előírt halmozott végfelhasználási energiamegtakarítást; és
- a tagállamoknak a szakpolitikai intézkedések kidolgozásakor a tagállamok által meghatározandó követelményeknek megfelelően figyelembe kell venniük az energiaszegénység csökkentésének szükségességét.

3. A szakpolitikai intézkedések hatásának kiszámítása

- A tagállamok csak akkor jelenthetnek be az uniós jog végrehajtásából származó energiamegtakarítást, ha az az épületek felújításához kapcsolódik. Ettől eltérve és bizonyos feltételek mellett az új épületekre vonatkozó nemzeti minimumkövetelmények végrehajtásából származó megtakarítások beszámíthatók kizárólag az első kötelezettségi időszak (2014–2020) tekintetében előírt energiamegtakarításba.

⁽¹⁾ Lásd többek között: Economidou et al., 2018. Assessment of the Second National Energy Efficiency Action Plans under the Energy Efficiency Directive (Az energiahatékonysági irányelv értelmében benyújtott második nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervek értékelése). EUR 29272 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2018, ISBN 978-92-79-87946-3, doi:10.2760/780472, JRC110304 (a jelentés elérhető az alábbi internetes oldalon: <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/euro-scientific-and-technical-research-reports/assessment-second-national-energy-efficiency-action-plans-under-energy-efficiency-directive>) és Tsemekidi-Tzeiranaki et al., 2019. Analysis of the Annual Reports 2018 under the Energy Efficiency Directive (Az energiahatékonysági irányelv értelmében benyújtott 2018. évi éves jelentések elemzése). EUR 29667 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2019, ISBN 978-92-79-00173-7, doi:10.2760/22313, JRC 115238 (a jelentés elérhetősége: <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC115238/kjna29667enn.pdf>).

4. Magyarázatok

- Az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek és az alternatív szakpolitikai intézkedések egyaránt használhatók az energiahatékonysági irányelv átültetésére;
- az egyes szakpolitikai intézkedéstípusokból származó energiamegtakarítást az energiahatékonysági irányelv V. mellékletében meghatározott közös elveknek és módszereknek megfelelően kell kiszámítani;
- a mérési és ellenőrzési követelmény pontosítása és annak egyértelművé tétele, hogy milyen fontos az energiahatékonyság-javító intézkedésekre vonatkozó reprezentatív mintavétel;
- a tagállamok az energiahatékonysági irányelv 20. cikke (6) bekezdésének megfelelően nemzeti energiahatékonysági alapot hozhatnak létre alternatív szakpolitikai intézkedésként vagy olyan energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek részeként, amelyek előírják, hogy a kötelezett felek a megtakarításaik egy részével vagy egészével járuljanak hozzá az alaphoz;
- a kiegészítő jellegre vonatkozó követelmény pontosítása (az energiamegtakarítás kiegészíti azt az energiamegtakarítást, amelyre a kötelezett vagy részt vevő fél tevékenysége nélkül is mindenképpen sor került volna), beleértve bizonyos tényezőket, így a potyautasokat, a piaci hatásokat és a meglévő szakpolitikák hatását;
- az energiamegtakarítás kiszámításánál figyelembe kell venni az intézkedések élettartamát és azt, hogy idővel milyen ütemben csökken az energiamegtakarítás; és
- az épületekben vagy épületeken felszerelt kisléptékű, fogyasztásközei megújulóenergia-technológiák használatából származó energiamegtakarítás beszámítható, amennyiben megfelel az V. mellékletnek.

2. A 2021–2030 KÖZÖTTI KÖTELEZETTSÉGI IDŐSZAKRA ELŐÍRT ENERGIAMEGTAKARÍTÁS KISZÁMÍTÁSA

„7. cikk

Energiamegtakarítási kötelezettség

1. A tagállamok legalább az alábbiakkal egyenértékű halmozott végfelhasználási energiamegtakarítást érnek el:

a) [...];

b) 2021. január 1-jétől 2030. december 31-ig minden évben az éves végsőenergia-fogyasztás 0,8 %-ának megfelelő új megtakarítás a 2019. január 1-jét megelőző legutóbbi hároméves időszak átlagában. E követelménytől eltérve, Ciprus és Málta 2021. január 1-jétől 2030. december 31-ig minden évben az éves végsőenergia-fogyasztás 0,24 %-ának megfelelő új megtakarítást ér el a 2019. január 1-jét megelőző legutóbbi hároméves időszak átlagában.”

A fenti b) pont az alábbiak elérését írja elő a tagállamok számára:

- halmozott végfelhasználási energiamegtakarítás (vagyis az energiamegtakarítás teljes nagysága) 2021–2030 között, és
- új megtakarítás (amelynek mértéke nincs meghatározva) ezen időszak minden évében.

Az első kötelezettségi időszakban (2014–2020) valamennyi tagállam esetében azonos az új éves energiamegtakarítás nagysága (1,5 %), a második időszakban (2021–2030) azonban már nem, mert Ciprusnak és Máltának a végsőenergia-fogyasztás⁽²⁾ 0,24 %-ának megfelelő új megtakarítással egyenértékű halmozott végfelhasználási energiamegtakarítást kell elérnie.

Minden tagállamnak 2030. december 31-ig el kell érnie a halmozott végfelhasználási energiamegtakarítás (vagyis a 2021–2030 közötti időszakra vonatkozó teljes energiamegtakarítás) számításokkal meghatározott nagyságát. Az első kötelezettségi időszaktól eltérően ez a mennyiség nem csökkenthető a tagállamok számára biztosított számítási rugalmasság eredményeként⁽³⁾.

A tagállamoknak nem kell az éves végsőenergia-fogyasztás⁽⁴⁾ 0,8 %-ával (illetve Málta és Ciprus esetében 0,24 %-ával) egyenértékű új megtakarításokat elérniük a második kötelezettségi időszak minden évében. A második időszakban és az azt követő időszakokban továbbra is alkalmazható az a jelenleg biztosított számítási rugalmasság, amelynek értelmében a tagállamok eloszthatják az új megtakarítások nagyságát az adott időszakban⁽⁵⁾.

2.1. A második kötelezettségi időszakra előírt halmozott végfelhasználási energiamegtakarítás kiszámítása

A második kötelezettségi időszakra előírt halmozott végfelhasználási energiamegtakarítás nagyságának kiszámításához a tagállamoknak először ki kell számítaniuk a 2019-et megelőző három év (vagyis a 2016 és 2018 közötti időszak) átlagos végsőenergia-fogyasztását⁽⁶⁾.

Következő lépésként az „új” éves megtakarítás egyenértékű mennyiségének megállapításához ezt az átlagot meg kell szorozni 0,8-cal (Ciprus és Málta esetében 0,24-gyel).

Példa:

Egy tagállam 2016. évi 102 Mtoe (millió tonna olajegyenérték), 2017. évi 98 Mtoe és 2018. évi 100 Mtoe nagyságú energiafogyasztásának hároméves átlaga 100 Mtoe.

A halmozott végfelhasználási energiamegtakarítás (2021–2030) kiszámításához így az új megtakarítás minimális nagysága *minden évben* 0,8 Mtoe (100 Mtoe x 0,8).

A tagállamok ezt követően a teljes kötelezettségi időszak vonatkozásában kiszámíthatják a halmozott végfelhasználási energiamegtakarítást.

Példa:

Egy tagállam kiszámítja, hogy a 2016 és 2018 közötti átlagos végsőenergia-fogyasztása 100 Mtoe volt. 2021 tekintetében a teljes végfelhasználási megtakarítás így 0,8 Mtoe (100 × 0,8 x 1) lenne.

Mivel 2021 és 2030 között *minden évben* legalább az új megtakarítással egyenértékű halmozott végfelhasználási energiamegtakarítást kell elérnie, a tagállamnak a 2030-ig hátralévő valamennyi további év vonatkozásában új megtakarítást kell kiszámítania.

A 2022 vonatkozásában kiszámított teljes halmozott végfelhasználási energiamegtakarítás 1,6 Mtoe (100 × 0,8 × 2) (beleértve 0,8 Mtoe új megtakarítást 2022-ben, lent szürkével jelölve).

⁽²⁾ Az energiahatékonysági irányelv 2. cikkének (3) bekezdésében szereplő fogalm meghatározás szerint a „végsőenergia-fogyasztás” „az ipar, a közlekedés, a háztartások, a szolgáltatások és a mezőgazdaság számára szolgáltatott energia. Nem tartozik ide magának az energiaátalakítási ágazatnak és az energetikai iparnak szolgáltatott energiaszállítás”. Az energiahatékonysági irányelv nem határozza meg a végfelhasználás fogalmát, ezért azt az energiamegtakarítási kötelezettségre vonatkozó aránynak megfelelően kell értelmezni. A 7. cikk (1) bekezdése első albekezdésének b) pontja arra irányul, hogy a természetes vagy jogi személyek a saját végső felhasználású energia mennyiségének csökkentésével csökkentsék a végsőenergia-fogyasztást (eltérő rendelkezés hiányában). Az épületeken vagy épületekben termelt megújuló energiából származó energiamegtakarításra külön feltételek vonatkoznak (lásd az energiahatékonysági irányelv (43) preambulumbekzdését és e dokumentum 7.5. szakaszát).

⁽³⁾ Lásd a 3. szakaszt.

⁽⁴⁾ A 2016–2018 közötti időszakra vonatkozó átlag (lásd a 7. cikk (1) bekezdése első albekezdésének b) pontját).

⁽⁵⁾ Lásd még a 2.3. szakaszt.

⁽⁶⁾ Ezzel ellentétben a 7. cikk (1) bekezdése első albekezdésének a) pontja szerint a végső felhasználók számára értékesített energia alapján határozandó meg a 2014–2020 közötti időszakra vonatkozó számítási alapérték (lásd az alábbi dokumentumot: SWD(2013) 451 final, 3. o.).

A 2030-ig hátralévő valamennyi további év vonatkozásában az energiamegtakarítás nagysága hasonlóképpen számítható ki. A 10 éves időszakra előírt teljes halmazott végfelhasználási energiamegtakarítás 44,0 Mtoe ($100 \times 0,8 \times 55$).

Tárgyév	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Végfelhasználási energiamegtakarítás (Mtoe)										0,8	Teljes halmazott végfelhasználási energiamegtakarítás (2030-ig)
									0,8	0,8	
								0,8	0,8	0,8	
							0,8	0,8	0,8	0,8	
						0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	
				0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	
			0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	
		0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	
		0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	
	Összesen (Mtoe)	0,8	1,6	2,4	3,2	4,0	4,8	5,6	6,4	7,2	

(¹) = $100 \times 0,8 \times 55$.

2.2. Statisztikai adatkészlet

2.2.1. Az Eurostat adatkészletének használata

A 2021–2030 közötti kötelezettségi időszakban használandó statisztikai adatkészletek létrehozásához a tagállamoknak az Eurostat statisztikai adatkészletét kell használniuk, amely az előírt megtakarítás mennyiségének kiszámítására vonatkozó alapvető forrás (lásd az irányításról szóló rendelet III. melléklete 1. pontjának c) alpontját).

Az Eurostat 2019-ben az Egyesült Nemzetek Szervezetének Statisztikai Bizottsága által kiadott energetikai statisztikákra vonatkozó nemzetközi ajánlások alapján felülvizsgálta az energiamérleget⁽⁷⁾. A tagállami energiahatékonysági hozzájárulások és energiamegtakarítási kötelezettségek tekintetében létrehozta a „végsőenergia-fogyasztás (Európa, 2020–2030)” külön kategóriát⁽⁸⁾ (kód: FEC2020-2030). Ez az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (1) bekezdése első albekezdésének b) pontjában előírt elemeket tartalmaz, és a tagállamok kötelesek ezt használni az energiamegtakarítási kötelezettség alkalmazásában⁽⁹⁾.

Az új kategóriába az alábbi számtani fogalom meghatározások tartoznak az energiaszisztemről szóló 1099/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹⁰⁾ legutóbbi módosításai alapján:

Végsőenergia-fogyasztás (Európa, 2020–2030) [Valamennyi termék összesen] =

Végsőenergia-fogyasztás [Valamennyi termék összesen]

– Végsőenergia-fogyasztás [Környezeti hő (hőszivattyúk)]

+ Nemzetközi légi közlekedés [Valamennyi termék összesen]

⁽⁷⁾ <https://unstats.un.org/unsd/energy/ires>

⁽⁸⁾ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/6246844/Eurobase-changes-energy.pdf> (lásd a 25. oldalt)

⁽⁹⁾ Az átdolgozott Eurostat-módszertan ismertetése:

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/6246844/Eurobase-changes-energy.pdf>

⁽¹⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1099/2008/EK rendelete (2008. október 22.) az energiaszisztemről (HL L 304., 2008.11.14., 1. o.).

- + Átalakítási input Nagyolvasztók [Valamennyi termék összesen]
- + Átalakítási output Nagyolvasztók [Valamennyi termék összesen]
- + Energiaágazat Nagyolvasztók [Szilárd fosszilis tüzelőanyagok]
- + Energiaágazat Nagyolvasztók [Feldolgozott gázok]
- + Energiaágazat Nagyolvasztók [Tőzeg és tőzegtermékek]
- + Energiaágazat Nagyolvasztók [Olajpala és olajhomok]
- + Energiaágazat Nagyolvasztók [Olaj és petróleumtermékek]
- + Energiaágazat Nagyolvasztók [Földgáz]

2.2.2. Alternatív statisztikai források és szakértői becslések használata

A tagállamok használhatnak alternatív statisztikai forrásokat, de a Bizottságnak benyújtott értesítésben (lásd az irányításról szóló rendelet III. melléklete 1. pontjának c) alpontját) ismertetniük és indokolniuk kell a használatukat, illetve az eredményül kapott mennyiségekben mutatkozó eltéréseket.

Ha adott évekre vonatkozó adatok nem állnak rendelkezésre a tagállami jelentés időpontjában, a tagállamok szakértői becslésekhez is folyamodhatnak (ezeket is meg kell indokolni az értesítésben). Ha a hivatalos adatok elérhetővé válásakor jelentős eltérések vannak a becslőt és a tényleges értékek között, az előírt megtakarítás mennyiségét az utóbbihoz kell igazítani.

Ajánlott, hogy a tagállamok az irányítási mechanizmus keretében a lehető leghamarabb a hivatalos adatokhoz igazítsák a becsléseket az adatoknak az irányításról szóló rendelet értelmében vett következő benyújtásával vagy kötelező jelentésével (például a nemzeti energia- és éghajlat-politikai terv 2023. június 30-ig történő, a rendelet 14. cikkének (1) bekezdése értelmében vett aktualizálásakor).

2.2.3. A közlekedésben felhasznált energia

Az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (2) bekezdése b) pontjának sérelme nélkül ⁽¹⁾ a tagállamok a második kötelezettségi időszakban és az azt követő kötelezettségi időszakokban a közlekedési végsőenergia-fogyasztást a továbbiakban nem hagyhatják ki a számítási alapértékből.

2.2.4. A saját végső használatra termelt energia

Míg az első kötelezettségi időszakban a halmozott végfelhasználási energiamegtakarítások „a végső felhasználók számára értékesített energián” alapulnak, addig az energiahatékonysági irányelv a második és az azt követő minden további kötelezettségi időszak vonatkozásában tudatosan változtat ezen, és a „végsőenergia-fogyasztást” veszi figyelembe.

A tagállamoknak így az ezekre az időszakokra vonatkozó számítási alapértékekbe bele kell foglalniuk a saját végső használatra termelt energiát (például a fotovoltaiikus rendszerek által termelt villamos energiát és a napkollektorokkal vagy a hulladékok ipari együttégetésével termelt hőenergiát).

A „végsőenergia-fogyasztás” elnevezésű Eurostat-kategória (kód: B 101700 ⁽²⁾) – az energiahatékonysági irányelv megvitatása és elfogadása idején – magában foglalt az épületekben vagy épületeken felszerelt kisléptékű, fogyasztásközi technológiák vonatkozásában releváns bizonyos megújuló energiaforrásokat (napenergia, beleértve a fotovoltaiikus energiát és a naphőenergiát, szélenergia, szilárd biomassza, biogáz és folyékony bio-tüzelőanyagok ⁽³⁾). A környezeti hő, például a hőszivattyúkban használt hő nem szerepelt a „végsőenergia-fogyasztás” kategóriában. Annak biztosítása érdekében, hogy az energiamérlegek átdolgozása ne módosítsa az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében meghatározott, a társjogalkotók által elfogadott energiamegtakarítási kötelezettséget, az energiahatékonyság alkalmazásában az Eurostat létrehozta és alkalmazza a „végsőenergia-fogyasztás (Európa, 2020–2030)” külön kategóriát (kód: FEC2020-2030), amely 2030-ig továbbra sem foglalja magában a környezeti hőt ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Lásd a 3.2. és 3.4. szakaszt.

⁽²⁾ „Teljes energiafogyasztás az energiafelhasználás valamennyi terén”.

⁽³⁾ „Végső energiafogyasztás” az 1099/2008/EK rendelet fogalom meghatározása szerint.

⁽⁴⁾ Lásd a 2.2.1. szakaszt. Az új Eurostat-módszertan ismertetése:

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/6246844/Eurobase-changes-energy.pdf>

Az irányításról szóló rendelet III. melléklete 1. pontjának c) alpontja előírja, hogy az Eurostat adatkészlete az alapértelmezett forrás, a tagállamoknak azonban figyelembe kell venniük valamennyi nemzeti szinten elérhető adatot. Abban az esetben, ha ezek eltérnek az Eurostat adataitól, a tagállamoknak fel kell tüntetniük a nemzeti forrásait, amennyiben azok pontosabbak. A tagállamoknak ezeket az adatokat figyelembe kell venniük a számítási alapértékben, illetve a nemzeti energia- és éghajlat-politikai tervükben be kell jelenteniük és ismertetniük kell, hogy milyen adatforrásokat használtak, beleértve az Eurostat adatkészletében nem szereplő, a végsőenergia-fogyasztásra vonatkozó további hivatalos adatokat vagy becsült mennyiségeket.

2.3. Az energiamegtakarítások elosztása a 2021-2030 közötti időszakban

Az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (1) bekezdésének utolsó albekezdése értelmében a tagállamok „döntik el, hogy az új megtakarítás kiszámított mennyiségét hogyan szakaszolják [az egyes időszakokon] belül, feltéve, hogy minden egyes kötelezettségi időszak végéig sikerült elérni az előírt teljes halmozott végfelhasználási energiamegtakarítást”.

Példák:

Az egyik tagállam úgy dönthet, hogy a megtakarítások időben lineáris növekedését választja, egy másik viszont dönthet úgy, hogy későbbi kezdi a megtakarításokat, de a második kötelezettségi időszak közepe/vége felé nagyobb megtakarítást ír elő.

Egy harmadik tagállam dönthet úgy, hogy a halmozott végfelhasználási energiamegtakarítás előírt mennyiségét (például 44,0 Mtoe-t) lentieknek megfelelően elosztja, feltéve, ha 2021 és 2030 között eléri az előírt halmozott megtakarítás mennyiségét (feltéve, hogy valamennyi intézkedés tartós hatással bír, és legalább 2030-ig minden évben megtakarítást eredményez):

Tárgyév	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Végfel-haszná-lási energia-megtakarítás (Mtoe)										0,8	Teljes halmozott végfel-haszná-lási energia-megtakarítás (2030-ig)
									1,1	1,1	
								0,5	0,6	0,6	
							0,7	0,7	0,7	0,7	
						0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	
					0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	
				1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	
			1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	
		0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	
	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4		
Összesen (Mtoe)	0,4	1,3	2,5	3,5	4,3	4,9	5,6	6,1	7,3	8,1	44

Ha egy tagállam energiahatékonysági kötelezettségi rendszert hoz létre vagy tart fenn, nem kell jelentenie, hogyan osztja be az erőfeszítéseit a kötelezettségi időszakban. Ugyanakkor ajánlott, hogy a tagállamok kidolgozzák, hogyan fogják ezt megtenni, és ajánlott ezt bejelenteniük. Az irányításról szóló rendelet III. melléklete 3.1. pontja b) alpontjának megfelelően a tagállamoknak be kell jelenteniük a megtakarítás várható halmozott és éves mennyiségét és a kötelezettségi rendszerük időtartamát.

Az energiahatékonysági irányelv 7b. cikke értelmében alternatív szakpolitikai intézkedéseket és/vagy az energiahatékonysági irányelv 20. cikkének (6) bekezdése értelmében nemzeti energiahatékonysági alapot létrehozó vagy fenntartó tagállamok teljes mérlegelési jogkörrel rendelkeznek azzal kapcsolatban, hogyan osztják el a második kötelezettségi időszakban az előírt halmozott végfelhasználási energiamegtakarításukat. Nem kötelező jelleggel köztes időszakokat vezethetnek be, amelyek eltérő hosszúságúak lehetnek. Ugyanakkor az irányításról szóló rendelet III. melléklete 3.2. pontjának c) alpontja előírja, hogy jelentsék be „az egyes intézkedések alapján várható megtakarítás teljes halmozott és éves összegét és/vagy az energiamegtakarítás mennyiségét a köztes időszakokhoz képest”.

3. AZ ELŐÍRT ENERGIAMEGTAKARÍTÁS KISZÁMÍTÁSÁNAK EGYÉB MÓDJAI

3.1. Arány és hatókör

Az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (2) bekezdésében szereplő lehetőségek nem érintik az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (1) bekezdése első albekezdésének b) pontjában szereplő energiamegtakarítási kötelezettséget. Az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (2) és (4) bekezdése lehetővé teszi, hogy a tagállamok eltérő számítási módszereket alkalmazzanak (például bizonyos nemzeti körülmények figyelembevétele érdekében), de ez nem vezethet az előírt energiamegtakarítás csökkenéséhez, vagyis a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (2) bekezdésében szereplő egy vagy több módszerrel végzett számítások ugyanakkora halmozott minimális energiamegtakarítást eredményeznek, mint amekkorát az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (1) bekezdése első albekezdésének b) pontja előír.

Ezért a 2021–2030 közötti kötelezettségi időszak tekintetében, függetlenül attól, hogy az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (2) és (4) bekezdésében szereplő lehetőségeket használják-e, a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy 2030. december 31-ig megvalósuljon a legalább 0,8 %-nak⁽¹⁵⁾ megfelelő új éves megtakarítással egyenértékű előírt halmozott végsőenergia-fogyasztási megtakarítás. Annak biztosítása érdekében, hogy az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (2) és (4) bekezdése értelmében alkalmazott számítási rugalmasság ne csökkentse a végsőenergia-fogyasztást illetően a kötelezettségi időszakban elérendő új megtakarítás kiszámított minimális nettó mennyiségét, a tagállamok saját éves megtakarítási arányának magasabbnak kell lennie az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (1) bekezdése első albekezdésének b) pontjában előírt halmozott energiamegtakarítás eléréséhez szükséges aránynál⁽¹⁶⁾. A tagállamok nem kötelesek igénybe venni az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (2) bekezdésében felsorolt lehetőségeket.

3.2. Az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (2) bekezdésében szereplő lehetőségek

Az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (2) bekezdése lehetővé teszi, hogy a tagállamok kiszámítsák az energiamegtakarítás előírt mennyiségét

- az éves megtakarítási arálynak a végső felhasználók számára értékesített energiavolumenre vagy a végsőenergia-fogyasztásra való alkalmazásával, a 2016–2018 közötti időszak átlagában, és/vagy
- a közlekedésben felhasznált energiának a számítási alapértékből részben vagy egészben történő kihagyásával, és/vagy
- az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (4) bekezdésében szereplő lehetőségek igénybevételével.

3.3. Saját éves megtakarítási arány és számítási alapérték

Amikor a tagállamok igénybe vesznek egy vagy több lehetőséget, az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (3) bekezdése előírja, hogy meg kell állapítaniuk

- a halmozott végfelhasználási energiamegtakarításuk kiszámításához alkalmazandó saját éves megtakarítási arányukat annak biztosítása érdekében, hogy az előírt energiamegtakarítás ne legyen kevesebb az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (1) bekezdése első albekezdésének b) pontjában előírtnál, és
- saját számítási alapértéküket, amelyből részben vagy egészben kihagyhatják a közlekedésben felhasznált energiát⁽¹⁷⁾.

Ezek kiegészítik⁽¹⁸⁾ az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (1) bekezdése első albekezdésének b) pontja értelmében vett éves új megtakarítási arányra és a halmozott végfelhasználási megtakarításra vonatkozó számításokat.

Az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (5) bekezdésének második albekezdése előírja, hogy függetlenül attól, hogy a tagállamok részben vagy egészben kihagyják-e a közlekedésben felhasznált energiát a számítási alapértékből vagy alkalmazzák-e az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (4) bekezdésben felsorolt lehetőségek valamelyikét, biztosítaniuk kell, hogy a végsőenergia-fogyasztást illetően a 2021-től 2030-ig tartó kötelezettségi időszakban elérendő új megtakarítás kiszámított nettó mennyisége ne legyen kevesebb a 7. cikk (1) bekezdése első albekezdésének b) pontjában említett éves megtakarítási arány alkalmazásából származó mennyiségnél, vagyis 0,8 %-nál (Ciprus és Málta esetében 0,24 %-nál).

3.4. Az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (4) bekezdésében szereplő lehetőségek

A 2021-től 2030-ig tartó kötelezettségi időszakban a tagállamok igénybe vehetnek egy vagy több alábbi lehetőséget (az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (4) bekezdése):

- b) az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer hatálya alá tartozó egyes ipari tevékenységek során fogyasztott energia egy részének vagy egészének kizárása;
- c) az energiaátalakítási és -elosztási ágazatokban elért egyes energiamegtakarítások beszámítása;

⁽¹⁵⁾ Ciprus és Málta esetében 0,24 %.

⁽¹⁶⁾ Lásd az I. függelékét és a 3.2., 3.3. és 3.4. szakaszt.

⁽¹⁷⁾ Lásd az I. függelékét.

⁽¹⁸⁾ Lásd az irányításról szóló rendelet III. mellékletének 2. pontját.

- d) a 2008 végét követően végrehajtott olyan korai fellépések beszámítása, amelyek 2020 után is eredményeznek megtakarítást;
- e) a 2018 elejétől 2020 végéig megvalósított olyan egyéni fellépések beszámítása, amelyek 2020 után is eredményeznek megtakarítást;
- f) a megújulóenergia-technológiák új telepítésének előmozdítására irányuló szakpolitikai intézkedések eredményeként az épületeken vagy az épületekben saját használatra termelt energiamennyiség 30 %-ának kihagyása a számításból; és
- g) a 2014-től 2020-ig tartó kötelezettségi időszakra előírt energiamegtakarításon felüli egyes energiamegtakarítások beszámítása.

Az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (5) bekezdésének b) pontja értelmében ezek a lehetőségek csak „az energiamegtakarításnak a 7. cikk (2) és (3) bekezdésével összhangban kiszámított mennyisége” esetén alkalmazhatók, és mindez „nem eredményezheti az energiamegtakarítás [...] mennyiségének 35 %-nál nagyobb csökkenését”.

Fontos, hogy ezek a lehetőségek nem használhatók az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (1) bekezdése első albekezdésének b) pontja értelmében előírt halmozott végfelhasználási energiamegtakarítás teljes mennyiségének csökkentésére. Más szavakkal, függetlenül attól, hogy a tagállamok részben vagy egészben kihagyják-e a közlekedésben felhasznált energiát a számítási alapértékekből vagy alkalmazzák-e a felsorolt lehetőségek valamelyikét, biztosítaniuk kell, hogy a végsőenergia-fogyasztást illetően a 2021-től 2030-ig tartó kötelezettségi időszakban elérendő új megtakarítás kiszámított nettó mennyisége ne legyen kevesebb az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (1) bekezdése első albekezdésének b) pontjában említett éves megtakarítási arány alkalmazásából származó mennyiségnél⁽¹⁹⁾. Ennek biztosítására az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (5) bekezdése szerint a tagállamoknak ki kell számítaniuk, hogy milyen hatást gyakorol az egy vagy több lehetőség igénybevételére vonatkozó döntés a kötelezettségi időszakban⁽²⁰⁾.

Az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (4) bekezdésének b) és f) pontjában szereplő lehetőségek csak az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (2) és (3) bekezdésének megfelelő saját számítási érték kiszámítása céljából vehetők igénybe. A mennyiségek levonhatók a kiszámított mennyiségből (az előírt korlátozásoknak megfelelően).

A c), d), e) és g) pontban szereplő lehetőségek az energiamegtakarításhoz kapcsolódnak, és csak az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (2) és (3) bekezdése értelmében előírt energiamegtakarítás kiszámított mennyiségébe számíthatók be. Ezért nem használhatók az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (1) bekezdése első albekezdésének b) pontjában szereplő energiamegtakarítási kötelezettség mértékének csökkentésére, de felhasználhatók e kötelezettség teljesítésére.

3.4.1. A lehetőségek részletes ismertetése

3.4.1.1. Az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer hatálya alá tartozó egyes ipari tevékenységek során fogyasztott energia egy részének vagy egészének kizárása (a 7. cikk (4) bekezdésének b) pontja)

Ha egy tagállam csak azzal a lehetőséggel él, hogy részben vagy egészben kizárja az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer hatálya alá tartozó egyes ipari tevékenységek során fogyasztott energiát a számításból (az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (4) bekezdésének b) pontja), meg kell állapítania, hogy ezen ipari tevékenységek vonatkozásában mekkora mennyiségű biztosított vagy értékesített energia felhasználására kerül sor. A számítás a kibocsátáskereskedelmi rendszerrel szembe fordított irányelv⁽²¹⁾ I. mellékletében felsorolt tevékenységekhez használt energián alapul.

Az említett mellékletben felsorolt „energetikai tevékenységekhez” (tüzelőanyag-berendezések 20 MW-ot meghaladó névleges bemenő hőteljesítménnyel – kivéve a veszélyeshulladék-égető és településhulladék-égető létesítményeket –, ásványolaj-feldolgozók, kokszolókemencék) használt energia és a légi közlekedésben használt energia levonásra kerül ebből a mennyiségből⁽²²⁾.

⁽¹⁹⁾ A 7. cikk (5) bekezdésének második albekezdésében meghatározott korlátokon belül.

⁽²⁰⁾ Lásd a 9. szakaszt.

⁽²¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2003/87/EK irányelve (2003. október 13.) az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei közösségen belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról (HL L 275., 2003.10.25., 32. o.), a 2009. április 23-i 2009/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosítva.

⁽²²⁾ A nem az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer hatálya alá tartozó iparágakban felhasznált energiamennyiség megállapításának másik módja, ha az adott ipari ágazatban jelentett végsőenergia-fogyasztást megszorozzuk az üvegházhatást okozó gázok nemzeti nyilvántartása szerinti üvegházhatásúgáz-kibocsátás ETS/nem ETS arányával.

3.4.1.2. Az energiaátalakítási és -elosztási ágazatokban elért energiamegtakarítás (a 7. cikk (4) bekezdésének c) pontja)

Az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (4) bekezdésének c) pontja lehetővé teszi, hogy a tagállamok beszámítsák az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (2) és (3) bekezdésének megfelelően kiszámított energiamegtakarítás mennyiségébe az energiaátalakítási, -szállítási és -elosztási ágazatban – ezen belül a hatékony távfűtési és távhűtési infrastruktúra terén – az energiahatékonysági irányelv 14. cikkének (4) bekezdésében, a 14. cikke (5) bekezdésének b) pontjában, valamint a 15. cikke (1)–(6) és (9) bekezdésében foglalt követelmények végrehajtásának eredményeként elért energiamegtakarítást⁽²³⁾.

3.4.1.3. A 2008. december 31. óta újonnan végrehajtott egyéni fellépésekből származó energiamegtakarítás (a 7. cikk (4) bekezdésének d) pontja)

Ha egy tagállam beszámítja az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (2) és (3) bekezdésének megfelelően kiszámított előírt energiamegtakarítás mennyiségébe a 2008. december 31. óta újonnan végrehajtott egyéni fellépésekből származó energiamegtakarítást, az ilyen fellépéseknek 2020 után is hatást kell gyakorolniuk a 2021–2030 közötti kötelezettségi időszak tekintetében, vagyis 2020. december 31. után új energiamegtakarítást kell eredményezniük. Az energiahatékonysági irányelv 2. cikke (19) bekezdésében szereplő fogalom meghatározás szerint az „*egyéni fellépés*” olyan fellépés, amely ellenőrizhető, és mérhető vagy megbecsülhető energiahatékonysági javulást eredményez és arra egy szakpolitikai intézkedés nyomán került sor. Az energiamegtakarításokat továbbá mérni és ellenőrizni kell.

3.4.1.4. A 2018 elejétől 2020 végéig megvalósított egyéni fellépések (a 7. cikk (4) bekezdésének e) pontja)

Az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (4) bekezdésének e) pontja értelmében a tagállamok beszámíthatják az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (2) és (3) bekezdésének megfelelően kiszámított energiamegtakarítás mennyiségébe a szakpolitikai intézkedésekből származó energiamegtakarítást, feltéve, ha bizonyítják, hogy ezek az intézkedések olyan egyéni fellépéseket eredményeznek, amelyek 2018. január 1-jétől 2020. december 31-ig kerülnek megvalósításra, és amelyek ezt követően is eredményeznek megtakarítást.

Az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (4) bekezdésének d) pontja utal a 2008. december 31. és 2013. december 31. közötti egyéni fellépések végrehajtására, de az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (4) bekezdésének e) pontja csak a 2018. január 1-jétől 2020. december 31-ig megvalósított egyéni fellépésekre vonatkozik. Ez a különbség fontos, amikor a tagállamok egy 2008-ban végrehajtott fellépés esetében legfeljebb 21 éves élettartammal, egy 2018-ban végrehajtott fellépés esetében pedig legfeljebb 12 éves élettartammal számolnak. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a hosszú élettartamú fellépések, például a külső térelhatárolók szigetelése esetében az első eset releváns.

3.4.1.5. A megújulóenergia-technológiák új telepítésének eredményeként az épületeken vagy az épületekben saját használatra termelt energia (a 7. cikk (4) bekezdésének f) pontja)

E lehetőség értelmében a tagállamok kihagyhatják az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (2) és (3) bekezdésének megfelelően előírt energiamegtakarítás mennyiségére vonatkozó számításból a megújulóenergia-technológiák új telepítésének eredményeként az épületeken vagy az épületekben saját használatra termelt energia meghatározott, ellenőrizhető mennyiségét.

E lehetőség használata az alábbi három szempontból korlátozott:

- a megújulóenergia-technológiák új telepítésének eredményeként az épületeken vagy az épületekben saját használatra termelt energia legfeljebb 30 %-a hagyható ki a számítási alaptételekből,
- nem eredményezheti az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (2) és (3) bekezdésével összhangban kiszámított energiamegtakarítás 35 %-nál nagyobb csökkenését, és
- az ilyen energiamennyiség nem hagyható ki az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (1) bekezdése első albekezdésének b) pontja szerinti megtakarítási kötelezettség tekintetében végzett számításokból.

Az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 2. pontjának e) alpontja meghatározza, hogy a kisléptékű, fogyasztásközei megújulóenergia-technológiák épületekbe való beépítését vagy épületekre való felszerelését támogató intézkedések eredményeképpen megvalósuló energiamegtakarítás hogyan számítható bele az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (1) bekezdése értelmében előírt energiamegtakarításba⁽²⁴⁾. Mennyiségi korlátozások nem alkalmazandók.

⁽²³⁾ Lásd a 9. szakaszt.

⁽²⁴⁾ Lásd a 7.5. szakaszt és a X. függelékét.

Mivel az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (4) bekezdésének f) pontja „az épületeken vagy az épületekben saját használatra termelt, ellenőrizhető energiamennyiségre”⁽²⁵⁾ utal (nem a ténylegesen felhasznált mennyiségre), a tagállamoknak meg kell határozniuk, illetve ellenőrizniük kell az új telepítéseket támogató intézkedések eredményeképpen a 2021–2030 közötti kötelezettségi időszakban az épületeken saját használatra termelt megújuló energia mennyiségét (ktoe, MW vagy ezzel egyenértékű mértékegység használatával). Mivel a rendelkezés „ellenőrizhető energiamennyiséget” említ, ez a számítás csak a 2020. december 31. után az épületekbe beépített vagy épületekre felszerelt egységek által 2021–2030 között saját használatra termelt megújuló energia átlagos becsült mennyiségét veheti figyelembe.

Az irányításról szóló rendelet 21. cikke b) pontjának 3. alpontja előírja, hogy a tagállamok integrált nemzeti energia- és éghajlat-politikai eredményjelentéseinek információkat kell tartalmazniuk a nemzeti energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek és az alternatív szakpolitikai intézkedések végrehajtásával kapcsolatban. Ezért 2021. március 15-től (majd ezt követően két évente) tájékoztatást kell nyújtaniuk az újonnan telepített megújulóenergia-technológiák eredményeként az épületeken vagy az épületekben saját használatra termelt energia tényleges mennyiségéről.

Tájékoztató, nem kimerítő jellegű példák

Az alábbi táblázat a technológiák nem kimerítő jellegű felsorolása mellett megmutatja, mennyi energia zárható ki az energiamegtakarítási követelménynek megfelelő számításból. Például egy naphőenergiával és gázzal működő kazán telepítése során 1 000 kWh megújuló energia termelődhet, amelynek 30 %-a (300 kWh) kihagyható a számításból (amennyiben ez nem haladja meg az előírt megtakarítás 35 %-át).

Technológia típusa	Végfelhasználói energiai igény (kWh)	Az épületeken termelt megújuló energia aránya (%)	A megtakarítási célmennyiség csökkentése szempontjából figyelembe vehető energiatermelés (kWh)	30 %, amely figyelmen kívül hagyható a megtakarításokra vonatkozó követelmény szempontjából (kWh)
1. Gáztüzelésű kondenzációs kazán	10 526	0	0	
2. Fatüzelésű kondenzációs kazán	10 870	100	10 870 kWh	3 261
3. Hőszivattyú (hálózati energiával)	2 857	0	0 kWh	
4. Naphőenergiával és gázzal működő kazán	10 474	~10	1 000 kWh	300
naphőenergia-berendezés	1 000	100	1 000 kWh	300
gáztüzelésű kazán	9 474	0	0 kWh	
5. Fotovoltaikus létesítmény	3 500	100	3 500 kWh	1 050

3.4.1.6. Az első kötelezettségi időszakra előírt energiamegtakarítás mennyiségén felüli energiamegtakarítás (a 7. cikk (4) bekezdésének g) pontja)

A tagállamok beszámíthatják az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (2) és (3) bekezdése szerint számolt energiamegtakarítás mennyiségébe az első kötelezettségi időszakra (2014–2020) előírt energiamegtakarításon felüli energiamegtakarítást, feltéve, hogy

— ez a megtakarítás az energiahatékonysági kötelezettségi rendszer vagy alternatív szakpolitikai intézkedések alapján megvalósított egyéni fellépésekből származik, és

⁽²⁵⁾ Az energiahatékonysági irányelv nem határozza meg „az épületeken vagy az épületekben saját használatra termelt energia” fogalmát. Ez a fogalom azonban úgy értendő, hogy az épületek energiahatékonyságáról szóló 2010/31/EU irányelv 2. cikkének (1) bekezdésében meghatározott épületen vagy épületben működő végső fogyasztó saját fogyasztásra megújuló energiát termel, és ezt a saját maga által termelt megújuló energiát a az adott, körülhatárolható helyszínen tárolni tudja. Az „épületeken vagy az épületekben saját használatra termelt energia” fogalma kizárja a saját termelésű, de értékesített vagy a hálózatba betáplált energiát. A nem háztartási termelő-fogyasztók esetében a fogalom kizárja továbbá az elsődleges kereskedelmi vagy szakmai tevékenységnek minősülő energiatermelést.

— a tagállam a nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervében beszámolt az érintett szakpolitikai intézkedésekről, és jelentést tett róluk az elért eredményekről szóló jelentésében a 24. cikk (2) bekezdésével összhangban ⁽²⁶⁾.

4. AZ ELŐÍRT HALMOZOTT VÉGFELHASZNÁLÁSI ENERGIAMEGTAKARÍTÁS ELÉRÉSÉRE SZOLGÁLÓ SZAKPOLITIKAI INTÉZKEDÉSEK KIVÁLASZTÁSA

Az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (10) bekezdése értelmében a tagállamoknak az előírt halmozott végfelhasználási energiamegtakarítást az alábbiakkal kell elérniük:

- energiahatékonysági kötelezettségi rendszer létrehozása,
- alternatív szakpolitikai intézkedések meghozatala, vagy
- a fentiek kombinációja.

Az energiahatékonysági irányelv 7. cikke egyértelművé teszi, hogy az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek és az alternatív szakpolitikai intézkedések egyaránt alkalmazhatók ebben a tekintetben. A tagállamok rendkívül rugalmasan és széles mérlegelési jogkört gyakorolva kiválaszthatják a különböző típusú rendszerek közül azt a rendszert, amelyik leginkább megfelel helyzetüknek és körülményeiknek ⁽²⁷⁾.

Az energiahatékonysági irányelv 7a. cikkének (1) bekezdése és 7b. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy valamennyi szakpolitikai intézkedést az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (1) bekezdése értelmében vett energiamegtakarítási kötelezettség teljesítése céljából kell megtervezni, és hozzá kell tudniuk járulni a „végfelhasználási energiamegtakarításhoz” „a végső felhasználók körében”. Ugyanakkor nem hátrány, ha egy szakpolitikai intézkedés más célokat és célkitűzéseket is figyelembe vesz (például az energetikai szakpolitikák keretében foglalkozik a környezet megőrzésével, védelmével és minőségének javításával vagy a természeti erőforrások körültekintő és észszerű felhasználásával).

Az energiahatékonysági irányelv 2. cikkének (18) bekezdése értelmében a „szakpolitikai intézkedés” olyan szabályozási, pénzügyi, adóügyi, önkéntes vagy tájékoztatási eszköz, amelyet egy tagállamban az előírásoknak megfelelően hoztak létre és hajtottak végre annak érdekében, hogy a piaci szereplők számára olyan támogatási keret, követelmény vagy ösztönző jöjjön létre, amelynek köszönhetően ez utóbbiak energiahatékonysági szolgáltatásokat nyújtanak és vesznek igénybe, valamint egyéb energiahatékonyság-javító intézkedéseket vezetnek be. Elképzelhető, hogy az energiahatékonysági irányelv 7. cikke szempontjából figyelmen kívül kell hagyni az olyan szakpolitikai intézkedéseket, amelyek csak az energiahatékonyságon kívüli szakpolitikai célkitűzéseket támogatnak, vagy csak energetikai szolgáltatások biztosítására vagy vásárlására szolgálnak, vagy nem a végső felhasználók körében elért végfelhasználási energiamegtakarítást eredményeznek. A tagállamoknak minden esetben gondosan értékelniük kell az intézkedéseket, és bizonyítaniuk kell, hogy az energiamegtakarítás közvetlenül ezeknek tulajdonítható.

Függetlenül attól, hogy a tagállamok energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek használata vagy alternatív szakpolitikai intézkedések meghozatala mellett döntenek, biztosítaniuk kell, hogy a szakpolitikai intézkedések figyelembe vehetők legyenek az előírt halmozott végfelhasználási energiamegtakarítások 2030. december 31-ig (vagy az intézkedések dátumától függően egy későbbi megtakarítási időszakban) történő elérése szempontjából.

A szakpolitikai intézkedések kidolgozásakor a fogalommeghatározások alábbi nem kimerítő listáját kell figyelembe venni (a módosított energiahatékonysági irányelvben ezek a fogalommeghatározások nem változtak):

Az energiahatékonysági irányelv 2. cikke

- „(4) „energiahatékonyság”: a teljesítményben, a szolgáltatásban, a termékekben vagy az energiában kifejezett eredmény és a befektetett energia hányadosa;
- (5) „energiamegtakarítás”: az a megtakarított energiamennyiség, amely valamely energiahatékonyság-javító intézkedés végrehajtása előtt és után mért és/vagy becsült fogyasztás alapján kerül meghatározásra, biztosítva az energiafogyasztást befolyásoló külső feltételeknek megfelelő normalizálást;
- (6) „energiahatékonyság-javulás”: az energiahatékonyság növekedése a technológiai, magatartásbeli és/vagy gazdasági változások eredményeképpen;”

⁽²⁶⁾ Az intézkedéseket ezért 2017. április 30-ig kellett bejelenteni, mert a 24. cikk (2) bekezdése az irányításról szóló rendelet 59. cikkének, valamint 54. cikke (3) bekezdésének b) pontja értelmében 2018. december 24-én törésre került.

⁽²⁷⁾ A Bíróság 2018. augusztus 7-i ítélete a C-561/16. sz. *Saras Energia*- ügyben (ECLI:EU:C:2018:633, 35. pont), analógia útján utalva a 2013. szeptember 26-án a C-195/12. sz. *IBV & Cie*-ügyben hozott ítéletre (ECLI:EU:C:2013:598, 62. és 70. pont).

- „(14) „kötelezett fél”: a 7. cikkben említett, a nemzeti energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek hatálya alá tartozó energialeosztó vagy kiskereskedelmienergia-értékesítő;
- (15) „megbízott fél”: olyan jogi személy, amely a kormánytól vagy más közintézménytől felhatalmazást kapott arra, hogy a kormány vagy más közintézmény nevében dolgozzon ki, kezeljen vagy működtessen egy finanszírozási rendszert;
- (16) „részt vevő fél”: olyan vállalkozás vagy közintézmény, amely egy önkéntes megállapodás keretében vállalta bizonyos célkitűzések elérését, vagy amely nemzeti szabályozás hatálya alá tartozik;
- (17) „végrehajtó állami hatóság”: olyan közjogi szerv, amely felel az energiaadóztatás vagy a széndioxidkibocsátás-adóztatás, a finanszírozási rendszerek és eszközök, a pénzügyi ösztönzők, a szabványok és normák, az energiacímkézési rendszerek, valamint az oktatás és képzés megvalósításáért vagy nyomon követéséért;
- (18) „szakpolitikai intézkedés”: olyan szabályozási, pénzügyi, adóügyi, önkéntes vagy tájékoztatási eszköz, amelyet egy tagállamban az előírásoknak megfelelően hoztak létre és hajtottak végre annak érdekében, hogy a piaci szereplők számára olyan támogatási keret, követelmény vagy ösztönző jöjjön létre, amelynek köszönhetően ez utóbbiak energiahatékonysági szolgáltatásokat nyújtanak és vesznek igénybe, valamint egyéb energiahatékonyság-javító intézkedéseket vezetnek be;
- (19) „egyéni fellépés”: olyan fellépés, amely ellenőrizhető, és mérhető vagy megbecsülhető energiahatékonysági javulást eredményez és arra egy szakpolitikai intézkedés nyomán került sor;
- (20) „energiaelosztó”: az a természetes vagy jogi személy, az elosztórendszer-üzemeltetőket is beleértve, aki az energia végső felhasználókhoz, illetve a végső felhasználók számára energiát értékesítő elosztóállomásokhoz történő szállításáért felel;
- (21) „elosztórendszer-üzemeltető”: a 2009/72/EK, illetve a 2009/73/EK irányelv értelmében vett elosztórendszer-üzemeltető;
- (22) „kiskereskedelmienergia-értékesítő vállalkozás”: az a természetes vagy jogi személy, aki energiát ad el a végső felhasználók számára;
- (23) „végső felhasználó”: az a természetes vagy jogi személy, aki saját végső felhasználásra vásárol energiát;
- (24) „energiahatékonysági szolgáltató”: az a természetes vagy jogi személy, aki energiahatékonysági szolgáltatásokat nyújt vagy egyéb energiahatékonyság-javító intézkedéseket hajt végre a végső felhasználók létesítményeiben vagy helyiségeiben;”

Az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (10) bekezdésének alkalmazásában a tagállamok beszámíthatják a 2021–2030 közötti kötelezettségi időszakban újonnan elfogadott szakpolitikai intézkedések eredményeként megvalósuló energiamegtakarítást. A 2014–2020 közötti kötelezettségi időszakban (vagy korábban) elfogadott szakpolitikai intézkedések eredményeként megvalósuló energiamegtakarítást is beszámíthatják, amennyiben az megfelel az energiahatékonysági irányelv 7., 7a. vagy 7b. cikkében szereplő követelményeknek.

A tagállamok a 2020. december 31-ig vagy azt követően elfogadott intézkedések eredményeként megvalósuló energiamegtakarítást csak akkor számíthatják be, ha ezek az intézkedések 2020. december 31. után és 2030. december 31. előtt végrehajtott új egyéni fellépéseket eredményeznek.

Példák az intézkedésekre, fellépésekre és megtakarításokra:

2010-ben az épületek energetikai felújítására irányuló pénzügyi támogatási program indult. Amíg ez a program működik és a releváns időszakban új felújításokhoz vezet, az ilyen felújításokból származó energiamegtakarítás beszámítható a második kötelezettségi időszakra előírt energiamegtakarításba.

2021 előtt sor került egy üzemanyagadó bevezetésére a fogyasztói magatartás megváltozásából származó megtakarítások és a hatékonyabb közlekedés érdekében. Amíg ez az adó érvényben van és a fogyasztói magatartásra gyakorolt hatásai mérhető és ellenőrizhető a legfrissebb árrugalmasság tekintetében, az ebből az intézkedésből származó energiamegtakarítás beszámítható a második kötelezettségi időszakra előírt energiamegtakarításba.

4.1. Energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek

Az energiahatékonysági kötelezettségi rendszernek az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (1) bekezdése első albekezdésének b) pontja értelmében előírt halmozott végfelhasználási energiamegtakarítás elérése érdekében történő alkalmazására vonatkozó döntés melletti legfőbb érv az lehet, hogy az energiaszolgáltatók, az energia- kiskereskedők és az energiaelosztók tudják legjobban azonosítani az energiamegtakarítást az ügyfeleik körében, és képesek lesznek energiamegtakarítást elérni az energetikai szolgáltatásokra vonatkozó üzleti modellekben. Ebben az esetben a tagállamoknak nemzeti szinten ki kell jelölniük egy vagy több kötelezett felet⁽²⁸⁾, és nekik kell megvalósítaniuk az energiamegtakarítást a végső fogyasztók körében⁽²⁹⁾. A kötelezett fél kijelölésének az energiahatékonysági irányelv 7a. cikke (2) bekezdése értelmében objektív és megkülönböztetésmentes kritériumokon kell alapulnia.

A kötelezett feleknek az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek értelmében való kijelölésekor a tagállamoknak figyelembe kell venniük a Bíróság által a C-561/16. sz. ügyben hozott ítéletet. A Bíróság kimondta, hogy a tagállamok „csak az energiaágazat bizonyos meghatározott vállalkozásaival szemben ír[hatnak] elő energiahatékonysági kötelezettségeket, feltéve, hogy e vállalkozások kötelezett felekként történő kijelölése ténylegesen kifejezetten meghatározott, objektív és megkülönböztetésmentes kritériumokon alapul, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia”⁽³⁰⁾.

A tagállamoknak emellett meg kell határozniuk az egyes kötelezett felek (alkategóriái) által eléendő energiamegtakarítás mennyiségét. Ezeket a mennyiségeket ezt követően hozzá kell rendelni az egyes kötelezett felekhez, hogy ellenőrizni lehessen, teljesítették-e kötelezettségeiket.

A 7a. cikk (4) bekezdése lehetővé teszi, hogy a tagállamok a IV. mellékletben meghatározott átváltási tényezők alkalmazásával az egyes kötelezett felek részére előírt energiamegtakarítás mennyiségét végsőenergia-fogyasztásként vagy primerenergia-fogyasztásként fejezzék ki⁽³¹⁾.

A tagállamok azt is eldönthetik, hogy engedélyezik-e vagy előírják-e a kötelezett felek számára, hogy a nemzeti jog értelmében fennálló kötelezettségeik egy részét vagy egészét a nemzeti energiahatékonysági alaphoz való hozzájárulásként teljesítsék⁽³²⁾. Lehetővé tehetik, hogy a kötelezett felek az energiaszolgáltatók⁽³³⁾ vagy egyéb harmadik felek által elért energiamegtakarítást beszámítsák az általuk teljesítendő kötelezettségbe. Az energiahatékonysági irányelv 7a. cikke (6) bekezdésének a) pontja értelmében a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az energiamegtakarítás tanúsítására egyértelmű, átlátható és minden piaci szereplő számára nyitott, a tanúsítás költségeinek minimalizálására törekvő jóváhagyási folyamat mentén kerüljön sor⁽³⁴⁾.

Az energiahatékonysági irányelv 7a. cikkének (3) bekezdése pontosítja, hogy a tagállamok biztosítják, hogy az energiaértékesítő vállalkozások semmilyen módon ne akadályozzák a fogyasztókat abban, hogy szolgáltatót váltsanak.

Az energiahatékonysági irányelv 7a. cikkének (5) bekezdése értelmében a tagállamok olyan mérési, irányítási és ellenőrzési rendszereket vezetnek be, amelyek keretében a kötelezett felek által megvalósított energiahatékonyság-javító intézkedéseknek legalább egy statisztikailag jelentős részén és reprezentatív mintáján dokumentált ellenőrzést végeznek⁽³⁵⁾.

Az energiahatékonysági irányelv 7a. cikke (6) bekezdésének b) pontja értelmében a tagállamok lehetővé tehetik a „tartalékolást és átadást”, vagyis lehetővé tehetik a kötelezett felek számára, hogy az egy adott évben elért megtakarítást a négy megelőző vagy a három következő évben elért megtakarításként vegyék figyelembe. Meg kell jegyezni, hogy ez a rugalmas megközelítés

- csak a 2014. január 1-je óta alkalmazott energiahatékonysági kötelezettségi rendszerekből származó energiamegtakarításra vonatkozik, az alternatív szakpolitikai intézkedésekre nem, és
- időben korlátozott, mert a tagállamok csak valamely kötelezettségi időszakon belül tehetik lehetővé a kötelezett felek számára a „tartalékolást és átadást”.

⁽²⁸⁾ A 2. cikk (14) bekezdése értelmében a „kötelezett fél” a nemzeti energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek hatálya alá tartozó energiaelosztó vagy kiskereskedelmienergia-értékesítő vállalkozás. A tagállamok a helyi energiaközösségek vagy a megújulóenergia-közösségek szerepét is figyelembe vehetik az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek tervezésekor.

⁽²⁹⁾ Lásd az irányítástól szóló rendelet I. melléklete 3.2. pontjának v. alpontját.

⁽³⁰⁾ A C-561/16. sz., *Saras Energia*-ügyben hozott ítélet (ECLI:EU:C:2018:633) 56. pontja.

⁽³¹⁾ A 7a. cikk (4) bekezdése értelmében a kötelezett felek által megvalósított bejelentett megtakarítás kiszámításához is az előírt energiamegtakarítás mennyiségének kifejezéséhez választott módszert kell használni.

⁽³²⁾ Lásd az energiahatékonysági irányelv (17) preambulumbekzdését és a 4.2.2. szakaszt.

⁽³³⁾ A 2. cikk (24) bekezdése szerint az „energiahatékonysági szolgáltató” az a természetes vagy jogi személy, aki energiahatékonysági szolgáltatásokat nyújt vagy egyéb energiahatékonyság-javító intézkedéseket hajt végre a végső felhasználók létesítményeiben vagy helyiségeiben.

⁽³⁴⁾ Lásd a 8. szakaszt és a XII. függelékben szereplő példákat.

⁽³⁵⁾ Lásd a XII. függelék.

Más szavakkal a 2014 és 2020 között elért energiamegtakarítás 2020. december 31. után nem „tartálékolható” és nem „adható át”. A 2021 és 2030 között elért energiamegtakarítás 2020. december 31. előtt vagy 2030. december 31. után nem „tartálékolható” és nem „adható át”. A 2010 után és 2014. január 1-jét megelőzően elért energiamegtakarítás nem „tartálékolható” és nem „adható át” az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (1) bekezdése első albekezdésének b) pontja alkalmazásában.

Mivel az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (8) bekezdése kifejezetten rendelkezik eltérésről, alkalmazása korlátozó, és az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (1) bekezdése első albekezdésének a) pontjára korlátozódik.

Példák:

A 2014-ben (az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek eredményeként) elért energiamegtakarítás beszámítható úgy, mintha 2017-ben valósult volna meg.

A 2014-ben (az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek eredményeként) elért energiamegtakarítás 2021 vonatkozásában nem számítható be.

A 2018-ban (az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek eredményeként) elért energiamegtakarítás 2014 vonatkozásában beszámítható.

Az energiahatékonysági irányelv 7a. cikke (6) bekezdésének második albekezdése értelmében a tagállamok „értékelik a helyzetet és adott esetben intézkedéseket hoznak az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek közvetlen és közvetett költségeinek a nemzetközi versenynek kitett energiaigényes iparágak versenyképességére gyakorolt hatásának minimalisra csökkentése érdekében”.

Általánosságban véve az alábbi kétféle költségről van szó:

- beruházási költségek; és
- igazgatási költségek (beleértve a nyomon követést és a jelentéstételt).

A Bizottság a hatásvizsgálatában⁽³⁶⁾ – a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján – megmutatta, hogy az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek rendkívül költséghatékonyak. Az ilyen rendszerek alkalmazásakor a kötelezett felek kötelesek biztosítani, hogy a végfelhasználási energiamegtakarításra a legalacsonyabb (beruházási és igazgatási) költségek mellett kerüljön sor, különösen akkor, ha a költségek továbbhárulnak a végfelhasználókra. Ez a követelmény akkor is alkalmazandó, ha a kötelezett felek úgy döntenek, hogy elszámolják azt a tanúsított energiamegtakarítást, amelyet az energiahatékonysági szolgáltatók vagy más harmadik felek értek el.

Az energiahatékonysági irányelv 7a. cikkének (7) bekezdése értelmében a tagállamok „évente közzéteszik a rendszer keretében az egyes kötelezett felek vagy a kötelezett felek egyes alkategóriái által elért energiamegtakarítást, valamint az összesített adatokat”. Ezt az információt közzétehetik más olyan adatokkal együtt, amelyeket kötelesek nyilvánosságra hozni. Az ilyen adatok egyéb felek, például a Bizottság általi közzététele nem mentesíti őket e kötelezettség alól.

4.2. Alternatív szakpolitikai intézkedések

Az energiahatékonysági irányelv egyértelművé teszi, hogy nagy fokú rugalmasságot kell biztosítani a tagállamok számára az alternatív szakpolitikai intézkedések megtervezése és végrehajtása során. Az energiahatékonysági irányelv már nem tartalmazza az intézkedéstípusok felsorolását, de a 2. cikkének (18) bekezdésében a „szakpolitikai intézkedés” fogalom meghatározása tartalmazza a lehetséges típusok nem kimerítő jellegű felsorolását: „olyan szabályozási, pénzügyi, adóügyi, önkéntes vagy tájékoztatási eszköz, amelyet egy tagállamban az előírásoknak megfelelően hoztak létre és hajtottak végre annak érdekében, hogy a piaci szereplők számára olyan támogatási keret, követelmény vagy ösztönző jöjjön létre, amelynek köszönhetően ez utóbbiak energiahatékonysági szolgáltatásokat nyújtanak és vesznek igénybe, valamint egyéb energiahatékonyság-javító intézkedéseket vezetnek be”.

A tagállamok mérlegelhetik annak lehetőségét, hogy előmozdítsák a helyi megújulóenergia-közösségek szerepét az alternatív szakpolitikai intézkedések végrehajtásához való hozzájárulásban⁽³⁷⁾.

Az energiahatékonysági irányelv V. mellékletének 3. pontja meghatározza az alternatív szakpolitikai intézkedések tervezésére és kezelésére vonatkozó követelményeket:

- a) a szakpolitikai intézkedések és az egyéni fellépések ellenőrizhető végfelhasználási energiamegtakarítást eredményeznek;
- b) az esettől függően az egyes részt vevő felek, megbízott felek vagy a végrehajtó állami hatóság felelőssége egyértelműen meghatározott;

⁽³⁶⁾ SWD(2016) 402 final, 46. és 47. o.

⁽³⁷⁾ Lásd az irányításról szóló rendelet I. melléklete 3.2. pontjának v. alpontját.

- c) az elért vagy az elérendő energiamegtakarítást átlátható módon határozzák meg;
- d) a szakpolitikai intézkedések által előírt vagy elérendő energiamegtakarítás mennyisége végsőenergia-felhasználásban vagy primerenergia-felhasználásban van kifejezve a IV. mellékletben foglalt átváltási tényezők alkalmazásával;
- e) éves jelentés készítése és közzététele a megbízott felek, a részt vevő felek és a végrehajtó állami hatóságok által elért energiamegtakarításról és az energiamegtakarítás terén érvényesülő éves tendenciákkal kapcsolatos adatokról;
- f) az eredmények nyomon követése és megfelelő intézkedések meghozatala arra az esetre, ha az előrehaladás nem kielégítő;
- g) az egyéni fellépésből származó energiamegtakarítást nem jelenti be egynél több fél;
- h) a részt vevő fél, a megbízott fél vagy a végrehajtó állami hatóság tevékenységei bizonyítottan lényegesek a bejelentett energiamegtakarítás elérésében.

Az energiahatékonysági irányelv 7b. cikkének (2) bekezdése értelmében a tagállamok olyan mérési, irányítási és ellenőrzési rendszereket vezetnek be, amelyek keretében a részt vevő vagy megbízott felek által megvalósított alternatív energiahatékonyság-javító intézkedéseknek legalább egy statisztikailag jelentős részén és reprezentatív mintáján dokumentált ellenőrzést végeznek.

Megjegyzendő, hogy

- a mérést, irányítást és ellenőrzést az említett felektől ⁽³⁸⁾ függetlenül kell elvégezni, és
- a „statisztikailag jelentős része és reprezentatív minta” olyan részhalmaz, amely megfelelően tükrözi az energiatakarékosági intézkedések statisztikai sokaságát, és így lehetővé teszi az összes intézkedés megbízhatóságára vonatkozó észszerűen megbízható következtetések levonását.

4.2.1. *Finanszírozási rendszerek és eszközök, valamint költségvetési ösztönzők*

Ezek olyan, a tagállamok által kidolgozott szakpolitikai intézkedések, amelyek keretében egy monetáris és költségvetési ösztönző energiahatékony technológiák vagy technikák alkalmazását eredményezi, és hatásukra csökken a végfelhasználási energiafogyasztás ⁽³⁹⁾.

Megjegyzendő, hogy

- a hatások mérését, irányítását vagy ellenőrzését a részt vevő és megbízott felektől ⁽⁴⁰⁾ függetlenül kell elvégezni; és
- finanszírozási rendszerek vagy eszközök esetében a finanszírozás
 - állami (európai vagy nemzeti) forrásból származik, vagy
 - állami (európai vagy nemzeti) forrásból és magánforrásból (például bankok, beruházási alapok, nyugdíjalapok) származik, és kifejezetten a végfelhasználási energiamegtakarítást eredményező egyéni fellépések megvalósítására irányul.

4.2.2. *Nemzeti energiahatékonysági alap*

A tagállamok az energiahatékonysági irányelv 20. cikke (6) bekezdésének megfelelően nemzeti energiahatékonysági alapot hozhatnak létre alternatív szakpolitikai intézkedésként vagy az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek részeként, hogy a kötelezett felek a megtakarítási kötelezettséget részben vagy egészben az alaphoz való hozzájárulással teljesítsék.

⁽³⁸⁾ Lásd a XII. függelék.

⁽³⁹⁾ Lásd a III. függelék.

⁽⁴⁰⁾ A „megbízott fél” olyan jogi személy, amely a kormánytól vagy más közintézménytől felhatalmazást kapott arra, hogy a kormány vagy más közintézmény nevében dolgozzon ki, kezeljen vagy működtessen egy finanszírozási rendszert.

Ha egy tagállam az energiahatékonysági kötelezettségek teljesítésének elsődleges módszereként egy nemzeti energiahatékonysági alaphoz való évenkénti hozzájárulási mechanizmust hoz létre, nemzeti jogszabályainak biztosítaniuk kell az alábbiakat:

- az elért energiamegtakarítás egyenértékű az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek keretében elért energiamegtakarítással, és
- a támogatott intézkedések eleget tesznek az energiahatékonysági irányelv 7b. cikkében, a 20. cikke (6) bekezdésében és az V. melléklete 3. pontjában szereplő követelményeknek ⁽⁴¹⁾.

A nemzeti energiahatékonysági alap a tagállam által a nemzeti energiahatékonysági kezdeményezések támogatása céljából létrehozott bármely alap lehet. Létrehozható a gazdasági és pénzügyi támogatási rendszerek, a technikai segítségnyújtás, a képzés és tájékoztatás vagy az energiahatékonyság fokozására irányuló egyéb intézkedések finanszírozása céljából, hogy hozzájáruljon az uniós jog célkitűzéseinek eléréséhez ⁽⁴²⁾. Általában véve az állami alapok (például a piac nem megfelelő működésének kezelésére a piaci alapú mechanizmusok keretében általában mellőzött költségkategóriák vagy intézkedések) és a magántőke kombinálható is a hatékonyabb megoldások érdekében.

Az energiahatékonysági irányelv 7. cikke alkalmazásában történő beszámításhoz a finanszírozás

- állami (európai vagy nemzeti) forrásból származik, vagy
- állami (európai vagy nemzeti) forrásból és magánforrásból (például bankok, beruházási alapok, nyugdíjalapok, kötelezett felek) származik, és kifejezetten a végfelhasználási energiamegtakarítást eredményező egyéni fellépések megvalósítására irányul.

4.2.3. Rendeletek és önkéntes megállapodások

Ezek olyan, a tagállamok által kidolgozott szakpolitikai intézkedések, amelyek energiahatékony technológiák vagy technikák alkalmazását eredményezik, és hatásukra csökken a végfelhasználási energiafogyasztás. Ezek lehetnek

- jogilag kötelező érvényű intézkedések, amelyek konkrét technológiákat vagy technikákat írnak elő, vagy
- olyan önkéntes megállapodások, amelyek keretében a vállalkozások vagy az önkormányzatok vállalnak bizonyos fellépéseket ⁽⁴³⁾.

A „rész vevő fél” olyan „vállalkozás vagy közintézmény, amely egy önkéntes megállapodás keretében vállalta bizonyos célkitűzések elérését, vagy amely nemzeti szabályozás hatálya alá tartozik”.

4.2.4. Standardok és normák

Ezek olyan, a tagállamok által kidolgozott szakpolitikai intézkedések, amelyek célja (például) a termékek, szolgáltatások, épületek és járművek energiahatékonyságának javítása ⁽⁴⁴⁾. Az ezekben a rendszerekben részt vevő felek a „végrehajtó állami hatóságok”.

4.2.5. Energiacímkézési rendszerek

Ezek a tagállamok által létrehozott címkézési rendszerek, kivéve az uniós jog értelmében kötelező rendszereket (például az energiacímkézésről szóló rendeletek vagy az energiacímkézési rendelet ⁽⁴⁵⁾ alkalmazásából származó energiamegtakarítás nem számítható be) ⁽⁴⁶⁾.

Az egyidejűleg végrehajtott egyéb szakpolitikai intézkedések is hatással lehetnek az energiamegtakarításra, így az értékelés tárgyát képező intézkedés bevezetése óta megfigyelt változások nem mindene esetben tulajdoníthatók csak annak az intézkedésnek. A címkézési rendszerek hatását gondosan meg kell vizsgálni az energiamegtakarítással járó, neki tulajdonítható egyéni fellépéssel való összefüggés megállapítására.

⁽⁴¹⁾ A C-561/16. sz., *Saras Energia*-ügyben hozott ítélet (ECLI:EU:C:2018:633 EED) 37. pontja az energiahatékonysági irányelv 7. és 20. cikkéről.

⁽⁴²⁾ Lásd még a C-561/16. sz., *Saras Energia*-ügyben hozott ítélet (ECLI:EU:C:2018:633) 30–33. pontját.

⁽⁴³⁾ III. függelék.

⁽⁴⁴⁾ III. függelék.

⁽⁴⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1369 rendelete (2017. július 4.) az energiacímkézés keretének meghatározásáról és a 2010/30/EU irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 198., 2017.7.28., 1. o.).

⁽⁴⁶⁾ III. függelék.

4.2.6. Képzés és oktatás, beleértve az energetikai tanácsadói programokat

Ezek olyan, a tagállamok által kidolgozott szakpolitikai intézkedések, amelyek energiahatékony technológiák vagy technikák alkalmazását eredményezik, és hatásukra az energetikai auditorok számára szervezett képzési programok, az energetikai menedzserek számára szervezett oktatási programok vagy a háztartások számára szervezett energetikai tanácsadói programok révén csökken a végfelhasználási energiafogyasztás.

Megjegyzendő, hogy

- az ilyen intézkedéseket a „végrehajtó állami hatóságoknak” nyomon kell követniük, és
- gondosan meg kell vizsgálni a hatásukat az alábbiak megállapítása érdekében:
 - a képzési vagy oktatási tevékenység és az annak tulajdonítható egyéni fellépés közötti összefüggés, és
 - az az időtartam, amelyen keresztül a programok továbbra is hatást fejthetnek ki ⁽⁴⁷⁾.

4.2.7. Egyéb alternatív intézkedések

Az alternatív szakpolitikai intézkedések felsorolása nem teljes, és egyéb szakpolitikai intézkedések is alkalmazhatók. A tagállamoknak azonban a Bizottságnak benyújtott értesítésben ismertetniük kell, hogyan kerül sor a megtakarítás egyenértékű nagyságának biztosítására, a nyomon követésre és az ellenőrzésre ⁽⁴⁸⁾.

Az energiafogyasztás csökkentése és a megújuló energia használata az épületekben fontos intézkedés az energiatartósság és üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentése szempontjából, különös tekintettel a 2030-ra kitűzött ambiciózus uniós éghajlat- és energiapolitikai célokra, valamint a Párizsi Megállapodás keretében tett globális kötelezettségvállalásra. Ezért a kisléptékű, fogyasztásközelben megújulóenergia-technológiák épületekbe való beépítését vagy épületekre való felszerelését támogató szakpolitikai intézkedések is az energiamegtakarítási kötelezettség teljesítésének minősülhetnek ⁽⁴⁹⁾.

Az intézkedéseket úgy kell megtervezni, hogy az előző technológiához viszonyítva végfelhasználási energiamegtakarítást eredményezzenek. Például az ilyen energiamegtakarítás bejelenthető az épületek hatékonyabb hűtési vagy fűtési rendszerekre való áttérésének vagy meleg vizes technológiák alkalmazásának eredményeként, függetlenül attól, hogy ez megújuló energia felhasználásával történik-e. Az ilyen energiamegtakarítás még akkor is beszámítható, ha az alternatív szakpolitikai intézkedés célja nem elsődlegesen az energiahatékonyabb fokozása, feltéve, hogy a tagállam bizonyítani tudja, hogy ez az energiamegtakarítás az energiahatékonyabb irányelv V. mellékletében szereplő módszereknek és elveknek megfelelően kiegészítő jellegű, mérhető és ellenőrizhető.

4.2.8. Energiára vagy szén-dioxidra kivetett adók

A végfelhasználási energiafogyasztás csökkentésére irányuló tagállami adózási intézkedések beszámíthatók lehetnek. A tagállamok továbbá más intézkedésekkel, például támogatásokkal is kombinálhatják az adózási intézkedéseket ⁽⁵⁰⁾.

Az energiahatékonyabb ösztönző adózás főként a piac energiafogyasztás által okozott nem megfelelő működését kívánja javítani az energiaforrások vagy az energiahasználat bizonyos típusaira kivetett adóval vagy illetékkel. A szén-dioxidra kivetett adók is ösztönzőleg hathatnak az olyan egyéni fellépésekre, amelyek célja az alacsonyabb szén-dioxid-kibocsátású energiaforrásokra való áttérés. Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy a források ilyen ellenőrzése nem feltétlenül vezet az energiahatékonyabb javulásához.

Az adózási intézkedések célja, hogy a fogyasztók és termelők fizessék az áru (többek között a szén-dioxid-kibocsátás és az üvegházhatás formájában jelentkező) társadalmi költségét.

A gyakorlatban az intézkedések ⁽⁵¹⁾ általában az alábbiakból állnak:

- közvetlen intézkedések – idetartoznak a közvetlenül az „externáliákhoz”, azaz a független harmadik félre hatást gyakorló tevékenységekhez kapcsolódó díjak. Ez az intézkedéstípus hallgatólagosan feltételezi, hogy a piac nem megfelelő működése észlelhető és számszerűsíthető. Ilyen intézkedés például a szén-dioxid-kibocsátás megadóztatása, és

⁽⁴⁷⁾ III. függelék.

⁽⁴⁸⁾ XII. függelék.

⁽⁴⁹⁾ X. függelék.

⁽⁵⁰⁾ Lásd a IV. függelék.

⁽⁵¹⁾ Lásd a IV. függelék.

- közvetett intézkedések – ezek az externáliákat előidéző fogyasztási cikkekre (például a szén-dioxid-kibocsátást okozó üzemanyagokra) vagy az ilyen fogyasztási cikkekhez kapcsolódó fogyasztási cikkekre (például az ilyen üzemanyagot használó autókra) kivetett adók.

A tagállamok új adózási intézkedéseket hozhatnak az új időszakra (2021–2030) vonatkozó energiamegtakarítási kötelezettség teljesítése céljából és/vagy továbbra is alkalmazhatják az első időszak (2014–2020) meglévő intézkedéseit.

Annak meghatározása vonatkozásában, hogy mely energiamegtakarítás jelenthető be többletmegtakarításként⁽⁵²⁾, az V. melléklet 2. pontjának a) alpontja szerint „a tagállamok áttekintik, hogy az adott szakpolitikai intézkedés hiányában hogyan alakulna az energiafogyasztás és -kereslet, figyelembe véve legalább a következő tényezőket: az energiafogyasztási trendek, a fogyasztói magatartás változása, a műszaki fejlődés, valamint az uniós és nemzeti szinten végrehajtott egyéb intézkedések által okozott változások”.

Az adózási intézkedések hatásának kiszámításakor a tagállamoknak továbbá figyelembe kell venniük az V. melléklet 4. pontjában szereplő alábbi követelményeket:

- a) csak a 2003/96/EK vagy a 2006/112/EK tanácsi irányelvben előírt, a tüzelő-, fűtő-, illetve üzemanyagokra vonatkozó adóztatás minimális szintjét meghaladó adózási intézkedésekből származó energiamegtakarítást lehet jóváírni;
- b) az (energiára vonatkozó) adózási intézkedések hatásának kiszámítása során figyelembe vett árrugalmasságnak tükröznie kell az energia iránti kereslet alkalmazkodóképességét az árváltozásokhoz, és az árrugalmasság becsléséhez friss és reprezentatív hivatalos forrásadatokat kell felhasználni;
- c) külön kell elszámolni a kísérő adópolitikai intézkedésekből – köztük a pénzügyi ösztönzőkből vagy az alapokba történő befizetésekből – származó energiamegtakarítást.

A tagállamoknak olyan intézkedéseket kell végrehajtaniuk, amelyek az uniós jog értelmében előírt minimális szint meghaladására törekuszenek, beleértve az alábbiakat:

- az energiatermékek és a villamos energia megadóztatásának minimális szintje⁽⁵³⁾, és
- a közös hozzáadottértékadó-rendszerre vonatkozó rendelkezések⁽⁵⁴⁾ az energiafogyasztó termékek és áruk tekintetében.

A tagállamoknak az (energiára vonatkozó) adózási intézkedéseik hatásának kiszámításakor figyelembe kell venniük az árrugalmasságokat (az energia iránti kereslet alkalmazkodóképességét az árváltozásokhoz), és az árrugalmasságok becslése során az adatok friss és reprezentatív hivatalos forrásait kell használni⁽⁵⁵⁾. Az irányításról szóló rendelet III. melléklete 3.3. pontjának f) alpontja értelmében a tagállamoknak tájékoztatást kell adniuk a számítás módszertanáról, beleértve, hogy milyen árrugalmasságokat alkalmaznak, és azokat miként állapították meg, összhangban az energiahatékonysági irányelv V. mellékletének 4. pontjával.

Az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 4. pontja c) alpontjának alkalmazásában fontos értékelni, hogy milyen kölcsönhatás van az adózási intézkedések és más szakpolitikai intézkedések között. Az egyéb intézkedésekkel együtt alkalmazott adózási intézkedések hatásának kiszámításakor a tagállamoknak ajánlott az alábbiakat használniuk:

- csak rövid távú rugalmasság, vagy
- rövid- és hosszú távú rugalmasság, de a többi intézkedés eredményeként ne jelentsenek be energiamegtakarítást (azaz az adóügyi intézkedést tekintésük a csomag fő szakpolitikai intézkedésének).

⁽⁵²⁾ Lásd a IV. függelékét.

⁽⁵³⁾ A Tanács 2003/96/EK irányelve (2003. október 27.) az energiatermékek és a villamos energia közösségi adóztatási keretének átszervezéséről (HL L 283., 2003.10.31., 51. o.).

⁽⁵⁴⁾ A Tanács 2006/112/EK irányelve (2006. november 28.) a közös hozzáadottértékadó-rendszeréről (HL L 347., 2006.12.11., 1. o.).

⁽⁵⁵⁾ Lásd a IV. függelékét.

A 2021–2030 közötti kötelezettségi időszakot megelőzően végrehajtott adózási intézkedések esetében a tagállamoknak különös figyelmet kell fordítaniuk az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (1) bekezdésének második albekezdésére, amely szerint „A tagállamok azt az energiamegtakarítást számíthatják be, amely 2020. december 31-ig, vagy ezen időpontot követően bevezetett szakpolitikai intézkedésekből származik, feltéve, hogy ezek az intézkedések 2017. december 4. után megvalósítandó új egyéni fellépéseket eredményeznek”.

Ha egy tagállam adózási és támogatási intézkedéseket alkalmaz egyszerre, el kell különítenie az adózási intézkedések, illetve az ezeket kísérő szakpolitikai intézkedések (beleértve a pénzügyi ösztönzőket) eredményeként megvalósuló energiamegtakarítást.

A célidőszakban a rövid távú rugalmasság alapján készített becslésekkel kevésbé valószínű az energiamegtakarítás kettős elszámolása.

4.3. Az energiaszegénység enyhítésére szolgáló szakpolitikai intézkedések

Az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (11) bekezdése értelmében az energiamegtakarítás elérésére vonatkozó kötelezettségeik teljesítését célzó szakpolitikai intézkedések kidolgozásakor a tagállamok figyelembe veszik, hogy enyhíteni kell az energiaszegénységet, annak megfelelő mértékű előírásával, hogy a nemzeti energiahatékonysági kötelezettségi rendszerük keretében tartozó energiahatékonysági intézkedések, az alternatív szakpolitikai intézkedések, illetve a nemzeti energiahatékonysági alap keretében finanszírozott programok vagy intézkedések egy részét prioritásként a – például az energiaszegénység által sújtott – kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások és adott esetben a szociális bérlakások tekintetében kell végrehajtani ⁽⁵⁶⁾.

A nemzeti energia- és éghajlat-politikai tervek alkalmazásában a tagállamoknak az irányításról szóló rendelet 3. cikke (3) bekezdésének d) pontja értelmében ⁽⁵⁷⁾ értékelniük kell az energiaszegénységben élő háztartások számát.

A tagállamoknak a meglévő gyakorlataikat figyelembe véve meg kell határozniuk az arra vonatkozó kritériumokat, hogyan fogják figyelembe venni az energiaszegénységet a szakpolitikai intézkedések keretében. Az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv ⁽⁵⁸⁾ értelmében előírt, az épületállomány felújítására és energiahatékonyságának javítására irányuló hosszú távú intézkedések is hasznosak lesznek az energiaszegénység által érintett háztartások számára. Az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv 2a. cikke értelmében a tagállamok hosszú távú stratégiát dolgoznak ki annak támogatása érdekében, hogy a magán- és köztulajdonban lévő lakó- és nem lakáscélú épületek nemzeti állománya felújítás révén 2050-re nagy energiahatékonyságú és dekarbonizált épületállománnyá váljon.

Ezeknek a stratégiáknak

- elő kell segíteniük a meglévő épületek közel nulla energiaigényű épületekké való költséghatékony átalakítását, és
- fel kell vázolniuk azokat a releváns nemzeti intézkedéseket, amelyek hozzájárulnak az energiaszegénység mérsékléséhez ⁽⁵⁹⁾.

A hatálybalépése, illetve a nemzeti jogba való átültetése vagy végrehajtása óta ez a követelmény – miszerint figyelembe kell venni az energiaszegénység enyhítésének szükségességét – vonatkozik az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek és az alternatív szakpolitikai intézkedések keretében hozott intézkedésekre. A tagállamok szabadon eldönthetik, hogy milyen típusú szakpolitikai intézkedéseket használnak, mivel mindkét lehetőség egyaránt alkalmazható. Ugyanakkor a kiválasztott intézkedéseknek az energiaszegénység enyhítésére kell irányulniuk.

⁽⁵⁶⁾ V. függelék.

⁽⁵⁷⁾ Nemzeti energia- és klímatervekben a tagállamoknak értékelniük kell az energiaszegénységben élő háztartások számát, figyelembe véve a vonatkozó nemzeti összefüggésben az alapvető életszínvonal biztosításához szükséges háztartási energetikai szolgáltatásokat, a meglévő szociális politikát és egyéb releváns politikákat, valamint a Bizottság indikatív iránymutatását a releváns mutatókról – ideértve a földrajzi eloszlást is –, amelyek az energiaszegénység közös megközelítésén alapulnak. Abban az esetben, ha egy tagállam úgy találja, hogy jelentős számú energiaszegénységben élő háztartással rendelkezik, nemzeti tervébe az energiaszegénység csökkentésére irányuló nemzeti indikatív célkitűzést kell belefoglalnia.

⁽⁵⁸⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2010/31/EU irányelve (2010. május 19.) az épületek energiahatékonyságáról (HL L 153., 2010.6.18., 13. o.).

⁽⁵⁹⁾ Az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelvet és az energiahatékonysági irányelvet módosító (EU) 2018/844 irányelv (HL L 156., 2018.6.19., 75. o.) (11) preambulumbekzdése szerint „A tagállamok által meghatározott kritériumok alapján figyelembe kell venni az energiaszegénység enyhítésének szükségességét is. Az energiaszegénység enyhítését célzó intézkedéseiket tartalmazó felújítási stratégiáik felvázolásakor a tagállamok jogosultak arra, hogy meghatározzák, mely intézkedéseket tekintik relevánsnak”.

Az EU Energiaszegénységi Megfigyelőközpontja olyan bizottsági kezdeményezés, amelyek segít a tagállamoknak hatékonyabban mérni, nyomon követni és megosztani az energiaszegénységgel kapcsolatos ismereteket és bevált gyakorlatokat. Segíteni kíván a tagállamoknak a szakpolitikai intézkedések kidolgozásában. A Megfigyelőközpont honlapjának ⁽⁶⁰⁾ „Szakpolitikák és intézkedések” című szakasza példákat hoz a szakpolitikák és intézkedések konkrét típusaira.

4.4. Az ágazatok kiválasztása

A tagállamok rugalmasan kiválaszthatnak egy vagy több konkrét ágazatot az energiamegtakarítási kötelezettségeik teljesítésére az energiahatékonysági irányelv 7a. vagy 7b. cikkének megfelelő szakpolitikai intézkedések bevezetésével ⁽⁶¹⁾. Az irányításról szóló rendelet III. mellékletének 3.1., 3.2. és 3.3. pontja értelmében a tagállamoknak információval kell szolgálniuk az egyes intézkedések tárgyát képező ágazatról vagy ágazatokról (és adózás esetében az adózók célzott rétegéről). Az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 2. pontjának d) alpontja engedélyezi a termékek, berendezések, közlekedési rendszerek, járművek és üzemanyagok, épületek és épületelemek ⁽⁶²⁾, folyamatok vagy piacok energiahatékonysági szintjének növelését ösztönző intézkedéseket.

Az ilyen intézkedéseknek adott esetben meg kell felelniük az alternatív üzemanyagok infrastruktúrájának kiépítéséről szóló 2014/94/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽⁶³⁾ értelmében létrehozott nemzeti szakpolitikai kereteknek. A tagállamok megcélozhatják például az épületeket vagy az ipari ágazatot.

A tagállamok által az éves jelentésekben és a nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervekben bejelentett elért és várható energiamegtakarítás értékelésének megfelelően, az energiahatékonysági irányelv 24. cikke értelmében

- az energiamegtakarítás legnagyobb részét várhatóan általában (például a felújításfinanszírozási rendszerek támogatásával) az épületeket megcélzó intézkedések fogják eredményezni,
- az energiamegtakarítás másodsorban és harmadsorban várhatóan az iparból, illetve a közlekedésből fog származni, és
- az energiahatékonysági kötelezettségi rendszer (ágazatközi szakpolitika) fogja a legnagyobb arányú energiamegtakarítást eredményezni szakpolitikai intézkedésenként, és például a fűtési rendszerek cseréjének előmozdítására szolgáló intézkedések révén az épületekre is kiterjed ⁽⁶⁴⁾. A kiaknázatlan energiamegtakarítási lehetőségeket rejtő további ágazatok (például a közlekedés és a vízügy) hozzájárulhatnak az energiamegtakarítási kötelezettség teljesítéséhez a 2021–2030 közötti időszakban.

4.4.1. Közlekedési ágazat

A Bizottság a 2016. évi hatásvizsgálatában a tagállami jelentések alapján megállapította, hogy a 7. cikk szerinti energiamegtakarítás 6 %-a a közlekedési ágazatra irányuló intézkedésekhez köthető ⁽⁶⁵⁾.

Az első, 2014. évi nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervek és újabban a 2017. évi nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervek óta a tagállamok aktualizálták az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek és az alternatív szakpolitikai intézkedések jegyzékét, és több közlekedési intézkedést jelentettek be. Ezek a fejlemények jelzik, hogy a közlekedési ágazatban 2014–2020 között elért energiamegtakarítás (lehetséges) aránya akár meg is haladhatja a hatásvizsgálatban előre jelzett arányt.

Mivel a közlekedési végsőenergia-fogyasztás szerepel a számítási alapértékben, a közlekedési ágazat nyilvánvaló célágazat lehet a 2021–2030 közötti időszakra vonatkozó energiamegtakarítási kötelezettség teljesítése szempontjából.

⁽⁶⁰⁾ <https://www.energypoverty.eu/policies-measures>

⁽⁶¹⁾ Lásd a II. és III. függelék.

⁽⁶²⁾ Az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv 2. cikkének (9) bekezdése értelmében az „épületelem” egy épületgépészeti rendszer, illetve a külső térelhatárolók valamely eleme.

⁽⁶³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/94/EU irányelve (2014. október 22.) az alternatív üzemanyagok infrastruktúrájának kiépítéséről (HL L 307., 2014.10.28., 1. o.).

⁽⁶⁴⁾ Lásd Economidou et al., 2018. Assessment of the Second National Energy Efficiency Action Plans under the Energy Efficiency Directive (Az energiahatékonysági irányelv értelmében benyújtott második nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervek értékelése). EUR 29272 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2018, ISBN 978-92-79-87946-3, doi:10.2760/780472, JRC110304 (a jelentés elérhető az alábbi internetes oldalon: <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/assessment-second-national-energy-efficiency-action-plans-under-energy-efficiency-directive>) és Tsemekidi-Tzeiranaki et al., 2019. Analysis of the Annual Reports 2019 under the Energy Efficiency Directive (Az energiahatékonysági irányelv értelmében benyújtott 2019. évi éves jelentések elemzése). EUR 29667 EN, Publications.

⁽⁶⁵⁾ VII. függelék.

Példák:

A szakpolitikai intézkedések előmozdíthatják a hatékonyabb gépjárművek használatát (meghaladva a 443/2009/EK⁽⁶⁶⁾, az 510/2011/EU⁽⁶⁷⁾ vagy az (EU) 2019/631⁽⁶⁸⁾ európai parlamenti és tanácsi rendeletben vagy a tiszta járművekről szóló átdolgozott irányelvben⁽⁶⁹⁾ előírt minimális szintet), vagy a kerékpárhasználatot, a gyaloglást és a közösségi közlekedést előnyben részesítő modális váltást, illetve a közlekedés iránti igényt csökkentő mobilitás- vagy várostervezést.

A lényegesség és a kiegészítő jelleg függvényében (lásd az V. melléklet 2. pontját) figyelembe vehetők olyan intézkedések is, amelyek felgyorsítják az új, hatékonyabb gépjárművek elterjedését, vagy olyan szakpolitikák, amelyek támogatják a kilométerenkénti energiafelhasználást csökkentő, jobb teljesítményű üzemanyagokra való áttérést.

4.4.2. Vízügyi ágazat

Az energia és a víz szorosan összefügg a gazdasági életben, több szinten is („a víz és energia közötti összefüggés”). Energetikai célokból, például hűtés, tárolás, bio-tüzelőanyagok vagy a vízenergia céljából szükség van vízre. Vízügyi célokból szükség van energiára, például a szivattyúzáshoz, kezeléshez vagy sótalánításhoz⁽⁷⁰⁾.

Az energiatermelő ágazat a legnagyobb vízfogyasztó, amelynek fogyasztása az összefogyasztás 44 %-át teszi ki⁽⁷¹⁾. A vízügyi ágazat és a szennyvíztisztító ágazat villamosenergia-felhasználása az Unió villamosenergia-felhasználásának 3,5 %-át teszi ki, és ez a részarány várhatóan növekedni fog⁽⁷²⁾. Ugyanakkor a vízvívárgás az Unióban a teljes vízfogyasztás 24 %-át teszi ki, ami jelentős pazarlás és veszteség az elpazarolt vízkészletek és az ilyen készletek kezeléséhez szükséges energia tekintetében.

Az irányításról szóló rendelet és a módosított energiahatékonysági irányelv hatálybalépésével alkalmazni kell az „első az energiahatékonyság” elvet. A vízügyi ágazat az említett elv kedvezményezettjei közé tartozhat.

A hatékony és energiahatékony vízgazdálkodás jelentős mértékben hozzájárulhat az energiamegtakarításhoz. A Nemzetközi Energia Ügynökség (IEA) szerint a globális vízkinyerés 10 %-a az energiatermeléshez kapcsolódik, és ez az arány várhatóan jelentős mértékben nőni fog számos alacsony szén-dioxid-kibocsátású, de vízigényes folyamat előmozdításával, beleértve a villamosenergia-termelést, a bio-tüzelőanyagok gyártását, valamint a szén-dioxid-leválasztást és -tárolást⁽⁷³⁾. A tagállamok ezért feltérképezhetnék, hogy milyen potenciális energiamegtakarítással jár az intelligens technológiák és folyamatok alkalmazása.

Az intelligens technológiák és folyamatok alkalmazása révén megvalósuló potenciális energiamegtakarítás teljeskörű feltérképezésével – és az energiahatékonysági irányelv ezek használatára ösztönzi a tagállamokat⁽⁷⁴⁾ – a tagállamok megoldásokat kereshetnek az energiafogyasztás és a vízfogyasztás közötti összefüggés megszüntetésére.

A tagállamok például megvizsgálhatnák a csapadékvíz és a szennyvíz elkülönített kezeléséhez szükséges kétpillérű rendszer létrehozásában rejlő lehetőségeket. Ezzel elkerülhető lenne a vízkezelési kapacitás fokozásának szükségessége, amely megnövekedett energiafogyasztással járhatna.

A tagállamok a vízzel kapcsolatban korlátozott számú intézkedést jelentettek be a 7. cikk értelmében vett energiamegtakarítási kötelezettségük teljesítésének vonatkozásában. A leggyakoribb intézkedés a meleg víz napkollektorok használatával történő előállítás (a nem megújuló energiaforrásokon alapuló melegvíz-előállítás helyett) vagy a gázzal működő hatékonyabb vízmelegítők, de az ilyen intézkedések inkább a hőtermeléshez kapcsolódnak, nem pedig a víz előállításához.

⁽⁶⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 443/2009/EK rendelete (2009. április 23.) a könnyű haszongépjárművek szén-dioxid-kibocsátásának csökkentésére irányuló közösségi integrált megközelítés keretében az új személygépkocsikra vonatkozó kibocsátási követelmények meghatározásáról (HL L 140., 2009.6.5., 1. o.).

⁽⁶⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 510/2011/EU rendelete (2011. május 11.) az új könnyű haszongépjárművekre vonatkozó kibocsátási követelményeknek a könnyű haszongépjárművek CO₂-kibocsátásának csökkentésére irányuló uniós integrált megközelítés keretében történő meghatározásáról (HL L 145., 2011.5.31., 1. o.).

⁽⁶⁸⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/631 rendelete (2019. április 17.) az új személygépkocsikra és az új könnyű haszongépjárművekre vonatkozó szén-dioxid-kibocsátási előírások meghatározásáról, valamint a 443/2009/EK és az 510/2011/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 111., 2019.4.25., 13. o.).

⁽⁶⁹⁾ „Az Európai Parlament és a Tanács irányelve a tiszta és energiahatékony közúti járművek használatának előmozdításáról szóló 2009/33/EK irányelv módosításáról”. A HL-ben még nem tették közzé.

⁽⁷⁰⁾ További információkért lásd: JRC, Water – Energy Nexus in Europe (A víz és energia közötti összefüggés Európában), 2019, <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC115853>

⁽⁷¹⁾ Lásd a (22) preambulumbekendést.

⁽⁷²⁾ Lásd a (22) preambulumbekendést.

⁽⁷³⁾ További információkért lásd: IEA, World Energy Outlook 2018 (A világ energiaügyi kilátásai, 2018) <https://www.iea.org/weo/water/>

⁽⁷⁴⁾ Lásd a (22) preambulumbekendést.

Az ivóvíz energiahatékony előállításával kapcsolatos szakpolitikai intézkedések a teljes ellátási lánc mentén (elosztás, fogyasztás és szennyvízkezelés) számításba vehetők. A fő nemzeti célkitűzések eddig a vízhiány enyhítésére és a vízminőség javítására irányultak. A hatékonyabb szivattyúk telepítésén túl a bejelentett intézkedés a csökkent vízigény vagy a víz újrafelhasználása révén közvetetten megvalósuló energiamegtakarítást eredményez.

A vízügyi ágazatban a potenciális energiamegtakarítás az alábbiakból származhat:

- a különböző típusú víz előállításához és kezeléséhez használt energiamennyiség csökkentése; és
- a vízigény és a hálózati veszteségek csökkentése, ami a szivattyúzás és kezelés tekintetében kisebb energiaszükségletet eredményez.

A vízügyi ágazat energiamegtakarítása pozitív hatással lehet az önkormányzatok költségvetésére. Különösen abban az esetben, ha a közüzemi vízszolgáltató az önkormányzat tulajdonában van, a víztelepek (szennyvíztelepek) villamosenergia-fogyasztása a villamosenergia-költségek jelentős részét teheti ki. Mivel például az egyes önkormányzatok tudatossága, tapasztalata és kapacitása nagymértékben eltérő lehet, a regionális vagy nemzeti programok hasznosak lehetnek a tapasztalatcsere előmozdítása szempontjából, illetve a technológiai és pénzügyi támogatás így növelheti a potenciális energiamegtakarítást.

Tájékoztató jellegű, nem teljeskörű példák:

A tagállamok intézkedéseket hozhatnak annak érdekében, hogy a víz valamennyi formája esetében a víz előállítása és használata, illetve a szennyvíztisztítás során energiát takarítsanak meg a teljes ellátási lánc mentén:

- ivóvíz előállítása (a felszín alatti víz vagy a felszíni víz szivattyúzása, tisztítása, a tengervíz sótalánítása);
- a vízvesztés csökkentése az elosztó hálózatban;
- a végfelhasználók vízfogyasztásának csökkentése (beleértve az ipari folyamatokra, öntözésre, háztartási célokra használt vizet);
- a háztartási víz visszaforgatásával a vízfogyasztás csökkentése;
- a szennyvíz tisztítása újrafelhasználás vagy szennyvízként való kibocsátás céljából (szivattyúzás, szennyvízkezelési eljárások, hővisszanyerés); és
- a csapadékvíz kezelésére használt energiamennyiség csökkentése (a csapadékvíz-kezelő rendszerek esetében a kezelési teher csökkentése).

5. AZ IRÁNYELV ÁTDOLGOZÁSÁNAK HATÁSA AZ ELSŐ KÖTELEZETTSÉGI IDŐSZAKRA

A tagállamoknak hatályba kell léptetniük azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy legkésőbb 18 hónappal az energiahatékonyági irányelv hatálybalépését követően, azaz 2020. június 25-ig megfeleljenek a módosított energiamegtakarítási kötelezettségnek.

A tagállamoknak meg kell felelniük az alábbiaknak:

- az energiahatékonyági kötelezettségi rendszerek vagy egyéb szakpolitikai intézkedések hatásának kiszámítására vonatkozó közös módszerek és elvek (az energiahatékonyági irányelv V. melléklete),
- az arra vonatkozó követelmény, hogy a szakpolitikai intézkedések (energiahatékonyági kötelezettségi rendszerek és alternatív szakpolitikai intézkedések) kidolgozásakor figyelembe kell venni az energiaszegénység enyhítésének szükségességét, bár különböző intézkedések hozhatók az energiaszegénység által érintett háztartások érdekében (az energiahatékonyági irányelv 7. cikkének (11) bekezdése),
- az a rendelkezés, amely szerint az uniós jog végrehajtásából származó megtakarítás nem jelenthető be, kivéve a felújítási intézkedéseket és a hatékonyabb háztartási készülékek és járművek korai cseréjét (az energiahatékonyági irányelv V. melléklete 2. pontjának b) alpontja),
- az arra vonatkozó követelmény, hogy az energiamegtakarítás kiszámításának figyelembe kell vennie az intézkedések élettartamát és a megtakarítások idővel történő csökkenésének arányát (az energiahatékonyági irányelv V. melléklete 2. pontjának g) alpontja – a hatálybalépéstől), és

— az arra vonatkozó a követelmény, hogy az energiamegtakarítási kötelezettség teljesítése során a kiskereskedelmienergia-értékesítő vállalkozások (az energiahatékonysági kötelezettségi rendszer értelmében) ne akadályozzák a fogyasztókat abban, hogy szolgáltatót váltsanak (az energiahatékonysági irányelv 7a. cikkének (3) bekezdése).

A tagállamok a módosított energiahatékonysági irányelvet már a határidő előtt átültethetik és végrehajthatják. Ilyen esetekben az első kötelezettségi időszak végéig fennmaradó időszak vonatkozásában

- igénybe vehetik az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (8) bekezdésében biztosított eltérést,
- igénybe vehetik az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 2. pontjának b) alpontjában biztosított eltérést, és
- dönthetnek úgy, hogy a kötelezett felek – részben vagy egészben – a nemzeti energiahatékonysági alaphoz való hozzájárulással teljesítsék az energiamegtakarítási kötelezettségüket (az energiahatékonysági irányelv 20. cikkének (6) bekezdése).

Azok a tagállamok, amelyek az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (4) bekezdése a)–d) pontjának alkalmazásához folyamodnak az első kötelezettségi időszakra előírt energiamegtakarítás mennyiségének kiszámítása során, az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (5) bekezdése a) pontjának megfelelően elkülönítetten alkalmazzák a kiválasztott lehetőségeket és külön számítják ki azok hatását az első időszakra vonatkozóan.

6. AZ ELŐÍRT ENERGIAMEGTAKARÍTÁS MENNYISÉGÉBE TÖRTÉNŐ BESZÁMÍTÁS

Az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (1) bekezdése értelmében a két kötelezettségi időszak (az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (1) bekezdése első albekezdésének a) pontjának megfelelően a 2014 és 2020 közötti időszak, valamint a b) pontban említett, 2021 és 2030 közötti időszak) két külön időszak.

Főszabály szerint, ahogy az első időszak vonatkozásában is, csak az adott időszakban elért energiamegtakarítás számítható be az arra az időszakra vonatkozó kötelezettség teljesítésébe, kivéve, ha az energiahatékonysági irányelv másképp rendelkezik.

A tagállamok visszamenőlegesen nem számíthatnak be energiamegtakarítást, vagyis az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (7) bekezdése értelmében a 2020. december 31. után elért energiamegtakarítás nem számítható bele a 2014-től 2020-ig tartó időszakra előírt mennyiségbe.

Az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (1) bekezdésének második albekezdése értelmében a tagállamok azt az energiamegtakarítást számíthatják be a 2021–2030 közötti időszakra előírt mennyiségbe, amely 2020. december 31-ig, vagy ezen időpontot követően bevezetett szakpolitikai intézkedésekből származik, feltéve, hogy ezek az intézkedések 2020. december 31. után megvalósítandó új egyéni fellépéseket eredményeznek ⁽⁷⁵⁾.

A tagállamok főszabály szerint az adott évben megvalósult energiamegtakarítást csak az adott évre számíthatják be. Az energiahatékonysági irányelv 7a. cikke (6) bekezdésének b) pontja értelmében az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerrel rendelkezők lehetővé tehetik, hogy a kötelezett felek egy adott évben elért megtakarítást a négy megelőző vagy a három következő évben elért megtakarításként vegyenek figyelembe, amennyiben ez az időszak nem nyúlik túl az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében foglalt kötelezettségi időszak végén.

Tájékoztató jellegű példa:

A 2014-ben megvalósult energiamegtakarítás beszámítható (három évvel később) 2017-re, de a 2024-ben megvalósult energiamegtakarítás nem számítható be 2020-ra, mert bár a négy megelőző év egyikéről van szó, de külön kötelezettségi időszakban.

Az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (8) bekezdése konkrét eltérést tartalmaz ettől az elvtől. Ha egy 2009. december 31. és 2014. december 31. között bármikor érvényben lévő energiahatékonysági kötelezettségi rendszer lehetővé tette, hogy egy kötelezett fél „tartalékoláshoz és átadáshoz” folyamodjon (az energiahatékonysági irányelv 7a. cikke (6) bekezdésének b) pontja), az adott tagállam a 2010-et követően, de 2014. január 1-jét megelőzően bármely adott évben elért energiamegtakarítást úgy számíthatja be, mintha azt 2013. december 31. után és 2021. január 1. előtt érte volna el, feltéve, hogy az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (8) bekezdésében szereplő alábbi követelmények mindegyike teljesül:

- a) 2009. december 31. és 2014. december 31. között valamikor hatályban volt az energiahatékonysági kötelezettségi rendszer, amely be volt építve a tagállamnak a 24. cikk (2) bekezdése alapján benyújtott első nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervébe;
- b) a megtakarítás az energiahatékonysági kötelezettségi rendszer keretében keletkezett;

⁽⁷⁵⁾ Lásd a 4. szakaszban szereplő fogalom meghatározásokat.

- c) a megtakarítás kiszámítására az V. melléklettel összhangban kerül sor; és
- d) a nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervekben beszámoltak azokról az évekről, amelyekben az elért megtakarítás beszámításra került.

7. KÖZÖS MÓDSZEREK ÉS ELVEK A 7., A 7A. ÉS A 7B. CIKK, VALAMINT A 20. CIKK (6) BEKEZDÉSE SZERINTI ENERGIAHATÉKONYSÁGI KÖTELEZETTSÉGI RENDSZEREK VAGY MÁΣ SZAKPOLITIKAI INTÉZKEDÉSEK HATÁSÁNAK KISZÁMÍTÁSÁHOZ

Az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (9) bekezdése értelmében a tagállamok biztosítják, hogy az energiahatékonysági irányelv 7a. és 7b. cikkében, valamint a 20. cikke (6) bekezdésében említett szakpolitikai intézkedések eredményeként elért megtakarítás kiszámítása az energiahatékonysági irányelv V. mellékletével összhangban történjen.

7.1. MÉRÉSI MÓDSZEREK

7.1.1. MÉRÉSI MÓDSZEREK AZ ADÓZÁSI INTÉZKEDÉSEKTŐL ELTÉRŐ SZAKPOLITIKAI INTÉZKEDÉSEK TEKINTETÉBEN

Az energiahatékonysági irányelv V. mellékletének 1. pontja meghatározza, milyen módszerek használhatók az adózási intézkedésekből származóktól eltérő energiamegtakarításnak az energiahatékonysági irányelv 7., 7a. és 7b. cikkének, valamint a 20. cikke (6) bekezdésének alkalmazásában történő kiszámításához.

A kötelezett, a részt vevő vagy a megbízott felek, illetve a végrehajtó állami hatóságok az energiamegtakarítás kiszámításához az alábbi módszereket alkalmazhatják:

- a) várható energia-megtakarítás, hasonló létesítményekben végrehajtott korábbi, függetlenül ellenőrzött energiafejlesztések eredményeire tett hivatkozással. Az általános megközelítés „előzetes” megközelítésnek minősül;
- b) mért megtakarítás, amikor az intézkedés vagy intézkedéscsomag megvalósítása nyomán elért megtakarítás úgy kerül meghatározásra, hogy rögzítik az energiafelhasználás tényleges csökkenését, kellően figyelembe véve olyan, a fogyasztást befolyásolható tényezőket, mint az addicionalitás, a kihasználtság, a termelési szintek és az időjárás. Az általános megközelítés „utólagos” megközelítésnek minősül;
- c) nagyságrendi megtakarítás, amikor a megtakarítások műszaki becslését alkalmazzák. Ez a megközelítés csak akkor alkalmazható, amikor egy adott létesítmény tekintetében nehéz vagy aránytalanul költséges megbízható mért adatokat megállapítani; ilyen eset például egy attól eltérő kWh teljesítményű kompresszor vagy elektromos motor cseréje, mint amellyel kapcsolatban független megtakarítási adatokat mértek, vagy ha a szóban forgó becsléseket nemzeti szinten meghatározott módszertanok és referenciaértékek alapján végezték olyan, képesítéssel vagy akkreditációval rendelkező szakértők, akik függetlenek az érintett kötelezett, részt vevő vagy megbízott felektől;
- d) felmérésen alapuló megtakarítás, amikor a fogyasztóknak a tanácsokra, tájékoztató kampányokra, címkézési vagy tanúsítási rendszerekre vagy az okos mérésre adott reakcióit mérik fel. Ez a megközelítés csak a fogyasztói magatartás változásából fakadó megtakarítások esetében alkalmazható. Nem használható a fizikai intézkedések foganatosításából adódó megtakarításokra.

7.1.2. MÉRÉSI MÓDSZEREK AZ ADÓZÁSI INTÉZKEDÉSEK ESETÉBEN

Az energiahatékonysági irányelv 7b. cikke értelmében bevezetett, adózási vonatkozású szakpolitikai intézkedésekből származó energiamegtakarítás meghatározásakor ⁽⁷⁶⁾ az energiahatékonysági irányelv V. mellékletének 4. pontjában szereplő alábbi elvek alkalmazandók:

- a) csak a 2003/96/EK vagy a 2006/112/EK tanácsi irányelvben előírt, a tüzelő-, fűtő-, illetve üzemanyagokra vonatkozó adóztatás minimális szintjét meghaladó adózási intézkedésekből származó energiamegtakarítást lehet jóváírni;
- b) az (energiára vonatkozó) adózási intézkedések hatásának kiszámítása során figyelembe vett árrugalmasságnak tükröznie kell az energia iránti kereslet alkalmazkodóképességét az árváltozásokhoz, és az árrugalmasság becsléséhez friss és reprezentatív hivatalos forrásadatokat kell felhasználni;
- c) külön kell elszámolni a kísérő adópolitikai intézkedésekből – köztük a pénzügyi ösztönzőkből vagy az alapokba történő befizetésekből – származó energiamegtakarítást.

⁽⁷⁶⁾ Lásd a IV. függelékét.

7.2. Az intézkedések élettartama és az energiamegtakarítás arányának csökkenése az élettartam során

Az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 2. pontjának i) alpontja értelmében „az energiamegtakarítás kiszámítása során figyelembe kell venni az intézkedések élettartamát és azt, hogy idővel milyen arányban csökkennek a megtakarítások. Ezt a kiszámítást az egyes egyéni fellépések által a végrehajtásuk időpontjától 2020. december 31-ig vagy adott esetben 2030. december 31-ig tartó időszakban majd elért megtakarítások összeadásával kell elvégezni. A tagállamok ehelyett bevezethetnek más olyan módszert is, amely a becslések szerint legalább ugyanolyan teljes megtakarításmennyiséget eredményez. Más módszerek használata esetén a tagállamok biztosítják, hogy az e módszerrel kiszámított energiamegtakarítás teljes mennyisége ne haladja meg az energiamegtakarítás azon mennyiségét, amelyet annak eredményeképpen kaptak volna, ha összeszámolják az egyes egyéni fellépések által a végrehajtásuk időpontjától 2020. december 31-ig vagy adott esetben 2030. december 31-ig tartó időszakban majd elért megtakarításokat”.

Az egyéni energiamegtakarítási fellépés „élettartama” arra utal, hogy energiamegtakarításra nemcsak a végrehajtás évében, hanem a későbbi években is sor kerülhet. Az „élettartam” ezért az az időszak, amelyben a fellépés továbbra is mérhető energiamegtakarítást eredményez.

A fellépések élettartama során megvalósuló energiamegtakarítás kiszámításakor a tagállamok

— minden fellépéshez hozzárendelhetik azt a „valós” energiamegtakarítást, amelyet a végrehajtás évétől kezdődően a második kötelezettségi időszak végéig (vagyis 2030. december 31-ig) elérnek, ez az úgynevezett „egyszerű” módszer⁽⁷⁷⁾.

A 2030 utáni energiamegtakarítás hozzárendelése nem engedélyezett. A tagállamok a 2030 előtt bevezetett szakpolitikai intézkedésekből származó energiamegtakarítást csak akkor számíthatják be a 2030 utáni időszakra előírt mennyiségbe, ha ezek az intézkedések új egyéni fellépéshez vezetnek a következő kötelezettségi időszakban;

— a várható időtartamot tükrözi jelzőszámot alkalmazhatnak⁽⁷⁸⁾;

— maximalizálhatják az egyéni fellépésekhez hozzárendelt élettartamot⁽⁷⁹⁾, például a tagállamok maximálisan 5 évben határozhatják azt meg. Az ezt a módszert alkalmazó tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az eredmény ne haladja meg az „egyszerű” megközelítés eredményét; vagy

— teljes élettartamban számolnak, de a jövőbeli energiamegtakarítást e módszer alkalmazása mellett „diszkontálják”⁽⁸⁰⁾, és a következő években évi 10 %-os diszkontrátával leírhatják az energiamegtakarítást, amennyiben ez észszerű megoldás. Az ezt a módszert alkalmazó tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az eredmény ne haladja meg az „egyszerű” megközelítés eredményét.

A bármely szakpolitikai intézkedésből származó energiamegtakarításnak az előírt halmozott végfelhasználási energiamegtakarításba való beszámításakor a tagállamoknak figyelembe kell venniük az alábbiakat:

- i. mikor kerül sor az intézkedés végrehajtására;
- ii. az éves energiamegtakarítás mennyisége; és
- iii. az intézkedés 2030-ban is fog-e energiamegtakarítást eredményezni⁽⁸¹⁾.

Az épületekre vonatkozó szakpolitikai intézkedések tekintetében az EN 15459-1:2017 uniós szabvány⁽⁸²⁾ már iránymutatást tartalmaz az élettartam értékelésére.

⁽⁷⁷⁾ SWD(2013) 451 final, (47) és (49)–(52) preambulumbekkezdés.

⁽⁷⁸⁾ SWD(2013) 451 final, (53) preambulumbekkezdés.

⁽⁷⁹⁾ SWD(2013) 451 final, (54) preambulumbekkezdés.

⁽⁸⁰⁾ SWD(2013) 451 final, (55) preambulumbekkezdés.

⁽⁸¹⁾ Lees, E., és Bayer, E. (2016. február), *Toolkit for energy efficiency obligations* (Regulatory Assistance Project) (Az energiahatékonysági kötelezettségek eszköztára – Szabályozási segítségnyújtási projekt); <http://www.raponline.org/document/download/id/8029>

⁽⁸²⁾ Energy performance of buildings – Economic evaluation procedure for energy systems in buildings – Part 1: Calculation procedures; <https://www.en-standard.eu/din-en-15459-1-energy-performance-of-buildings-economic-evaluation-procedure-for-energy-systems-in-buildings-part-1-calculation-procedures-module-m1-14/>.

Különös figyelmet kell fordítani az olyan magatartási jellegű intézkedések élettartamának bejelentésére, amelyek nem kapcsolódnak fizikai intézkedésekhez.⁽⁸³⁾ A magatartási jellegű intézkedések nagymértékben visszafordíthatók, mert a hatékony viselkedés fenntartásának időtartama számos tényezőtől függhet. Ha például a környezetkímélő vezetés a támogatott hatékony viselkedés, akkor a vezetőktől és a környezetkímélő vezetési képzés típusától függően a környezetkímélő vezetési képzés hatásai tarthatnak néhány napig, de akár néhány évig is.

Példák arra, hogyan számítható ki az intézkedések élettartama

1. „Egyszerű” módszer

Egy egyéni fellépés (például ablakcsere) évente 1 toe energiafogyasztást takarít meg, és ezt követően is éveken át biztosítja ezt az energiamegtakarítást. Ha a fellépésre 2021-ben kerül sor, 2021-ben 1 toe energiamegtakarítással jár, majd azt követően 2030-ig minden évben 1 toe megtakarítást eredményez, ami 2030-ig összesen 10 toe. Ha a fellépésre 2022-ben kerül sor, 2022 és 2030 között minden évben 1 toe energiamegtakarítással jár, ami összesen 9 toe. Ha a fellépésre 2030-ban kerül sor, csak az arra az évre vonatkozó kötelezettségbe fog beleszámítani, összesen 1 toe mennyiségben.

Egy tagállamnak 65 Mtoe energiát kell megtakarítania az adott időszakban, és ezt várhatóan évi egy tájékoztatósi kampánnyal éri el, amely például egymillió fellépéssel (egy felmérés szerint az egyes fellépések hatékonysága 1 toe) és évi egymillió ablakcserevel (a becslések szerint minden ablakcsere hatékonysága 1 toe) jár. Minden tájékoztatósi kampány a végrehajtás adott évében 1 Mtoe energiamegtakarítást eredményezne, vagyis a 10 kampány összesen **10 Mtoe** energiamegtakarítással járna tíz éven át 2030. december 31-ig. Az egymillió ablakcsere az első évben 10 Mtoe energiamegtakarítással járna, a második évben 9 Mtoe, a harmadik évben 8 Mtoe, a negyedik évben 7 Mtoe, az ötödik évben 6 Mtoe, a hatodik évben 5 Mtoe, a hetedik évben 4 Mtoe, a nyolcadik évben 3 Mtoe, a kilencedik évben 2 Mtoe, a tizedik évben pedig 1 Mtoe energiamegtakarítást eredményezne, ami 2030. december 31-ig összesen **55 Mtoe**. A tájékoztatósi kampányokból és az ablakcserekből származó energiamegtakarítás nagysága így **65 Mtoe** (10 Mtoe + 55 Mtoe).

Ezzel szemben egy rövid élettartamú fellépés (például egy tájékoztató kampány) a végrehajtás évében 1 toe energiát takaríthat meg, a következő években pedig nem járna energiamegtakarítással. 2021 és 2030 között bármikor kerül is sor a végrehajtásra, a hozzájárulása 1 toe lesz.

Ha egy tagállam elsősorban rövid élettartamú egyéni fellépéseket vezet be a tízéves kötelezettségi időszak kezdetén, további intézkedéseket kell hoznia a 7. cikk (1) bekezdése első albekezdésének b) pontjában előírt energiamegtakarítás elérésére.

Az „egyszerű” módszer egyértelműen teljesíti azt a követelményt, hogy a számítási módszernek az előírt energiamegtakarítás tényleges eléréséhez kell vezetnie. A tagállamok ugyanakkor megfelelőbbnek tarthatnak alternatív módszereket.

2. „Jelzőszám-módszer”

Alternatív megoldásként minden fellépéshez jelzőszám társul, amely tükrözi a fellépés várt élettartamát. Egy tájékoztató kampány jelzőszáma 0,25 lenne, míg egy ablakcsere jelzőszáma 6. Ha minden egyes fellépés évente 1 toe energiát takarít meg, a tájékoztató kampánynak tulajdonítható megtakarítás 0,25 toe (1 x 0,25 toe). Az ablakcsereének tulajdonítható energiamegtakarítás – a végrehajtás évétől függetlenül – 6 toe (1 x 6 toe).

A tájékoztató kampányok ekkor 0,25 Mtoe energiamegtakarítással számíthatók be a végrehajtás évében vagy **2,5 Mtoe** nagyságban a 2030 végéig tartó tíz évben összesen végrehajtott 10 kampányt tekintve. Ha ebben az időszakban 7 millió ablakcsereére kerül sor, akkor az ebből származó 7 Mtoe energiamegtakarítást a jelzőszámmal (6) megszorozva **42 Mtoe** energiamegtakarítást kapunk. A tájékoztatósi kampányokból és az ablakcserekből származó energiamegtakarítás nagysága így **44,5 Mtoe** (2,5 Mtoe + 42 Mtoe).

Az ezt a módszert alkalmazó tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az eredmény ne haladja meg az „egyszerű” megközelítés eredményét.

3. Maximalizálási módszer

Egy másik lehetőség az egyéni fellépésekhez rendelt élettartam maximalizálása. Például választható öt éves időkorlát. Egy tájékoztató kampányból származó energiamegtakarítás **1,25 Mtoe** lenne, például 0,25 Mtoe 2022-ben, 0,25 Mtoe 2023-ban, 0,25 Mtoe 2024-ben, 0,25 Mtoe 2025-ben és 0,25 Mtoe 2026-ban. Az ablakcsereéből származó energiamegtakarítás – a végrehajtás évétől függetlenül – (1 x 5), azaz **5 Mtoe** lenne, például 1 Mtoe 2022-ben, 1 Mtoe 2023-ban, 1 Mtoe 2024-ben, 1 Mtoe 2025-ben és 1 Mtoe 2026-ban.

⁽⁸³⁾ Lásd még a VI. és VIII. függelékét.

Az ezt a módszert alkalmazó tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az eredmény ne haladja meg az „egyszerű” megközelítés eredményét.

A szakpolitikai intézkedések energiahatékonysági szempontból való teljes értékének meghatározásához az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 2. pontjának i) alpontja értelmében a tagállamoknak figyelembe kell venniük, hogy az energiamegtakarítás az egyes intézkedések élettartama alatt csökken⁽⁸⁴⁾. Ennek célja az energiamegtakarítás reális beszámításának biztosítása, tekintettel arra, hogy elképzelhető például, hogy egy új energiahatékony termék néhány év használat után nem ugyanakkora energiamegtakarítást eredményez⁽⁸⁵⁾. A tagállamoknak ezért ezt figyelembe kell venniük a módszertanukban. A csökkenés aránya a szakpolitikai intézkedések típusától függően eltérhet, és minden tagállamnak be kell jelentenie és ismertetnie kell ezt az arányt az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 2. pontja i) alpontjának megfelelően⁽⁸⁶⁾.

7.3. Kiegészítő jelleg

Az energiamegtakarítás meghatározásakor a szakpolitikai intézkedések minden formája esetében figyelembe kell venni a kiegészítő jellegre vonatkozó követelményt. Az alapelveket az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 2. pontjának a) és b) alpontja tartalmazza:

- a) megtakarításról bizonyítani kell, hogy többletmegtakarítás ahhoz képest, amelyre mindenképpen sor került volna, függetlenül a kötelezett, a részt vevő vagy a megbízott felek, vagy a végrehajtó állami hatóságok tevékenységétől. Annak meghatározásához, hogy mely megtakarítások jelenthetők be többletmegtakarításként, a tagállamok áttekintik, hogy az adott szakpolitikai intézkedés hiányában hogyan alakulna az energiafogyasztás és -kereslet, figyelembe véve legalább a következő tényezőket: az energiafogyasztási trendek, a fogyasztói magatartás változása, a műszaki fejlődés, valamint az uniós és nemzeti szinten végrehajtott egyéb intézkedések által okozott változások;
- b) kötelező erejű uniós jog végrehajtásából származó megtakarítások olyan megtakarításnak tekintendők, amelyekre mindenképpen sor került volna, ezért azokat a 7. cikk (1) bekezdése alkalmazásában nem lehet energiamegtakarításként bejelenteni.

Ez azt jelenti, hogy ha az uniós jog előírja a tagállamok számára az energiamegtakarítás bizonyos mennyiségét vagy mértékét, csak az ezt meghaladó energiamegtakarítást jelenthetik be, amennyiben a többi követelmény teljesül, például bemutatható és ellenőrizhető, hogy az energiamegtakarításra a szóban forgó fellépés/intézkedés eredményeként került sor.

Az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 2. pontjának a) alpontja emellett előírja a tagállamok számára a jelenlegi piaci fejlemények nyomán követését és egy alapfogatókönyv kidolgozását. Ez különösen a – szállítói kötelezettségek és a pénzügyi támogatási rendszerek összefüggésében gyakori – „potyautasok” bejelentésének elkerülése érdekében fontos. Például, ha egy nemzeti épületfelújítási támogatási rendszer egy adott évben 100 egyéni fellépést támogat, ezek közül néhány fellépésre mindenképpen sor került volna (a rendszer nélkül), ezért ezek nem számíthatók be.

Hasonlóképpen, amikor egy szakpolitika sok éven át érvényben van, nagyon valószínű, hogy átalakítja a piacot. Például a magánszektorhoz tartozó érdekelt felek figyelembe fogják ezt venni a termékek, szolgáltatások stb. kidolgozására vonatkozó saját stratégiáikban. Ez azt jelenti például, hogy az átlagos piacokra jellemző jelenlegi tendenciák részben az előző években követett szakpolitika hatásainak eredményei. Ezért, ha a „potyautasok” hatásait értékelő felmérésre kerül sor, valószínű, hogy néhány ilyen mai hatás az előző évekből származó továbbgyűrűző hatás is egyben. Az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 2. pontjának b) és c) alpontja eltéréseket tesz lehetővé az ilyen alapelvek alkalmazásától:

„Ezen követelménytől eltérve, a meglévő épületek felújításához kapcsolódó megtakarítások a 7. cikk (1) bekezdése alkalmazásában bejelenthetők energiamegtakarításként, amennyiben biztosítva van az V. melléklet 3. pontjának h) alpontjában említett lényegességi kritérium teljesülése. Az új épületekre vonatkozóan a 2010/31/EU irányelv átültetése előtt meghatározott nemzeti minimumkövetelmények végrehajtásából származó megtakarítások a 7. cikk (1) bekezdésének a) pontja alkalmazásában bejelenthetők energiamegtakarításként, amennyiben biztosítva van a lényegességi kritérium teljesülése, és amennyiben a tagállamok e megtakarításokról a nemzeti energiahatékonysági cselekvési terveikben a 24. cikk (2) bekezdésével összhangban beszámoltak.

c) A megtakarítások csak akkor írhatók jóvá, ha azok meghaladják az alábbi szinteket:

- i. a 443/2009/EK, illetve az 510/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtását követő uniós kibocsátási követelmények az új személygépkocsikra és az új könnyű haszongépjárművekre vonatkozóan;
- ii. a 2009/125/EK irányelv szerinti végrehajtási intézkedések végrehajtását követően bizonyos, energiafogyasztást befolyásoló termékek piacról való kivonására vonatkozó uniós követelmények.”

⁽⁸⁴⁾ További magyarázatokért és példákért lásd a VIII. függelékét.

⁽⁸⁵⁾ További magyarázatokért és példákért lásd a VIII. függelékét.

⁽⁸⁶⁾ Lásd még a VIII. függelékét.

A tagállamoknak továbbá figyelembe kell venniük és a nemzeti jogukban meg kell haladniuk az (EU) 2019/631 rendeletben meghatározott szinteket, illetve az egyes közúti járművek beszerzésekor a tiszta és kibocsátásmentes járművekre vonatkozó minimális célértékeket a tiszta járművekről szóló átdolgozott irányelv végrehajtását követően.

7.3.1. Kiegészítő jelleg az épületek felújítására irányuló intézkedések tekintetében ⁽⁸⁷⁾

Általános elvként az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 2. pontjának b) alpontja szerint a kötelező erejű uniós jog végrehajtásából származó megtakarítások olyan megtakarításoknak tekintendők, amelyekre mindenképpen sor került volna, ezért azokat nem lehet energiamegtakarításként bejelenteni.

Az épületek energiahatékonyságával kapcsolatos helyi építési szabályzatok általában kötelező követelményeket fogalmaznak meg az uniós jog (az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv) értelmében, és ezek a szabályzatok az alapforgatókönyv részei.

Ettől eltérve, a tagállamok az épületek felújításából származó megtakarítást teljes egészében beszámíthatják, amennyiben teljesül az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 3. pontjának h) alpontjában szereplő lényegességi kritérium, és minden energiamegtakarítás a felújítást előmozdító szakpolitikai intézkedések eredménye. Azt is be kell mutatniuk, hogy az intézkedések eredményeként bejelentett energiamegtakarítás meghaladja azt az energiamegtakarítást, amely az intézkedések hiányában bekövetkezett volna. Bizonyítaniuk kell, hogy a kötelezett, a részt vevő vagy a megbízott fél hozzájárul a bejelentett energiamegtakarítások eléréséhez ⁽⁸⁸⁾.

Az energiamegtakarítás kiszámításának kiindulópontja az épület felújítás előtti és utáni fogyasztásának mérése. A tagállamok ezt az eltérést mindkét kötelezettségi időszak vonatkozásában igénybe vehetik a módosító irányelv (az (EU) 2018/2002 irányelv) hatálybalépésétől kezdve, azaz 2018. december 24. óta.

Példa

Egy nemzeti helyi építési szabályzat szerint a jelentős felújításon áteső épületeknek a felújítás eredményeként legalább B energiahatékonysági osztályba kell tartozniuk. Az érintett tagállam a 7. cikk alkalmazásában nem jelentheti be az ebből származó energiamegtakarítást.

Ugyanakkor energiamegtakarítást jelenthet be, ha felújítást előmozdító intézkedést hozott (például támogatást nyújt a háztartásoknak olyan felújítások céljára, amelyekre máskülönben nem kerülne sor). Ebben az esetben az ebből az intézkedésből származó valamennyi energiamegtakarítás bejelenthető a magasabb energiahatékonysági osztályba való besorolástól függetlenül (vagyis minden energiamegtakarítás bejelenthető például D osztályból C osztályba, D osztályból B osztályba vagy D osztályból A osztályba stb. való energetikai besorolás esetén).

A felújítási projekteknek meg kell felelniük az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelvben meghatározott nemzeti energiahatékonysági minimumkövetelményeknek. A tagállamok olyan intézkedésekre ösztönözhetnek, amelyek hozzájárulhatnak a nagyobb szabású célokhoz, vagyis az előírtnál jobb energiateljesítményhez.

7.3.2. Kiegészítő jelleg az új épületek építésére irányuló intézkedések tekintetében

A módosított energiahatékonysági irányelv hatálybalépése és szükség esetén a nemzeti átültetés vagy végrehajtás óta a tagállamok az új épületekre vonatkozó nemzeti minimumkövetelmények végrehajtásából származó energiamegtakarítást csak az első kötelezettségi időszakra (2014–2020) előírt energiamegtakarításba számíthatják be, amennyiben ez az energiamegtakarítás

- i. megfelel az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv átültetését megelőzően, azaz 2012. július 9-ig megállapított nemzeti minimumkövetelményeknek (lásd az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv 28. cikkének (1) bekezdését);

⁽⁸⁷⁾ Az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (1) bekezdése szerint „A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy az épületek jelentős felújítása során javuljon az épület vagy a felújított épületrész energiahatékonysága annak érdekében, hogy teljesüljenek az energiahatékonyságra vonatkozóan, a 4. cikkel összhangban meghatározott minimumkövetelmények, amennyiben ez műszaki, funkcionális és gazdasági szempontból megvalósítható”.

Az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv 2. cikkének (10) bekezdésében szereplő fogalom meghatározás szerint a „jelentős felújítás” az épület olyan átalakítása, amely

a) a külső térelhatárolókat és az épületgépészeti rendszert érintően – a telekárat nem számítva – összköltségében meghaladja az épület értékének 25 %-át; vagy

b) a külső térelhatárolók összfelületének legalább 25 %-át érinti;

A tagállamok választhatnak az a) és a b) lehetőség közül.

⁽⁸⁸⁾ Lásd az energiahatékonysági irányelv (41) preambulumbekzdését.

ii. „lényeges”; és

iii. 2017. április 30-ig bejelentésre került a nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervek részeként (lásd az energiahatékonysági irányelv 24. cikkének (2) bekezdését).

Energiamegtakarítás csak a módosított energiahatékonysági irányelv hatálybalépésének időpontjától számítható be és csak a 2020. december 31-ig előírt halmozott végfelhasználási megtakarításokba. A tagállamoknak bizonyítaniuk kell, hogy a nemzeti minimumkövetelmények alkalmazása olyan mérhető megtakarításhoz vezetett, amelyet máskülönben nem értek volna el. Ha az ilyen energiamegtakarítás beszámíthatóságához bármilyen nemzeti átültetési vagy végrehajtási intézkedésre van szükség, ezeket el kell fogadni és alkalmazni kell őket az energiamegtakarítás bejelentése előtt.

Ha egy tagállam az eltéréshez folyamodik, gondosan mérlegelnie kell az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (4) bekezdésének d) pontjában biztosított mentéssel („korai fellépés”) való lehetséges kölcsönhatást, és biztosítani kell a kettős beszámítás elkerülését.

Az épületek építési projektjeinek meg kell felelniük a nemzeti energiahatékonysági minimumkövetelményeknek. A tagállamok olyan intézkedésekre ösztönözhetnek, amelyek hozzájárulhatnak a nagyobb szabású célokhoz, vagyis az előírtnál jobb energiateljesítményhez.

7.3.3. Kiegészítő jelleg a közintézmények épületei tekintetében

Az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 2. pontjának b) alpontjában szereplő, a kiegészítő jellegre vonatkozó elvtől való eltérés főszabály szerint a közintézmények épületeinek felújításával kapcsolatos energiamegtakarításokra is vonatkozik, mivel az ilyen energiamegtakarítások „a meglévő épületek felújításához kapcsolódó megtakarítások” (lásd az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 2. pontjának b) alpontját).

Az eltérés célja, hogy a tagállamok – a módosító irányelv hatálybalépésétől – az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (1) bekezdésének alkalmazásában beszámíthatassanak valamennyi energiamegtakarítást, amely például a központi kormányzat tulajdonában és használatában lévő fűtött és/vagy hűtött épületek alapterületének 3 %-át érintő felújítási arány elérésére irányuló intézkedés eredménye (lásd az 5. cikket).

Ugyanakkor a tagállamoknak igazolniuk kell, hogy valamennyi bejelentett energiamegtakarítás a közintézmények épületeinek felújítása érdekében végrehajtott szakpolitikai intézkedésekből származik⁽⁸⁹⁾. Nem számítható be olyan energiamegtakarítás, amely a szakpolitikai intézkedés hiányában is bekövetkezett volna. A tagállamoknak ezért bizonyítaniuk kell a lényegességet. Ha az ilyen energiamegtakarítás beszámíthatóságához bármilyen nemzeti átültetési vagy végrehajtási intézkedésre szükség van, azokat meg kell hozni az energiamegtakarítás bejelentése előtt.

A tagállamoknak az V. mellékletnek megfelelően kell kiszámítaniuk a közintézmények épületeinek felújítása érdekében végrehajtott szakpolitikai intézkedésekből származó, bejelentett energiamegtakarítást. Az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (1) bekezdése értelmében előírt végfelhasználási energiamegtakarításba beszámított energiamegtakarítás mennyiségét végsőenergia-fogyasztásban kell kifejezni. Ha az energiamegtakarítás mennyisége primer energiában van kifejezve, a tagállamoknak alkalmazniuk kell az energiahatékonysági irányelv IV. mellékletében meghatározott átváltási tényezőket.

7.3.4. Kiegészítő jelleg a környezetbarát tervezésre vonatkozó irányelv értelmében végrehajtott végrehajtási intézkedések tekintetében⁽⁹⁰⁾

A kazáncsere önmagában nem minősül felújítási intézkedésnek az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 2. pontjának c) pontjában szereplő konkrét rendelkezés miatt. A kiindulópontot ezért mindig a környezetbarát tervezésre vonatkozó konkrét rendelkezések értelmében előírt minimumkövetelmények jelentik⁽⁹¹⁾. A környezetbarát tervezésre vonatkozó jogszabályok által szabályozott háztartási készülékek, például a helyiségfűtő berendezések cseréjéből származó energiamegtakarítás csak akkor számítható be, ha meghaladja a környezetbarát tervezésre vonatkozó minimumkövetelményeket, kivéve korai csere esetében (lásd az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 2. pontjának e) alpontját).

Ha a tagállamok az uniós energiacímkezési rendeletek hatálya alá tartozó termékeket érintő ösztönzőket vagy támogatásokat biztosítanak, ajánlott megcélozni a magasabb energiahatékonysági osztályokat. Például az új, energiahatékonyabb kazánok használatát előmozdító ösztönzők vagy támogatások csak azokra a kazánokra vonatkoznának, amelyek a két legmagasabb energiahatékonysági osztályba tartoznak, az adott időszakra vonatkozó piaci adatok alapján.

⁽⁸⁹⁾ Lásd az energiahatékonysági irányelv (41) preambulumbekkezdését.

⁽⁹⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/125/EK irányelve (2009. október 21.) az energiával kapcsolatos termékek környezettervezésére vonatkozó követelmények megállapítási kereteinek létrehozásáról (HL L 285., 2009.10.31., 10. o.).

⁽⁹¹⁾ A termékkategóriánként felsorolt rendeletekhez lásd az alábbi internetes oldalt:

https://ec.europa.eu/info/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/energy-label-and-ecodesign/energy-efficient-products_en

7.3.5. Kiegészítő jelleg a 8. cikk értelmében vett energetikai auditok tekintetében

A 8. cikk (4) bekezdése szerint a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a nagyobb vállalatoknál (vagyis amelyek nem kis- és középvállalkozások) négyévente energetikai auditra kerüljön sor; ez önmagában nem vezet energiamegtakarításhoz.

Az auditok során megfogalmazott ajánlások végrehajtását előmozdító vagy támogató intézkedések meghaladják a 8. cikk értelmében előírt minimumot; a 8. cikk (7) bekezdésének második albekezdése értelmében a tagállamok „ösztönző vagy támogatói rendszereket alkalmazhatnak”. Ezért az ilyen intézkedésekből származó energiamegtakarítás beszámítható – mert az intézkedések hiányában nem került volna rá sor –, amennyiben teljesül a lényegességi követelmény. Ugyanez vonatkozik azokra az energiamegtakarításokra, amelyek a kis- és középvállalkozásokra irányuló intézkedésekből származnak.

7.4. Lényegesség és beszámíthatóság

A kiegészítő jellegre vonatkozó elv mellett a tagállamoknak a „lényegességre” vonatkozó követelménynek is eleget kell tenniük. Az uniós jogszabályok automatikus bevezetése, illetve a piaci erők vagy a technológiafejlesztések miatt bekövetkező önálló fejlemények (például) nem vehetők figyelembe, mert a tagállamok nem számíthatnak be olyan fellépéseket, amelyekre mindenképpen sor került volna.

A nemzeti hatóságok által a szakpolitikai intézkedés végrehajtása során végrehajtott tevékenységeknek „lényegesnek” kell lenniük a bejelentett energiamegtakarítás elérése szempontjából, más szóval

- hozzá kellett járulniuk a szóban forgó egyéni fellépéshez; és
- a kötelezett, a részt vevő vagy a megbízott fél támogatásának vagy részvételének egyértelműen a minimális hatást meghaladó hatást kellett gyakorolnia a végfelhasználó által az energiahatékonysági beruházás érdekében hozott döntésre.

A tagállamoknak ezért igazolniuk kell, hogy a megtakarításra a végfelhasználási energiamegtakarítás céljából kidolgozott szakpolitikai intézkedés eredményeként került sor⁽⁹²⁾. A kötelezően teljesítendő éves üvegházhatásúgázkibocsátás-csökkentésekről szóló (EU) 2018/842 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽⁹³⁾ értelmében hozott intézkedések lényegesnek tekinthetők, de a tagállamoknak igazolniuk kell, hogy ellenőrizhető, és mérhető vagy felbecsülhető energiahatékonysági javulást eredményeznek.

A finanszírozási rendszerek esetében például a támogatás összegének jelzése nem elegendő a lényegesség igazolására, mert ez önmagában nem bizonyítja, hogy a támogatások hatással voltak a végfelhasználók beruházási döntéseire. A fellépésekben érintett szereplők szerepe főszabály szerint bizonyítható anélkül is, hogy egy támogatás lenne a viszonyítási pont; a szabványosított fellépés (például a termékekre vonatkozó telepítési szabványok kidolgozása, energetikai tanácsadás vagy energetikai audit, amelyet a fellépések tényleges végrehajtása követ) fontos lényegességi mutató lehet.

A megfelelés biztositása érdekében a tagállamok általános lényegességi követelményeket állapíthatnak meg az energiahatékonysági kötelezettségi rendszer vagy az alternatív intézkedések keretében, és ezeket projektalapon ellenőrizhetik⁽⁹⁴⁾. Ezek előírhatják, hogy a feleknek (például „fehér bizonyítvány”⁽⁹⁵⁾ igénylésekor) dokumentálniuk és bizonyítaniuk kell a fellépés végrehajtásához való közvetlen hozzájárulást.

A kötelezett felek esetében előírás lehet az alábbiak bizonyítása:

- a hozzájárulásra közvetetten (vagyis közvetítők révén) vagy közvetlenül került-e sor; és
- a döntésre a fellépést megelőzően került-e sor.

A tagállamok emellett előírhatják például az alábbiakat is:

- szerződést kell kötni az elosztó hálózat üzemeltetői (azaz a kötelezett felek) és a harmadik felek között;

⁽⁹²⁾ A lényegességnek a nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervekben és a 7. cikk szerinti értesítésekben való igazolására vonatkozó kritériumokhoz lásd a IX. mellékletet.

⁽⁹³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/842 rendelete (2018. május 30.) a Párizsi Megállapodásban vállalt kötelezettségek teljesítése érdekében a tagállamok által 2021-től 2030-ig kötelezően teljesítendő, az éghajlat-politikai fellépéshez hozzájáruló éves üvegházhatásúgázkibocsátás-csökkentések meghatározásáról, valamint az 525/2013/EU rendelet módosításáról (HL L 156., 2018.6.19., 26. o.).

⁽⁹⁴⁾ Lásd a XII. függelék.

⁽⁹⁵⁾ Valamely engedélyező szerv által kibocsátott olyan jogi eszköz, amely garantálja az energiamegtakarítás bizonyos mértékének elérését. Minden bizonyítvány egyedi és nyomom követhető termék, amely a többletmegetakarítás bizonyos része feletti tulajdonjogot tanúsítja, és garantálja, hogy az ilyen megtakarítások előnyeinek beszámítására máshol ne kerüljön sor.

- energiamegtakarításra ne kerüljön sor a szerződéskötést megelőzően;
- a felek csak akkor számíthatnak be megtakarítást, ha közvetlenül részt vettek az intézkedés végrehajtásában (például energetikai auditokkal, támogatásokkal stb.); és
- megállapodást kell kötni a kötelezett felektől kezdve az energetikai végfelhasználóig az ellátási lánc egészére vonatkozóan.

7.5. A kisléptékű, fogyasztásközei megújulóenergia-technológiák épületekben vagy épületeken való, saját használatra irányuló telepítését támogató intézkedések

Fontos különbséget tenni az alábbiak között:

- az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (4) bekezdésének f) pontjában szereplő lehetőség, amely arra az épületeken vagy az épületekben saját használatra termelt energiamennyiségre utal, amely kihagyható az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (2) és (3) bekezdésének megfelelően kiszámított energiamegtakarítás mennyiségéből; és
- az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 2. pontjának e) alpontjában szereplő pontosítás, amely szerint a kisléptékű, fogyasztásközei megújulóenergia-technológiák épületekbe való beépítését vagy épületekre való felszerelését támogató intézkedések eredményeképpen megvalósuló energiamegtakarítás főszabály szerint beszámítható a 7. cikk (1) bekezdése értelmében előírt energiamegtakarításba.

Ezt az energiahatékonysági irányelv (43) preambulumbekzdése is kifejti.

Az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 2. pontjának e) alpontja értelmében a tagállamok a kisléptékű, fogyasztásközei megújulóenergia-technológiák saját használat céljából épületekbe való beépítését vagy épületekre való felszerelését támogató intézkedésekből származó energiamegtakarítást beszámíthatják az energiamegtakarítási irányelv 7. cikkének (1) bekezdése értelmében előírt energiamegtakarításba, feltéve, hogy ezek az intézkedések ellenőrizhető, és mérhető vagy felbecsülhető végfelhasználási energiamegtakarítást eredményeznek, illetve kiszámításuk az energiahatékonysági irányelv V. mellékletének megfelelően történik ⁽⁹⁶⁾.

Ezért a kiegészítő jellegre és a lényegességre vonatkozó követelmények és a tagállamok nyomon követésre és ellenőrzésre vonatkozó szabályai is alkalmazandók.

A tagállamoknak bizonyítaniuk kell, hogy az ilyen intézkedések a technológiai váltás miatt eredményeznek végfelhasználási energiamegtakarítást. Például az épületekben a hatékonyabb fűtési és melegvíz-ellátási technológiákra – beleértve a megújulóenergia-technológiákat – való áttérésből származó megtakarítás továbbra is teljes mértékben beszámítható, ha a tagállamok biztosítani tudják, hogy kiegészítő jellegű, mérhető és ellenőrizhető az V. mellékletben szereplő módszereknek és elveknek megfelelően ⁽⁹⁷⁾.

Ezt pontosítja az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 2. pontjának e) alpontja, és mindez az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében megfogalmazott általános célkitűzés, vagyis a végfelhasználási energiamegtakarítás irányába mutat, technológiától függetlenül (legyen szó akár megújuló vagy fosszilis energiát használó technológiákat támogató intézkedésről, amelynek eredményeképpen csökken az épületekben, a közlekedésben vagy az iparban tényleges felhasznált energiamennyiség).

Az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 2. pontjának e) alpontja kifejezetten utal a 7. cikkének (1) bekezdésében megfogalmazott energiamegtakarítási kötelezettségre, amely szerint a tagállamoknak halmozott végfelhasználási energiamegtakarítást kell elérniük, és amely a természetes vagy jogi személyek által felhasznált energia tényleges csökkentésére törekszik (az V. melléklet 1. pontja b) alpontjának megfelelően). A 2. cikk (5) bekezdése értelmében az „*energiamegtakarítás*” az a megtakarított energiamennyiség, amely valamely energiahatékonyság-javító intézkedés végrehajtása előtt és után mért és/vagy becslült fogyasztás alapján kerül meghatározásra, biztosítva az energiafogyasztást befolyásoló külső feltételeknek megfelelő normalizálást. Mivel az energiahatékonysági irányelv 7. cikke a végfelhasználói energia tényleges csökkentésére irányul, megállapítható, hogy az V. melléklet 2. pontjának e) alpontja előírja annak igazolását, hogy a kisléptékű, fogyasztásközei megújulóenergia-technológiák épületekbe való beépítését vagy épületekre való felszerelését támogató intézkedések energiamegtakarításhoz vezetnek, vagyis ténylegesen csökkentik a végfelhasználási energiamennyiséget.

⁽⁹⁶⁾ A kisléptékű, fogyasztásközei megújulóenergia-technológiák épületekben vagy épületeken való telepítését támogató intézkedésekért lásd a X. függelék.

⁽⁹⁷⁾ Lásd a X. függelék.

A tagállamok rugalmasan megadhatják az energiamegtakarításukat végsőenergia-fogyasztásban vagy primerenergia-felhasználásban az V. melléklet 3. pontja d) alpontjának (alternatív szakpolitikai intézkedések) és a 7a. cikk (4) bekezdésének (energiahatékonysági kötelezettségi rendszer) megfelelően. Ez a rugalmasság nem változtat a halmozott energiamegtakarítási kötelezettségen az értékesített energia (a 2020-ig tartó időszakban) és a végsőenergia-fogyasztás (2021–2030) tekintetében.

7.6. A hatékonyabb termékek és járművek elterjedését előmozdító intézkedések

A tagállamok közlekedési energiahatékonyság-fejlesztési intézkedései figyelembe vehetők a végfelhasználási energiamegtakarítási kötelezettségük elérése érdekében ⁽⁹⁸⁾. Ezen intézkedések az alábbiakat foglalják magukban:

- a hatékonyabb járművek használatának támogatására, illetve a kerékpárhasználatot, a gyaloglást és a közösségi közlekedést előnyben részesítő modális váltás előmozdítására irányuló szakpolitikák; és
- a közlekedés iránti igényt csökkentő mobilitás- vagy várostervezés.

A tiszta és kibocsátásmentes járművek közbeszerzése figyelembe vehető a tiszta járművekről szóló átdolgozott irányelvben szereplő minimumkövetelmények tekintetében való kiegészítő jellegüktől függően.

A lényegességre és a kiegészítő jellegre vonatkozó szabályoknak való megfelelés függvényében figyelembe vehetők olyan rendszerek is, amelyek felgyorsítják az új, hatékonyabb gépjárművek elterjedését, illetve olyan szakpolitikák is, amelyek támogatják a kilométerenkénti energiafelhasználást csökkentő, jobb teljesítményű üzemanyagokra való áttérést ⁽⁹⁹⁾.

Az V. melléklet 2. pontjának f) alpontja egyértelművé teszi, hogy a hatékonyabb termékek és járművek elterjedését felgyorsító szakpolitikák tekintetében teljes jóváírás igényelhető, feltéve, hogy

- az említett elterjedés bizonyítottan a termék vagy a jármű átlagos várható élettartamának lejárta előtt valósul meg, vagy azt megelőzően, hogy a terméket vagy a járművet normál esetben lecserélnék; és
- a megtakarítás teljes mennyisége bizonyítottan csak a lecserélendő termék vagy jármű átlagos várható élettartamának lejártáig tartó időszakra kerül bejelentésre ⁽¹⁰⁰⁾.

Az ilyen intézkedéseknek adott esetben meg kell felelniük az alternatív üzemanyagok infrastruktúrájának kiépítéséről szóló 2014/94/EU irányelv értelmében létrehozott tagállami nemzeti szakpolitikai kereteknek.

7.7. A minőségi előírások fenntartásának biztosítása

Az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 2. pontjának g) alpontja egyértelművé teszi, hogy az energiahatékonysági intézkedések előmozdítása nem csökkentheti a termékekre, a szolgáltatásokra és az intézkedések végrehajtására vonatkozó minőségi előírások színvonalát. A tagállamoknak gondoskodniuk kell a minőségi előírások fenntartásáról, illetve ilyen előírások hiányában azok bevezetéséről.

7.8. Az éghajlati eltérések figyelembevétele

Az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 2. pontjának h) alpontja lehetővé teszi, hogy a régiók közötti éghajlati eltérések figyelembevétele érdekében a tagállamok kiigazítsák az energiamegtakarításokat. A rendelkezés két lehetőséget biztosít:

- i. egy standard értékhez való hozzáigazítást; vagy
- ii. a különböző megtakarítások egyeztetését a régiók közötti hőmérsékleti ingadozással.

7.9. A kettős beszámítás elkerülése

Az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (12) bekezdése szerint a tagállamok bizonyítják, hogy amennyiben átfedés van a szakpolitikai intézkedések vagy az egyéni fellépések hatása között, az energiamegtakarítást nem számítják duplán. Tekintettel a tagállamok által bejelentett eszközök széles körére, valamint az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek és az alternatív intézkedések egyidejű használatából eredően a szakpolitikai átfedések nagy valószínűségére (például az energiaadózás és a háztartásoknak ablakcserére vagy helyiségfűtő berendezésekre nyújtott támogatások közötti kölcsönhatás), fontos foglalkozni a kettős elszámolás kockázatával.

⁽⁹⁸⁾ Lásd a VII. függelék.

⁽⁹⁹⁾ Az energiahatékonysági irányelv (15) preambulumbekkezdése.

⁽¹⁰⁰⁾ Lásd a VII. függelék.

Ebben a tekintetben hasznos eszköz lehetne egy nemzeti adatbázis. Az adatbázis például nyilvántartaná, hogy egy adott háztartás támogatást kapott egy régi kazán cseréjének előmozdítására, és figyelmeztetné a felhasználót, ha ugyanaz a háztartás ismét támogatásra pályázna.

Több szakpolitikai intézkedés együttes használata nagyobb összetettséget eredményez a tagállamok számára az alábbiak tekintetében:

- a végrehajtáshoz kapcsolódó nagyobb erőfeszítések, például az energiamegtakarítás kiszámítása, és (ami még fontosabb)
- az alábbiak biztosítása:
 - érvényesítés, különösen akkor, ha a különböző eszközök hatálya rendkívül eltérő, és
 - a hatás ellenőrzése kettős beszámítás nélkül.

Az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (12) bekezdése abban az esetben is tiltja a kettős beszámítást, ha szakpolitikák fedik egymást, vagyis a tagállamoknak figyelembe kell venniük azt a tényt, hogy az ugyanazon időtartam során végrehajtott egyéb szakpolitikai intézkedések hatással lehetnek az energiamegtakarítás mennyiségére, ezért az adott szakpolitikai intézkedés bevezetése óta tapasztalt változások nem minden esetben tulajdoníthatók egyedül annak az intézkedésnek.

8. MÉRÉS, NYOMON KÖVETÉS, IRÁNYÍTÁS, MINŐSÉG ÉS ELLENŐRZÉS

Az energiahatékonysági irányelv kihangsúlyozza a nyomon követésre és ellenőrzésre vonatkozó szabályok fontosságát az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek alkalmazása, illetve az alternatív szakpolitikai intézkedések végrehajtása szempontjából, beleértve az intézkedések statisztikailag reprezentatív mintájának ellenőrzésére vonatkozó követelményt.

Az energiahatékonyság-javítási intézkedések statisztikailag jelentős részének és reprezentatív mintájának kiválasztása keretében meghatározásra kerül az egyes intézkedések körébe tartozó energiatakarékosági fellépések statisztikai sokaságának olyan részhalmaza, amely megfelelően tükrözi valamennyi energiatakarékosági intézkedés statisztikai sokaságát, és így lehetővé teszi az összes intézkedés megbízhatóságára vonatkozó észszerűen megbízható következtetések levonását ⁽¹⁰¹⁾.

Az energiahatékonysági irányelv 7a. cikkének (5) bekezdése (az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek vonatkozásában)

„A tagállamok olyan mérési, irányítási és ellenőrzési rendszereket vezetnek be, amelyek keretében a kötelezett felek által megvalósított energiahatékonyság-javító intézkedéseknek legalább egy statisztikailag jelentős részén és reprezentatív mintáján dokumentált ellenőrzést végeznek. Az ilyen mérést, irányítást és ellenőrzést a kötelezett felektől függetlenül kell elvégezni.”

Az energiahatékonysági irányelv 7b. cikkének (2) bekezdése (az alternatív szakpolitikai intézkedések vonatkozásában)

„Az adózási intézkedésekhez kapcsolódóktól eltérő minden intézkedés tekintetében a tagállamok olyan mérési, irányítási és ellenőrzési rendszereket vezetnek be, amelyek keretében a részt vevő vagy megbízott felek által megvalósított energiahatékonyság-javító intézkedéseknek legalább egy statisztikailag jelentős részén és reprezentatív mintáján dokumentált ellenőrzést végeznek. A mérést, irányítást és ellenőrzést a részt vevő vagy megbízott felektől függetlenül kell elvégezni.”

A mérési, irányítási és ellenőrzési rendszereknek biztosítaniuk kell az energiamegtakarítási számítások ellenőrzését az energiahatékonyság-javító intézkedések statisztikailag jelentős része és reprezentatív mintája tekintetében.

Ezek a követelmények teljesíthetők többek között az alábbiakkal:

- a kötelezett, a részt vevő vagy a megbízott felek vagy a kedvezményezettek (amennyiben a kedvezményezettek közvetlenül a hatóságoknak jelentik az adatokat) által bejelentett adatok és számítások automatizált számítógépes ellenőrzése vagy dokumentumalapú vizsgálata;
- a mért energiamegtakarítás értékelése az intézkedések vagy kedvezményezettek statisztikailag jelentős részén és reprezentatív mintáján;
- valamely szabályozási, minősítési, akkreditációs vagy hitelesítési rendszer keretében elvégzett ellenőrzések, például amikor a bejelentett energiamegtakarítás energetikai auditokon vagy energiahatékonysági tanúsítványokon alapul (nagyságrendi megtakarítások).

⁽¹⁰¹⁾ Lásd a XII. függelék.

A szakpolitikai intézkedés dokumentációjában ismertetni kell, hogy az említett másik rendszer követelményei hogyan biztosítják, hogy az irányításra vagy ellenőrzésekre az energetikai auditok vagy a megtakarításokkal kapcsolatos egyéb értékelések statisztikailag jelentős része és reprezentatív mintája vonatkozásában kerüljön sor.

A nyomkövetési és ellenőrzési rendszer különböző lépésekben vagy szinteken szervezhető meg. A helyszíni vizsgálatok a megközelítés részét képezhetik az olyan egyéni fellépések almintái esetében elvégzett ellenőrzés második szakaszaként, amelyek esetében felmerült annak kockázata, hogy nem felelnek meg az intézkedésekre vonatkozó követelményeknek. Ahol ez műszakilag vagy gazdaságilag nem megvalósítható, az kifejezhető az intézkedésre vonatkozó dokumentációban.

A tagállamoknak ismertetniük kell, hogyan használják a referenciaértékeket a várható és a nagyságrendi megtakarítás ellenőrzésére (az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 5. pontjának g) alpontja).

A mérés, az irányítás és a rendszerek függetlensége (lásd az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 5. pontjának j) alpontját) dokumentálható azon az alapon, hogy az ellenőrző szerv (a kritériumok felsorolása nem kimerítő jellegű)

- olyan közintézmény, amelynek függetlenségét jogszabály garantálja, vagy
- nem áll pénzügyi kapcsolatban a kötelezett, a részt vevő vagy a megbízott felekkel (vagyis sem részben, sem egészben nem ezek a felek fizetik), vagy
- a kötelezett, a részt vevő vagy a megbízott felek szerződést köthetnek vele, de ebben az esetben a hatóságok vagy egy minősítési, akkreditációs vagy tanúsítási testület ellenőrzésének hatálya alá tartozik.

Az ellenőrző szerv

- közvetlenül ellenőrizheti az energiahatékonyság-javítási intézkedéseket vagy az energiamegtakarítási számításokat, vagy
- a más szervezetek, köztük a kötelezett, a részt vevő vagy a megbízott felek által elvégzett ellenőrzések ellenőrzésével és az ellenőrzések mintavételezésével foglalkozik.

9. TERVEZÉSI ÉS JELENTÉSTÉTELI KÖTELEZETTSÉGEK

9.1. Az első kötelezettségi időszak

A 2014–2020 közötti kötelezettségi időszak vonatkozásában a tagállamoknak 2019. és 2020. április 30-ig éves jelentést kell benyújtaniuk (a 24. cikk (1) bekezdése és a XIV. melléklet 2. része)⁽¹⁰²⁾. Ennek során többek között jelentést készítenek az energiamegtakarítási célkitűzések megvalósítása terén elért előrehaladásról és a XIV. melléklet 2. része értelmében elfogadott vagy tervezett szakpolitikai intézkedésekről. A Bizottság értékelni fogja ezt a jelentést.

Az irányításról szóló rendelet 27. cikke értelmében 2022. április 30-ig minden tagállam jelentést tesz a Bizottságnak a 2020-ig teljesítendő – az energiahatékonysági irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében meghatározott – nemzeti energiahatékonysági célkitűzései megvalósításáról, megadva az említett rendelet IX. mellékletének 2. részében foglalt információkat.

9.2. A második kötelezettségi időszak és az azt követő időszakok

A 2021–2030 közötti kötelezettségi időszakban és azt követően az alábbi főbb tervezési és jelentéstételi kötelezettségek vannak érvényben (az energiahatékonysági irányelv 7., 7a. és 7b. cikke, valamint V. melléklete):

- az integrált nemzeti energia- és klímatervekben (azok tervezetében és végleges változatában) (az irányításról szóló rendelet III. melléklete) a tagállamoknak ismertetniük kell a 2021–2030 közötti időszakban elérendő energiamegtakarítás mennyiségének kiszámítását a 7. cikk (1) bekezdése első albekezdése b) pontjának megfelelően (lásd az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (6) bekezdését);
- mivel egyes adatok (például a 2016–2018 közötti éves végsőenergia-fogyasztás átlaga [ktoe]) a nemzeti energia- és klímatervek *első tervezetének*⁽¹⁰³⁾ benyújtása idején nem feltétlenül voltak elérhetőek, elképzelhető, hogy nem volt lehetséges a fenti számítás bemutatása. Ugyanakkor a tagállamoknak a nemzeti energia- és klímatervek *első végleges változatában és későbbi tervezeteiben és végleges változataiban* be kell mutatniuk, hogyan vették figyelembe az irányításról szóló rendelet III. mellékletében felsorolt elemeket;

⁽¹⁰²⁾ Az irányításról szóló rendelet 59. cikkének második albekezdése értelmében a 24. cikk (1) bekezdése 2021. január 1-jétől törölrésre kerül.

⁽¹⁰³⁾ Ennek határideje 2018. december 31. volt (az irányításról szóló rendelet 9. cikkének (1) bekezdése).

- a fentiekén túl a tagállamoknak adott esetben a nemzeti energia- és klímatervekben (a tervezetben és a végleges változatban) ki kell fejteniük, hogyan állapították meg az éves energiamegtakarítási arányt és a számítási alapértéket az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (2) és (3) bekezdése értelmében, illetve hogyan és milyen mértékben alkalmazták a 7. cikk (4) bekezdésében említett lehetőségeket (lásd az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (6) bekezdését);
- ha egy tagállam úgy dönt, hogy alkalmaz az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (4) bekezdésében szereplő egy vagy több lehetőséget, alkalmazza a kiválasztott lehetőségeket és kiszámítja a kötelezettségi időszakra gyakorolt hatásokat (lásd az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (5) bekezdését); és
- ha egy tagállam az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (4) bekezdésének c) pontjában szereplő lehetőséghez folyamodik a 2021–2030 közötti időszak vonatkozásában, a nemzeti energia- és klímatervében (a tervezetben és a végleges változatban) tájékoztatnia kell a Bizottságot a tervezett szakpolitikai intézkedésekről. Az energiahatékonysági irányelv V. mellékletének megfelelően ki kell számítani és fel kell tüntetnie az intézkedések hatását a nemzeti energia- és klímatervében (lásd a 7. cikk (4) bekezdésének c) pontját). Ezt az információt először a *nemzeti energia- és klímaterv első végleges változatában* kell megadni (2019. december 31-ig).

Emellett a tagállamoknak a következőket kell tenniük:

- az irányításról szóló rendelet 17. cikke értelmében vett integrált nemzeti energia- és éghajlat-politikai eredményekről szóló jelentéseikben információval szolgálnak az energiahatékonysági irányelv keretében az energiaszegénység enyhítése érdekében hozott intézkedések eredményéről (lásd az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (11) bekezdését);
- évente közzéteszik a rendszer keretében az egyes kötelezett felek (vagy a kötelezett felek egyes alkategóriái) által elért energiamegtakarítást, valamint az összesített adatokat (lásd az energiahatékonysági irányelv 7a. cikkének (7) bekezdését); és
- a nemzeti energia- és klímatervekben részletesen ismertetik az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 2. pontjának i) alpontjában szereplő követelmény (az energiamegtakarítás kiszámítása során figyelembe kell venni az intézkedések élettartamát és azt, hogy idővel milyen arányban csökkennek a megtakarítások) teljesítésének biztosítására szolgáló alternatív módszert és rendelkezéseket.

A tagállamok helyett bevezethetnek más olyan módszert is, amely a becslések szerint legalább ugyanolyan teljes megtakarításmennyiséget eredményez. Ebben az esetben biztosítaniuk kell, hogy az ilyen módszer alkalmazásával kiszámított mennyiség ne haladja meg az egyes egyéni fellépések által a fellépések végrehajtásától 2020. vagy adott esetben 2030. december 31-ig megvalósított energiamegtakarítás kiszámított mennyiségét.

Következésképpen az irányításról szóló rendelet értelmében vett alábbi tervezési és jelentéstételi kötelezettségek az energiahatékonysági irányelv 7., 7a. és 7b. cikke, illetve V. melléklete értelmében vett energiamegtakarítási kötelezettség végrehajtására és a kapcsolódó előrehaladásra is vonatkoznak:

Menetrend

2018. december 31. (ezt követően 2028. január 1., majd tízévente)	A nemzeti energia- és klímaterv tervezetének benyújtása (az irányításról szóló rendelet 9. cikkének (1) bekezdése, 4. és 6. cikke, az irányításról szóló rendelet I. és III. melléklete)
6 hónappal a végleges nemzeti energia- és klímatervet megelőzően	A Bizottság ajánlásokat fogalmazhat meg azon tagállamok számára, amelyek hozzájárulásait (beleértve az energiahatékonysági irányelv 3. cikkének (5) bekezdése értelmében vett energiamegtakarítási kötelezettség teljesítéséhez való hozzájárulást) nem tartja elégségesnek (az irányításról szóló rendelet 31. cikkének (1) bekezdése)
2019. december 31. (ezt követően 2029. január 1., majd tízévente)	A végleges nemzeti energia- és klímaterv benyújtása (az irányításról szóló rendelet 3. cikkének (1) bekezdése, 4. és 6. cikke, az irányításról szóló rendelet I. és III. melléklete)
2020. március 10.	Az első hosszú távú felújítási stratégia benyújtása (az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv 2a. cikkének (8) bekezdése)

<p>2021. október 31-ig (majd kétévente)</p>	<p>A Bizottság értékelése az uniós célkitűzések terén elért eredményekről, különösen az integrált nemzeti energia- és éghajlat-politikai eredményjelentések alapján (az irányításról szóló rendelet 29. cikke).</p> <p>Az energiamegtakarítási kötelezettség tekintetében az irányításról szóló rendelet 29. cikke, 21. cikke (az energiahatékonyságra vonatkozó integrált jelentéstétel) és 24. cikke (az energiaszegénységre vonatkozó integrált jelentéstétel) alkalmazandó.</p> <p>Valamely tagállam elégtelen előrehaladása esetén a Bizottság ajánlásokat fog megfogalmazni (az irányításról szóló rendelet 32. cikkének (1) bekezdése).</p>
<p>2022. április 30-ig</p>	<p>A 2020-ra kitűzött energiahatékonysági célok egyes tagállamok általi megvalósításáról szóló jelentés (az irányításról szóló rendelet 27. cikke és a IX. mellékletének 2. része)</p>
<p>2023. március 15-ig (majd kétévente)</p>	<p>A nemzeti energia- és klímaterv végrehajtásáról szóló jelentés („integrált nemzeti energia- és éghajlat-politikai eredményjelentések”) (az irányításról szóló rendelet 17. cikke)</p>
<p>2023. június 30. (ezt követően 2033. január 1., majd tízévente)</p>	<p>A nemzeti energia- és klímaterv aktualizálására vonatkozó tervezet benyújtása (az irányításról szóló rendelet 14. cikkének (1) bekezdése)</p>
<p>2024. június 30. (ezt követően 2034. január 1., majd tízévente)</p>	<p>A nemzeti energia- és klímaterv végleges aktualizált változatának benyújtása (az irányításról szóló rendelet 14. cikkének (2) bekezdése)</p>

9.3. Az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek és az alternatív intézkedések (kivéve adózási intézkedések) bejelentése

Az energiahatékonysági irányelv V. mellékletének 5. pontja és az irányításról szóló rendelet III. melléklete értelmében a tagállamok értesítik a Bizottságot az energiahatékonysági irányelv 7a. és 7b. cikkében, valamint a 20. cikkének (6) bekezdésében említett szakpolitikai intézkedések végrehajtására vonatkozóan javasolt részletes módszertanukról. Az értesítésben – az adózástól eltérő esetekben (lásd a 9.4. szakaszt) – részletesen meg kell adni a következőket:

- a) a 7. cikk (1) bekezdése első albekezdésének b) pontja szerint előírt energiamegtakarítás szintje vagy a 2021-től 2030-ig tartó teljes időszakban várható megtakarítás;
- b) a kötelezett, a részt vevő vagy a megbízott felek, vagy a végrehajtó állami hatóságok;
- c) a célzott ágazatok;
- d) a szakpolitikai intézkedések és egyéni fellépések, beleértve a halmozott energiamegtakarítás egyes intézkedésenkénti várható teljes mennyiségét;
- e) az energiahatékonysági kötelezettségi rendszer keretében meghatározott kötelezettségi időszak időtartama;
- f) a szakpolitikai intézkedések által meghatározott fellépések;
- g) a számítás módszertana, beleértve azt is, hogy miként határozták meg az addicionalitást és a lényegességet, valamint hogy milyen módszertanokat és referenciaértékeket alkalmaznak a várható és a nagyságrendi megtakarítás tekintetében;
- h) az intézkedések élettartama és számításuk módja, vagy az, hogy min alapulnak;

- i) a tagállamon belüli éghajlati eltérések figyelembevételére alkalmazott megközelítés; és
- j) a 7a. és a 7b. cikk szerinti intézkedésekre vonatkozó nyomonkövetési és ellenőrzési rendszerek, valamint azoknak a kötelezett, a részt vevő vagy a megbízott felektől való függetlensége biztosításának módja.

Emellett az irányításról szóló irányelv III. melléklete 3.1. és 3.2. pontja előírja, hogy a tagállamoknak be kell jelenteniük az alábbi információkat:

„3.1. A 2012/27/EU irányelv 7a. cikkében említett energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek:

- a) az energiahatékonysági kötelezettségi rendszer leírása;
- b) a megtakarítás várható halmozott és éves mennyisége és a kötelezettségi időszak(ok) időtartama;
- c) a kötelezett felek és felelősségi köreik;
- d) a célzott ágazatok;
- e) az intézkedések keretében támogatható intézkedések;
- f) a 2012/27/EU irányelv következő rendelkezéseinek alkalmazására vonatkozó információk:
 - i. adott esetben egyedi intézkedések, az energiamegtakarításnak az energiaszegénység által érintett háztartásokban elérendő hányada, a 7. cikk (11) bekezdésével összhangban;
 - ii. az energiahatékonysági szolgáltatók vagy más harmadik felek által elért megtakarítások (a 7a. cikk (6) bekezdésének a) pontja); és
 - iii. „banki tevékenységek és hitelfelvétel” (a 7a. cikk (6) bekezdésének b) pontja); és
- g) információ az energiamegtakarításokkal folytatott kereskedésről.

3.2. Alternatív intézkedések a 2012/27/EU irányelv 7b. cikkének és 20. cikke (6) bekezdésének megfelelően (kivéve az adózást):

- a) a szakpolitikai intézkedés típusai;
- b) tömör leírás, beleértve minden egyes bejelentett szakpolitikai intézkedés tervezési jellemzőit;
- c) az egyes intézkedések alapján várható megtakarítás teljes halmozott és éves mennyisége és/vagy az energiamegtakarítás mennyisége a köztes időszakokhoz képest;
- d) a végrehajtó állami hatóságok, részt vevő vagy megbízott felek és a szakpolitikai intézkedés(ek) végrehajtásával kapcsolatos felelősségi köreik;
- e) a célzott ágazatok;
- f) az intézkedések keretében támogatható intézkedések; és
- g) adott esetben az energiaszegénységet célzó konkrét szakpolitikai intézkedések vagy egyedi intézkedések.”

9.4. Adózási intézkedések

Az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 5. pontjának k) alpontja értelmében a tagállamoknak (az irányításról szóló rendeletnek megfelelően) be kell jelenteniük a Bizottságnak az adózási intézkedések végrehajtására vonatkozó módszertanukat. Különösen az alábbi részleteket kell bejelenteniük:

- i. a célzott ágazatok és az adózók célzott rétege;
- ii. a végrehajtó állami hatóság;
- iii. a várható megtakarítás;

iv. az adózási intézkedés időtartama; és

v. a számítás módja, beleértve az alkalmazott árrugalmasságot és megállapításának módját.

Emellett az irányításról szóló irányelv III. mellékletének 3.3. pontja előírja, hogy a tagállamoknak be kell jelenteniük az alábbi információkat az adózási intézkedések vonatkozásában:

a) az intézkedések tömör leírása;

b) az intézkedések időtartama;

c) a végrehajtó állami hatóság;

d) az egyes intézkedések alapján várható megtakarítás teljes halmozott és éves mennyisége;

e) célzott ágazatok és az adózói réteg;

f) a számítás módszertana, beleértve, hogy milyen árrugalmasságokat alkalmaznak, és azokat miként állapították meg, összhangban az V. melléklet 4. pontjával.

A tagállamoknak be kell mutatniuk, hogyan számították ki az árrugalmasságot, és milyen friss és reprezentatív hivatalos adatforrásokat használtak ⁽¹⁰⁴⁾.

10. AZ ENERGIAMEGTAKARÍTÁSI KÖTELEZETTSÉG 2030 UTÁNI IDŐSZAKA

Az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (1) bekezdésének második albekezdése értelmében a tagállamoknak a 2030 utáni tízéves időszakokban az első albekezdés b) pontjával összhangban továbbra is el kell érniük az évenkénti új megtakarítást, kivéve, ha a Bizottság által 2027-ig, majd azt követően tízévente végzett felülvizsgálatok arra a megállapításra jutnak, hogy ez nem szükséges az EU 2050-re szóló, hosszú távú energiaügyi és éghajlat-politikai célkitűzéseinek eléréséhez.

⁽¹⁰⁴⁾ A kereslet változásának bemutatására használandó árrugalmasságra vonatkozó további javaslatokkal kapcsolatban lásd a IV. függelék.

Szemléltető példák az éves megtakarítási arányra a 7. cikk (2)–(4) bekezdésében szereplő lehetőségek alkalmazása esetén ⁽¹⁾

	Mtoe	Éves megtakarítási arány (%)	Magyarázat
Alapérték (átlagos végsőenergia-fogyasztás)	100		Átlagos végsőenergia-fogyasztás.
Saját használatra történő termelés	5		
Végsőenergia-fogyasztás a közlekedésben	33		
Kiigazított alapérték	62		
Minimális megtakarítási arány (a 7. cikk (1) bekezdésének b) pontja)		0,8 %	Az átlagos végsőenergia-fogyasztást (100) megszorozzuk 0,8-cal, és ez 10 éven keresztül halmozódik (így a kötelezettségi időszakban az elérendő teljes energiamegtakarítás 44 Mtoe).
1. lehetőség: a mentességek teljeskörű kihasználása (35 %)			
A mentességek igénybevétele előtt elérendő saját megtakarítási arány		1,2 %	A tagállam által alkalmazandó saját megtakarítási arány, amennyiben a tagállam úgy dönt, hogy maximálisan (35 %) kihasználja a (4) bekezdésben szereplő lehetőségeket, ami azt jelenti, hogy a mentességet 68 Mtoe halmozott megtakarításra kellene alkalmazni.
2. lehetőség: a közlekedés és a saját fogyasztás kizárása			
Megtakarítás az alapértékből való kizárást követően	27,3		Az akkor fennmaradó halmozott megtakarítás, ha alkalmazzuk a 0,8 %-os megtakarítási arányt a kizárásokat követő fogyasztásra.
További szükséges megtakarítás	16,7		A minimálisan előírt megtakarításhoz (44 Mtoe) szükséges megtakarítás.

	Mtoe	Éves megtakarítási arány (%)	Magyarázat
Az alapértékből való kizárásokat megelőzően alkalmazott előírt saját megtakarítási arány		1,3 %	A tagállam által alkalmazandó saját megtakarítási arány, amennyiben a tagállam úgy dönt, hogy a közlekedésből és a saját termelésből származó energiafogyasztást kizárja a számítási alapértékből.
3. lehetőség: a mentességek és az alapértékből való kizárások teljeskörű kihasználása			
Megtakarítás az alapértékből való kizárást követően	27,3		Az alapértékből való kizárásokat követően fennmaradó megtakarítás.
A mentességek maximális kihasználását követően fennmaradó megtakarítás	17,7		A 7. cikk (2)–(4) bekezdésében szereplő valamennyi kizárás és lehetőség alkalmazását követően fennmaradó megtakarítás.
További szükséges megtakarítás	26,3		A minimálisan előírt megtakarításhoz (44 Mtoe) szükséges megtakarítás.
Az alapértékből való kizárásokat és a mentességek igénybevételét megelőzően alkalmazott előírt saját megtakarítási arány		2 %	A tagállam által alkalmazandó saját megtakarítási arány, amennyiben a tagállam úgy dönt, hogy a közlekedésből és a saját termelésből származó energiafogyasztást kizárja a számítási alapértékből, és maximális mértékben (35 %) kihasználja a (4) bekezdésben szereplő lehetőségeket.

(¹) A táblázatban feltüntetett adatok nem konkrét tagállamokra vonatkoznak. A példa azt kívánja bemutatni, hogy milyen lehetséges következményekkel jár a 7. cikk (2)–(4) bekezdésében szereplő különböző lehetőségek alkalmazása, illetve milyen hatást gyakorolnak ezek az elérendő energiamegtakarításra. Az energiamegtakarítás kiszámított mennyisége tagállamonként eltérő lesz.

II. FÜGGELÉK

ENERGIAHATÉKONYSÁGI KÖTELEZETTSÉGI RENDSZEREK

A tagállamoknak legalább az alábbi szempontokat figyelembe kell venniük az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek kidolgozásakor és alkalmazásakor ⁽¹⁾:

1. Szakpolitikai célkitűzések

A tagállamoknak egyszerűen, egyértelműen és az energiamegtakarítás elérésére összpontosítva kell megfogalmazniuk az energiahatékonysági kötelezettségi rendszer szakpolitikai célkitűzéseit annak figyelembevételével, hogy melyik végfelhasználási ágazatban rejlenek a legnagyobb energiamegtakarítási lehetőségek, és a rendszer hol segíthet leginkább az energiahatékonysági beruházások akadályainak felszámolásában.

Ha a rendszer több célt tűz ki, biztosítani kell, hogy a nem energetikai célkitűzések elérése ne akadályozza az energiamegtakarítási célkitűzés elérését.

A rendszer kidolgozásakor a tagállamoknak figyelembe kell venniük (az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (11) bekezdése), hogy enyhíteni kell az energiaszegénységet (kivéve, ha úgy döntenek, hogy alternatív szakpolitikai intézkedések révén fogják kezelni ezt a kérdést). Az energiahatékonysági kötelezettségi rendszer tartalmazhat például az energiaszegénységgel kapcsolatos konkrét célkitűzéseket (például az alacsony jövedelmű háztartások érdekében végrehajtott fellépések során elérendő energiamegtakarítás minimális aránya vagy mennyisége) vagy az alacsony jövedelmű háztartások érdekében végrehajtott fellépésekre vonatkozó bónusz tényezőt. Alternatív megoldásként a kötelezett felek hozzájárulhatnak egy alacsony jövedelmű háztartásokra irányuló energiahatékonysági programokat finanszírozó alaphoz ⁽²⁾.

2. Joghatóság

Az energiahatékonysági kötelezettségi rendszer létrehozása és működtetése során a jogszabályok, a szabályozás, valamint a miniszteri és közigazgatási eljárások gondosan kiválasztott ötvözetét kell használni. Az energiahatékonysági kötelezettségi rendszer tág keretében a felhatalmazó jogszabályok értelmében történő meghatározása a rendszer jogállását illetően biztonságot nyújt az érdekelt feleknek. A részletes végrehajtási eljárások szabályozásnak megfelelő kidolgozása lehetővé teszi, hogy a tapasztalatok alapján módosítani lehessen a rendszer részleteit.

Az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek teljeskörű működését megelőzően néhány (a rendszer kialakításától és a tagállami jogi háttértől függően három-négy) évbe telhet a rendszerben rejlő lehetőségek felbecsülése, a szakpolitika megtervezése és kialakítása, valamint piaci tesztelése.

3. Az üzemanyagok lefedettsége

Az energiahatékonysági kötelezettségi rendszer üzemanyag-lefedettségét az általános szakpolitikai célkitűzések és az egyes üzemanyagokra jellemző energiahatékonysági potenciálra vonatkozó becslések alapján kell meghatározni. A 7. cikk értelmében előírt energiamegtakarítási kötelezettség elérése érdekében felállított energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek az üzemanyagok széles körére kiterjedhetnek. Ugyanakkor számos sikeres program indult egy vagy két üzemanyag vonatkozásában, majd a tapasztalatok alapján más üzemanyagokra is kiterjedt.

A rendszer üzemanyagokra való kiterjesztésének figyelembe kell vennie a piaci torzulás kockázatát is, ha különböző energiatípusok versenyezhetnek ugyanazon energetikai szolgáltatás nyújtása terén (például helyiségfűtés).

4. Ágazati és létesítményi lefedettség

Az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek tekintetében a végfelhasználási ágazati és a létesítményi lefedettséget az általános szakpolitikai célkitűzések, valamint a különböző ágazatokra és létesítményekre jellemző energiahatékonysági potenciálra vonatkozó becslések alapján kell meghatározni. Az ágazati és létesítményi lefedettség szigorú korlátozására vonatkozó szándék esetén mérlegelni kell, hogy a megfelelőség értékelése nem jelent-e túl nagy terhet.

Azokon a területeken, ahol energiaintenzív, a kereskedelem által érintett iparágak (például alumíniumkohászat) vannak jelen, a kormányok úgy dönthetnek, hogy kiveszik az ilyen iparágakat az energiahatékonysági kötelezettségi rendszer hatálya alól azon az alapon, hogy a rendszer esetleg hátrányosan érintené a nemzetközi piacokon való versenyképességüket.

⁽¹⁾ A RAP *Best practices in designing and implementing energy efficiency obligation schemes* (Bevált gyakorlatok az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek kidolgozása és végrehajtása során) című dokumentuma (2014) alapján (<https://www.raponline.org/knowledge-center/best-practices-in-designing-and-implementing-energy-efficiency-obligation-schemes>), az ENSPOL projekt (<http://enspol.eu/>) során szerzett tapasztalatok figyelembevételével; RAP (Lees, E., Bayer, E.), *Toolkit for energy efficiency obligations* (Az energiahatékonysági kötelezettségek eszköztára) (2016) (<https://www.raponline.org/wp-content/uploads/2016/05/rap-leesbayer-eetoolkit-2016-feb.pdf>).

⁽²⁾ Az energiaszegénység enyhítésére szolgáló intézkedésekre vonatkozó további javaslatokért lásd az V. függelékét.

5. **Energiamegtakarítási cél**

Az energiahatékonysági kötelezettségi rendszer energiamegtakarítási célját az általános szakpolitikai célkitűzéseknek megfelelően kell megállapítani, és egyensúlyra kell törekedni az eredmények, a fogyasztóknak a célkitűzés elérése során felmerülő költségei, valamint aközött, hogy az energiahatékonysági potenciál értékelése alapján mi lehetséges a gyakorlatban.

A célt a végső energia (vagyis a fogyasztók számára biztosított és a fogyasztók által felhasznált energiamennyiség) alapján kell meghatározni, kivéve, ha a rendszer több különböző üzemanyagra is kiterjed, mert ebben az esetben alkalmasabb lehet a primer energia használata.

A célt energiaegységekben kell meghatározni, kivéve, ha a rendszer szakpolitikai célkitűzése más célkitűzésekhez kapcsolódik (például az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentéséhez), mert ebben az esetben meg kell fontolni a szén-dioxid-egyenértékű egységek használatát.

Viszonylag hosszú, lehetőleg 10-20 éves időkeretet kell meghatározni a cél megvalósítására. Ha idővel egyértelműen nő (vagy változatlan marad) a célmennyiség, a kötelezett felek módosíthatják üzleti modelljüket, például magatartási jellegű intézkedésekkel kezdhetnek az első időszakban, majd a későbbi időszakokban összetettebb energiamegtakarítási technológiákra térhetnek át.

Minden energiahatékonysági intézkedés vonatkozásában ki kell számítani a becsült élettartam alatt elért beszámítható energiamegtakarítást.

Mérlegelni kell részcélok meghatározását, ha a rendszer szakpolitikai célkitűzései nem kizárólag az energiamegtakarítás elérésére irányulnak.

6. **Kötelezett felek**

Az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerben a kötelezett feleket a rendszer üzemanyag-lefedettsége és azon energiaszolgáltató típusa alapján kell meghatározni, amely rendelkezik az energiaszolgáltatáshoz és/vagy a beszámítható energiamegtakarítás beszerzéséhez szükséges infrastruktúrával és képességgel, szem előtt tartva azt a követelményt (az energiahatékonysági irányelv 7a. cikkének (2) bekezdése), hogy a kötelezett feleket objektív és megkülönböztetésmentes kritériumok alapján kell kijelölni.

Mérlegelni kell annak lehetőségét, hogy a kötelezettséget a nagyobb energiaszolgáltatókra korlátozzák, amelyek általában képesek maguk végrehajtani az energiahatékonysági projekteket a fogyasztói létesítményekben vagy harmadik felekkel szerződnek ennek érdekében. A szétválasztott energia- és gázpiacokon a kötelezettségek az energetikai kiskereskedőkre és/vagy az átviteli- és elosztórendszer-üzemeltetőkre ruházhatók. El kell majd dönteni, hogy melyik típusú energetikai szolgáltató lesz a kötelezett fél. Az energetikai kiskereskedőknek a végfelhasználási fogyasztókkal kialakított már meglévő kapcsolatai megkönnyíthetik a rendszer bevezetését. Az átviteli- és elosztórendszer-üzemeltetők az ellátási láncban távolabb állnak a végfelhasználóktól, de (szabályozott monopóliumként) az ösztönzőik könnyebben összeegyeztethetők az energiahatékonysági kötelezettségi rendszer célkitűzéseivel.

Az egyéni energiamegtakarítási célokat annak alapján kell az egyes kötelezett felekhez rendelni, hogy mekkora piaci részesedéssel rendelkeznek az energetikai értékesítés terén. Az energiaintenzív, a kereskedelem által érintett iparágak és/vagy a végfelhasználók egyéb konkrét csoportjainak kizárása esetén az ilyen végfelhasználók számára történő értékesítés kizárható a piaci részesedés nagyságára vonatkozó számításból.

7. **Megfelelési rendszer**

Az energiahatékonysági kötelezettségi rendszer szerves részeként ki kell dolgozni az arra vonatkozó eljárást, hogy a kötelezett felek bejelenthessék a beszámítható energiamegtakarítást egy megfelelő hatóságnak, illetve ki kell dolgozni az ilyen megtakarítás ellenőrzésére vonatkozó eljárást.

Meg kell határozni a kötelezett felekre abban az esetben kirótt szankciókat, ha nem érik el egyéni energiamegtakarítási céljukat. A szankciókat kellően szigorúan kell meghatározni ahhoz, hogy a célok elérésére ösztönözzék az energiaszolgáltatókat.

Mérlegelni kell annak lehetőségét, hogy az energiaszolgáltatók a szankciókon kívül az energiamegtakarítás elmaradását is pótolják ⁽³⁾.

8. **Teljesítményarányos ösztönzők**

Meg kell vizsgálni azt a lehetőséget, hogy teljesítményarányos ösztönzőket építsenek be az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerbe az energiamegtakarítási céljukat meghaladó kötelezett felek számára. Ha a célt túlteljesítő energiaszolgáltatók jelentős bevételre számítanak a teljesítményarányos ösztönzők révén, fontos, hogy legyenek olyan megbízható mérési, ellenőrzési és jelentési eljárások, amelyek biztosítják az ösztönző kifizetések indokoltságát.

⁽³⁾ Lásd még a IX. függelékét a lényegességről, valamint a XII. függelékét a nyomon követésről és az ellenőrzésről.

9. Beszámítható energiamegtakarítás

Lehetővé kell tenni, hogy a szolgáltatók energiahatékonysági projekteket hajtsanak végre a beszámítható energiamegtakarítás elérése céljából. A kötelezett felek ekkor

- szakosodott cégeket, például energiaszolgáltató vállalatokat vonhatnak be annak érdekében, hogy a nevükben projekteket hajtsanak végre;
- hozzájárulhatnak valamely nemzeti energiahatékonysági alaphoz, amely támogatja az energiahatékonysági projektek végrehajtását; vagy
- „fehér bizonyítványok” esetében (lásd a kereskedésről szóló szakaszt) átvehetik az akkreditált nem kötelezett felek által elért ellenőrzött és beszámító energiamegtakarítást.

10. Az energiamegtakarítás akadályainak felszámolása

Kerülni kell az energiahatékonyság javításának szabályozási vagy nem szabályozási akadályozását, illetve meg kell szüntetni az ilyen akadályokat.

Ösztönzőket kell alkalmazni az olyan energiahatékonysági projektek vagy szakpolitikai intézkedések esetében, amelyek beszámítható energiamegtakarítást eredményezhetnek, és biztosítani kell az ilyen megtakarítás ellenőrizhetőségét.

Fel kell számolni az akadályokat, például az alábbiak révén:

- ösztönzők;
- jogi vagy szabályozó rendelkezések hatályon kívül helyezése vagy módosítása;
- iránymutatások és értelmező közlemények elfogadása; és/vagy
- az adminisztratív eljárások egyszerűsítése.

Ezek az energiahatékonysággal kapcsolatos oktatással, képzéssel, specifikus információkkal és technikai segítségnyújtással is kombinálhatók.

Értékelni kell az akadályokat és az akadályok eltávolítása érdekében végrehajtott fellépéseket, meg kell osztani a Bizottsággal a megállapításokat, illetve meg kell osztani a kapcsolódó nemzeti bevált gyakorlatokat.

11. Beszámítható energiahatékonysági intézkedések

Mérlegelni kell annak lehetőségét, hogy az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerben kidolgozásra kerüljön a jóváhagyott energiahatékonysági intézkedések kiterjesztett, nem kizárólagos felsorolása a várható energiamegtakarítási értékek feltüntetésével (a lehető legtöbb ágazat vonatkozásában – a rendszer céljától függően –, hogy működhessen az energetikai szolgáltatások piaca).

Lehetővé kell tenni a felsorolásban nem szereplő intézkedések felvételét a felsorolásba, hogy elősegítsék az innovációt a kötelezett felek és az energiaszolgáltató vállalatok körében a szakpolitikai célkitűzések elérése során.

12. Más szakpolitikai intézkedésekkel való kölcsönhatás

Meg kell vizsgálni, hogy milyen módon tudnak kölcsönösen pozitív hatást gyakorolni egymásra az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek és az egyéb szakpolitikai intézkedések, például a tájékoztatási és finanszírozási intézkedések, és az utóbbiak hozzájárulhatnak annak elősegítéséhez, hogy a fogyasztók részt vegyenek az energiahatékonysági intézkedések alkalmazásában. Ez csökkentheti a kötelezett felek számára a kötelezettségeik teljesítésével kapcsolatos költségeket, és lehetővé teheti a nagyobb szabású célok kitűzését.

Biztosítani kell az energiamegtakarítás kettős beszámításának elkerülését a hatások jelentésekor.

Kerülni kell az ugyanazon energiahatékonysági intézkedések alkalmazásának megcélzását egyéb hasonló szakpolitikai intézkedésekkel, például energiahatékonysági árverésekkel. Ez versenyt eredményez az elérhető energiahatékonysági lehetőségekre vonatkozó intézkedések között, és növeli a kötelezett felek vagy az árverések résztvevőinek költségét.

13. Értékelés, mérés, ellenőrzés és jelentés

Az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek szerves részeként létre kell hozni az energiamegtakarítás és a rendszer céljaihoz hozzájáruló egyéb tevékenységek mérésére, ellenőrzésére és jelentésére szolgáló megbízható rendszert.

Ki kell dolgozni az annak ellenőrzésére vonatkozó eljárásokat, hogy a megtakarítás többletmegtakarítás-e ahhoz a megtakarításhoz képest, amelyre az energiahatékonysági kötelezettségi rendszer hiányában is sor került volna.

Biztosítani kell az érintett felektől független nyomonkövetési és ellenőrzési eljárásokat, illetve azt, hogy a dokumentum-alapú ellenőrzéseken túl az ellenőrzés részeként helyszíni vizsgálatokra is sor kerüljön (*).

14. Az energiamegtakarítással való kereskedés

Mérlegelni kell az energiamegtakarítással való kereskedés lehetővé tételét a kötelezett felek és a harmadik felek között. A kereskedés ki kívánja szélesíteni a beszámítható energiamegtakarításra irányuló lehetőségek körét, és lehetővé kívánja tenni, hogy a piaci erők azonosíthassák a leginkább költséghatékony lehetőségeket.

Az energiamegtakarítással való kereskedés történhet kétoldalúan vagy egy árjegyző (aki, bár lehetőség van rá, általában nem a rendszer adminisztrátora) vagy még gyakrabban egy harmadik fél által létrehozott piacon.

Néhány energiahatékonysági kötelezettségi rendszer előírja az árak közzétételét, míg más rendszerekben ez önkéntes.

Az energiamegtakarítással való kereskedésre gyakran „fehér bizonyítványok” kiállításával és értékesítésével kerül sor, de bizonyítványok nélkül, kétoldalúan is történhet.

15. Finanszírozás

Az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerben létre kell hozni egy megfelelő mechanizmust, amely lehetővé teszi a kötelezett felek részéről az egyéni energiamegtakarítási céljaik elérése során felmerült költségek megtérítését.

16. Rendszeradminisztráció

Az energiahatékonysági kötelezettségi rendszer adminisztrációja magában foglalja legalább az alábbiakat:

- az energiamegtakarítási célok elosztása a kötelezett felek között,
- a beszámítható energiahatékonysági intézkedések jóváhagyása és (szükség esetén) a várható energiamegtakarítási érték hozzárendelése,
- a tényleges energiamegtakarítás nyomon követése, mérése és ellenőrzése, beleértve az energiahatékonysági projektek eredményeinek auditálását,
- a kötelezettség teljesítésének érvényesítése, többek között a kötelezett felek teljesítményének a célok tekintetében való felülvizsgálatával, illetve bírságok kiszabásával,
- adott esetben előírva a kötelezett felek számára az alábbiak jelentését:
 - a végső felhasználókkal kapcsolatos összesített statisztikai információk (az előzőleg benyújtott információkat érintő jelentős változások feltüntetésével), valamint
 - a végső fogyasztók fogyasztásával kapcsolatos aktuális információk, beleértve adott esetben az alábbiakat (az uniós jognak megfelelően a magánjellegű és bizalmas üzleti adatok integritásának és bizalmas jellegének megőrzése mellett):
 - terhelési profilok,
 - szegmentálás, és
 - földrajzi hely,
- (szükség esetén) a „fehér bizonyítványok” létrehozásának és tulajdonjogának nyilvántartása; és
- az energiamegtakarítással való kereskedelem piacának megteremtése és működtetése (szükség esetén).

17. A rendszer eredményei

Az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek létrehozásával kapcsolatban kulcsfontosságú kérdés, hogyan kerül sor a rendszer eredményeinek jelentésére. A jelentés történhet a rendszer működéséről szóló olyan éves jelentések közzétételével, amelyek tartalmazzák legalább az alábbiakkal kapcsolatos részleteket:

- a rendszerrel kapcsolatos fejlemények az év során,
- a kötelezett felek megfelelése,
- eredmények a rendszer általános energiamegtakarítási céljának figyelembevételével, beleértve a megtakarítások lebontását az egyes energiahatékonysági intézkedéstípusok szerint,
- eredmények a rendszer keretében meghatározott alcélok és a portfóliókövetelmények figyelembevételével,

(*). Lásd még a IX. függelékét a lényegességről, valamint a XII. függelékét a nyomon követésről és az ellenőrzésről.

- az energiamegtakarítással folytatott kereskedelemmel kapcsolatos eredmények,
- a kötelezett felek általi megfelelés becsült költségei, és
- a rendszeradminisztráció költségei.

18. Javításra váró területek

A hatékony energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek eljárásokat dolgoznak ki az üzemeltetés és az adminisztráció folyamatos fejlesztésére. Az értékelés és a szakpolitikai fejlesztés folyamatos ciklusának részeként ez magában foglalja annak vizsgálatát, hogyan kerül sor a javításra váró területek azonosítására, és hogyan fog sor kerülni konkrét javítási intézkedésekre.

19. Tartalékolás és átadás

A 7a. cikk (6) bekezdésének b) pontja értelmében az energiahatékonysági kötelezettségi rendszer lehetővé teheti a kötelezett felek számára, hogy az egy adott évben elért megtakarítást a négy megelőző vagy a három következő évben elért megtakarításként vegyék figyelembe. Az energiahatékonysági kötelezettségi rendszer céljainak elérésére rendelkezésre álló időkerettől és a kötelezettségi időszakaitól függően ez a rugalmasság arra használható, hogy lehetővé váljon a kötelezett felek számára a jövőbeli célok túlteljesítése a jelenlegi cél alulteljesítésének kompenzálására (átadás) vagy fordítva.

Ez például hasznos lehet a kötelezett felek által alkalmazott stratégiák sikerességi arányával kapcsolatban jelentkező bizonytalanságok kezelése esetében, ami többek között a tagállamok által a 13. cikk értelmében kiszabott szankciók elkerülése érdekében fontos.

Figyelmet kell fordítani a „stop and go” jellegű ciklusok elkerülésére (túlzott tartalékolás esetén), illetve a jövőbeli célok elérésének veszélyeztetésére (túlzott átadás esetén). Ez elkerülhető a potenciálisan az átadás vagy tartalékolás tárgyát képező célok vagy megtakarítások maximális arányának meghatározásával, illetve a rendelkezésre álló maximális időtartam meghatározásával.

III. FÜGGELÉK

ALTERNATÍV SZAKPOLITIKAI INTÉZKEDÉSEK

Az energiahatékonysági irányelv 7b. cikke lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy alternatív szakpolitikai intézkedésekkel érvényesítsék el energiamegtakarítási céljaikat. Amennyiben a tagállamok emellett döntenek, biztosítják – az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (4) és (5) bekezdésének sérelme nélkül –, hogy az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében előírt energiamegtakarítást a végső felhasználók körében érvényesítsék el, illetve teljesüljenek az energiahatékonysági irányelv V. mellékletében (különösen annak 3. szakaszában) szereplő követelmények.

A jogszabályi követelmények, valamint a tagállamok által bejelentett tervezett és meglévő alternatív szakpolitikai intézkedésekre vonatkozó bizottsági értékelés sérelme nélkül a kulcsfontosságú jellemzők alábbi, tájékoztató jellegű és nem teljeskörű felsorolása a tagállamok segítségére lehet az alternatív intézkedések kidolgozásakor (kivéve a közlekedési ágazatban ⁽¹⁾).

1. Finanszírozási rendszerek és eszközök, valamint költségvetési ösztönzők**1.1. Épületfelújítási támogatások**

A tagállamok épületfelújítási támogatásokat nyújthatnak, például a meglévő lakóépületek energiahatékonysági felújítása, valamint a fűtési és hűtési rendszereik korszerűsítése céljából.

A támogatás mértéke az alábbiaktól függhet:

- az elérendő energiahatékonyság (például egy adott energiahatékonysági osztály),
- az elért energiamegtakarítás, vagy
- a fűtési/hűtési rendszer hatékonysága ⁽²⁾.

A támogatás vissza nem térítendő támogatás vagy támogatott hitel formáját öltheti.

A kis- és középvállalkozások az ilyen támogatások megfelelő célközönségei lehetnek. A támogatásoknak minden esetben meg kell felelniük az állami támogatási szabályoknak.

1.2. Szerződés-kötések

A tagállamok előmozdíthatják az energiahatékonyság-alapú szerződéseket, amelyek a piacialapú energetikai szolgáltatások olyan formái, amelyek az energiahatékonysági intézkedések végrehajtására irányulnak.

A vállalatok energiahatékonysági szolgáltatásokat kínálnak, például az alábbiakat:

- az épületek energiahatékonyságának javítása,
- a fűtési rendszerek felújítása vagy a potenciálisan nem hatékony készülékek cseréje, vagy
- több területet érintő technológiák az iparban (elektromos motorok stb.).

A vállalatok garantálják az intézkedésekből származó energiamegtakarítást és/vagy pénzügyi megtakarítást, és a szerződő fél ellentételezése a végrehajtott intézkedések teljesítményéhez kapcsolódik.

1.3. Kedvezményes héa az energiahatékonysági intézkedések esetében

A tagállamok kedvezményes héamértéket vezethetnek be bizonyos termékek, anyagok vagy szolgáltatások vonatkozásában az energiahatékonysági intézkedések végrehajtásának előmozdítására.

Az ilyen intézkedések végrehajtása során különös figyelmet kell fordítani többek között a 2006/112/EK irányelvben megfogalmazott, az egyes termékek és szolgáltatások esetében alkalmazandó kedvezményes héára vonatkozó követelményekre.

⁽¹⁾ A közlekedési ágazatra vonatkozó további javaslatokért lásd a VII. függelék.

⁽²⁾ Az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv 10. cikkének (6) bekezdése értelmében a tagállamok az épület-felújítás során megvalósítandó energiahatékonyság-javításra irányuló pénzügyi intézkedéseket a megcélzott vagy megvalósult energiamegtakarításhoz kötik, egy vagy több olyan módszer alkalmazásával, mint például az alábbiak:

- a felújítás céljából használt berendezés vagy anyag energiahatékonysága;
- az épületeken belüli energiamegtakarítás kiszámításához használt szabványos értékek;
- a felújítást megelőzően és követően kiadott energetikai tanúsítványok;
- az energetikai auditok eredményei; és
- bármely egyéb releváns, átlátható és arányos módszer.

1.4. Az energiahatékonysági intézkedések gyorsított értékcsökkenése

A tagállamok előmozdíthatják az olyan adókedvezmény alkalmazását, amely gyorsított értékcsökkenést biztosít az adófizető vállalatok számára az energiahatékony termékekbe való beruházások tekintetében. Ez az intézkedéstípus megfelelő lehet az energiahatékony berendezések fokozott használata érdekében, például az ipari ágazatban.

Konkrét technológiai kritériumok alapján összeállítható a támogatható termékek jegyzéke, hogy csak a piacon elérhető leginkább energiahatékony termékek szerepeljenek rajta. Ezt a jegyzéket folyamatosan frissíteni kell, hogy tükrözze a technológiai és piaci fejleményeket, illetve a legújabb technológiákra is kiterjedjen.

2. Nemzeti energiahatékonysági alap

A tagállamok nemzeti energiahatékonysági alapokat hozhatnak létre a különböző típusú szakpolitikai intézkedések összekapcsolására. A nemzeti energiahatékonysági alapok rendszere magában foglalhatja számos ágazat (például vállalkozások, háztartások és önkormányzatok) energiahatékonysági intézkedéseire vonatkozó vissza nem térítendő támogatásokat és támogatásokat, valamint kísérő intézkedésként a tájékoztató kampányokat.

A magas tőkeáttételi hatás biztosítása érdekében az általános odaítélési eljárást úgy kell kidolgozni, hogy a lehető leghatékonyabb legyen. Erre hatékony megoldás lehet a kormány és a bankok együttműködése. A 7. cikk szerinti beszámíthatóság érdekében az ilyen nemzeti energiahatékonysági alapok finanszírozása állami forrásokból vagy állami források és magánforrások (például banki források) ötvözéséből származik.

A nemzeti energiahatékonysági alapok alkalmazása során különös figyelmet kell fordítani a lehetséges átfedések, továbbá a megtakarítások kettős beszámításának elkerülésére más finanszírozási tervek összefüggésében.

Az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerekben a kötelezett felek hozzájárulhatnak a nemzeti energiahatékonysági alapokhoz az energiamegtakarítási kötelezettségük részben vagy egészben történő teljesítése céljából.

3. Rendeletek és önkéntes megállapodások

A tagállamok előmozdíthatják a kormány és a különböző ágazatok szereplői közötti önkéntes vagy szabályozott megállapodásokat. Mindez arra irányulhat, hogy fokozzák egyes technológiai vagy szervezeti intézkedések (például a nem hatékony technológiák lecserélése) önkéntes vagy kötelező végrehajtását.

4. Az ipari eljárások hatékonyságára vonatkozó minimumkövetelmények

A hatékonyságra vonatkozó minimumkövetelmények megfelelőek lehetnek az ipari energiaigény csökkentésére, mert a költséghatékony energiahatékonysági intézkedések ipari elterjedésének fő akadályait számolják fel, a kockázatkerülést és a bizonytalanságot.

Ugyanakkor mivel az ipari eljárások nagymértékben (al)ágazatspecifikusak lehetnek, a követelmények megállapítása kihívást jelenthet. Emellett az energiaigényes iparágakat megcélzó szakpolitikai eszközök hatékonyságának biztosítása érdekében az ilyen követelmények megtervezésénél figyelembe kell venni az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszerrel való lehetséges kölcsönhatásokat vagy átfedéseket.

5. Energiacímkézési rendszerek

Az energiacímkézésnek kiegészítő jellegűnek kell lennie az uniós jog értelmében előírt energiacímkézés mellett, lehetővé téve, hogy a fogyasztók megalapozott döntéseket hozzanak az energetikai termékek energiafogyasztása alapján. Ezért korlátozottak a lehetőségek az energiacímkézési rendelet értelmében a készülékek esetében, illetve az energiahatékonysági tanúsítványok révén az épületek esetében előírt címkéken túl.

A hangsúly ezért az energiacímkézési rendeletben nem szabályozott végfelhasználáson vagy a régi energetikai termékeken (például lásd a következő szakaszt) van, mert a rendelet a piacon elérhető energetikai termékek energiacímkézésére vonatkozik.

6. A régi fűtési rendszerek címkézése

Ez az intézkedés energiahatékonysági címkét vezet be a bizonyos kort elért fűtőkazánt használó régi fűtési rendszerek esetében. A fogyasztók tájékoztatást kapnak a fűtőberendezésük energiahatékonyságáról, és energetikai tanácsadásban részesülhetnek, illetve ajánlatokat és támogatást kaphatnak. A címkézés növelni kívánja a régi fűtőberendezések cserearányát, és energiamegtakarításra kívánja ösztönözni a fogyasztókat.

Az új fűtőberendezések címkézésén túl ennek az intézkedésnek fel kell gyorsítania a nem hatékony régi fűtőrendszerek cseréjét.

7. **Képzés és oktatás, beleértve az energetikai tanácsadói programokat**

Ezek a programok általában kísérő intézkedések, amelyek kedvező feltételeket teremtenek egyéb alternatív intézkedések (például finanszírozási tervek) sikeréhez. A kettős beszámítás elkerülése érdekében gyakori megoldás a csak az olyan alternatív intézkedésekből származó energiamegtakarítást bejelenteni, amelyek esetében lehetőség van a résztvevők közvetlen ellenőrzésére (például a pénzügyi támogatások jóváhagyási eljárása révén). Amikor közvetlenül a képzési és oktatási programok vonatkozásában kerül sor az energiamegtakarítás bejelentésére, különös figyelmet kell fordítani a lényegesség indokolására ⁽³⁾.

8. **Energetikai auditprogramok a kis- és középvállalkozások esetében**

Az energetikai auditok az energiahatékonyság növelésére és az energetikai költségek csökkentésére irányuló intézkedések azonosításának fontos eszközei. Az ilyen auditok meghatározzák, hogy a vállalatok mely területein mekkora az energiafogyasztás, és ezzel azonosítják, hol kerülhet sor potenciális energiamegtakarításra, így jelentős gazdasági haszonnal járhatnak.

Az energetikai auditok jelentős potenciális megtakarításhoz vezethetnek, de a kis- és középvállalkozásokban általában nem kerül sor ilyenekre. Különböző intézkedések (például az ilyen szolgáltatásokkal kapcsolatos tájékoztató kampányok, támogatások vagy adókedvezmények) hozhatók annak érdekében, hogy vonzóbbá tegyék az energetikai auditokat a kis- és középvállalkozások számára.

9. **Energiahatékonysági tanulási hálózatok**

Ez az intézkedéstípus ágazatspecifikus hálózatokat hoz létre, hogy támogassák az energiahatékonysági intézkedések végrehajtását a vállalkozások körében, hosszú távú együttműködést építsenek ki, valamint információcserére kerüljön sor a résztvevők között. Az együttműködés sok esetben a finanszírozást követően is folytatódik, ami hatással van a vállalkozások körében jelentkező általános energiahatékonysági fejleményekre.

10. **Egyéb alternatív intézkedések**

10.1. *Energiahatékonysági árverések*

Ez az intézkedés fordított árverési mechanizmus keretében műszaki és gazdasági kritériumok (például a projekt mérete, a megtakarított energia vagy a csökkent teljesítmény [watt]) alapján meghatározza a vissza nem térítendő támogatások elosztását az energiahatékonysági projektek között.

Az árverések lehetnek nyíltak (csak a megtakarítandó mennyiség kerül meghatározásra) vagy zártak (bizonyos típusú technológia meghatározása). Szükséges lehet előírni a résztvevők számára az energetikai audit elvégzését és/vagy a megtakarítás nyomon követését a végrehajtást követően. A szolgáltatókra vonatkozó speciális követelmények segíthetnek az alacsony jövedelmű háztartások problémáinak megoldásában.

10.2. *Nemzeti kibocsátáskereskedelmi rendszer az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszeren kívüli ágazatok esetében*

Ez az intézkedés az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszeren kívüli ágazatok egy része (például a közlekedés és az épületek fűtése) vagy egésze tekintetében külön upstream kibocsátáskereskedelmi rendszert hoz létre.

A downstream kibocsátáskereskedelmi rendszerekkel ellentétben, mint amilyen például az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer, az upstream kibocsátáskereskedelmi rendszer az értéklánc felső részéhez köthető kibocsátásokra vonatkozik, vagyis az olyan elsődleges energiahordozókra, mint a földgáz, az olaj vagy az olajszármazékok, például a benzin vagy a dízelolaj.

A hatást ugyanazok a mechanizmusok biztosítják, mint a downstream rendszerben: a maximális kibocsátási mennyiség rögzítése és e felső határérték éves csökkentése olyan politikailag kialakított hiányhelyzetet teremt, amely meghatározza a CO₂-kibocsátási egységek árát. Ez ösztönzőleg hat a kibocsátáscsökkentési intézkedésekre.

10.3. *Az energiára és a szén-dioxid-kibocsátásra kivetett adók ⁽⁴⁾*

Az alternatív intézkedések további típusaival kapcsolatban információkat nyújt az ODYSSEE-MURE projekt „sikeres intézkedések” eszköze ⁽⁵⁾. A megbízható alternatív szakpolitikai intézkedések végrehajtásával és átdolgozásával kapcsolatban az ENSPOL projekt ⁽⁶⁾ nyújt segítséget. Az IEA adatbázisa ⁽⁷⁾ és az EEA adatbázisa ⁽⁸⁾ általánosabb információkat tartalmaz az energiahatékonysági intézkedésekkel kapcsolatban.

⁽³⁾ Lásd még a IX. függelékét.

⁽⁴⁾ Az ezzel az alternatív intézkedéstípussal kapcsolatos további részletekért lásd még a III. függelékét.

⁽⁵⁾ A MURE adatbázisa a sikeres intézkedésekről:

<http://www.measures-odyssee-mure.eu/successful-measures-energy-efficiency-policy.asp>

⁽⁶⁾ <http://enspol.eu/>

⁽⁷⁾ <https://www.iea.org/policiesandmeasures/energyefficiency/>

⁽⁸⁾ <https://www.eea.europa.eu/themes/climate/national-policies-and-measures/policies-and-measures>

A kiegészítő jellegre vonatkozó követelményre való tekintettel fontos megvizsgálni az egyes intézkedéstípusok kölcsönhatását, hogy el lehessen kerülni a kettős beszámítást. Az ODYSSEE-MURE „szakpolitikai kölcsönhatások” eszköze ⁽¹⁾ áttekintést nyújt az ilyen kölcsönhatásokról és az általuk kifejtett erősítő vagy gyengítő hatásról. Az alternatív szakpolitikai intézkedések együttes alkalmazásakor ez segíthet a hatások értékelésében.

Az IEA tanulmánya ⁽²⁾ hasznos információkkal szolgál azzal kapcsolatban, hogyan finanszírozható az alternatív szakpolitikai intézkedések végrehajtása, beleértve a köz- és magánszféra együttműködését.

⁽¹⁾ <http://www.odyssee-mure.eu/>

⁽²⁾ <https://www.iea.org/publications/freepublications/publication/finance.pdf>

IV. FÜGGELÉK

ADÓZÁSI INTÉZKEDÉSEK

AZ ENERGIÁRA VAGY A SZÉN-DIOXID-KIBOCSÁTÁSRA KIVETETT ADÓK, BELEÉRTVE A KERESLET ALKALMAZKODÓKÉPESSÉGÉT TÜKRÖZŐ ÁRRUGALMASSÁGOT

Függetlenül attól, hogy meglévő (a két kötelezettségi időszakot megelőzően végrehajtott) adózási intézkedések vagy új (egy időszak során bevezetett) adózási intézkedések alkalmazásáról van szó, a tagállamoknak meg kell felelniük az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 2. pontjának a) alpontjában és a 4. pontjában szereplő valamennyi követelménynek.

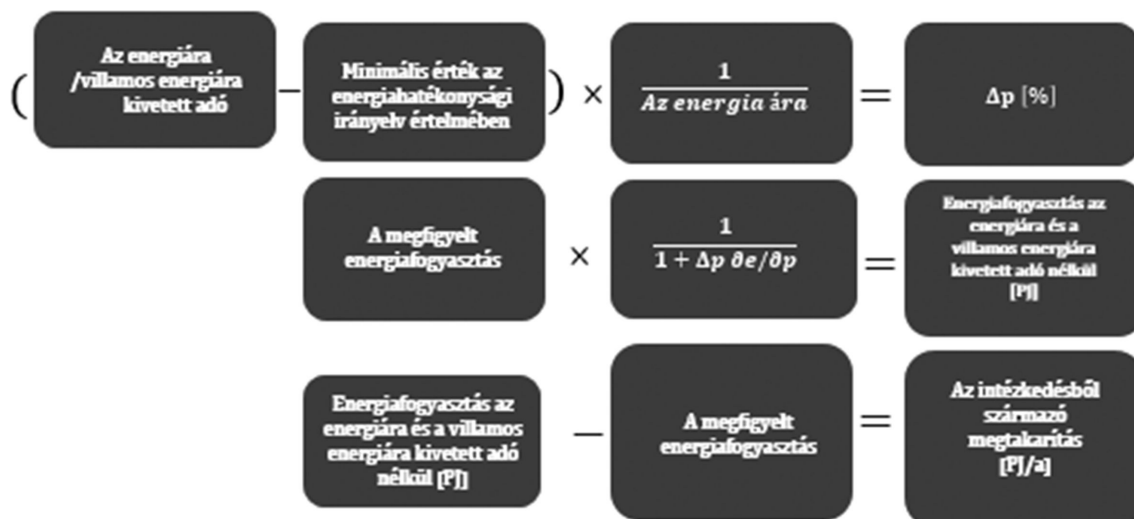
A tagállamoknak figyelembe kell venniük az alábbiakat, amikor kiszámítják az energiahatékonysági irányelv 7b. cikke értelmében alternatív szakpolitikai intézkedésként végrehajtott adózási intézkedésekből származó energiamegtakarítást.

1. Alapszámítás minden olyan évre, amelyben érvényben van az adózási intézkedés

A kötelezettségi időszak során végrehajtott egyéni fellépések által az energiafogyasztásra gyakorolt hatás kiszámításához a tagállamoknak elemezniük kell a fogyasztást az energiára vagy a szén-dioxid-kibocsátásra kivetett adók nélkül (kontrafaktuális energiafogyasztás).

Ahogy az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 4. pontjának b) alpontjában szerepel, a tagállamoknak olyan árrugalmasságot kell alkalmazniuk, amely tükrözi az energia iránti kereslet alkalmazkodóképességét az árváltozásokhoz (lásd a 3. szakaszt). Ajánlott az árrugalmasságot évente alkalmazni a megfigyelt energiafogyasztás alapján, hogy meg lehessen becsülni a kontrafaktuális energiafogyasztást, figyelembe véve az adózási intézkedés hatására a végfelhasználói árakban jelentkező tényleges százalékos változást (lásd a 2. szakaszt).

Ezt követően a kontrafaktuális energiafogyasztást össze kell hasonlítani a megfigyelt energiafogyasztással, hogy meg lehessen becsülni az adózási intézkedés hatására az egyes években az energiafogyasztásban jelentkező csökkenést (lásd az alábbi ábrát).

Megjegyzés: Δp = az ár változása; $\partial e / \partial p$ = az energia iránti kereslet árrugalmassága

Forrás: Europe Economics, 2016

Ha a különböző végfelhasználói csoportokra vagy üzemanyagtípusokra eltérő adókulcsok vagy mentességek vonatkoznak, a kontrafaktuális energiafogyasztást külön-külön kell kiszámítani az egyes csoportok vagy típusok esetében.

2. A végfelhasználói árak százalékos változásának kiszámítása

A tagállami adószint és az uniós jog értelmében vett minimális szint közötti különbség (delta) meghatározza, hogy energiaegységenként mekkora mértékben számítható be az adó az energiamegtakarítás elszámolása során. Meg kell próbálni megérteni és megindokolni, hogy milyen mértékben hárul tovább az adó a végső fogyasztókra, valamint milyen mentességek vagy adókulcs-variációk léteznek a végső fogyasztók adott csoportjai vagy adott energiatípusok esetében, a párhuzamos támogatásokat is figyelembe véve.

Ha az adókulcsok eltérnek, külön-külön kell elvégezni az elemzést az egyes csoportok és energiatípusok esetében. A végfelhasználó által fizetett árra gyakorolt hatás az adót is tartalmazó energiaár százalékos változásában kerül meghatározásra.

Az (adóemelést csökkentése érdekében az) alacsony jövedelmű háztartásoknak nyújtott adóengedmény esetében meg kell becsülni az adónak a végfelhasználókra továbbháruló súlyozott növekedését. Például, ha az adó kivetése miatt az energiaárak növekedése 1 EUR/kWh és az érintett fogyasztók 30 %-a kap 0,2 EUR/kWh engedményt, akkor a súlyozott növekedés az alábbiak szerint alakul:

$$1 \text{ EUR/kWh} \times 70 \% + ((1 \text{ EUR/kWh} - 0,2 \text{ EUR/kWh}) \times 30 \%) = 0,94 \text{ EUR/kWh}$$

Ezek a becslések elvégezhetők olyan nemzeti tanulmányok alapján, amelyek azzal foglalkoznak, hogyan változnak az energiaárak az adók, a támogatások, az adómentességek vagy a primer energia (üzemanyag) költségei hatására az adott év egészében.

3. Az árrugalmasság kiszámítása

A releváns árrugalmasságra vonatkozó becslés során ökonometriai modellezésre kerül sor az energia iránti keresletet befolyásoló változók vonatkozásában, hogy elkülönüljön az energiaárak változásának hatása. Kellően hosszú időre (a hosszú távú árrugalmasság kiszámításához legalább 15-20 évre) vagy a tagállamok nagy keresztmetszetére van szükség annak biztosításához, hogy a becslések jó statisztikai tulajdonságokkal rendelkezzenek, és valamennyi releváns magyarázó változó szerepeljen a modellezési keretben. A rövid távú viselkedésbeli változást tükröző rövid távú rugalmasság esetében elegendő a 2-3 éves megfigyelési időszak.

A releváns magyarázó változók az adózási intézkedés tárgyát képező ágazattól függenek. A lakossági ágazatban a modellnek például az alábbiakat kellene figyelembe vennie:

- jövedelem (adott esetben regionális vagy jövedelmi csoportokra lebontva);
- lakosság;
- alapterület;
- technológiai fejlemények;
- az energiahatékonyság-javítás autonóm rátája; és
- a fűtési és hűtési igény (hőmérsékleti változóval).

Ha egyéb szakpolitikai intézkedések is szerepelnek az elemzésben, akkor lehetőség nyílik az esetleges átfedések értékelésére és az elért energiamegtakarításhoz való külön hozzájárulásuk elkülönítésére (lásd a 4. szakaszt).

A becsült árrugalmasság idővel változik. Rövid távon, a 2021–2030 közötti kötelezettségi időszak kezdetén vagy egy új szakpolitikai intézkedés bevezetésekor kisebb az árrugalmasság. Ez tükrözi a fogyasztók korlátozott lehetőségeit (például tájékoztató magatartási jellegű intézkedések vagy az üzemanyag helyettesítésével kapcsolatos döntések) az árváltozáshoz való alkalmazkodás kapcsán. Az árrugalmasság idővel nő, ahogy egyre több fogyasztó hoz beruházási döntéseket a magasabb árak alapján, ami a hatékonyabb árukba és szolgáltatásokba való beruházások jobb megtérüléséhez vezet.

A meglévő adózási intézkedések esetében a kötelezettségi időszakban végrehajtott energiahatékonysági fellépések hatását el kell különíteni a korábbi időszakokban végrehajtott fellépések hatásától. Mindenekelőtt az adó miatt megnövekedett energiaárakon alapuló, 2014–2020 közötti beruházási döntéseket kell figyelmen kívül hagyni a 2021–2030 közötti időszakra vonatkozó energiamegtakarítás bejelentésekor.

Amennyiben az egyes üzemanyagtípusokra eltérő adókulcsok vonatkoznak, a keresztár-rugalmasságot (az ár által egy másik üzemanyag iránti keresletre gyakorolt hatás mérése) kell megbecsülni a(z) (adózás miatt) viszonylag drágává vált üzemanyag-típusok más üzemanyagokkal való helyettesítésének figyelembevételére érdekében. A keresztár-rugalmasság például azt mérné, hogyan alkalmazkodik a dízelüzemanyag-fogyasztás a benzin árának változásához.

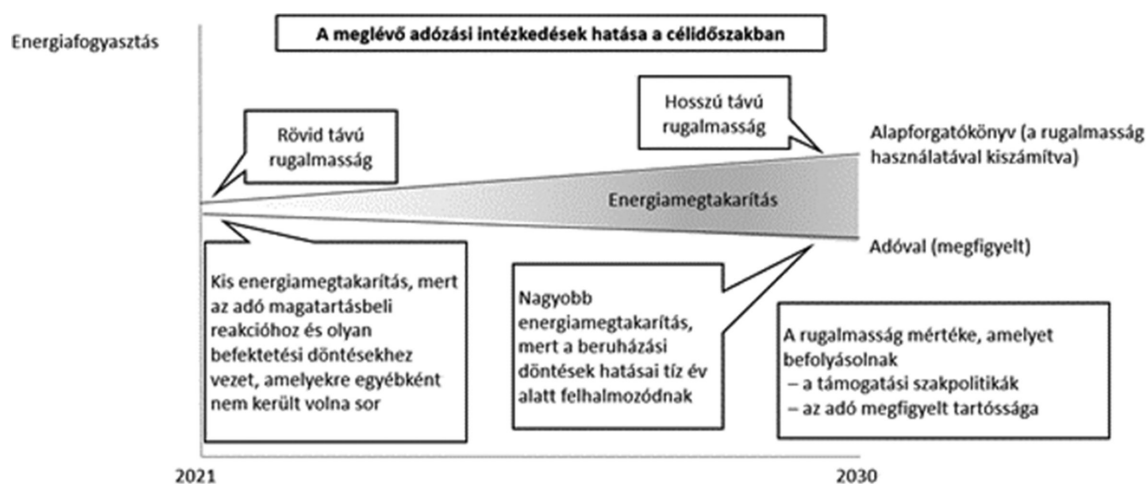
4. Átfedések más szakpolitikai intézkedésekkel

Az árrugalmasság becslésére hosszú időszakokon keresztül kerül sor az adózási intézkedés és egyéb korábbi szakpolitikai intézkedések hatásának integrálása érdekében. Emellett az adózási és egyéb jellegű intézkedések gyakran kiegészítik egymást, például a támogatási programok megkönnyítik a végfelhasználók számára a magasabb árakhoz való alkalmazkodást, és az adózási intézkedések vonzóbbá teszik a támogatási programokat a végfelhasználók számára.

Ez azt jelenti, hogy a hosszabb távú árrugalmasság integrálni fogja a becslési időszakban végrehajtott támogató szakpolitikai intézkedések eredményeit, vagyis minél ambiciózusabb és hatékonyabb a többi intézkedés, annál nagyobb az árrugalmasság.

Az adózási és egyéb szakpolitikai intézkedések közötti nagy átfedések miatt az alábbi megközelítések egyikét ajánlott használni:

- az energiára vagy a szén-dioxid-kibocsátásra vonatkozó adózási intézkedés hatásának megbecsülésekor csak rövid távú árrugalmasságot kell figyelembe venni a kötelezettségi időszak (például 2021–2030) egészében, és az egyéb szakpolitikai intézkedések hatását külön kell megbecsülni alulról építkező megközelítésekkel; vagy
- az energiára vagy a szén-dioxid-kibocsátásra vonatkozó adózási intézkedés hatásának megbecsülésekor 2021-ben (vagy ha az intézkedés bevezetésére 2021 után kerül sor, akkor a bevezetésétől kezdve) csak rövid távú árrugalmasságot kell figyelembe venni, és 2030-ig fokozatosan kell eljutni a hosszú távú árrugalmasság alkalmazásáig. Ebben az esetben le kell vonni a megadóztatott végsőenergia-fogyasztást érintő egyéb szakpolitikai intézkedésekből származó energiamegtakarítást, mert az az alulról építkező megközelítésekben származik az energiahatékonysági irányelv műszaki követelményeinek megfelelően, beleértve az autonóm egyéni fellépéseket (lásd a lenti ábrát).

Ugyanezek a megközelítések alkalmazhatók a 2014–2020 közötti kötelezettségi időszakra.

5. Átfedések az uniós joggal

- 5.1. *Az új személygépkocsikra és az új könnyű haszongépjárművekre vonatkozó kibocsátási előírásokkal (a 443/2009/EK és az 510/2011/EU rendelettel) való átfedések*

Az energiára vagy a szén-dioxid-kibocsátásra vonatkozó adózási intézkedések által a személygépkocsik és a könnyű haszongépjárművek energiafogyasztására gyakorolt hatások kiszámíthatók regressziós analízissel, az energiaárakat (beleértve az adóemelés hatását) az uniós kibocsátási minimális előírásokat meghaladó új személygépkocsik és új könnyű haszongépjárművek értékesítéséhez viszonyítva. A regressziós analízis során nemzeti értékeket kell használni. A nemzeti tanulmány megbecsülheti, hogy az értékesítés mekkora százalékban kapcsolódik az adózási hatáshoz, és az energiamegtakarítás megbecsülhető alulról építkezve, a kiegészítő jellegre vonatkozó kritérium figyelembevételével.

- 5.2. *Átfedések egyes energetikai termékek piacról történő kivonására vonatkozó követelményekkel (végrehajtási intézkedések a környezetbarát tervezésről szóló irányelv értelmében)*

A környezetbarát tervezésről szóló irányelv értelmében hozott intézkedések hatása kiszámítható regressziós analízissel, az energiaárakat (beleértve az adóemelés hatását) az irányelv által előírt minimális előírásokat meghaladó termékek értékesítéséhez viszonyítva. Ezzel az időszakokra épülő megközelítéssel dummy változók is bevezethetők a termékszabványok által az energiafogyasztásra gyakorolt hatások figyelembevétele érdekében. Az energiamegtakarítás alulról történő becsülésének minden esetben biztosítani kell a kiegészítő jelleg figyelembevételét.

6. Erőforrásigények

Az árrugalmasságra vonatkozó becslés elkészítése modellezési szakértelmet igényel. A szükséges képességekkel rendelkező, házon belüli modellezési csapatok hiányában a tagállamoknak biztosítaniuk kell a módszertanilag szigorú és átlátható tanulmányok elkészítését a friss és reprezentatív hivatalos adatforrásokon alapuló becslések elvégzéséhez. Emellett biztosítaniuk kell valamennyi szükséges felhasznált adat, feltételezés és módszertan hozzáférhetőségét az V. melléklet 5. pontjának k) alpontjában szereplő jelentéstételi kötelezettségek teljesítése érdekében.

Amennyiben nem áll rendelkezésre elegendő adat az árrugalmasság mértékének megbízható megbecsülésére, a célzott végfelhasználói csoportokra vagy üzemanyag-típusokra vonatkozó hasonló modellezési gyakorlatok eredményei alapján közelítő változók határozhatók meg. Az összehasonlítható becslések alkalmazását jól meg kell indokolni, és többek között az alábbiakon alapulhat:

- szakirodalmi eredmények, amelyek olyan elismert és lektorált szaksajtóban jelentek meg, amelyek a jelenlegi politikai helyzetet tükröző friss adatokat és modelleket használnak; és
- egy adott ágazatra vonatkozó regressziós eredmények egy hasonló tagállamban (egyértelműen meg kell indokolni az adott tagállam kiválasztását).

Végző lehetőségként, illetve csak ha a fenti lehetőségek dokumentálhatóan nem alkalmazhatók, egy ágazat eredményei adott esetben más ágazatokban is alkalmazhatók. Ezt is egyértelműen meg kell indokolni.

V. FÜGGELÉK

AZ ENERGIASZEGÉNYSÉG ENYHÍTÉSE

AZ ENERGIASZEGÉNYSÉG ENYHÍTÉSÉRE SZOLGÁLÓ SZAKPOLITIKAI INTÉZKEDÉSEK TÁJÉKOZTATÓ JELLEGŰ, NEM TELJESKÖRŰ PÉLDÁI

A legtöbb tagállam végrehajtott az energiaszegénység enyhítésére szolgáló szakpolitikákat. Ezek olyan szakpolitikai intézkedések, amelyek egy adott célcsoport, vagyis a veszélyeztetett háztartások, az energiaszegénység által érintett háztartások vagy a szociális lakásban élők energiafogyasztásával kapcsolatosak. Az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (1) és (11) bekezdése szempontjából való relevanciájukat tekintve két csoportba sorolhatók:

- az energiafogyasztásra irányuló szociális politikák; ezek az energiaszegénység hatásainak gyors enyhítésére törekszenek, de nem foglalkoznak az energiahatékonysággal. Idetartoznak például a villamosenergia-számlák fizetése alóli mentességek, a közvetlen kifizetések, a csökkentett tarifák és a társadalombiztosítási kifizetések. Az ilyen szakpolitikák nem relevánsak az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (11) bekezdésének összefüggésében, mert az említett bekezdés értelmében csak az energiamegtakarítási kötelezettség teljesítése céljából (például az energiafelhasználás csökkentésével) végrehajtott szakpolitikai intézkedések számíthatók be; és
- az olyan energiahatékonysági szakpolitikák, amelyek kifejezetten az alacsony jövedelmű háztartásokat célozzák meg egy adott összetevő vagy csak az erre a csoportra való összpontosítás révén; ezek relevánsak az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (11) bekezdésének összefüggésében, mert az energiahatékonysági akadályok felszámolására és az energiahatékonysági beruházások ösztönzésére, valamint az energiaszegénység enyhítésére irányulnak.

Az alábbi táblázat áttekintést ad az alacsony jövedelmű háztartásokat megcélzó energiahatékonysági szakpolitika egyes olyan típusairól, amelyek már számos tagállamban végrehajtásra kerültek, és ezek a példák tájékoztató jellegűek és nem teljeskörűek.

Az energiaszegénység enyhítésére szolgáló szakpolitikák tájékoztató jellegű példái ⁽¹⁾

Szakpolitika típusa	Az alacsony jövedelmű háztartásokat megcélzó energiahatékonysági szakpolitika	Érintett tagállamok ⁽²⁾
---------------------	---	------------------------------------

Az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek értelmében hozott intézkedések (az energiahatékonysági irányelv 7a. cikke)

Piacalapú eszköz	Az energiaszegénységgel (vagy az alacsony jövedelmű háztartásokkal) kapcsolatos konkrét cél vagy az alacsony jövedelmű háztartások érdekében végrehajtott fellépések esetében alkalmazott bónusztényező	AT, FR, IE, UK
------------------	---	----------------

Az alternatív szakpolitikai intézkedések értelmében hozott intézkedések (az energiahatékonysági irányelv 7b. cikke)

Finanszírozási tervek és eszközök	Energiahatékony épületfelújításokra vonatkozó ösztönzők, például olyanok, amelyek az alacsony jövedelmű háztartásokra vagy a legrosszabb (például G és F) energiahatékonysági besorolással rendelkező lakásokra összpontosítanak, vagy jövedelmi vagy szociális kritériumok alapján nagyobb mértékű ösztönzőket kínálnak	BE, BG, CY, DE, DK, EL, ES, FR, IE, LT, LV, MT, NL, RO, SI, UK
Finanszírozási tervek és eszközök	Készülékcsere-re vonatkozó ösztönzők, például olyanok, amelyek az alacsony jövedelmű háztartásokra összpontosítanak, vagy jövedelmi vagy szociális kritériumok alapján nagyobb mértékű ösztönzőket kínálnak	AT, BE, DE, HU
Pénzügyi ösztönzők	Munkajövedelem utáni adójóváírás/adókedvezmény, például jövedelmi vagy szociális kritériumok alapján nagyobb mértékű ösztönzőkkel	EL, FR, IT

Szakpolitika típusa	Az alacsony jövedelmű háztartásokat megcélzó energiahatékonysági szakpolitika	Érintett tagállamok (²)
Képzés és oktatás	Tájékoztató kampányok és információs központok	AT, DE, FR, IE, HU, MT, SI, UK
Képzés és oktatás	Energetikai auditok (³)	BE, DE, FR, IE, LV, SI

(¹) Ugarte, S. et al., *Energy efficiency for low-income households* (Az alacsony jövedelmű háztartások energiahatékonysága) (az Ipari, Kutatási és Energiaügyi Bizottság számára készült tanulmány, 2016);

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/595339/IPOL_STU\(2016\)595339_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/595339/IPOL_STU(2016)595339_EN.pdf)

(²) A 2016 közepétől fennálló helyzet.

(³) Az „Oktatás és képzés” szakpolitika-típus a szakpolitikai beavatkozás általános típusa. Az „energetikai audit” energiahatékonysági szakpolitika-típus e kategória egyik lehetséges altípusa. Az alacsony jövedelmű háztartások esetében az energetikai auditok például ténylegesen arra irányulnak, hogy tájékoztassák az ilyen háztartásokat az energiafogyasztás forrásairól, és megtanítsák nekik, hogyan optimalizálhatják vagy csökkenthetik hatékonyan az energiafogyasztásukat. Néhány ilyen program ezenfelül a munkanélküli személyek energetikai szaktanácsadóvá való képzését is magában foglalja (például a Caritas program Németországban).

Az ilyen szakpolitikák végrehajtására az energiahatékonysági kötelezettségi rendszer konkrét elemeként és az alternatív szakpolitikai intézkedések kiválasztott típusaként kerül sor (³). Az épületfelújításra irányuló hitelekkel és támogatásokból álló pénzügyi eszközök a legelterjedtebb olyan intézkedések, amelyek elő kívánják mozdítani az alacsony jövedelmű háztartások energiahatékonyságát. Vannak érvényben készülékcsere-re vonatkozó szakpolitikák és tájékoztató intézkedések is, de csak néhány tagállamban. Emellett néhány tagállam energetikai auditokra vonatkozó konkrét programokat vezetett be, megcélözva az alacsony jövedelmű háztartásokat.

Az alacsony jövedelmű háztartásokat megcélzó energiahatékonysági szakpolitikákkal kapcsolatban részletesebb példák az alábbi forrásokban találhatóak:

— az EU Energiaszegénységi Megfigyelőközpontja:

<https://www.energypoverity.eu/policies-measures>

— a Horizont 2020 kezdeményezés keretében támogatott ODYSSEE-MURE projekthez kapcsolódó MURE adatbázis:

[http://www.measures-odyssee-mure.eu/;](http://www.measures-odyssee-mure.eu/)

— *Energy efficiency for low-income households* (Az alacsony jövedelmű háztartások energiahatékonysága) (az Európai Parlament Ipari, Kutatási és Energiaügyi Bizottsága számára készült tanulmány):

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/595339/IPOL_STU\(2016\)595339_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/595339/IPOL_STU(2016)595339_EN.pdf)

(³) Ezért a II. függelékben (energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek) és a III. függelékben (alternatív szakpolitikai intézkedések) szereplő általános magyarázatok itt is érvényesek.

VI. FÜGGELÉK

A MAGATARTÁSI JELLEGŰ INTÉZKEDÉSEKBŐL SZÁRMAZÓ ENERGIAMEGTAKARÍTÁS KISZÁMÍTÁSA

A „magatartási jellegű intézkedések” olyan típusú szakpolitikai intézkedések vagy beavatkozások, amelyek energiamegtakarítást kívánnak elérni a végfelhasználói magatartás megváltoztatásával, vagyis annak megváltoztatásával, hogyan használják a végfelhasználók az energiát, illetve az energiát használó termékeket (például a háztartási készülékeket, a műszaki eszközöket, a járműveket) vagy rendszereket (például a lakáscélú és nem lakáscélú épületeket). Az ilyen intézkedések közé tartozhat az energetikai tanácsadás, a célzott tájékoztató kampány, az energiafogyasztás valós idejű kijelzése vagy az energiafogyasztáshoz kapcsolódó visszajelzés, a környezetkímélő vezetési tréning, a munkahelyi energiamegtakarítási kampány stb.

A magatartási jellegű intézkedések esetében speciális értékelésre van szükség, mert egy magatartásbeli változás lényegességét nehezebb bizonyítani, mint például egy műszaki megoldás telepítésének lényegességét. Emellett a magatartásbeli változás nagymértékben visszafordítható lehet, ezért nehezebben határozható meg az intézkedések élettartama és az idővel elért megtakarítás mennyisége.

1. Értékelési megközelítések

1.1. Randomizált kontrollált vizsgálatok

A fenti nehézségek leküzdése érdekében a tagállamoknak adott esetben ajánlott alkalmazniuk a randomizált kontrollált vizsgálati megközelítést⁽¹⁾, amely magában foglalja a mért vagy nyomon követett energiafogyasztással kapcsolatos adatgyűjtést a beavatkozást megelőzően és követően. Az energiafogyasztás (előtte/utána) változásainak a „kezelt” csoportok és a kontrollcsoportok közötti összehasonlításával ellenőrizhető, hogy a tényleges energiamegtakarítás megközelíti-e a várt energiamegtakarítást.

Ajánlott kísérleteket végezni ezzel a megközelítéssel a teljeskörű alkalmazást megelőzően, lehetővé téve ezáltal az alábbiakat:

- variánsok összehasonlítása;
- jobb tervezés és fokozott hatékonyság; és
- a hatások szigorú értékelése.

1.2. Kvázi kísérleti megközelítés

Amennyiben nem alkalmazható a randomizált kontrollált vizsgálati megközelítés, alternatív megoldás lehet a kvázi kísérleti megközelítés⁽²⁾, amelynek során a „kezelt” csoport egy összehasonlítási alapul szolgáló csoporttal kerül összehasonlításra. Ez a megközelítés leginkább abban tér el a randomizált kontrollált vizsgálatától, hogy itt az egyének nem véletlenszerűen kerülnek egy-egy csoportba. Ezért ellenőrizni vagy minimalizálni kell a lehetséges mintavételi vagy kiválasztási eltéréseket, például megfeleltetési módszerek alkalmazásával. Emellett fontos az eredmények hitelességének és szignifikanciájának ellenőrzésére használt statisztikai vizsgálatok dokumentálása.

⁽¹⁾ A(z) (egészségtudományok esetében gyakran használt) randomizált kontrollált vizsgálati megközelítés alkalmazásával (a teljes célcsoportból) véletlenszerűen osztanak be egyéneket „kezelt” vagy kontrollcsoportokba. A kontrollcsoporttal ellentétben a „kezelt” csoportok esetében sor került az értékelés tárgyát képező beavatkozásra („kezelésre”). Az egyének véletlenszerű beosztása feltételezhetően szigorú feltételeket teremt az olyan összehasonlítás szempontjából, amelynek esetében az az egyetlen statisztikailag jelentős különbség a csoportok között, hogy részesülnek-e „kezelésben”. A különböző típusú beavatkozások összehasonlítására különböző „kezelt” csoportok használhatók.

A randomizált kontrollált vizsgálati megközelítéssel kapcsolatos részletes iránymutatásért lásd például a következőt:

- Vine, E., Sullivan, M., Lutzenhiser, L., Blumstein, C., & Miller, B. (2014), 'Experimentation and the evaluation of energy efficiency programs' (Kísérletezés és az energiahatékonysági programok értékelése), *Energy Efficiency*, 7(4), 627–640;
- Frederiks, E. R., Stenner, K., Hobman, E. V., & Fischle, M. (2016), 'Evaluating energy behavior change programs using randomised controlled trials: Best practice guidelines for policymakers' (Az energetikával kapcsolatos magatartásbeli változás értékelése randomizált kontrollált vizsgálatokkal: A bevált gyakorlatról szóló iránymutatás a döntéshozók számára) *Energy research & social science*, 22, 147–164.

⁽²⁾ A kvázi kísérleti megközelítéssel kapcsolatban további információért lásd például a következőt:

- Hannigan, E., & Cook, J. (2015), 'Matching and VIA: quasi-experimental methods in a world of imperfect data' (Megfeleltetés és elfogadási eltérések: kvázi kísérleti módszerek a tökéletlen adatok világában), *Proceedings of IEPEC 2015* (https://www.iepec.org/wp-content/uploads/2018/02/2015paper_hannigan_cook-1.pdf);
- Voswinkel, F., Broc, J.S., Breitschopf, B., & Schlomann, B. (2018), *Evaluating net energy savings – a topical case study of the EPATEE project* (A nettó energiamegtakarítás értékelése – az EPATEE projekt aktuális esettanulmánya), amelyet a Horizont 2020 keretprogram finanszírozott (https://epatee.eu/sites/default/files/files/epatee_topical_case_study_evaluating_net_energy_savings.pdf).

1.3. Az energiafogyasztás mérése vagy nyomon követése

Amennyiben a fenti megközelítések egyike sem alkalmazható, az energiamegtakarítás a résztvevők beavatkozás előtti és utáni energiafogyasztásának mérésével vagy nyomon követésével értékelhető. Ez a megközelítés könnyebben végrehajtható, de sokkal nagyobb bizonytalanság jellemzi, mert nehéz szétválasztani a beavatkozás hatására bekövetkező változásokat a más tényezők által okozott változásoktól. Ezért ismertetni kell, hogyan kerül sor más tényezők figyelembevételére (például az energiafogyasztás időjárásnak megfelelő normalizálásával), illetve hogyan történik a bizonytalanságok kezelése (például óvatos feltételezésekkel).

2. A várható energiamegtakarítás módszere a hatás kiszámítására

A fenti megközelítések egyikét használó értékelések olyan eredményekhez vezetnek, amelyek referenciaértékként használhatók a várható megtakarítás vonatkozásában (lásd az V. melléklet 1. pontjának a) alpontját), feltéve, ha ez a megtakarítás ugyanolyan típusú beavatkozásra (ugyanolyan végrehajtási feltételekre) és hasonló célcsoportokra vonatkozik. A magatartási jellegű intézkedések eredményei nagymértékben eltérhetnek a beavatkozás típusától (és a végrehajtás feltételeitől) és a célcsoport típusától függően, ezért az egy adott célcsoport esetében egy adott típusú beavatkozásból származó eredmények nem vetíthetők ki más típusú beavatkozásokra vagy csoportokra.

A magatartási jellegű intézkedések esetében a várható megtakarítást használó általános számítási képlet például a következő:

Teljes végsőenergia – megtakarítás =

$$\sum_{\text{a résztvevők száma}} (\text{egységes végsőenergia} - \text{fogyasztás} \times \text{várható megtakarítási arány} \times \text{kettős beszámítási tényező})$$

A résztvevők száma megállapítható

- közvetlenül egy nyomonkövetési rendszer segítségével (például a résztvevők regisztrálnak a programra vagy bejelentik a fellépéseiket); vagy
- a teljes célcsoportra irányuló felmérésekkel, és ebben az esetben a teljes népességre való kivetítés lehetővé tétele érdekében a mintavételi módszerre vonatkozóan ismertetni kell, hogyan kerül sor a minta reprezentatív jellegének biztosítására.

Az „egységes végsőenergia-fogyasztás” (vagyis résztvevőnkénti végsőenergia-fogyasztás) megállapítható

- közvetlenül a résztvevők által jelentett adatok (például villamosenergia-számlák, önmérés) alapján; vagy
- a célcsoport tekintetében a résztvevőnkénti átlagos energiafogyasztásra vonatkozó becsléssel (például nemzeti statisztikák vagy korábbi tanulmányok alapján), és ebben az esetben ismertetni kell, hogyan kerül sor annak biztosítására, hogy az átlagos energiafogyasztás reprezentatív legyen a célcsoport energiafogyasztása szempontjából.

A várható megtakarítási arány a megtakarított energia százalékos aránya korábbi értékelések alapján (lásd a fenti megközelítéseket). Ismertetni kell, hogyan biztosítják a tagállamok, hogy annak a beavatkozásnak a feltételei, amelynek vonatkozásában sor kerül az arány alkalmazására, hasonlóak legyenek a referenciaérték alapjául szolgáló beavatkozás feltételeihez.

A kettős beszámítási tényező (%) akkor alkalmazandó, amikor a szakpolitikai intézkedés végrehajtására ismételt sor kerül ugyanazon célcsoport vonatkozásában a résztvevők közvetlen nyomon követése nélkül. Ez a tényező figyelembe veszi azt aényt, hogy a szakpolitikai intézkedések már korábban is befolyásolták a szakpolitikai intézkedések által érintettek bizonyos arányát (átfedések a hatások között).

A célzott megközelítést és a résztvevők közvetlen nyomon követését alkalmazó szakpolitikai intézkedések (például egy képzési rendszer) esetében a résztvevők kettős beszámítása közvetlenül észlelhető, ezért elképzelhető, hogy nincs szükség a kettős beszámítási tényező alkalmazására.

Hasonlóképpen, ha az energiamegtakarítás élettartama a szakpolitikai intézkedés két végrehajtása (például két tájékoztató kampány) között eltelt időszak, nem áll fenn a kettős beszámítás kockázata ⁽³⁾.

⁽³⁾ Az élettartammal kapcsolatos további részletekért lásd a VIII. függelék.

VII. FÜGGELÉK

AZ UNIÓS JOGON TÚLMUTATÓ KÖZLEKEDÉSI SZAKPOLITIKÁK

A közlekedési ágazatban a nemzeti, regionális és helyi szakpolitikák (az energiára és a szén-dioxid-kibocsátásra vonatkozó adózási intézkedések mellett) energiamegtakarítást eredményezhetnek az alábbiak révén:

- az utazások szükségességének csökkentése;
- az energiahatékonyabb közlekedési eszközök felé történő elmozdulás; és/vagy
- a közlekedési eszközök hatékonyságának javítása.

1. Az energiahatékonyabb közúti járművek használatának előmozdítására irányuló intézkedések

1.1. Az új gépjárműflották átlagos energiahatékonyágának javítása

Az energiahatékonyabb új járművek beszerzését előmozdító szakpolitikai intézkedések közé tartoznak az alábbiak:

- pénzügyi ösztönzők vagy rendeletek az elektromos járművek vagy egyéb energiahatékony járművek beszerzésére;
- egyéb olyan ösztönzők, mint például a preferenciális elbánás az utakon vagy a parkolás tekintetében; és
- a járművek megadóztatása a szén-dioxid-kibocsátás vagy energiahatékonyági kritériumok alapján.

Az energiamegtakarítás azonban valószínűleg olyan járművekre korlátozódik, amelyekre nem vonatkoznak az uniós kibocsátási előírások, és a közbeszerzésből származó energiamegtakarításnak kiegészítő jellegűnek kell lennie a tiszta járművekről szóló átdolgozott irányelv értelmében előírt energiamegtakarításokhoz képest.

A tiszta járművekről szóló átdolgozott irányelv előírja, hogy a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy egyes közúti járművek közbeszerzése megfeleljen a tiszta és kibocsátásmentes járművekre vonatkozó minimális közbeszerzési céloknak két referencia-időszakban (az irányelv hatálybalépésétől 2025. december 31-ig, illetve 2026. január 1-jétől 2030. december 31-ig). Az energiahatékonyabb járművek közbeszerzésének előmozdítására irányuló szakpolitikai intézkedésekből származó energiamegtakarítás figyelembevételkor a tagállamoknak bizonyítaniuk kell az ilyen megtakarítás kiegészítő jellegét a tiszta járművekről szóló irányelv követelményeinek megfelelő megtakarításhoz képest, és ez történhet például akkor, ha a szakpolitikai intézkedések hatására a tiszta járművek az irányelvben előírtnál nagyobb százalékban kerülnek beszerzésre. Mivel a tiszta járművekről szóló irányelv minimális közbeszerzési céljai nem egyes évekre, hanem többéves időszakokra vannak lebontva, az ilyen típusú intézkedésekből származó megtakarítást az egyes időszakok utolsó évének vonatkozásában kell figyelembe venni a kiegészítő jellegük érdemben történő értékelése és a tiszta járművekről szóló irányelv értelmében az egyes hatóságok számára biztosított rugalmasság tiszteletben tartása érdekében⁽¹⁾.

Mivel az energiahatékonyági irányelv V. melléklete 2. pontjának b) alpontja előírja, hogy az energiamegtakarítás a kötelező erejű uniós jog végrehajtásából származó megtakarításon felüli megtakarítás, a meglévő kibocsátási előírásokra való tekintettel a tagállamoknak alaposan meg kell vizsgálniuk a hatályos uniós jogot, beleértve a 443/2009/EK, az 510/2011/EU és az (EU) 2019/631 rendeletet (az új személygépkocsikra és az új könnyű haszongépjárművekre vonatkozó kibocsátási előírások).

A 443/2009/EK és az 510/2011/EU rendelet előírja a személygépkocsik és könnyű haszongépjárművek gyártói számára annak biztosítását, hogy a járműveik átlagos fajlagos szén-dioxid-kibocsátása ne haladja meg a rendeletek I. mellékletében meghatározott fajlagos kibocsátási célértéket, illetve az esetleges eltérésekkel összhangban meghatározott fajlagos kibocsátási célértéket. Az (EU) 2019/631 rendelet értelmében a személygépkocsik és/vagy könnyű haszongépjárművek gyártóinak biztosítaniuk kell, hogy az átlagos fajlagos szén-dioxid-kibocsátás ne haladja meg a 2025-re és 2030-ra vonatkozó, a rendelet I. mellékletének megfelelően meghatározott fajlagos kibocsátási célértéket, illetve amennyiben a gyártó számára eltérést engedélyeznek, az adott eltéréssel összhangban meghatározott fajlagos kibocsátási célértéket.

Mindhárom rendelet lehetővé teszi, hogy a gyártók eldöntsék, hogyan teljesítik a célkitűzéseiket, és hogyan átlagolják a kibocsátást az új járműflotta esetében az egyes járművekre vonatkozó szén-dioxid-kibocsátási célértékek figyelembevétele helyett. A gyártók emellett nyílt, átlátható és megkülönböztetésmentes alapon csoportosulásokat hozhatnak létre. Az egyéni gyártók célkitűzéseit felváltja a tagok által együttesen elérendő közös célkitűzés.

⁽¹⁾ Lásd az alábbi internetes oldalakat: [http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_BRI\(2018\)614690](http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_BRI(2018)614690); és https://ec.europa.eu/transport/themes/sustainable/consultations/2016-clean-vehicles_en.

Ha egy tagállam nemzeti szakpolitikai intézkedéseket vezet be, a gyártóknak várhatóan a teljes uniós piacon módosítaniuk kell az árképzési stratégiájukat, hogy uniós szinten megvalósítsák célkitűzéseiket. A tagállamoknak bizonyítaniuk kell, hogy az ilyen intézkedéseknek tulajdonítható megtakarítás nem pusztán helyettesítette a gyártóktól elvárt erőfeszítéseket, hanem túlteljesítéshez vezetett a célvekben vagy a célvek (2021, 2025 és 2030) között észszerűen előirányzott kibocsátásokhoz képest. Az uniós kibocsátási előírások hatálya alá tartozó új járművekhez kapcsolódó energiamegtakarítás megvalósítható a korai cserét ösztönző intézkedésekkel (lásd az 1.2. és 1.3. szakaszt).

A tehergépjárművekre vonatkozó jövőbeli uniós jog várhatóan hasonló hatással lesz a beszámítható energiamegtakarítás járműcserével történő megvalósíthatóságára ⁽²⁾. A javasolt jogszabály a nagy tehergépjárművek minden gyártója esetében előírja annak biztosítását, hogy az átlagos fajlagos szén-dioxid-kibocsátása ne haladja meg a 2025-re előírt fajlagos kibocsátási célértéket. A nehézgépjárművekre vonatkozó jövőbeli uniós jog javasolt felülvizsgálata valószínűleg mérlegelni fogja annak lehetőségét, hogy 2030-ban nagyobb és kisebb teherautókra, buszokra és távolsági buszokra vonatkozó célok kitűzésére kerüljön sor.

Az uniós kibocsátási előírások hatályán kívül eső járművek (például motorkerékpárok, kisebb teherautók, buszok, távolsági buszok [és 2025-ig a nagyobb teherautók]) esetében az éves megtakarítás kiszámítható, ha összehasonlítjuk az intézkedés eredményeképpen vásárolt jármű éves energiafogyasztását a(z) (méret és teljesítmény alapján) ugyanazon járműosztályba tartozó átlagos jármű átlagos éves energiafogyasztásával.

Tájékoztató jellegű példa (az uniós kibocsátási előírások hatályán kívül eső járművek):

$$TFES = \sum n_{\text{érintett}} \times (FEC_{\text{átlagos}} - FEC_{\text{érintett}})$$

ahol:

TFES = éves végső energiamegtakarítás (bruttó);

$n_{\text{érintett}}$ = a program eredményeként vásárolt járművek száma;

$FEC_{\text{átlagos}}$ = az éves végsőenergia-fogyasztás piaci átlaga (FEC); és

$FEC_{\text{érintett}}$ = a program eredményeként vásárolt járművek átlagos éves FEC értéke.

1.2. *Annak felgyorsítása, hogy milyen arányban váltják fel az energiahatékonyabb járművek a kevésbé energiahatékony járműveket a járműflottákban*

Az energiahatékonyabb járművek elterjedésének arányát növelő szakpolitikai intézkedések közé tartoznak a jármű-kis-lejtezési programok és a járműflották lecserélésére irányuló szakpolitikai intézkedések. Az energiahatékonyabb járművek elterjedésére ösztönző egyéb intézkedések (lásd az 1.1. szakaszt) révén hamarabb kerülhet sor beszerzésre, például abban az esetben, ha a pénzügyi ösztönzők időben korlátozottak.

Az energiahatékonyági irányelv V. melléklete 2. pontjának f) alpontja egyértelművé teszi, hogy az energiahatékonyabb járművek elterjedését felgyorsító szakpolitikai intézkedések tekintetében teljes jóváírás igényelhető, „feltéve, hogy az említett elterjedés bizonyítottan [...] a jármű átlagos várható élettartamának lejártá előtt valósul meg, vagy azt megelőzően, hogy [...] a járművet normál esetben lecserélnék”.

Az energiamegtakarítás kiszámítása ezért két részre osztható:

- i. a megtakarítás teljeskörű kiszámítása (a régi jármű élettartamának szokásos lejártaig vagy a jármű szokásos cseréjéig hátralévő évek vonatkozásában); és
- ii. a megtakarítás kiszámítása a kiegészítő jelleg figyelembevételével az új jármű fennmaradó élettartamára a régi jármű élettartamának feltételezett lejártaig szokásos cseréjét követően.

⁽²⁾ Lásd az alábbi internetes oldalt: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-1071_en.htm

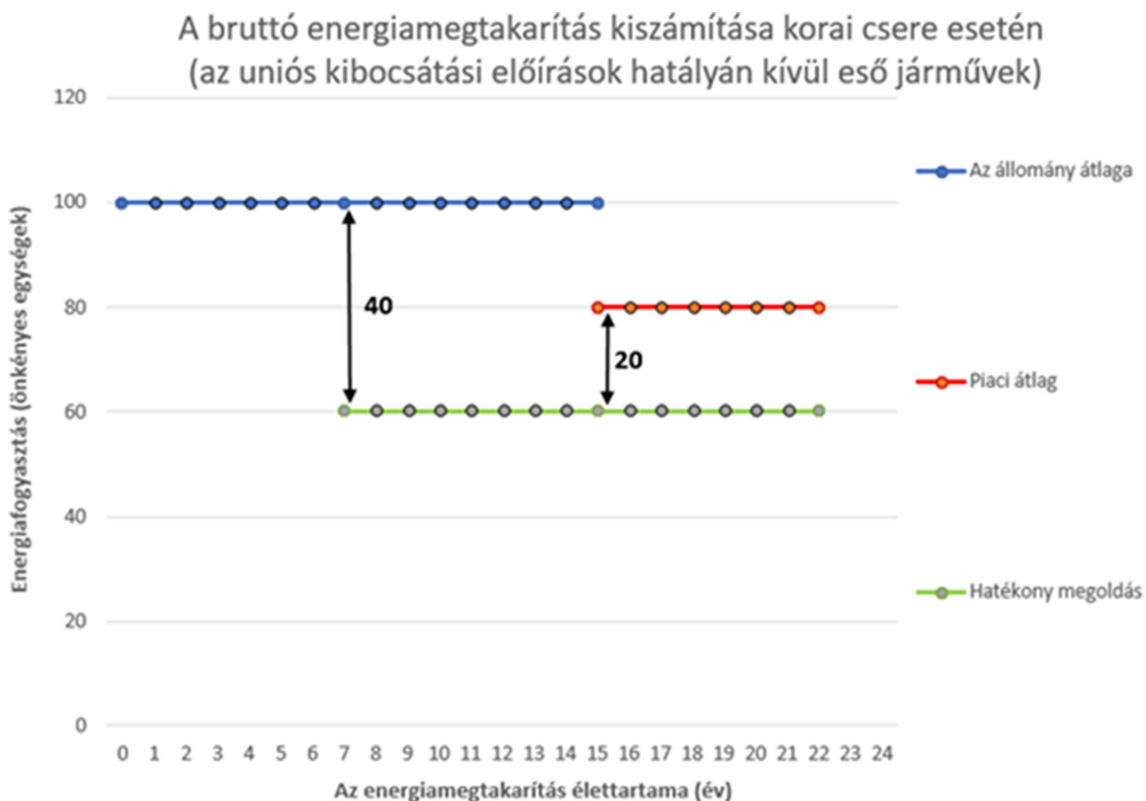
A leghosszabb várható átlagos élettartamú legkevésbé energiahatékony járművek cseréje várhatóan nagyobb energiamegtakarítást eredményez. A tagállamoknak a nemzeti energia- és éghajlat-politikai terveikben a módszertan megalkotásának biztosítása érdekében ismertetniük kell az átlagos élettartam megbecslésére használt módszert, valamint azt, min alapul ez a módszer, beleértve a felméréseket. Ebben a tekintetben a tagállamok bizonyítékokat, például a járművek kicserélésével kapcsolatos statisztikákat nyújthatnak be a felgyorsított elterjedésre vonatkozó szakpolitikák által megcélzott járművek várható átlagos élettartamával kapcsolatban. Ha a megcélzott járművek kora meghaladja az átlagos várható élettartamot, elképzelhető, hogy felmérésekre van szükség az átlagos várható élettartam meghatározására.

Tájékoztató jellegű példa a korai cseréből származó energiamegtakarítás kiszámítására (az uniós kibocsátási előírások hatályán kívül eső járművek esetében)

Az alábbi ábra az energiamegtakarítás kiszámítására szolgáló számításmintát mutat be (önkényes egységek használatával) egy olyan jármű korai cseréje esetében, amely nem tartozik az uniós kibocsátási előírások hatálya alá (például egy motorkerékpár), tömegpiaci osztályba sorolható, és a feltételezett élettartama 15 év.

Tételezzük fel, hogy az ebbe az osztályba tartozó átlagos jármű 100 egységet fogyaszt, és a hetedik év végén kerül sor a cseréjére (vagyis a járműcserére nyolc évvel a várható élettartam lejárta előtt kerül sor). A piaci átlagnak megfelelő referenciafogyasztás legyen 80 egység, a hatékony megoldás keretében pedig 60 egység a fogyasztás. A többletmegtakarítás így $(100-60) \times 8 + (80-60) \times 7 = 460$ egység.

Ebben a példában a lecserélt járművek tényleges fogyasztására vonatkozó adatok hiányában az állomány átlagos fogyasztása az a referenciaérték, amelyhez viszonyítva kiszámításra kerül a megtakarítás az első nyolc évben; a piaci átlagnak megfelelő, a csere idején tapasztalható referenciafogyasztás tekintendő az energiamegtakarítás kiszámításához használt alapértéknek a cserejármű feltételezett élettartamának fennmaradó részére.

A(z) – 443/2009/EK, az 510/2011/EU és az (EU) 2019/631 rendelet végrehajtását követően az uniós kibocsátási előírások hatálya alá eső – új személygépjárművek és új könnyű haszongépjárművek esetében a vásárlás évére jellemző átlagos szén-dioxid-kibocsátáshoz kapcsolódó energiafogyasztás használható referenciaértékként a cserejárművek vonatkozásában. Ezzel magyarázhatók az olyan erőfeszítésekre gyakorolt ellensúlyozó hatások, amelyeket a gyártóknak tenniük kell a kötelező erejű céljaik elérése érdekében, ahogy azt az V. melléklet 2. pontjának b) alpontja előírja, amely szerint a megtakarítás a kötelező erejű uniós jog végrehajtásából származó megtakarításon felüli megtakarításnak tekintendő.

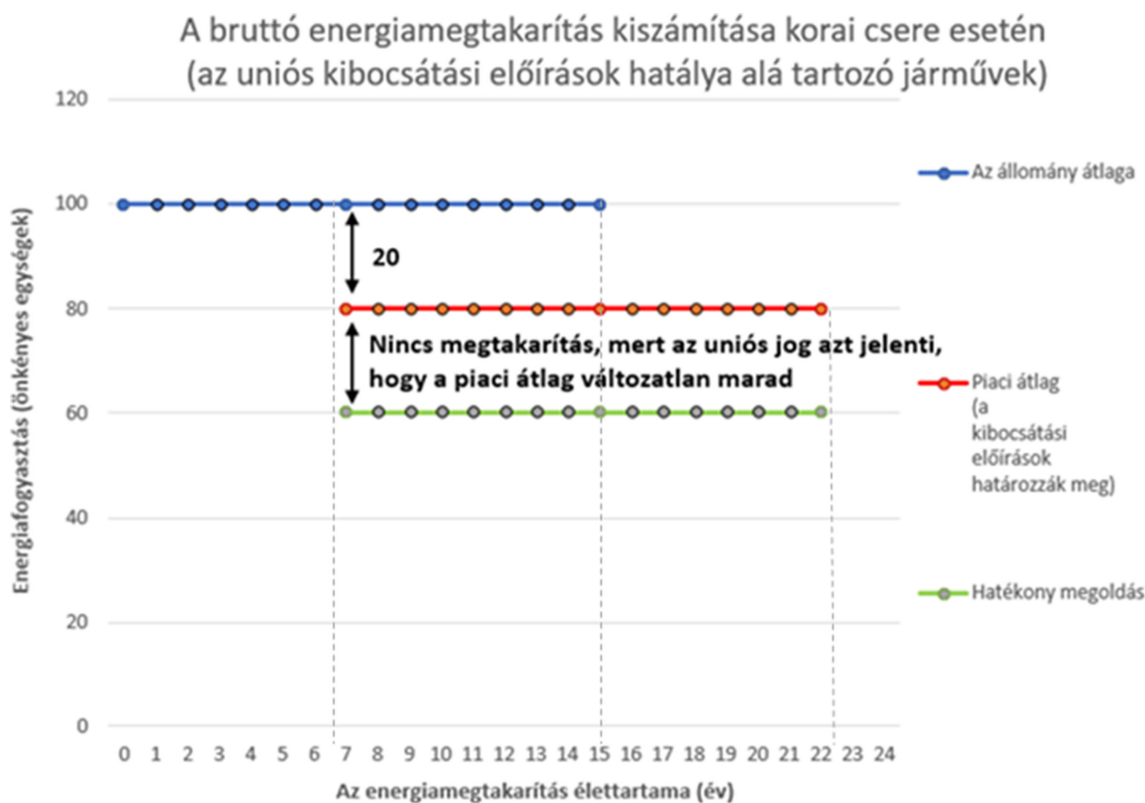
A tehergépjárművekre vonatkozó jövőbeli uniós jog hasonló hatással lehet a járművek cseréjével elért beszámítható energiamegtakarítás megvalósításának képességére ⁽³⁾.

⁽³⁾ Lásd az alábbi internetes oldalt: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-1071_en.htm

Példa a korai cseréből származó energiamegtakarítás kiszámítására (az uniós kibocsátási előírások hatálya alá tartozó járművek esetében):

Az alábbi ábra példát hoz az energiamegtakarítás kiszámítására (önkényes egységek használatával) egy olyan jármű korai cseréje esetében, amely az uniós kibocsátási előírások hatálya alá tartozik (például egy személygépkocsi), tömegpiaci osztályba sorolható, és a feltételezett élettartama 15 év. Tételezzük fel, hogy az ebbe az osztályba tartozó átlagos jármű 100 egységet fogyaszt, és a hetedik év végén kerül sor a cseréjére (vagyis a járműcserére nyolc évvel a várható élettartam lejártá előtt kerül sor).

A piaci átlagnak megfelelő referenciafogyasztás legyen 80 egység, a hatékony megoldás keretében pedig 60 egység a fogyasztás. Ugyanakkor az uniós jog ellensúlyozó hatása miatt csak a korai csere időszakában megvalósuló energiamegtakarítás számítható be, és ezt a piaci átlagnak, nem pedig a cserejárműnek megfelelően kell kiszámítani. A többlet-megtakarítás így $(100 - 80) \times 8 = 160$ egység.

A gyorsított elterjedésre irányuló valamennyi szakpolitikai intézkedés esetében bizonyítani kell, hogy a lecserélt járművek nem válnak ismét elérhetővé a használtautó-piacokon, biztosítandó, hogy az energiamegtakarítást nem váltja fel a nem energiahatékony járművek többletfogyasztása.

1.3. A meglévő járművek energiahatékonyágának növelése

Az alábbiakat megvalósító szakpolitikai intézkedések energiamegtakarításhoz vezethetnek az utasonkénti/tonnakilométerenkénti energiafogyasztás csökkentésével:

- a meglévő járművek fokozott energiahatékonyága (például az energiahatékonyabb gumiabroncsok vagy az energiatakarékos kenőanyagok elterjedésének ösztönzésével);
- a közlekedési infrastruktúra és a közlekedési rendszer működésének javítása (például a torlódások csökkentésével);
- az átlagos teher növelése (például a közös autóhasználati rendszerek vagy a teherszállítási logisztika előmozdításával); és
- a vezetők viselkedésének befolyásolása (például sebességhatárolásokkal vagy környezetkímélő vezetési kampányokkal).

Az említett intézkedésekből származó energiamegtakarítás kiszámításához meg kell becsülni az érintett résztvevők (például járművek, vezetők, utasok vagy tonna) számát, a résztvevőnként várható megtakarítást és az intézkedések hatásának tartósságát.

Tájékoztató jellegű példa a környezetkímélő vezetési kampányra:

$$TFES = \sum n_{\text{érintett}} \times FEC_{\text{átlagos}} \times \text{Sawar} \times (1 - Et) \times (1 - Pt)$$

ahol:

TFES = éves végső energiamegtakarítás (bruttó);

$n_{\text{érintett}}$ = a program eredményeként képzésben részesült résztvevők száma;

$FEC_{\text{átlagos}}$ = átlagos éves végsőenergia-fogyasztás;

Sawar = a megtakarítás százalékos aránya a programban érintett résztvevőnként;

Et = az olyan új járműipari technológiák javulásának százalékos aránya, amelyek alkalmazása mellett az energiafogyasztás kevésbé függ a vezetési szokásoktól (például az elektromos járművek visszatápláló fékezése), és ez az arány idővel nő; és

Pt = a képzés hatásának csökkenése (%) résztvevőnként a képzés befejezését követően (csökkenési tényező, amelynek értéke idővel nő).

2. **Az utazások szükségességének csökkentése vagy energiahatékonyabb közlekedési eszközökre való áttérés**

Az utazások szükségességének csökkentésére vagy az energiahatékonyabb közlekedési eszközökre való áttérésre irányuló szakpolitikai intézkedések az alábbiakat foglalhatják magukba:

- közlekedési infrastrukturális beruházások (például vasutak, buszok, kompok, buszsávok, kerékpársávok, gyalogos övezetek) a lehetőségeik körének bővítése érdekében, beleértve az alábbiakat:
 - több közlekedési eszközt érintő, integrált tömegközlekedési rendszerek;
 - bérelhető kerékpárok és robogók, amelyek biztosítják az utazók számára a háztól házig való közlekedés lehetőségét;
 - személy- és áruszállítás;
 - a távmunka előmozdítása; és
 - nagysebességű vasutak, amelyek alternatívát kínálnak a rövid távon közlekedő légi járatok helyett;
- pénzügyi eszközök, például a tömegközlekedés céljára nyújtott támogatások;
- útdíjak a torlódás mértékétől és/vagy a szén-dioxid-kibocsátástól függően;
- a meglévő rendeletek vagy adózási intézkedések megreformálása, például integrált területfelhasználási tervezéssel a tömegközlekedési infrastruktúrához közeli fejlesztések előnyben részesítése érdekében; és
- a vállalati gépjárművekre vonatkozó szabályozások vagy adózás módosítása, hogy az alkalmazottak választhassanak a tömegközlekedési vagy kerékpározási alternatívák közül.

Tájékoztató jellegű példa a behajtási díjból származó energiamegtakarítás kiszámítására

Ha egy város behajtási díjat vezet be, az energiamegtakarítás kiszámításához össze kell hasonlítani a forgalom nagysága szerinti várható energiafogyasztást a díj hiányában és a forgalom nagysága szerinti energiafogyasztást az intézkedés alkalmazása mellett. A forgalmi adatok összegyűjthetők a díjköteles infrastruktúra segítségével.

A tagállamoknak figyelembe kellene venniük az ellensúlyozó hatásokat, amelyek például a tömegközlekedés fokozott használatából, a torlódással jellemzett övezeteken kívüli közlekedési tevékenység megváltozásából és a forgalomáramlás módosulásából származó energiafogyasztás változásából erednek.

VIII. FÜGGELÉK

AZ INTÉZKEDÉSEK ÉLETTARTAMA ÉS A MEGTAKARÍTÁS IDŐVEL TÖRTÉNŐ CSÖKKENÉSÉNEK ARÁNYA

A tagállamoknak először különbséget kell tenniük a követelmények között az alábbiak figyelembevételére érdekében:

- az intézkedés élettartama; és
- az energiamegtakarítás csökkenésének aránya az érintett kötelezettségi időszakban.

1. Az intézkedések élettartama

Az V. melléklet 2. pontja i) alpontjának alkalmazásában a tagállamok tájékoztató jellegű élettartamot rendelhetnek az egyes szakpolitikai intézkedéstípusokhoz az alábbi táblázatban szereplő nem kimerítő jellegű felsorolásnak megfelelően ⁽¹⁾. Más értékeket is használhatnak, de az integrált nemzeti energia- és éghajlat-politikai tervükben minden esetben ismertetniük kell az intézkedéstípusonként alkalmazott élettartamot és számításának módját, vagy azt, hogy min alapul ⁽²⁾.

Az energiamegtakarítás tájékoztató jellegű élettartama intézkedéstípusonként

A fellépés típusa (célágazat szerint)	Tájékoztató jellegű élettartam (év)
ÉPÜLETEK	
Energiahatékony építés	> 25
A külső térelhatárolók szigetelése (kettős falazat, tömör falazat, tetőtér, tető, padlózat)	> 25
Ablakok, üvegburkolatok	> 25
A meleg vizes csövek szigetelése	20
Új/korszerűsített távfűtés	20
Hővisszaverő radiátorpanelek (a radiátorok és a fal között elhelyezett szigetelőanyag a hő helyiségbe való visszasugárzására)	18
Nagy energiahatékony kazánok (< 30 kW)	20
Hővisszanyerő rendszerek	17
Hőszivattyú	10 (levegő-levegő típusú); 15 (levegő-víz típusú); 25 (geotermikus)
Keringető szivattyú (hőelosztás)	10
Hatékony égők (LED)	15

⁽¹⁾ Az említett tájékoztató jellegű értékek meghatározásához használt források:

- CWA 15693:2007, *Saving lifetimes of energy efficiency improvement measures in bottom-up calculations* (Az energiahatékony-javító intézkedések megtakarítási élettartama az alulról építkező számításokban), a CEN műhelytalálkozásán született megállapodás, 2007. április;
- Európai Bizottság, 2010, *Preliminary draft excerpt – Recommendations on measurement and verification methods in the framework of Directive 2006/32/EC on energy end-use efficiency and energy services* (Az előzetes tervezet kivonata – A mérési és ellenőrzési módszerekre vonatkozó ajánlások az energia-végfelhasználás hatékonyságáról és az energetikai szolgáltatásokról szóló 2006/32/EK irányelv keretében) (nem jelent meg).

⁽²⁾ Lásd az energiahatékonyági irányelv V. melléklete 5. pontjának h) alpontját.

A fellépés típusa (célágazat szerint)	Tájékoztató jellegű élet-tartam (év)
Lámpatest előtétrendszerrel (világítóegységek hatékony foglalattal)	15
Hatékony hűtőberendezések	15
Hatékony, vizet használó berendezések	12
Melegvíz-takarékos csapok áramlásszabályozóval	15
Szigetelt meleg vizes tartályok	15
Hatékony hűtőberendezés vagy légkondicionáló berendezés	10
A hőelosztás hidraulikus egyensúlya (központi fűtés esetében)	10
Fűtésszabályozás	5
Nyílászárók szigetelése (az ajtóknál, ablakoknál stb. lévő rések lezárására szolgáló anyagok az épületek fokozott légmentessége érdekében)	5
Elektronikai fogyasztási cikkek	3
SZOLGÁLTATÁSOK	
Energiahatékony építés	> 25
A külső térelhatárolók szigetelése (kettős falazat, tömör falazat, tetőtér, tető, padlózat)	> 25
Ablakok, üvegburkolatok	> 25
Kazánok (> 30 kW)	25
Hőszivattyúk	10 (levegő-levegő típusú); 15 (levegő-víz típusú); 25 (geotermikus)
Hővisszanyerő rendszerek	17
Hatékony központi légkondicionáló berendezések és hűtőberendezések	17
Hatékony szellőzőrendszerek	15
Közvilágítási rendszerek	13
Új/felújított irodai világítás	12
Kereskedelmi hűtőberendezések	8
Mozgásérzékelős világításszabályozás	10
Energiahatékony irodai berendezések	3
Energiagazdálkodási rendszerek (vö. ISO 50001)	2
KÖZLEKEDÉS	
Energiahatékony járművek	(100 000 km) (*)

A fellépés típusa (célágazat szerint)	Tájékoztató jellegű élettartam (év)
Kis gördülőellenállású gumibroncsok személygépjárművek esetében	(50 000 km) (*)
Kis gördülőellenállású gumibroncsok tehergépjárművek esetében	(100 000 km) (*)
Teherautók oldalfala (aerodinamikai komponensek nehéz tehergépjárművek esetében)	(50 000 km) (*)
A teherautók abroncsnyomásának ellenőrzése (automatikus abroncsnyomás-figyelő készülékek)	(50 000 km) (*)
Üzemanyag-adalékok	2
Modális váltás	2

(*) Szükség van az átlagosan megtett távolságokkal kapcsolatos adatokra.

Az intézkedés típusa	Az energiamegtakarítás tájékoztató jellegű élettartama (év)
IPAR	
Kapcsolt energiatermelés	10
A fölösleges hő visszanyerése	10
Energiahatékony sűrítettlevegő-rendszerek	10
Energiahatékony elektromos motorok/változó sebességű hajtóművek	8
Energiahatékony szivattyúrendszerek	10
Energiahatékony szellőzőrendszerek	10
Energiagazdálkodási rendszerek (vö. ISO 50001)	2

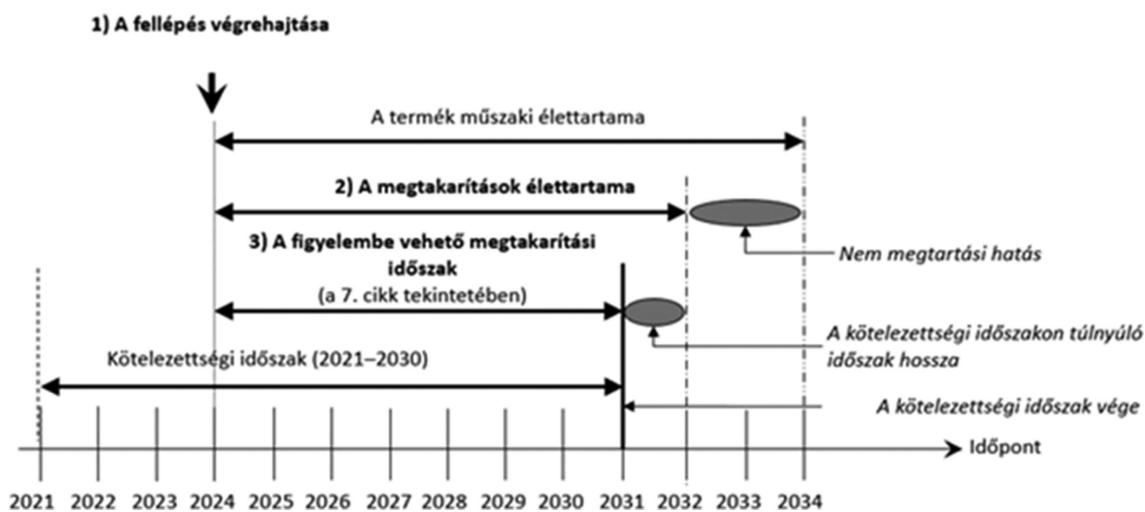
A fent felsorolt egyéni fellépéstípusok energiahatékonyságának adott esetben meg kell haladnia a kötelező erejű uniós jog, például az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 2. pontjának c) alpontja által előírt minimumértéket.

Az energiamegtakarítás tájékoztató jellegű élettartama az az időszak, amelynek során a fellépés alkalmazásra kerül. Elképzelhető, hogy ez rövidebb a (gyártó által meghatározott) műszaki élettartamnál a nem megtartási hatások (például a termék kivonása vagy elavulása) miatt, amelyek különösen az alábbiakra vonatkozhatnak:

- egyéni magatartási jellegű fellépések;
- a használt termék vagy az egyéni fellépés minőségével vagy karbantartásával/fenntartásával kapcsolatos problémák; és
- bizonytalan üzleti ciklussal jellemzett tevékenységi ágazatok (például a néhány évvel a nyitást követően bezáró üzletek).

Az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének alkalmazásában a halmozott energiamegtakarítás kiszámításakor a beszámítható energiamegtakarítási időszakot is figyelembe kell venni. Ez azt jelenti, hogy csak a releváns kötelezettségi időszakban (az egyéni fellépés végrehajtásának kezdetétől a kötelezettségi időszak végéig) elért megtakarítás számítható be.

A magatartási jellegű intézkedések tekintetében a tagállamok alapesetben feltételezhetik, hogy az alkalmazott élettartam megfelel az energiahatékony viselkedést előmozdító beavatkozás élettartamának. Más értékeket is bejelenthetnek, de az integrált nemzeti energia- és éghajlat-politikai tervükben minden esetben ismertetniük kell az alkalmazott élettartamot és számításának módját, vagy azt, hogy min alapul ⁽³⁾.

2. Az energiamegtakarítás csökkenésének aránya az adott kötelezettségi időszakban

2.1. Általános szempontok

Az egyes intézkedések élettartama mellett az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 2. pontjának i) alpontja értelmében a tagállamoknak figyelembe kell venniük, hogy idővel milyen arányban csökkennek a megtakarítások. Ennek során figyelembe kell venniük az alábbiakat:

- hány éven keresztül fejtenek ki hatást az egyéni fellépések (vagyis az élettartam figyelembevétele);
- az az időpont, amikor az egyéni fellépés újonnan végrehajtásra került/kerül;
- a kötelezettségi időszak hossza; és
- adott esetben az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (4) és/vagy (8) bekezdésében szereplő lehetőségek használatának szándéka.

Annak értékelése során, hogy idővel milyen arányban csökkennek a megtakarítások, általában figyelembe kell venni a kötelezettségi időszakok hosszát. Amennyiben a tagállamok nem kívánják élni az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (4) bekezdésének d), e) vagy g) pontjában és/vagy a (8) bekezdésben szereplő lehetőségekkel, a maximális időtartam

- az első kötelezettségi időszak (2014–2020) tekintetében hét év; és
- a második (2021–2030) és az azt követő többi kötelezettségi időszak tekintetében tíz év.

Ha a tagállamok igénybe kívánják venni ezeket a lehetőségeket, a maximális időtartam 22 év lehet (lásd az alábbi táblázatot):

Példa	Az újonnan végrehajtott fellépések időszaka	A megtakarítás éve	A megtakarítás kötelezettségi időszaka	Feltételek
1.	2014. január 1. – 2020. december 31.	2014–2020	2014–2020	Nincs konkrét feltétel.

⁽³⁾ Lásd az V. melléklet 5. pontjának h) alpontját.

Példa	Az újonnan végrehajtott fellépések időszaka	A megtakarítás éve	A megtakarítás kötelezettségi időszaka	Feltételek
2.	2021. január 1. – 2030. december 31.	2021-2030	2021-2030	Nincs konkrét feltétel.
3.	2008. december 31. – 2013. december 31.	2011-2013	2014–2020	Lásd a 7. cikk (8) bekezdését.
4.	2008. december 31. – 2013. december 31.	2014–2020	2014–2020	Lásd a 7. cikk (4) bekezdésének d) pontját és a 7. cikk (5) bekezdésében szereplő korlátozásokat.
5.	2008. december 31. – 2013. december 31.	2021-2030	2021-2030	Lásd a 7. cikk (4) bekezdésének d) pontját és a 7. cikk (5) bekezdésében szereplő korlátozásokat.
6.	2014. január 1. – 2020. december 31.	2014–2020	2021-2030	Lásd a 7. cikk (4) bekezdésének g) pontját és a 7. cikk (5) bekezdésében szereplő korlátozásokat.
7.	2018. január 1. – 2020. december 31.	2021-2030	2021-2030	Lásd a 7. cikk (4) bekezdésének e) pontját és a 7. cikk (5) bekezdésében szereplő korlátozásokat.

Az időtartam csak a fenti 4., 5. és 7. példa esetében haladhatja meg a tíz évet. Azt is meg kell jegyezni, hogy a 7. cikk (5) bekezdése az említett lehetőségek használatát az alábbiakra korlátozza:

- a 2014–2020 közötti kötelezettségi időszakra beszámított energiamegtakarítás legfeljebb 25 %-a (4. példa); vagy
- a 2021–2030 közötti kötelezettségi időszakra az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (2) és (3) bekezdése értelmében számított megtakarítás legfeljebb 30 %-a (5. és 7. példa).

A tagállamoknak az integrált nemzeti energia- és éghajlat-politikai tervükben minden esetben ismertetniük kell az intézkedések alkalmazott élettartamát és számításának módját, vagy azt, hogy min alapul (*).

2.2. Az energiamegtakarítás folytonossága

Az energiamegtakarítás nagysága emellett idővel változik, főként a tényezők alábbi két típusa miatt:

- az egyéni fellépés teljesítményének csökkenése (összehasonlítandó azzal a lehetséges csökkenéssel, amely az alapforgatókönyv esetében következett volna be); és
- a felhasználási feltételek (például a termelési volumen) változása.

Korlátozott bizonyítékok állnak rendelkezésre azzal kapcsolatban, hogy idővel milyen arányban csökkennek a megtakarítások. Ugyanakkor a teljesítmény csökkenését tovább fokozhatja a rossz minőség és karbantartás vagy a nem hatékony viselkedés. Ezért fontos lehet a minőséggel és a karbantartással kapcsolatos rendelkezések – például az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 2. pontja g) alpontjának vagy az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv 14. és 15. cikkének (A fűtési rendszerek, illetve a légkondicionáló rendszerek helyszíni vizsgálata) – érvényesítése. Hasonlóképpen, az energiagazdálkodási rendszerek lehetővé teszik a nem várt túlzott energiafogyasztás vagy egyéb hibák észlelését és gyors korrekcióját, és ezzel csökkentik az energiamegtakarítás idővel bekövetkező csökkenésének kockázatát.

Egyszerűsített megközelítés lehet a csökkenés (műszaki diszkontrátával egyenértékű) alapértelmezett arányának megállapítása. Amennyiben indokolható a minőségi és karbantartási rendelkezések érvényesítése, az arány értéke alacsony vagy indokolt esetben akár nulla is lehet, és az érintett kötelezettségi időszakban nem figyelhető meg releváns csökkenés az energiamegtakarításban.

Különös figyelmet kell fordítani a kevesebb mint tíz év élettartamú egyéni fellépéstípusokra, különösen az alacsony költségű fellépésekre, amelyek esetében nagyobb a valószínűsége annak, hogy a kötelezettségi időszakban csökken az energiamegtakarítás.

(*). Lásd az V. melléklet 5. pontjának h) alpontját.

Ugyanúgy, mint az intézkedések élettartamának összefüggésében, a magatartási jellegű intézkedések sajátos esetet képviselnek, mert az energiahatékony viselkedés mértéke idővel könnyen változhat. A tagállamoknak ezért ajánlott megvizsgálniuk a magatartási jellegű intézkedések tényleges hatásait⁽⁹⁾.

3. Az élettartam és a megtakarítás folytonosságának vizsgálati módszerei

Az energiahatékony irányelv V. melléklete 5. pontjának h) alpontja szerinti bejelentési kötelezettség alapján a tagállamoknak lehetőség szerint ajánlott olyan mérési intézkedéseket bevezetniük, amelyek segítségével bővülnek az energia-megtakarítás időbeli alakulásával kapcsolatos ismereteik.

Az élettartam, a megőrzés és a teljesítményromlás vizsgálati módszereinek példáit az alábbi táblázat ismerteti röviden.

Módszer típusa	Érintett probléma	Megjegyzések
Helyszíni ellenőrzés	Élettartam/megőrzés	Mintavételi problémák (méret + mintavesztés vagy konzisztencia az idő múlásával): a statisztikailag jelentős eredmények elérése költséges lehet (kivéve, ha többféle célból nyomon követésre kerül sor). Jogi problémák (helyszínek elérése évekkel később).
Helyszíni mérés és vizsgálatok	Teljesítményromlás	Mintavételi problémák (de célzott ellenőrzésre használhatók); költségek (kivéve, ha más célokból, például minőségirányítási vagy piacfelügyeleti célokból már sor került rájuk). Technikailag nem mindig lehetséges.
Laboratóriumi vizsgálatok	Teljesítményromlás	Költségek (de szinergiák jöhetnek létre, például egyes országok között, a piacfelügyelettel stb.). Nehéz tükrözni a tényleges felhasználási feltételeket (vagy szimulálni az idő múlását).
Felmérések/intervjúk	Élettartam/megőrzés Teljesítményromlás	Kevésbé költségesek. Megfelelőek az intézkedés típusától függően. A deklaratív adatok megbízhatóságának problémája (gondosan ki kell dolgozni a kérdőíveket).
Számlázási elemzés	Megőrzés Teljesítményromlás	Nehéz releváns kontrollcsoportot találni (amennyiben szükséges). Nehéz kellően hosszú időre vonatkozó sorozatokat kapni. Kiegészítő adatokat kell gyűjteni az energiafogyasztásban bekövetkező változások elemzésére. Költséges (kivéve, ha a résztvevők az intézkedés részeként adatokat jelentenek be).
Összehasonlító teljesítményértékelés és a másodlagos szakirodalom áttekintése	Élettartam/megőrzés Teljesítményromlás	Az elérhető adatokra támaszkodik. Segíthet konszenzust kialakítani. Segíthet azonosítani, hol van szükség további vizsgálatokra.

⁽⁹⁾ A magatartási jellegű intézkedésekkel kapcsolatos további javaslatokért lásd még a VI. függelékét.

Módszer típusa	Érintett probléma	Megjegyzések
Állománymodellezés	Élettartam/megőrzés	<p>Az értékesítési adatok (amelyekre a megújulási arány megbecsüléséhez van szükség) gyakran költségesek.</p> <p>Az alternatív adatforrások hulladékgyűjtő/-hasznosító szervek lehetnek (nem minden intézkedéstípusra alkalmazandó).</p>

IX. FÜGGELÉK

A LÉNYEGESSÉG BIZONYÍTÁSÁNAK KRITÉRIUMAI

Az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 5. pontjának g) alpontja és az irányításról szóló rendelet III. melléklete 4. pontjának d) alpontja értelmében a tagállamoknak be kell jelenteniük a számítási módszertanukat, beleértve az alábbiakat:

- hogyan határozták meg a kiegészítő jelleget és a lényegességet, és
- milyen módszertanokat és referenciaértékeket használtak a várható és a nagyságrendi megtakarítás tekintetében.

A tervezett vagy meglévő szakpolitikai intézkedések bizottsági értékelésének sérelme nélkül a kritériumok alábbi nem kimerítő jellegű felsorolása segíthet a tagállamoknak abban, hogy kidolgozzák a lényegesség dokumentálására vonatkozó módszertanukat. Minden intézkedés vonatkozásában értékelni kell, hogy alkalmazható-e egy vagy több kritérium.

1. Példák a lényegesség dokumentálására vonatkozó kritériumokra (energiahatékonysági kötelezettségi rendszer)

- A kötelezett felek (vagy a megtakarítás bejelentésére jogosult egyéb felek) által jelentett hozzájárulások beszámíthatóságának elfogadására vagy elutasítására vonatkozó kritériumok és az ellenőrzés módja

Tájékoztató jellegű példa:

A beszámítható hozzájárulás előre meghatározott típusai (például pénzügyi támogatás, célzott energetikai tanácsadás, a fellépés megtervezéséhez vagy végrehajtásához nyújtott technikai támogatás) és a kapcsolódó követelmények (például az ösztönzők minimális aránya, a megtérülési időközösség, az energetikai tanács minimális tartalma); a fogyasztóval aláírt megállapodás a projekt végrehajtásáról, kifizetett számlák és projektdokumentáció.

- A bejelentett fellépésekhez való hozzájárulás érvényességének jóváhagyására vagy elutasítására vonatkozó kritériumok a hozzájárulás körülményei alapján és az ellenőrzés módja

Tájékoztató jellegű példa:

Arra vonatkozó követelmény, hogy a hozzájárulásról a kedvezményezettel együtt született döntés a fellépést megelőzően (és a kapcsolódó bizonyítéktípusok, például a kedvezményezett által kitöltött és aláírt szabványosított nyilatkozat).

Amennyiben közvetítők veszik fel a kapcsolatot a végső kedvezményezettekkel, az arra vonatkozó követelmény, hogy a kötelezett felektől (vagy a megtakarítások bejelentésére jogosult egyéb felektől) a végső kedvezményezettekig az ellátási lánc egészére vonatkozó szerződések vagy megállapodások voltak érvényben a fellépést megelőzően (és a kapcsolódó bizonyítéktípusok).

- A bejelentett fellépések és a kapcsolódó energiamegtakarítás kettős beszámításának elkerülésére szolgáló kritériumok és az ellenőrzés módja

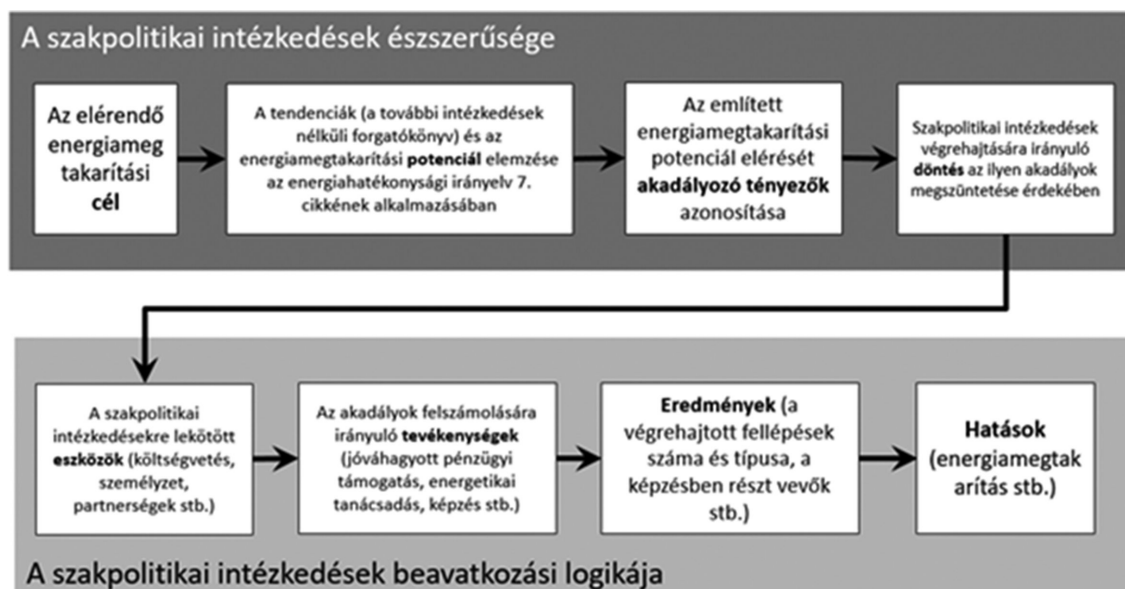
Tájékoztató jellegű példa:

Az arra vonatkozó követelmény, hogy a végső kedvezményezettek hozzájárultak ahhoz, hogy a nevükben egy adott fellépés vonatkozásában csak egyszer kerüljön sor az energiamegtakarítás bejelentésére (és a kapcsolódó bizonyítéktípusok).

Az arra vonatkozó követelmény, hogy az egyes fellépésekkel kapcsolatos részleteket be kell vinni egy online adatbázisba, amely lehetővé teszi a kettős bejelentések automatizált ellenőrzését, például a kedvezményezett által kitöltött és aláírt szabványosított nyilatkozatok esetében.

2. Példák a lényegesség dokumentálására vonatkozó kritériumokra (alternatív szakpolitikai intézkedések)

Az alternatív intézkedés lényegességét legalább azáltal dokumentálni kell, hogy ismertetik a várható ok-okozati láncolatokat az intézkedés bevezetésétől a fellépések célcsoport(ok) általi végrehajtásáig. Az alábbi ábra ismerteti az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének összefüggésében az energiahatékonysági szakpolitikák okainak és beavatkozási logikájának általános alapvető leírását.

Az ok-okozati láncolat nem feltétlenül lineáris, és számos ok-okozati utat vagy ok-okozati kapcsolatot tartalmazhat.

A minőségi jogalkotási eszköztár⁽¹⁾ ismerteti a beavatkozási logikát. Amennyiben egy tagállam akadályokat azonosít, ismertetnie kell, hogyan került sor a szakpolitikai intézkedés kidolgozására az említett akadályok gyakorlati felszámolása érdekében⁽²⁾. Az intézkedések kidolgozásával és az akadályok elemzésével kapcsolatos további iránymutatás az Intelligent Energy Europe AID-EE projektjének zárójelentésében található⁽³⁾.

Az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (1) bekezdésének alkalmazásában a tagállamok a lényegesség bizonyítására figyelembe vehetik az alábbiakban felsorolt, nem kimerítő jellegű kérdéseket. Például pénzügyi ösztönzők alkalmazása esetén a beavatkozási logika ismertetése kitérhet arra, milyen előzetes elemzésre került sor a pénzügyi ösztönzők megtervezése érdekében, ismertetve a típus (vissza nem térítendő támogatás, kedvezményes kölcsönök, pénzügyi garanciák stb.) kiválasztását és az ösztönző mértékét (támogatási arány, kamatláb a kölcsönök esetében stb.).

Tájékoztató, nem kimerítő jellegű felsorolás:

- Mi az oka a szakpolitikai intézkedésnek? Mindenekelőtt várhatóan milyen akadályokat fog felszámolni (az energiamegtakarítás elérése tekintetében)?
- Milyen lehetséges kölcsönhatások merülnek fel más szakpolitikai intézkedések vonatkozásában?
- Mik az intézkedés operatív célkitűzései?
- Milyen (mennyiségi vagy minőségi) változások várhatók az intézkedés végrehajtásától?

⁽¹⁾ Minőségi jogalkotási eszköztár, Európai Bizottság; https://ec.europa.eu/info/files/better-regulation-toolbox-46_en

⁽²⁾ A beavatkozási logikával, illetve annak kidolgozási és elemzési módjával kapcsolatban további részletekért lásd a minőségi jogalkotási eszköztár 46. eszközének 3.3. szakaszát.

⁽³⁾ 'Active implementation of the European Directive on Energy Efficiency' (Az európai energiahatékonysági irányelv aktív végrehajtása); https://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/sites/iee-projects/files/projects/documents/aid-ee_guidelines_en.pdf

- Hogyan fogja elérni az intézkedés ezeket a változásokat (minőségi szempontból várhatóan hogyan vezet az intézkedés változásokhoz a megcélzott akadályok tekintetében)?
- Milyen eszközöket kötött le a végrehajtó állami hatóság (és adott esetben az általa megbízott fél) az intézkedés vonatkozásában (költségvetés, személyzet, felszerelés stb.)?
- Várhatóan ki és hogyan vesz részt a szakpolitika végrehajtásában (például partnerségek, közvetítők, célcsoportok)?
- Az intézkedés várhatóan milyen tevékenységeket eredményez (például pénzügyi támogatás, energetikai tanácsadás, képzés)? Milyen eredmények várhatók (például fellépések, képzésben részt vett személyek)?

A tagállamok emellett mérlegelhetik a szakpolitikai intézkedés utólagos értékelésének, valamint annak lehetőségét, hogy adatokat gyűjtsenek a hatásokat illetően a beavatkozási logika során hozott feltételezések értékelésére.

Az intézkedés hatásainak az ugyanazokra a csoportokra vagy fellépéstípusokra irányuló egyéb szakpolitikai intézkedések hatásaitól való elkülönítésével kapcsolatban az alábbi két általános eset különböztethető meg:

- a tagállam úgy dönt, hogy (al)ágazatonként csak egy szakpolitikai intézkedést jelent be, és ebben az esetben elégséges lehet az ilyen intézkedés beavatkozási logikájának dokumentációja és a hatások elemzése; vagy
- a tagállam úgy dönt, hogy számos, potenciálisan egymást átfedő szakpolitikai intézkedést vezet be, és ebben az esetben ismertetnie kell, hogyan kerüli el a kettős beszámítást.

3. **Példák a részt vevő fél, a megbízott fél vagy a végrehajtó állami hatóság által folytatott tevékenységek lényegességének dokumentálására vonatkozó kritériumokra**

Önkéntes megállapodások

Bár az önkéntes megállapodások végrehajtása főszabály szerint elégséges lehet a lényegesség bizonyításához, konkrét kritériumok határozhatók meg annak biztosítására, hogy a megállapodások ténylegesen a részt vevő felek általi lényeges részvétellel járjanak.

Ezek a kritériumok például az alábbiakhoz kapcsolódhatnak:

- a beszámítható fellépések felsorolása vagy a részt vevő felek által bejelentendő fellépésekre vonatkozó beszámíthatósági kritériumok;
- annak előírása, hogy a részt vevő feleknek tanúsított energiagazdálkodási rendszerrel kell rendelkezniük;
- megfelelő nyomonkövetési és ellenőrzési eljárások végrehajtása; és
- jogsértés stb. esetén szankciók vagy kizárások (*).

Információszolgáltatás és energetikai tanácsadás

Az energiaszolgáltató által az energetikai végfelhasználók részére biztosított kiterjedt tanácsadás általában nem tekinthető elégségesnek a lényeges részvétel bizonyítására. Az ilyen intézkedések gyakran mindössze néhány típusú visszajelzésből állnak (például a honlapokon) azzal kapcsolatban, hogyan csökkenthetik a végfelhasználók az energiafogyasztásukat.

Tekintettel az egyes intézkedések által általában megcélozható egyéni fellépések széles körére, a kapcsolódó energiamegtakarításra vonatkozó becslések nagyfokú bizonytalanságára és a megtakarítás korlátozott nagyságára (*), általában szükség van helyszíni tevékenységekre vagy a gazdasági ösztönzők néhány típusára, hogy biztosítani lehessen jelentős számú fellépés tényleges végrehajtását és a részt vevő felek, a megbízott felek vagy a végrehajtó állami hatóságok tényleges érdemi bevonását. Hasonló megfontolások vonatkoznak a tájékoztató kampányokra.

(*) Az ipari gyártók (például hűtőgépgyártók) közötti önkéntes megállapodások összefüggésében megfelelő protokollokat kell kidolgozni, például a termékek energiahatékonyságával kapcsolatos, harmadik felek általi rendszeres ellenőrzés tekintetében, és szankcionáló rendelkezések hozhatók, ha az ellenőrzött hatékonyság elmarad a bejelentett hatékonyságtól stb.

(*) A háztartások esetében a szakirodalom szerint az ilyen típusú intézkedésekből várható energiamegtakarítás az előzetes becslések szerint elérheti a teljes fogyasztás 2-3 %-át (Gaffney, K., 2015, *Calculating energy savings from measures related to information and advice on energy efficiency* [Az energiahatékonysági tájékoztatással és tanácsadással kapcsolatos intézkedésekből származó energiamegtakarítás kiszámítása], előadás az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek és a 7. cikk értelmében vett egyéb szakpolitikai intézkedések hatásának kiszámítására vonatkozó közös módszerekről és elvekről szóló műhelytalálkozó keretében; <http://iet.jrc.ec.europa.eu/energyefficiency/node/9080>).

Az ilyen típusú intézkedések lényegességének bizonyítására szolgáló módszer meghatározásakor figyelembe vehetők az alábbiakban felsorolt, nem kimerítő jellegű kritériumok:

- egy tematikus kérdőívre adott válaszok/visszajelzések (a tényleges válaszadók száma);
- a célközönség részvétele tematikus műhelytalálkozókon/szemináriumokon, online platform/alkalmazás használói/követői; vagy
- egyablakos ügyintézés keretében (a felújításokkal stb. kapcsolatban) tanácsadásban részesülő fogyasztók valamely adatbázis nyilvántartásának megfelelően (feltüntetve a megválaszolt kérdést, például az alábbiakat: hol vehető fel kölcsön, hogyan kell összeállítani a támogatási pályázatot, tájékoztatás a tanúsított építőipari vállalatokról stb.) ⁽⁶⁾.

—

⁽⁶⁾ Lásd még a VI. függelékét.

X. FÜGGELÉK

A kisléptékű, fogyasztásközei megújulóenergia-technológiák és egyéb fűtési technológiák épületekbe való beépítését vagy épületekre való felszerelését támogató intézkedésekből származó energiamegtakarítás kiszámítása

1. A kisléptékű, fogyasztásközei megújulóenergia-technológiák telepítését támogató intézkedésekből származó energiamegtakarítás

Ahogy a 7.5. szakaszban szerepel, a kisléptékű, fogyasztásközei megújulóenergia-technológiák épületekbe való beépítését vagy épületekre való felszerelését támogató intézkedések beszámíthatók lehetnek az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (1) bekezdésének értelmében vett energiamegtakarítási kötelezettség teljesítése érdekében, amennyiben ellenőrizhető, és mérhető vagy felbecsülhető energiamegtakarítást eredményeznek.

Az alábbi példák bemutatják, hogyan számítható ki az energiamegtakarítás az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 2. pontja e) alpontjának megfelelően. Az adatok tájékoztató jellegűek, és nem valós értékeket mutatnak. Az adatok a számítási logikát illusztrálják.

1.1. Egy régi olajkazán új olajkazánra cserélése

	Hőigény	Az átalakítás hatásfoka	Végfelhasználói energiaigény ⁽¹⁾	A régi kazánhoz kapcsolódó végsőenergia-megtakarítás ⁽²⁾	A minimális energiahatékonysághoz kapcsolódó végsőenergia-megtakarítás ⁽³⁾
A korábbi helyzet					
Olajkazán	10 000 kWh	0,77	12 987 kWh		
Fosszilis tüzelőanyaggal működő, minimális energiahatékonyságú kazán ⁽⁴⁾	10 000 kWh	0,86	11 628 kWh		
Energiahatékonysági lehetőségek					
1. Kondenzációs gázkazán	10 000 kWh	0,975	10 526 kWh	2 731 kWh	1 371 kWh
2. Naphőenergia gázkazánal	10 000 kWh		10 474 kWh	2 731 kWh	1 371 kWh
Naphőenergia-berendezés	1 000 kWh	1.	1 000 kWh		
Kondenzációs gázkazán	9 000 kWh	0,95	9 474 kWh		

⁽¹⁾ A hőigény és az átalakítás feltételezett hatásfokának hányadosa.

⁽²⁾ A korábbi helyzet szerinti végfelhasználói energiaigény és a megtakarítási lehetőség szerinti végfelhasználói energiaigény közötti különbség. A végsőenergia-megtakarítás kiszámításához lásd még a kiegészítő jelleg elvéről szóló magyarázatot.

⁽³⁾ A minimális energiahatékonyságú kazán végfelhasználói energiaigénye és a megtakarítási lehetőség szerinti végfelhasználói energiaigény közötti különbség. A végsőenergia-megtakarítás kiszámításához lásd még a kiegészítő jelleg elvéről szóló magyarázatot.

⁽⁴⁾ A 2009/125/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a helyiségfűtő berendezések és a kombinált fűtőberendezések környezettudatos tervezésére vonatkozó követelmények tekintetében történő végrehajtásáról szóló, 2013. augusztus 2-i 813/2013/EU bizottsági rendelet (HL L 239., 2013.9.6., 136. o.) értelmében.

1.2. Egy régi olajkazán új, biomassza-tüzelésű kazánra cserélése

	Hőigény	Az átalakítás hatásfoka	Végfelhasználói energiaigény ⁽¹⁾	A régi kazánhoz kapcsolódó végsőenergia-megtakarítás ⁽²⁾	A minimális energiahatékonysághoz kapcsolódó végsőenergia-megtakarítás ⁽³⁾
A korábbi helyzet					
Olajkazán	10 000 kWh	0,77	12 987 kWh		
Minimális előírás					
Biomassza-tüzelésű, minimális energiahatékonyságú kazán ⁽⁴⁾	10 000 kWh	0,75	13 333 kWh		
Energiahatékonysági lehetőségek					
1. Biomassza-tüzelésű kazán (a piacon elérhető legjobb technológia, a termékkatalógusok/tanúsítási rendszerek alapján készült becslés)	10 000 kWh	0,92	10 870 kWh	2 117 kWh	2 464 kWh

⁽¹⁾ A hőigény és az átalakítás feltételezett hatásfokának hányadosa.

⁽²⁾ A korábbi helyzet szerinti végfelhasználói energiaigény és a megtakarítási lehetőség szerinti végfelhasználói energiaigény közötti különbség.

⁽³⁾ A minimális energiahatékonyságú kazán végfelhasználói energiaigénye és a megtakarítási lehetőség szerinti végfelhasználói energiaigény közötti különbség.

⁽⁴⁾ A 2009/125/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a szilárd tüzelésű kazánok környezettudatos tervezésére vonatkozó követelmények tekintetében történő végrehajtásáról szóló, 2015. április 28-i (EU) 2015/1189 bizottsági rendelet (HL L 193., 2015.7.21., 100. o.) értelmében.

1.3. Egy elektromos fűtőberendezés hőszivattyúra cserélése

	Hőigény	Az átalakítás hatásfoka	Végfelhasználói energiaigény ⁽¹⁾	A régi kazánhoz kapcsolódó végsőenergia-megtakarítás ⁽²⁾	A minimális energiahatékonysághoz kapcsolódó végsőenergia-megtakarítás ⁽³⁾
A korábbi helyzet					
Olajkazán	10 000 kWh	0,77	12 987 kWh		
Minimális előírás					
A minimális előírásnak megfelelő hőszivattyú ⁽⁴⁾	10 000 kWh	3,1	3 225 kWh	9 762 kWh	0
Energiahatékonysági lehetőségek					
1. Hőszivattyú	10 000 kWh	3,5	2 857 kWh	10 130 kWh	368 kWh

⁽¹⁾ A hőigény és az átalakítás feltételezett hatásfokának hányadosa.

⁽²⁾ A korábbi helyzet szerinti végfelhasználói energiaigény és a megtakarítási lehetőség szerinti végfelhasználói energiaigény közötti különbség.

⁽³⁾ A minimális energiahatékonyságú kazán végfelhasználói energiaigénye és a megtakarítási lehetőség szerinti végfelhasználói energiaigény közötti különbség.

⁽⁴⁾ Az (EU) 2015/1189 bizottsági rendelet értelmében.

1.4. Fotovoltaikus berendezések

			Végfelhasználói energiaigény ⁽¹⁾	Végsőenergia-megtakarítás ⁽²⁾
A korábbi helyzet				
Hálózati villamos energia	3 500 kWh		3 500 kWh	
Energiahatékonysági lehetőség				
Fotovoltaikus berendezések	3 500 kWh		3 500 kWh	0 kWh

(¹) A villamosenergia-igény és az átalakítás feltételezett hatásfokának hányadosa.

(²) A korábbi helyzet szerinti végfelhasználói energiaigény és a megtakarítási lehetőség szerinti végfelhasználói energiaigény közötti különbség.

A példa szerint a fotovoltaikus berendezés által termelt villamos energia az épület végfelhasználói energiaigényének kielégítésére szolgáló végső energiaként kerül elszámolásra.

2. A kapcsolt energiatermelő mikroegységek telepítését előmozdító intézkedésekből származó energiamegtakarítás

A helyszínen telepített kapcsolt energiatermelő egységek számításba jöhetnek az energiahatékonysági irányelv 7. cikkének (1) bekezdése szerinti energiamegtakarítás előírt mennyisége szempontjából, ha kevesebb energiát használnak, mint a lecserélt berendezés. A kapcsolt energiatermelő egységek teljes hatékonyságának (villamos energia és hasznos hőteljesítmény együttesen) a fogyasztott tüzelőanyag alapján meg kell haladnia a lecserélt fűtőberendezés hatékonyságát.

A kapcsolt energiatermelő egységek jelentős primerenergia-megtakarítást eredményezhetnek (a villamosenergia-mixtől függően), de a végsőenergia-fogyasztás csökkentésével kapcsolatos potenciáljuk kisebb. A végső energia tekintetében a villamos energia ugyanolyan értékű, mint a fosszilis tüzelőanyagok vagy a megújuló energiaforrások.

Csak a helyszínen telepített rendszer hatékonyságnövekedéséből származó végső energiamegtakarítás számítható be az energiahatékonysági irányelv 7. cikke (1) bekezdésének értelmében, az alábbiaknak megfelelően:

Példa:

Tételezzük fel, hogy

- a referenciaeset egy olajkazán, amelynek termikus hatásfoka (a fűtőértékhez viszonyított hatásfoka) (éta, termikus) 0,77;
- a kapcsolt energiatermelő egységek is villamos energiát állítanak elő, így az alapforgatókönyv esetében ugyanakkora mennyiségű villamos energiát kell az épületbe továbbítaniuk;
- a kapcsolt energiatermelő létesítményekre vonatkozó referenciaeset egy 0,70 éta, termikus és 0,30 éta, villamos hatásfokú, gáztüzelésű kapcsolt energiatermelő létesítmény;
- a továbbított hő 10 000 kWh, termikus.

A teljes energiamegtakarítás kiszámításához először ki kell számítani a kapcsolt energiatermelő létesítmény által termelt villamos energia mennyiségét. Első lépésként a továbbított hőmennyiség és a létesítmény termikus hatásfokának hányadosaként kiszámítjuk a létesítmény által felhasznált fosszilis tüzelőanyag mennyiségét. Ebből megtudható, mekkora az előállított villamos energia mennyisége.

A kapcsolt energiatermelő létesítmény referenciaesete:

10 000 kWh, termikus/éta, termikus = 14 285 kWh, gáz

14 285 kWh, gáz × éta, villamos energia = 4 285 kWh, villamos energia

Az épületbe összesen 14 285 kWh végső energia (csak földgáz) kerül továbbításra.

Az alapfogatókönyv esetében eltérően történik a számítás. A gáz mennyisége a kazán termikus hatásfokából és a továbbított hőmennyiségből számítható ki.

Alapeset:

10 000 kWh, termikus/éta, termikus = 12 987 kWh, gáz

Ezenfelül 4 285 kWh villamos energiát kell a hálózatról az épületbe továbbítani.

Az épületbe összesen 17 273 kWh végső energia (földgáz és villamos energia) kerül továbbításra.

Ebben a példában a kapcsolt energiatermelő létesítmény 2 988 kWh végső energiát takarítana meg.

XI. FÜGGELÉK

KIEGÉSZÍTŐ JELLEG

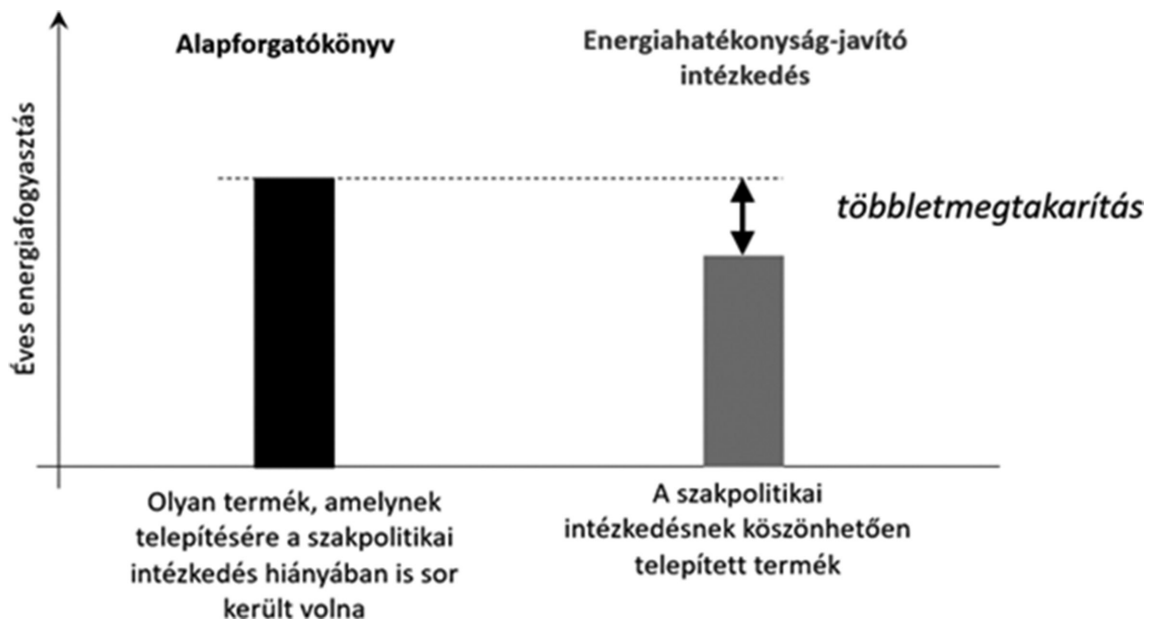
Az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 2. pontjának a) alpontja

A megtakarításról bizonyítani kell, hogy többletmegtakarítás ahhoz képest, amelyre mindenképpen sor került volna, függetlenül a kötelezett, a részt vevő vagy a megbízott felek, vagy a végrehajtó állami hatóságok tevékenységétől. Annak meghatározásához, hogy mely megtakarítások jelenthetőek be többletmegtakarításként, a tagállamok áttekintik, hogy az adott szakpolitikai intézkedés hiányában hogyan alakulna az energiafogyasztás és -kereslet, figyelembe véve legalább a következő tényezőket: az energiafogyasztási trendek, a fogyasztói magatartás változása, a műszaki fejlődés, valamint az uniós és nemzeti szinten végrehajtott egyéb intézkedések által okozott változások.

Annak meghatározásához, hogyan alakulna az energiafelhasználás és -kereslet a szakpolitikai intézkedés hiányában, fontos értékelni a telepítendő terméket, például az alábbiakkal:

- a termékek piaci átlagnak megfelelő energiafogyasztása mint alapforgatókönyv,
- az energiafogyasztási trendek elemzése, és
- felmérés a résztvevők és a kontrollcsoportok válaszainak összehasonlításával.

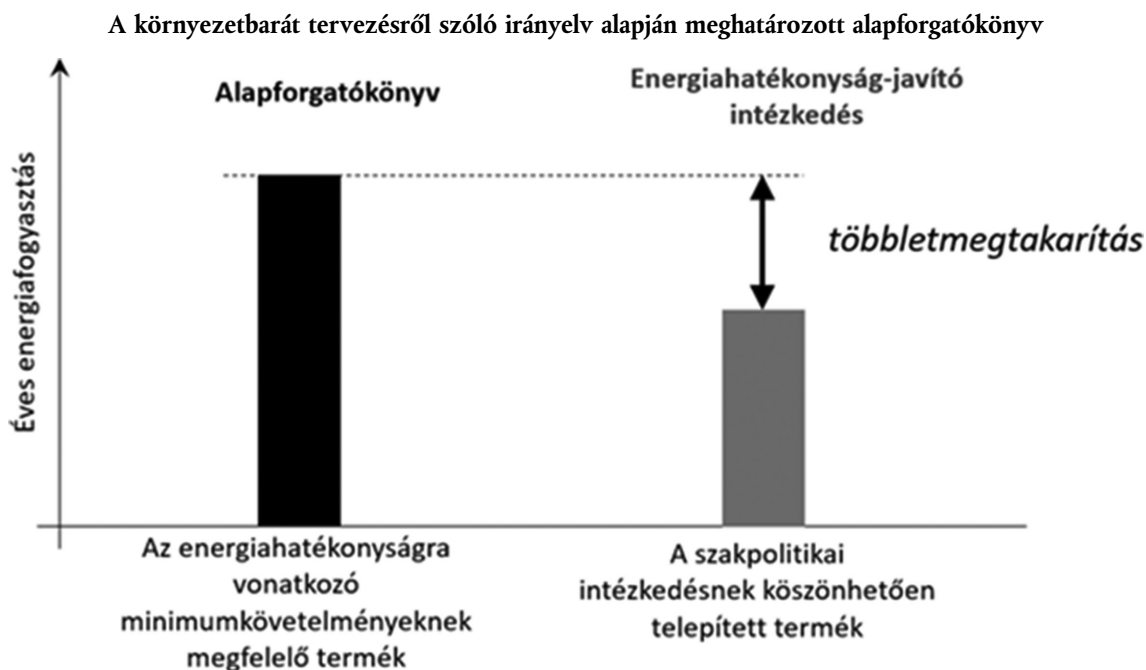
Ez az alábbiaknak megfelelő alapforgatókönyvet eredményez:

A többletmegtakarítás kiszámítására vonatkozó alapforgatókönyv általános bemutatása

Az V. melléklet 2. pontjának b) alpontja egyértelművé teszi, hogy „a kötelező erejű uniós jog végrehajtásából származó megtakarítások olyan megtakarításnak tekintendők, amelyre mindenképpen sor került volna”. Az V. melléklet 2. pontjának c) alpontja többek között meghatározza, hogy (az új személygépkocsik és az új könnyű haszongépjárművek tekintetében) a 443/2009/EK és az 510/2011/EU rendeletben, illetve az energiával kapcsolatos termékek tekintetében a környezetbarát tervezésről szóló irányelv értelmében hozott végrehajtási intézkedésekben szereplő minimumkövetelményeket figyelembe kell venni az energiamegtakarítás kiszámítására vonatkozó alapforgatókönyvben.

Például a környezetbarát tervezésről szóló irányelv hatálya alá tartozó, energiával kapcsolatos termékek (például fűtési rendszerek) telepítéséből származó energiamegtakarításra vonatkozó alapforgatókönyvnek meg kell felelnie legalább az egyéni fellépés idején érvényben lévő irányelvben az energiahatékonyságra vonatkozóan meghatározott minimumkövetelményeknek. Ha az uniós jog értelmében vett releváns minimumkövetelmények módosulnak, átdolgozásra kerülnek vagy frissülnek, ezt figyelembe kell venni az alapforgatókönyv átdolgozásakor.

Az alábbi ábra egy ilyen forgatókönyvet mutat be egy olyan termék energiafogyasztása tekintetében, amelynek energiahatékonyága megfelel a környezetbarát tervezésről szóló irányelvben meghatározott minimumkövetelményeknek:

A gyakorlatban a követelmények a termék éves energiafogyasztására vagy az energiahatékonyággal kapcsolatos egyéb mutatókra (például a kazán hatékonyságára) vonatkozhatnak. Az alapforgatókönyv ennek megfelelően határozható meg, például a kazán hatékonyságára vonatkozó követelmények figyelembevételével, más adatokkal együtt a kazánnal szemben elvárt hőigény kiszámítása érdekében.

Ezek az adatok

- arra az épületre vonatkozhatnak, amelyben az új kazán telepítésre kerül (például az energiahatékonyági tanúsítványok vagy az energetikai auditok adatainak felhasználásával), vagy
- a szakpolitikai intézkedés által megcélzott épületállomány szempontjából reprezentatív átlagos értékek (például a várható megtakarítás használatakor).

A tagállamoknak emellett figyelembe kell venniük az egyes termékkategóriákra vonatkozóan a Bizottság honlapján⁽¹⁾ található információkat.

Az V. melléklet 2. pontjának a) alpontja utal további olyan tényezőkre, amelyeket figyelembe kell venni az alapforgatókönyvben; ilyenek például az alábbiak:

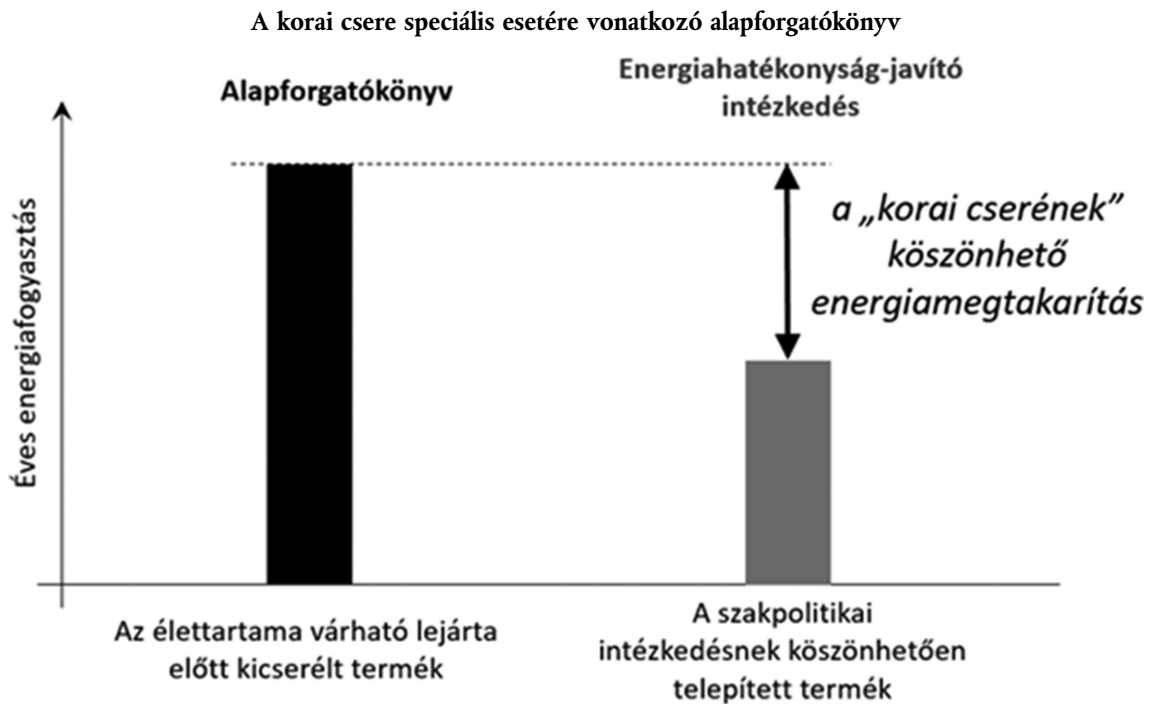
- a fogyasztói magatartás időbeli változásai,
- technológiai fejlődés, és
- egyéb olyan nemzeti szakpolitikai intézkedések hatása, amelyek végrehajtása már megtörtént, és továbbra is hatással vannak az energiafelhasználásra, beleértve az energiahatékonyági irányelv 7. cikke értelmében bejelentett egyéb szakpolitikákkal való lehetséges átfedéseket.

A kettős beszámítás elkerülése érdekében az energiahatékonyági irányelv 7. cikkének (12) bekezdése előírja, hogy „a tagállamok igazolják, hogy amennyiben átfedés van a szakpolitikai intézkedések vagy az egyéni fellépések hatása között, az energiamegtakarítást nem számítják duplán”.

Még általánosabban, az alapforgatókönyvnek – lehetőség szerint – figyelembe kell vennie a nemzeti energiahatékonyági stratégiával vagy hasonló szakpolitikai kerettel összhangban lévő feltételezéseket (felújítási arány szakpolitikai intézkedés nélkül, a járműflotta átlagos korának változása, a meglévő kazánok élettartama stb.). Hasonlóképpen, a tagállamoknak több szakpolitikai intézkedés bejelentésekor biztosítaniuk kell az alapforgatókönyv kidolgozásához használt feltételezések következetességét.

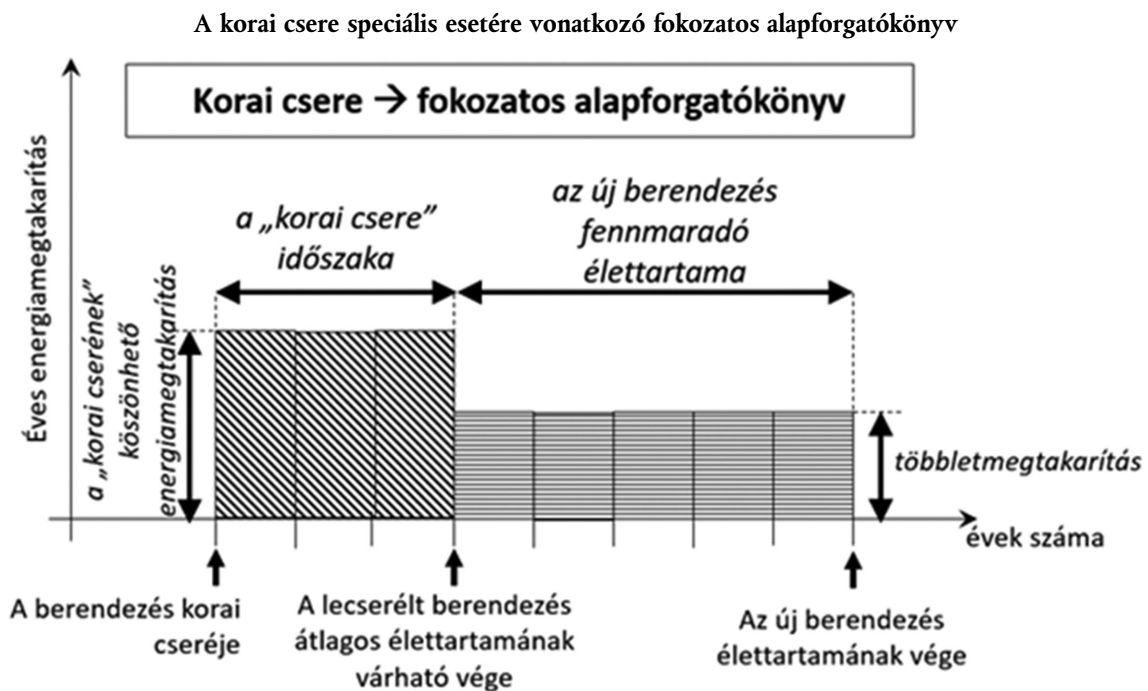
⁽¹⁾ https://ec.europa.eu/info/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/energy-label-and-ecodesign/energy-efficient-products_en

Az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 2. pontjának f) alpontja egyértelművé teszi az olyan szakpolitikai intézkedések speciális esetét, amelyek felgyorsítják a hatékonyabb termékek és járművek elterjedését. Ebben az összefüggésben a termék vagy jármű korai cseréjekor a lecserélt termék vagy jármű energiafogyasztása jelentheti az alapforgatókönyvet (lásd a lenti ábrát).

Ez a speciális eset csak a korai csere időszakára, vagyis az új berendezés telepítése és a lecserélt berendezés várható átlagos élettartamának vége közötti időszakra vonatkozik.

Az új berendezés fennmaradó élettartama tekintetében a többletmegetakarítás kiszámítására vonatkozó alapforgatókönyvet kell használni. Ez egy fokozatos alapforgatókönyvet eredményez az alábbiaknak megfelelően.

Ebben a példában a meglévő berendezés cseréjére három évvel a várható élettartamának vége előtt került sor. Ez a három év a korai csere időszaka. Az új berendezés várható élettartama nyolc év. Ezért a fennmaradó öt évre a fentieknek megfelelően a többletmegetakarítás kiszámítására vonatkozó alapforgatókönyv kerül kidolgozásra.

A fokozatos alapforgatókönyv alternatívájaként kiszámítható a fellépés egész élettartamára vonatkozó súlyozott energia-megtakarítás. Ez nem eredményezheti a fokozatos alapforgatókönyvben szereplő energiamegtakarítást meghaladó energiamegtakarítás bejelentését. A súlyozott energiamegtakarítás kiszámítását is ismertetni kell.

A meglévő épületekre vonatkozó adicionalitási követelménytől való eltérés esetében (az energiahatékonysági irányelv V. melléklete 2. pontjának b) alpontja) az épület felújítása előtti helyzet lehet az alapforgatókönyv. A tagállamok felhasználhatnak

- épületspecifikus (például a villamosenergia-számlákból, az energiahatékonysági tanúsítványokból vagy az energetikai auditokból származó) adatokat, vagy
- a szakpolitikai intézkedés által megcélzott épületállomány szempontjából reprezentatív átlagos értékeket (a várható megtakarítás használatakor).

Ezután értékelhető a kiegészítő jelleg, figyelembe véve azokat a felújításokat, amelyekre mindenképpen sor került volna. Például a nemzeti körülményektől függően az ablakcserére vonatkozó pénzügyi ösztönzők jelentős potyautashatást fejthetnek ki, például lehetnek olyan résztvevők, akik számára előnyösek lesznek a pénzügyi ösztönzők, de egyébként is tervezték az ablakcserét (nem energiahatékonysági, hanem egyéb, például zajvédelmi vagy esztétikai okokból).

Az alapforgatókönyv kidolgozása néhány helyzetben összetettebb folyamat. Ezek a helyzetek szerepelnek az alábbi táblázatban a kezelésükre vonatkozó javaslatokkal együtt.

Helyzet	Probléma	Iránymutatás
A szakpolitikák végrehajtására már évek óta sor kerül	Nehéz meghatározni, milyen lenne a helyzet a szakpolitika hiányában. Elképzelhető, hogy a jelenlegi tendenciák (például a piaci átlag tekintetében) részben a szakpolitika által az előző években kifejtett piacátalakítási hatásoknak tudhatók be.	Az alapforgatókönyv meghatározása az uniós jogszabályokban rögzített minimumértékek alapján. Egyéb esetben ugyanazon feltételezések használata, mint amelyek a nemzeti energiahatékonysági stratégia vagy hasonló szakpolitikai keretek alapjául szolgáló hivatalos nemzeti szokásos forgatókönyvben szerepelnek.
A modális váltást, a mobilitásirányítást stb. előmozdító helyi közlekedési szakpolitikák (ez egyéb olyan szakpolitikákra is vonatkozhat, amelyek egy területen csökkenthetik az energiafogyasztást, egy másik területen viszont növelik)	Nehéz nyomon követni az egyes változásokat. Nehéz figyelembe venni a mellékhatásokat (például egy adott útvonalon az új tömegközlekedési megoldás torlódást okozhat egy másik útvonalon).	Helyi közlekedési modellezés a szakpolitikák meglétére, illetve hiányára vonatkozó forgatókönyvek összehasonlítására (a közlekedési felmérések alapján kidolgozott modellek segítségével).

Helyzet	Probléma	Iránymutatás
Összetett ipari folyamatok egyértelműen meghatározott piac nélkül	Nehéz meghatározni a piaci átlagot az adott ipari létesítmény esetében egyéni- leg tervezett összetett rendszerfolyamatok esetében (nincs valódi piac).	Egy referenciaberuházás alapforgató- könyvként szolgálhat. A megközelítésnek a legalacsonyabb beruházási költségekkel járó technológiai rendszeren és a hatékony megoldás eredményével összehasonlítható eredményen kell alapulnia.

Még általánosabban, a nettó vagy többletmegtakarítás értékelésekor az alábbi módszerek ⁽¹⁾ alkalmazása mérlegelhető:

- randomizált kontrollált vizsgálatok és randomizált megközelítési lehetőségek ⁽²⁾;
- kvázi kísérleti megközelítés, beleértve a megfeleltetést ⁽³⁾;
- felmérésalapú megközelítések;
- a piaci értékesítési adatok elemzése;
- szakértői véleményeken alapuló strukturált megközelítések;
- várható vagy előírt nettó/bruttó arány;
- visszamenőleges nyomonkövetési (vagy esettanulmányokra épülő) módszer;
- a bevett gyakorlatokon alapuló alapforgatókönyvet használó megközelítés;
- felülről kezdeményezett értékelések (vagy makrogazdasági modellek).

—

⁽¹⁾ További részletekért lásd például az alábbi dokumentumot: Voswinkel, F., Broc, J.S., Breitschopf, B., & Schlomann, B. (2018), *Evaluating net energy savings – a topical case study of the EPATEE project* (A nettó energiamegtakarítás értékelése – az EPATEE projekt aktuális esettanulmánya), amelyet a Horizont 2020 keretprogram finanszírozott
https://epatee.eu/sites/default/files/files/epatee_topical_case_study_evaluating_net_energy_savings.pdf.

⁽²⁾ Lásd még a VI. függelékét.

⁽³⁾ Lásd még a VI. függelékét.

XII. FÜGGELÉK

NYOMON KÖVETÉS ÉS ELLENŐRZÉS

1. A fellépések és az energiamegtakarítás ellenőrzése

A nyomkövetési és ellenőrzési rendszer alkalmazásakor hasznos lehet megkülönböztetni egyrészt a fellépések, másrészt az energiamegtakarítás ellenőrzését. Ez nem azt jelenti, hogy e kettőt különböző szervezeteknek kell ellenőrizniük. A megkülönböztetés célja az egyes ellenőrzéstípusokra jellemző problémák kezelése.

A fellépések ellenőrzésének célja annak biztosítása, hogy a szakpolitikai intézkedés értelmében a minőségi, a teljesítményre vonatkozó vagy egyéb követelményeknek megfelelően került sor a végrehajtásukra.

A bejelentett energiamegtakarítás ellenőrzésére annak biztosítása érdekében kerül sor, hogy megfeleljen a szakpolitikai intézkedés számítási szabályainak vagy módszertanának.

A nemzeti körülményektől és a szakpolitikai intézkedés típusától függően a nyomkövetési és ellenőrzési folyamatokban különböző felek vehetnek részt, akik különböző álláspontokat képviselnek. Az alábbi táblázat meghatározza a felek egyes típusainak feladatait, figyelembe véve az egyes intézkedések sajátosságait.

	Végrehajtó állami hatóságok	Részt vevő vagy megbízott felek/szerződő felek/kötelezett felek
Jóváhagyandó/elutasítandó fellépések vagy projektek	<p>Cél: a fellépések és projektek minőségének biztosítása (az előre meghatározott követelményeknek való megfelelés)</p> <p>+ kulcsfontosságú adatok szolgáltatása a szakpolitikai irányítás és értékelés céljából</p>	<p>Cél: biztosítani, hogy a fellépések/projektek megfeleljenek a rendszerre vonatkozó követelményeknek (például a pénzügyi ösztönző vagy az energiamegtakarítási jóváírás biztosítása érdekében)</p> <p>+ az ügyfelek elégedettségének biztosítása (a szerződő vagy kötelezett felek esetében) vagy energiamegtakarítás (a végfelhasználók esetében)</p>
	<p>Feladatok:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) a követelmények és a jelentési/dokumentációs szabályok kidolgozása 2) a benyújtott fellépések vagy projektek jóváhagyása/elutasítása 3) utólagos (dokumentumalapú és/vagy helyszíni) ellenőrzések elvégzése vagy elvégzetése és szankciók megállapítása 	<p>Feladatok:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) a hatóságok által előírt információk benyújtása 2) az utólagos ellenőrzéshez szükséges dokumentáció tárolása 3) minőségügyi eljárások lefolytatása
Az elszámolandó (vagy jóváírandó) vagy törlendő energiamegtakarítás	<p>Cél: az energiamegtakarításra vonatkozó értékelés és jelentés minőségének biztosítása (az előre meghatározott számítási szabályoknak és/vagy értékelési követelményeknek való megfelelés), hogy a nyomon követett energiamegtakarítás tükrözze a szakpolitika hatásait a szakpolitikai célkitűzéseknek és az energiahatékonysági irányelvben szereplő követelményeknek megfelelően</p> <p>+ kulcsfontosságú adatok szolgáltatása a szakpolitikai irányítás és értékelés céljából</p>	<p>Cél: biztosítani, hogy az energiamegtakarítás megfeleljen a rendszerre vonatkozó követelményeknek (például az energiamegtakarítási jóváírás biztosítása érdekében)</p> <p>+ az ügyfelek elégedettségének biztosítása (a szerződő vagy kötelezett felek esetében) vagy energiamegtakarítás (a végfelhasználók esetében)</p>

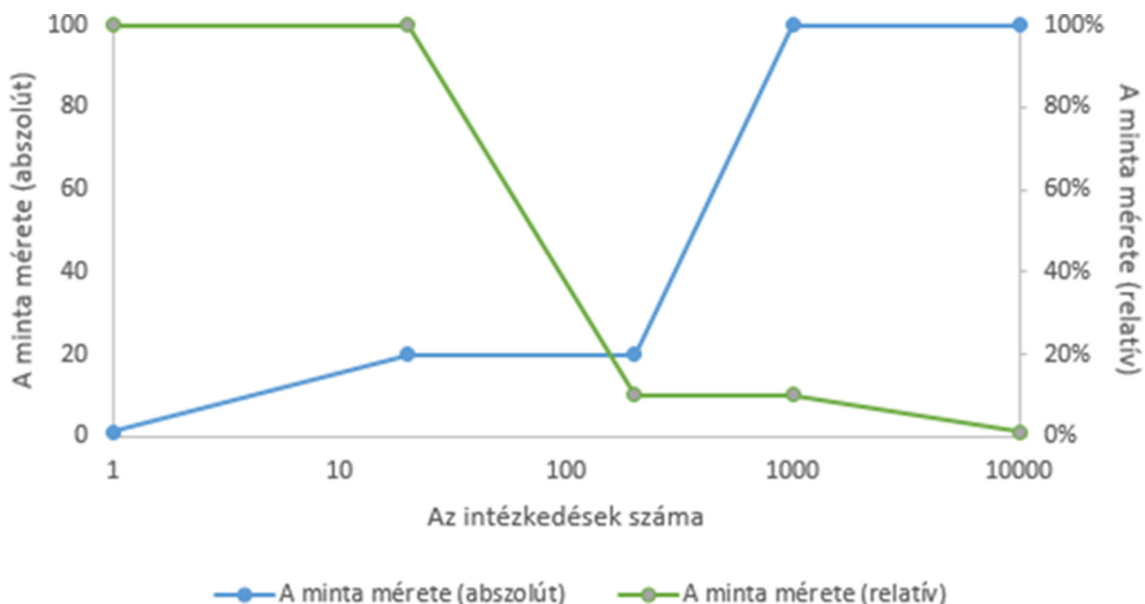
	Végrehajtó állami hatóságok	Részt vevő vagy megbízott felek/szerződő felek/kötelezett felek
	Feladatok: 1) számítási szabályok és/vagy értékelési követelmények kidolgozása 2) a bejelentett energiamegtakarítás jóváhagyása/elutasítása (vagy az energiamegtakarítás kiszámítása, a szakpolitikai intézkedés típusától és szabályaitól függően) 3) utólagos (dokumentumalapú és/vagy helyszíni) ellenőrzések elvégzése és szankciók megállapítása	Feladatok: 1) a hatóságok által előírt információk benyújtása 2) az utólagos ellenőrzéshez szükséges dokumentáció tárolása 3) az energiamegtakarítás kiszámítása 4) minőségügyi eljárások lefolytatása

2. Statisztikailag jelentős rész és reprezentatív minta

Az energiahatékonysági irányelv 7a. cikkének (5) bekezdése (az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek vonatkozásában) és 7b. cikkének (2) bekezdése (az alternatív szakpolitikai intézkedések vonatkozásában) értelmében „A tagállamok olyan mérési, irányítási és ellenőrzési rendszereket vezetnek be, amelyek keretében a[z] [...] energiahatékonyság-javító intézkedéseknek legalább egy statisztikailag jelentős részén és reprezentatív mintáján dokumentált ellenőrzést végeznek”.

E követelmény célja annak ellenőrzése, hogy az energiamegtakarításra ténylegesen a bejelentettnek megfelelően került-e sor. Ezért rendkívül fontos az olyan statisztikailag reprezentatív minta kiválasztása, amely kellő pontossággal mutatja a teljes sokaság (vagyis az energiahatékonysági intézkedések) jellemzőit.

Az, hogy mi számít „statisztikailag reprezentatívnak”, nagymértékben függ az érintett intézkedések számától és a végrehajtott egyéni intézkedések egyéb keretfeltételeitől. Ezért nem lehetséges általánosan érvényes definíciót, például százalékos arányt vagy esetszámot megadni. Az alábbi feltételezések csak tájékoztató jellegűek, és nem helyettesíthetik az intézkedés statisztikai tulajdonságainak esetspecifikus elemzését:

a tagállamok hasznosnak találhatják az alábbi nem kimerítő, tájékoztató jellegű felsorolást annak meghatározásakor, hogy mi számít jelentős statisztikai résznek és reprezentatív mintának:

- teljeskörű felmérés az esetek kis számában ($n < 20$);
- az esetek átlagos számában a sokaság 10 %-ának megfelelő minta, de a legalább $n = 20$ megfelelő lehet;

- nagy minták esetében a körülbelül 100 esetből álló minta elegendőnek tekinthető, és 1 %-os a hiba valószínűsége 5 % hamis jelentés mellett (vagyis a fellépési jelentések 5 %-a feltehetően hamis). A hamis jelentések nagyobb arányával jellemzett minták esetében elegendő a kisebb minta (lásd a táblázatot).

A hamis jelentések aránya	A hiba valószínűsége		
	10 %	5 %	1 %
5 %	31	51	103
10 %	15	24	49
20 %	7	11	22
50 %	2	3	5

Megjegyzés: Az 1–10 %-os valószínűségű hiba tájékoztató jellegű. A hiba valószínűsége nagyobb lehet a szakpolitikai intézkedés típusától, az egyéni fellépésektől és attól függően, hogy sor kerül-e a minőségügyi eljárások és a szankciók érvényesítésére.

A reprezentatív minta meghatározásakor egyéb szempontokat kell figyelembe venni. Például rétegzett mintavételre lehet szükség, ha az ugyanolyan típusú (a 2. cikk (19) bekezdésében definiált) egyéni fellépés számos épülettípus esetében végrehajtható. Ez a megközelítés biztosítaná, hogy az egyes kategóriákban mintavételezett épületek száma arányos legyen az abba a kategóriába tartozó épületek számával (az értékelés tárgyát képező intézkedés esetében bejelentett fellépések sokaságában). Ha okkal feltételezhető, hogy egy fellépés az energiamegtakarítás széles körét eredményezheti különböző épülettípusoknál, megfelelő lehet külön-külön venni mintát az egyes kategóriákból.

A minta mérete az ellenőrzésre vonatkozik, nem a mérésre. Eltérő (a 2. cikk (19) bekezdésében definiált) egyéni fellépések hajthatók végre ugyanazon szakpolitikai intézkedés keretében, de az érdemi mérésekhez homogenításra van szükség. A mintavételi folyamat első lépése ezért annak meghatározása, hogy milyen tényezőket vagy kritériumokat kell figyelembe venni az olyan homogén csoportok (a fellépések vagy résztvevők homogén csoportjainak) azonosításához, amelyek esetében a mérési eredmények kivetíthetők a reprezentatív mintára (csoportonként).

A szakpolitikai intézkedés típusától függően ebben a szakaszban egyéb kritériumokra is szükség lehet. Például az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek esetében a kötelezett felek vagy harmadik felek, amelyek előmozdíthatják az egyéni fellépéseket a végfelhasználók körében, rendkívül eltérő stratégiákat használhatnak, illetve eltérő módon gyűjthetnek adatokat és számíthatják ki az energiamegtakarítást. Ezért minden fél esetében mintát kell venni.

3. Példák arra, hogyan kell létrehozni a nyomonkövetési és ellenőrzési rendszert

Az alábbi tájékoztató példák alapvető információkat tartalmaznak a következők biztosításával kapcsolatban:

- az irányítás és ellenőrzés végrehajtására a kötelezett, a részt vevő és a megbízott felektől függetlenül kerül sor; és
- az ellenőrzésre az energiahatékonyság-javító intézkedések legalább statisztikailag jelentős része és reprezentatív mintája esetében sor kerül.

3.1. Energiahatékonysági kötelezettségi rendszer (várható megtakarítás)

Az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek keretében a fellépések ellenőrzésének szempontjai magukban foglalják az alábbiakat:

- a kötelezett felek számára előírható, hogy független harmadik feleket bízzanak meg a fellépések mintáinak ellenőrzésével. Ilyen ellenőrzésre helyszíni látogatások során kerülhet sor annak ellenőrzése érdekében, hogy a fellépések megfelelnek-e az energiahatékonysági kötelezettségi rendszer követelményeinek, illetve a telepítés/végrehajtás feltételei (beleértve szükség esetén a telepítés/végrehajtás előtti és utáni helyzet összehasonlítását) összhangban vannak-e a kötelezett felek által az energiamegtakarítási számítások összefüggésében bejelentett adatokkal;

- a független harmadik felek számára előírás lehet a hatóságoknál való nyilvántartásba vétel és regisztrációs díj fizetése. Felkérést kaphatnak arra, hogy a hatóságoknak és a kötelezett félnek is jelentsék az ellenőrzés eredményeit;
- a hatóság ellenőrzési terveket (például az egyes fellépéstípusokra vonatkozó ellenőrzőlistát) készíthet, hogy összhangba hozza a harmadik felek ellenőrzési gyakorlatát;
- a hatóság az akkreditációs testületekkel együtt olyan kritériumokat határozhat meg, amelyeknek a harmadik feleknek eleget kell tenniük a hatósági nyilvántartásba vétel érdekében; és
- az akkreditációs testületek rendszeresen ellenőrizhetik a harmadik feleket (annak biztosítására, hogy függetlenül és az ellenőrzési tervnek megfelelően járjanak el). Ezek a harmadik felek által fizetett regisztrációs díjából fedezhetők. Az akkreditációs testületeknek ezután jelenteniük kell az eredményeket a hatóságoknak.

Az ellenőrzések függetlenségének biztosítása érdekében a harmadik felek olyan szervezetek, amelyek sem részben, sem egészben nincsenek a kötelezett fél vagy annak holdingja tulajdonában. Ezt az akkreditációs testület ellenőrzi.

E rendelkezések minimalizálni kívánják a hatóságok költségeit és adminisztratív terhét, különösen az alábbiak révén:

- az ellenőrzéseket a kötelezett felek szervezhetik és fizethetik; és
- a vizsgálatokat az akkreditációs testületek szervezhetik és a harmadik felek fizethetik.

A hatóság feladatának ezért az alábbiakra kell összpontosulnia:

- a mintavételi szabályok, a harmadik felekre vonatkozó kritériumok, az ellenőrzési tervek stb. kidolgozása;
- az akkreditációs testületek jelentéseiben szereplő megállapítások felülvizsgálata; és
- a felülvizsgálat alapján:
 - a kötelezett felek felszólítása, hogy tegyenek lépéseket a meg nem felelés felszámolására;
 - a vizsgálat tárgyát képező esetekben jelentett energiamegtakarítás egy részének vagy egészének törlése; és
 - a szankciók érvényesítése.

A fellépések ellenőrzésével kapcsolatos mintavétel statisztikai kritériumokon (a reprezentatív jellegre vonatkozóan) vagy kockázatalapú megközelítésen alapulhat, mert az ellenőrzések a fogyasztóvédelmet és a csalások elleni küzdelmet is biztosítani kívánják.

A hatóságnak a kötelezett felektől függetlenül ellenőriznie kell az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerben bejelentett energiamegtakarítást. Ebben az összefüggésben a hatóságnak

- ki kell dolgoznia
 - az energiamegtakarítás kiszámítására vonatkozó szabályokat;
 - az adatokra vonatkozó követelményeket; és
 - az adatgyűjtés elősegítése érdekében (lehetőség szerint) létre kell hoznia egy online adatplatformot.

Előírható, hogy a kötelezett feleknek ezt a platformot kell használniuk a számításokkal kapcsolatos minimális információk bejelentésére és a bizonyítékok tárolására (többek között a kiegészítő információk esetében). A platform lehetővé tenné a bejelentett értékek következetes és automatizált valószerűségi ellenőrzését. Kiugró értékek észlelése esetén a hatóság ellenőrizné a kapcsolódó adatokat és számításokat;

- ellenőrizhetné az adatokat és számításokat a bejelentett fellépések statisztikailag jelentős részén és reprezentatív mintáján (*) dokumentumalapú ellenőrzésekkel, és ehhez a releváns bizonyítékok benyújtására kötelezné a kötelezett feleket;
- a fenti lépések eredménye alapján ezt követően helyszíni vizsgálatokat végezhet további ellenőrzések céljából.

Az online adatplatform előzetes költséget jelent az energiahatékonysági kötelezettségi rendszer számára, de elősegíti az adatgyűjtést és az adatkezelést, és valószínűleg minimalizálja mind a kötelezett felek, mind a hatóság adminisztratív terheit.

A különböző ellenőrzési lépések eredményei alapján a hatóság

- előírhatja a kötelezett felek számára a további magyarázatot vagy indokolást;
- törölheti a vizsgálat tárgyát képező esetekben jelentett energiamegtakarítás egy részét vagy egészét; és
- érvényesítheti a szankciókat.

3.2. Önkéntes megállapodások (nagyágrendi megtakarítás)

Az önkéntes megállapodások esetében a részt vevő felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy megbízható módszertan, például energetikai audit alapján cselekvési tervet dolgoznak ki és energiamegtakarítási célokat határoznak meg. A cselekvési terv meghatározza az észszerű határidőn belül végrehajtandó fellépéseket (az egyes megállapodások sajátosságaitól függően), amelyeket észszerű időn belül rendszeresen felül kell vizsgálni.

Mivel a részt vevő felek számára közvetlenül előnyök azok a fellépések, amelyek végrehajtását vállalták (mivel egyben végfelhasználók is), ők maguk ellenőrizhetik a fellépések minőségét. A hatóságnak ugyanakkor egyértelmű iránymutatást kell adnia a leggyakoribb fellépéstípusok minőségének ellenőrzésével kapcsolatban. Ebben az esetben a hangsúly a már végrehajtott fellépések ellenőrzésén van. A teljeskörű megfelelés biztosításához azonban a nyomon követő szervnek ellenőriznie kell a fellépéseket és az energiamegtakarítást a megállapodást aláíró felektől (a hatóságtól és a részt vevő felektől) függetlenül.

Az energiamegtakarítás ellenőrzésével kapcsolatos mintavételnek megbízható statisztikai megközelítésen kell alapulnia a reprezentativitás biztosítása érdekében, hogy az eredmények az egész rendszerre kivetíthetők legyenek.

Az alábbi tájékoztató jellegű szempontok vonatkoznak az önkéntes megállapodások keretébe tartozó fellépések és energiamegtakarítás ellenőrzésére:

- a hatóság (a megállapodást aláíró minisztérium) független nyomon követő szervet nevezhet ki (például a nemzeti energiaügynökséget), amellyel kidolgozhatja az alábbiakat:
 - az adatokra vonatkozó követelmények (vagyis a részt vevő felek által minimálisan bejelentendő adatok és minimálisan tárolandó dokumentáció); és
 - az energiamegtakarítás kiszámítására vonatkozó iránymutatás;
- a nyomon követő szerv online adatplatformot hozhat létre, amely lehetővé teszi a bejelentett adatok következetes és automatizált valószínűségi ellenőrzését. Kiugró értékek észlelése esetén a nyomon követő szerv ellenőrzi a kapcsolódó adatokat és számításokat;
- a részt vevő felek rendszeresen jelentik az online platformon a végrehajtott fellépésekre vonatkozó adatokat, és tárolják a megfelelő bizonyítékokat (például számlákat);
- a nyomon követő szerv ellenőrzi a bejelentett fellépések statisztikailag jelentős részét és reprezentatív mintáját, például a bejelentett adatok és számítások dokumentumalapú ellenőrzésével. Előírja a részt vevő felek számára a kapcsolódó bizonyítékok benyújtását;
- a fenti lépések eredményei alapján a nyomon követő szerv ezután helyszíni vizsgálatokat végezhet további ellenőrzések céljából;

(*) Az energiamegtakarítás ellenőrzésével kapcsolatos mintavételnek statisztikai megközelítésen kell alapulnia a reprezentativitás biztosítása érdekében, hogy az eredmények az egész rendszerre kivetíthetők legyenek.

- az ellenőrzések eredménye alapján a nyomon követő szerv előírja, hogy a részt vevő felek tegyenek lépéseket az azonosított problémák megszüntetésére vagy a bejelentett energiamegtakarítás törlésére. A hatóság adott esetben szankciókat (például a megállapodásból való kizárást) vagy bírságokat róhat ki; és
- a nyomon követő szerv éves jelentést készít a megállapodás, illetve az ellenőrzések és vizsgálatok eredményéről. Ezeket a jelentéseket közzé kell tenni.

3.3. Támogatási rendszer (mért megtakarítás)

A támogatási rendszer a bizonyos energiahatékonyságú épületek felújításához kapcsolódhat. A fellépések és az energiamegtakarítás ellenőrzését a megbízott féltől függetlenül kell ellenőrizni, például egy másik szerződő fél ellenőrzi őket.

A fellépések minőségére vonatkozó ellenőrzések mintavételezése az alábbiakon alapul:

- kockázatalapú megközelítés a lehetséges csalások felderítése céljából; és
- a reprezentativitás biztosítása érdekében statisztikai megközelítés, hogy az eredmények kivetíthetők legyenek az egész rendszerre.

A támogatási rendszerek keretében történő energiamegtakarítás és fellépések ellenőrzésére az alábbi tájékoztató jellegű szempontok vonatkoznak:

- a munkálatokat végző építési szakembereknek meghatározott végzettséggel kell rendelkezniük, és szerepelniük kell a hatóság nyilvántartásában;
- a támogatási kérelem benyújtásakor a háztartásoknak (a releváns fogyasztó- és adatvédelmi rendelkezéseknek megfelelően) hozzáférést kell biztosítaniuk az energiaszámláikhoz, és kérés esetén részt kell venniük egy felmérésben (ha szerepelnek az ellenőrzési mintában); és
- a felújítást követően elért energiahatékonyságot meg kell erősíteni a tanúsított értékelő által kibocsátott energiahatékonysági tanúsítvánnyal.

A rendszert egy megbízott fél igazgathatja.

A felújítási projektek végrehajtásával és az elért energiahatékonysági szinttel vagy energiamegtakarítással kapcsolatos ellenőrzés az alábbiak szerint szervezhető meg:

- a megbízott fél egy olyan adatbázist kezelhet, amely tartalmazza a jóváhagyott felújítási projektek részleteit, ami lehetővé teszi a felújítási projektek statisztikailag jelentős részének és reprezentatív mintájának létrehozását;
- a hatóság megbízhat egy nyomon követéssel foglalkozó vállalkozót, amely hozzáféréssel rendelkezik az említett adatbázishoz, illetve bármely egyéb szükséges adathoz vagy adatbázishoz (például az energiahatékonysági tanúsítványok adatbázisához). Az ellenőrzés első lépése alapján a vállalkozó kiválasztja a helyszíni vizsgálat tárgyát képező alminitát; és
- az energiamegtakarítás vagy az elért energiahatékonysági szint ellenőrzését átláthatóan meg kell erősíteni a tanúsított értékelő által kibocsátott energiahatékonysági tanúsítvánnyal vagy egyéb átlátható és releváns módon (lásd a III. függelék 1.1. szakaszát).

A nyomon követést végző vállalkozó összegyűjti a szükséges adatokat – a statisztikailag megbízható mintákra vonatkozó módszertan függvényében (energiahatékonysági tanúsítványok, energiaszámlák stb.) –, és további elemzést végez az alábbiak meghatározására:

- becsült vagy mért megtakarítás; vagy
- az energiahatékonyság javulása.

4. Iránymutatás és példák a nyomonkövetési és ellenőrzési rendszerekre

A tagállamoknak ajánlott figyelembe venniük további forrásokat, például az alábbiakat:

- a multEE projekt (Horizont 2020) ⁽⁵⁾;
- az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerek nyomon követésére szolgáló rendszerek ismertetése ⁽⁶⁾; és
- az EPATEE esettanulmány, amely példákat tartalmaz az energiamegtakarítás értékelésére használt nyomonkövetési rendszerekre ⁽⁷⁾.

⁽⁵⁾ <https://multee.eu/>

⁽⁶⁾ http://atee.fr/sites/default/files/part_3_monitoring_verification_and_evaluation.zip

⁽⁷⁾ https://epatee.eu/sites/default/files/files/epatee_topical_case_study_linkage_between_monitoring_and_evaluation.pdf

A BIZOTTSÁG (EU) 2019/1659 AJÁNLÁSA**(2019. szeptember 25.)****a 2012/27/EU irányelv 14. cikke értelmében a hatékony fűtési és hűtési potenciálra vonatkozó átfogó értékelések tartalmáról**

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 194. cikkére,

mivel:

- (1) Az Unió elkötelezett egy fenntartható, versenyképes, biztonságos és dekarbonizált energiarendszer kialakítása mellett. Az energiaunió stratégiája ambiciózus uniós célkitűzéseket határoz meg. Nevezetesen az a célja, hogy 2030-ig az 1990-es értékhez képest legalább 40 %-kal csökkentse az üvegházhatásúgáz-kibocsátásokat, legalább 32 %-ra növelje a megújuló energia fogyasztásának arányát, és ambiciózus mértékű energiamegtakarítást érjen el, fokozva az Unió energiabiztonságát, versenyképességét és fenntarthatóságát. Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2002 irányelvvel ⁽¹⁾ módosított 2012/27/EU Európai Parlament és tanácsi irányelv ⁽²⁾ (az energiahatékonyságról szóló irányelv) 2030-ig egy legalább 32,5 %-os megtakarítást jelentő energiahatékonysági célkitűzést határoz meg uniós szinten.
- (2) A fűtés és a hűtés a legjelentősebb energia-végfelhasználó ágazat, amely az EU teljes energiaszükségletének mintegy 50 %-áért felelős. Az épületek fogyasztása ennek a fogyasztásnak a 80 %-át teszi ki. Annak biztosítása érdekében, hogy az EU-ban minden igazgatási szinten megtörténjen az energetikai átállás, alapvető fontosságú az energiahatékonysági potenciál azonosítása, amely által megtakarítások érhetők el az összes tagállamban, valamint a szakpolitikák összehangolása.
- (3) A 2012/27/EU irányelv 14. cikke a fűtés és a hűtés hatékonyságának előmozdítása céljából előírja, hogy az egyes tagállamok végezzék el a hatékony fűtési és hűtési potenciál átfogó értékelését, és erről értesítsék az Európai Bizottságot. Az átfogó értékelésnek magában kell foglalnia az energiahatékonyságról szóló irányelv VIII. mellékletében említett összes elemet.
- (4) A tagállamoknak az első átfogó értékelést 2015. december 31-ig kellett elvégezniük, és erről értesíteniük kellett az Európai Bizottságot. Az értékelést a Bizottság kérésére ötévente naprakésszé kell tenni és erről a Bizottságot értesíteni kell.
- (5) Az Európai Bizottság Közös Kutatóközpontja (JRC) elemezte az első ciklusban készült átfogó értékeléseket, és megállapította, hogy előnyös lenne, ha az értékelésekhez új adatokat gyűjtenének, leírások készülneek új fűtési és hűtési potenciálokról, továbbá ha javulna a nemzeti és a helyi hatóságok közötti együttműködés.
- (6) Egy 2019. április 8-i levélben az Európai Bizottság arra kérte a tagállamokat, hogy 2020. december 31-ig nyújtsanak be naprakésszé tett átfogó értékeléseket az energiahatékonyságról szóló irányelv 14. cikkének (1) bekezdése értelmében.
- (7) Az Európai Bizottság megállapította, hogy egyértelműbb követelményeket kell előírni az adatok gyűjtésére és feldolgozására vonatkozóan, valamint hogy lehetővé kell tenni a tagállamok számára, hogy a helyi szinten releváns fűtési és hűtési módokra összpontosító technológiasemleges elemzéseket készítsenek.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2002 irányelve (2018. december 11.) az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv módosításáról (HL L 328., 2018.12.21., 210. o.).

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2012/27/EU irányelve (2012. október 25.) az energiahatékonyságról, a 2009/125/EK és a 2010/30/EU irányelv módosításáról, valamint a 2004/8/EK és a 2006/32/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 315., 2012.11.14., 1. o.).

- (8) A Bizottság (EU) 2019/826 felhatalmazáson alapuló rendelete ⁽³⁾ egyszerűsíti az értékelésre vonatkozó követelményeket, és összehangolja azokat az energiaunióra vonatkozó frissített jogszabályokkal, különösen az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelvvel ⁽⁴⁾, az energiahatékonyságról szóló irányelvvel ⁽⁵⁾, az (EU) 2018/2001 európai parlamenti és tanácsi irányelvvel ⁽⁶⁾ (megújulóenergia-irányelv) és az (EU) 2018/1999 európai parlamenti és tanácsi rendelettel ⁽⁷⁾ (irányítási rendelet).
- (9) Az elemzés elkészítésének különösen szorosan kell kapcsolódnia az (EU) 2018/1999 rendeletben előírt tervezéshez és jelentéstételhez, és ahol lehetséges, a korábbi értékelésekre kell épülnie. Az átfogó értékelés eredményeinek benyújtásához használható egy, az Európai Bizottság által rendelkezésre bocsátott jelentéstételi sablon.
- (10) Ez a dokumentum a fűtés és a hűtés hatékonyságának előmozdításáról szóló bizottsági iránymutatás ⁽⁸⁾ helyébe lép.
- (11) Ez az ajánlás nincs kihatással az energiahatékonyságról szóló irányelv joghatására, sem annak a Bíróság által megfogalmazott kötelező erejű értelmezésére. Tárgyát a hatékony fűtési és hűtési potenciál átfogó értékelésére vonatkozó előírások képezik, és az energiahatékonyságról szóló irányelv 14. cikkével, valamint VIII. mellékletével kapcsolatos,

ELFOGADTA EZT AZ AJÁNLÁST:

A tagállamoknak a 2012/27/EU irányelv 14. cikke és VIII. melléklete értelmében készített átfogó értékelések elvégzése során követniük kell az ezen ajánlás mellékleteiben szereplő iránymutatásokat.

Kelt Brüsszelben, 2019. szeptember 25-én.

a Bizottság részéről

Miguel ARIAS CAÑETE

a Bizottság tagja

⁽³⁾ A Bizottság (EU) 2019/826 felhatalmazáson alapuló rendelete (2019. március 4.) a 2012/27/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv VIII. és IX. mellékletének a hatékony fűtési és hűtési potenciál átfogó értékelésének tartalma tekintetében történő módosításáról (HL L 137., 2019.5.23., 3. o.).

⁽⁴⁾ Módosította az épületek energiahatékonyságáról szóló 2010/31/EU irányelv és az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv módosításáról szóló, 2018. május 30-i (EU) 2018/844 európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 156., 2018.6.19., 75. o.).

⁽⁵⁾ Módosította az (EU) 2018/2002 irányelv.

⁽⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2001 irányelve (2018. december 11.) a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról (HL L 328., 2018.12.21., 82. o.).

⁽⁷⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1999 rendelete (2018. december 11.) az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról, valamint a 663/2009/EK és a 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, a 94/22/EK, a 98/70/EK, a 2009/31/EK a 2009/73/EK, a 2010/31/EU, a 2012/27/EU és a 2013/30/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2009/119/EK és az (EU) 2015/652 tanácsi irányelv módosításáról, továbbá az 525/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 328., 2018.12.21., 1. o.).

⁽⁸⁾ A 2012/27/EU irányelvről szóló iránymutatás;
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52013SC0449>

I. MELLÉKLET

A HATÉKONY FŰTÉSI ÉS HŰTÉSI POTENCIÁLRA VONATKOZÓ ÁTFOGÓ ÉRTÉKELÉSEK TARTALMA

1. ALTALÁNOS AJÁNLÁSOK AZ ENERGIAHATÉKONYSÁGI IRÁNYELV VIII. MELLÉKLETÉHEZ

A 2012/27/EU irányelv (az energiahatékonságról szóló irányelv) 14. cikkének (1) és (3) bekezdése előírja, hogy az egyes tagállamok végezzék el a fűtésben és hűtésben rejlő energiahatékonsági potenciál átfogó értékelését és nyújtsák be azt a Bizottsághoz. Az értékelésnek magában kell foglalnia az energiahatékonsági irányelv VIII. mellékletében szereplő összes elemet.

A tagállamoknak az első értékelést 2015. december 31-ig kellett benyújtaniuk. Az értékelést a Bizottság kérésére évente naprakészé kell tenni. Az elemzés elkészítésének szorosan kell kapcsolódnia az (EU) 2018/1999 rendelet (íránnyítási rendelet) tervezési és jelentéstételi szabályaihoz, és ahol lehetséges, a korábbi értékelésekre kell épülnie. A tagállamok használhatják az Európai Bizottság által rendelkezésre bocsátott jelentéstételi sablont.

Az értékelések egyszerűsítése érdekében a Bizottság kihasználta az energiahatékonsági irányelv 22. és 23. cikkében biztosított lehetőségeket arra, hogy javaslatot tegyen az (EU) 2019/826 felhatalmazáson alapuló rendeletre, amely az energiahatékonsági irányelv VIII. mellékletét és IX. mellékletének 1. részét módosítja.

E dokumentum célja, hogy elmagyarázza az új követelményeket, és megkönnyítse az energiahatékonsági irányelv VIII. melléklete rendelkezéseinek hatékony és következetes alkalmazását azokkal az információkkal kapcsolatban, amelyekről értesíteni kell a Bizottságot az átfogó értékelésekben. Ez a dokumentum a fűtés és a hűtés hatékonyságának előmozdításáról szóló, a Bizottság által közzétett meglévő iránymutatás⁽¹⁾ helyébe lép.

A fűtésre és hűtésre vonatkozó nemzeti áttekintés létrehozása érdekében a teljeskörű, átfogó értékelés elkészítéséhez a következő lépésekre van szükség:

- a hasznos energia (HE)⁽²⁾ mennyiségének értékelése és a végsőenergia-fogyasztás (VEF)⁽³⁾ számszerűsítése ágazatonként (GWh/év),
- a végső fogyasztó ágazatok számára szolgáltatott fűtés és hűtés jelenlegi becsült és azonosított értéke (GWh/év), technológiánkénti bontásban, valamint aszerint, hogy az energia fosszilis vagy megújuló forrásokból származik-e,
- a hulladékhőt vagy hulladék hűtőenergiát termelő létesítményekből származó lehetséges kínálat azonosítása (GWh/év),
- a megújuló forrásokból, valamint a hulladékhőből vagy hulladék hűtőenergiából származó energia részaránya a jelentések szerint a távfűtési és távhűtési végsőenergia-fogyasztásban az elmúlt öt év során,
- előrejelzési trendek a fűtési és hűtési igényben a következő 30 évre vonatkozóan (GWh), valamint
- az ország térképe, amely bemutatja a nagy energiadenzitású területeket, a 2.b) pont értelmében azonosított fűtési és hűtési elosztópontokat, valamint a meglévő és a tervezett távhőtovábbító létesítményeket.

A fűtésre és hűtésre vonatkozó politika általános áttekintéséhez az értékelésnek a következőket kell tartalmaznia:

- a hatékony fűtés és hűtés szerepének ismertetése az üvegházhatásúgáz-kibocsátások hosszú távú csökkentésében, valamint
- a fűtésre és hűtésre irányuló, meglévő politikák és intézkedések általános áttekintése, az iránnyítási rendelettel összhangban történő jelentés szerint.

⁽¹⁾ A 2012/27/EU irányelvről szóló iránymutatás;
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52013SC0449>

⁽²⁾ A „hasznos energia” jelenti a végfelhasználók által igényelt összes energiát a fűtés és hűtés formájában, miután az energiaátalakítási folyamat valamennyi lépése végbement a fűtő- és hűtőberendezésekben.

⁽³⁾ Az ipar, a közlekedés, a háztartások, a szolgáltatások és a mezőgazdaság számára szolgáltatott összes energia. Nem tartozik a végsőenergia-fogyasztáshoz magának az energiaátalakítási ágazatnak és az energetikai iparnak szolgáltatott energiaszállítás. Az Eurostaton keresztül elérhető statisztikáktól és egyenlegektől való bármely eltérésre magyarázatot kell adni.

A fűtés és hűtés hatékonyságában rejlő gazdasági lehetőségek elemzése érdekében a teljeskörű elemzéshez vezető lépéseknek a következőket kell magukban foglalniuk:

- az alacsony szén-dioxid-kibocsátású és energiahatékony fűtési és hűtési szolgáltatás nyújtására alkalmas technológiák azonosítása az országban, egy költség-haszon elemzés használatával,
- egy alapforgatókönyv és alternatív forgatókönyvek egy jól meghatározott földrajzi területre vonatkozóan,
- pénzügyi és gazdasági elemzések (az utóbbi a külső költségek figyelembevételével),
- egy érzékenységi elemzés, valamint
- a használt módszerek és a feltételezések bemutatása.

Végül az átfogó értékelés befejezéséhez be kell mutatni a fűtéssel és hűtéssel kapcsolatos kiegészítő és jövőbeli szakpolitikai intézkedésekre irányuló javaslatokat.

2. KONKRÉT AJÁNLÁSOK

2.1. A FŰTÉS ÉS A HŰTÉS ÁTTEKINTÉSE

2.1.1. ***Az éves fűtési és hűtési igény értékelése a hasznos energia és a számszerűsített végsőenergia-fogyasztás szempontjából ágazatonként***

Az energiahatékonysági irányelv VIII. mellékletének 1. pontja értelmében a tagállamoknak jelentést kell tenniük a legutóbbi számszerűsített végsőenergia-fogyasztási adatokról a fűtésre és hűtésre vonatkozóan a háztartási, a szolgáltatási és az ipari ágazatokban, és bármely egyéb ágazatban, amely egyedileg az összes nemzeti hasznos fűtési és hűtési igény több mint 5 %-át teszi ki. Ezzel párhuzamosan a tagállamoknak az ezekben az ágazatokban a fűtéshez és hűtéshez igényelt hasznos energiát is értékelniük kell és be kell számolniuk arról. Az egyes ágazatokban a végsőenergia-fogyasztást és a hasznos energiát GWh-ban kell kifejezni.

A fűtési és hűtési végsőenergia-fogyasztásnak valós, mért és ellenőrzött információkon kell alapulnia, az ágazati bontásoknak pedig meg kell felelniük az európai energiastatistikában és a nemzeti energiamelegekben megadott alapértelmezett bontásoknak (*).

Az energiahatékonysági irányelv VIII. melléklete 3. pontjának való megfelelés érdekében hasznos, ha bemutatják az ellátási és fogyasztási adatok földrajzi bontását annak érdekében, hogy a jövőbeli energiaigényt összekapcsolják a kínálati forrásokkal. Ehhez ismerni kell a fő fűtési és hűtési felhasználók elhelyezkedését. A potenciális szolgáltatókról az energiahatékonysági irányelv VIII. mellékletének 2. pontjában található információkkal együtt ez lehetővé teszi egy, a helyszíneket tartalmazó térkép létrehozását a VIII. melléklet 3. pontjához, valamint az országon belüli eltérő körülmények jobb megértését. A földrajzi bontás egyik megközelítése lehet egy jól megalapozott területi felosztási rendszer használata, mint például az egyes irányítószámokhoz tartozó területek, a helyi önkormányzatok, a települések, az ipari parkok és azok környezete stb.

Ahol lehetséges és hasznos, létrehozható a fűtési és hűtési igény ágazati bontása a releváns alelemekre, pl. a jellemzően szükséges energiamennyiség vagy hőfok meghatározásához^(†) (pl. a bontás lehet: magas hőfokú hőenergia, közepes hőfokú hőenergia, közepes/alacsony hőfokú hőenergia, alacsony hőfokú hőenergia, hűtés és technológiai hűtés). Ez pontosabbá és hasznosabbá tenné az elemzést, pl. a különböző alszektorok speciális igényeinek kielégítésére szolgáló, konkrét fűtési és hűtési ellátási megoldások költséghatékonysági elemzésének részeként a műszaki és gazdasági életképesség megállapításakor.

Az igények megfelelő bontásához átfogó adatgyűjtés és -feldolgozás szükséges. Ez gyakran magában foglalja a különböző adatsorok kombinációját, az adatok fentről lefelé és alulról felfelé haladó feldolgozását, valamint a hipotézisek és feltételezések használatát. Ha nem érhetők el az energiafogyasztásra vonatkozó közvetlen adatok, akkor közvetetten származtatott adatokat kell használni. A lehetséges elemek a következők lehetnek: egy területi egység lakossága, az *egy főre jutó* energiafogyasztás és az *egy főre jutó* fűtött épületterület. A különböző alszektorok valószínűleg eltérő megközelítéseket igényelnek.

(*) A 2012/27/EU irányelvről szóló iránymutatás;

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52013SC0449>

(†) További információkért egy jellemző fűtési és hűtési bontással kapcsolatban – azok alkalmazása alapján – lásd a IV. mellékletet.

A háztartási ágazat és a szolgáltatási ágazat nagy része nagy számú kis- és közepes méretű fogyasztóból áll, amelyek egy település vagy más területi egység területén elszórtan helyezkednek el. E fogyasztók energiaigénye elsősorban a helyiségek fűtéséhez/hűtéséhez kapcsolódik, és így azt a fűtést és/vagy hűtést igénylő épületterület határozza meg. Hasznos lehet olyan kritériumok alkalmazása, amelyek földrajzi szempontból magyarázzák az igényeket ⁽⁶⁾, pl. az ilyen fogyasztók magas és alacsony hőigény-sűrűségű csoportokba sorolása. Ahol megkülönböztetik az épületszegmenseket – pl. annak érdekében, hogy megfeleljenek a „közel nulla energiaigényű épületekre” vonatkozó szabványoknak –, ugyanaz a szegmentálás használható.

Az ipari ágazat jellemzően kevés nagy hőfogyasztóból áll, akiknek igényeit az ipari folyamatok irányítják. Ebben az esetben a fogyasztók az energiaigény (MWh/év) és a hőmérsékleti küszöbértékek használatával csoportosíthatók.

2.1.2. A fűtés és hűtés jelenlegi ellátási mennyiségének azonosítása/beclsése technológia szerint

Ennek a lépésnek a célja azonosítani a fűtés és a hűtés szolgáltatásához használt technológiai megoldásokat (az energiahatékonysági irányelv VIII. mellékletének 1. pontja). Az elemzésnek és a jelentett értékeknek ugyanazt a struktúrát kell követniük, mint a fűtési és hűtési igény leírásának. Az energiahatékonysági irányelv VIII. mellékletének 2.a) pontja értelmében az elérhető legfrissebb adatokról kell jelentést tenni, GWh/év-ben kifejezve. Meg kell különböztetni a helyszíni és helyszínen kívüli forrásokat, valamint a megújuló és a fosszilis energiaforrásokat.

A 2.a) pont felsorolja azokat a technológiákat, amelyekre vonatkozóan meg kell adni az ellátási adatokat:

„— helyszíni szolgáltatás esetén:

- csak hőt termelő kazánok,
- nagy hatásfokú hő- és villamosenergia-termelés,
- hőszivattyúk,
- egyéb helyszíni technológiák és források, valamint

— helyszínen kívüli szolgáltatás esetén:

- nagy hatásfokú hő- és villamosenergia-termelés,
- hulladékhő,
- egyéb helyszínen kívüli technológiák és források,”

Az egyes technológiák esetén meg kell különböztetni a megújuló és a fosszilis energiaforrásokat. A közvetlenül nem gyűjthető adatok helyett közvetetten származtatott adatokat kell használni. A fenti felsorolás nem kimerítő, és csak a minimálisan bemutatandó adatokat tünteti fel. Szükség esetén további energiaforrásokkal kell kiegészíteni a teljesség és pontosság biztosítása érdekében.

A fűtési és hűtési kínálati forrásokra vonatkozó adatok részletezettségi szintje feleljen meg az átfogó értékeléshez választott módszer követelményeinek. Pl. a helyszíni adatai, a technológia, a használt tüzelő, a szolgáltatott energia mennyisége és minősége ⁽⁷⁾ (MWh/év), a fűtés elérhetősége (napi vagy éves), a létesítmény életkora és várható élettartama stb.

⁽⁶⁾ Ilyen kritériumok lehetnek például a következők:

- hőigénysűrűség (MWh/km²) – egy adott területi egységben elhelyezkedő épületek éves fűtési és hűtési fogyasztása, pl. a STRATEGO projektjelentés szerint (<https://heatroadmap.eu/wp-content/uploads/2018/09/STRATEGO-WP2-Background-Report-6-Mapping-Potential-for-DHC.pdf>), a magas igényű területek az olyan területek, amelyek fogyasztása meghaladja az évi 85 GWh/km² fűtést; valamint
- beépíthető telekhányad (m²/m²) – az épületek fűtött vagy hűtött alapterülete egy adott területi egységen, osztva az egység területével. További részletekért lásd: *Háttérjelentés a nyilvános hőterképek készítésének eszközeire és módszereire vonatkozó iránymutatásról*, 2.1.1. pont;
<http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC98823>

⁽⁷⁾ További információkért egy jellemző fűtési és hűtési bontással kapcsolatban – azok alkalmazása alapján – lásd a IV. mellékletet.

2.2. A HULLADÉKHŐT VAGY HULLADÉK HŰTŐENERGIÁT TERMELŐ LÉTESÍTMÉNYEK, VALAMINT AZOK POTENCIÁLIS HŐ- VAGY HŰTŐENERGIA KÍNÁLATÁNAK AZONOSÍTÁSA

Ennek a lépésnek a célja azonosítani, leírni és számszerűsíteni azokat a hulladékhő- vagy hulladék hűtőenergia-forrásokat, amelyeket még nem használnak ki a teljes technikai potenciáljuk mértékében. Ez a meglévő vagy jövőbeli fűtési vagy hűtési igény fedezetének mutatójaként szolgálhat. Az energiahatékonysági irányelv VIII. mellékletének 2.b) pontja felsorolja azokat a hőtermelő létesítményeket, amelyeket elemezni kell:

- „— a több mint 50 MW teljes bemenő hőteljesítményű hőenergia-termelő létesítmények, amelyek hulladékhőt képesek termelni, vagy utólagosan erre a célra átalakíthatók,
- a több mint 20 MW teljes bemenő hőteljesítményű, kapcsolt hő- és villamosenergia-termelő létesítmények, amelyek az I. melléklet II. részében felsorolt technológiákat alkalmazzák,
- hulladékégető művek,
- a 2.b) pont i. és ii. alpontjában meghatározott létesítményektől eltérő, több mint 20 MW teljes bemenő hőteljesítményű megújulóenergia-létesítmények, amelyek megújuló forrásokból származó energia felhasználásával állítanak elő fűtést vagy hűtést,
- olyan, több mint 20 MW teljes bemenő hőteljesítményű ipari létesítmények, amelyek képesek hulladékhőt előállítani.”

A tagállamok a felsorolt hulladékhő- és hulladék hűtőenergia-forrásoknál többet is figyelembe vehetnek, különösen a terciér szektorból, és ezekről külön tehetnek jelentést. Az energiahatékonysági irányelv 14. cikkének (7) bekezdése szerinti engedélyezések nyilvántartása céljából a tagállamok értékelhetik a 20 és 50 MW közötti teljes bemenő hőteljesítményű hőenergia-termelő létesítmények hulladékhő-termelési potenciálját.

Hasznos lehet továbbá, ha leírják a megtermelt energia minőségét – pl. elérhető hőmérséklet (gőz vagy forró víz) – azokra az alkalmazásokra nézve, amelyekhez az jellemzően használható ⁽⁸⁾. Ha nem ismert a hulladékhő vagy hulladék hűtőenergia mennyisége vagy minősége, az megbecsülhető jól dokumentált feltételezéseken alapuló, megfelelő módszertan használatával. Például a villamosenergia-termelő létesítményekből származó hulladékhő különböző módszerek és technológiák használatával nyerhető vissza ⁽⁹⁾.

A tagállamoknak térképen kell bemutatniuk azoknak a potenciális hulladékhő- és hulladék hűtőenergia forrásoknak az elhelyezkedését, amelyek jövőbeli igényeket elégíthetnek ki.

2.3. A FŰTÉS ÉS HŰTÉS KÍNÁLATÁNAK ÉS KERESLETÉNEK TÉRKÉPEI

Az energiahatékonysági irányelv VIII. melléklete előírja, hogy a hatékony fűtésben és hűtésben rejlő nemzeti potenciál átfogó értékelésének tartalmaznia kell az ország teljes területének térképét, amely bemutatja a fűtési és hűtési igény forrásait és infrastruktúráját, a következőket is beleértve (VIII. melléklet, 3. pont):

- „— a fűtési és hűtési igény által érintett területek az 1. pont elemzése alapján, egységes kritériumok alkalmazásával a települési és a konurbációk energiantenzívebb területeire való összpontosítás érdekében,
- a 2.b) pontban meghatározott meglévő fűtési és hűtési elosztópontok, valamint a távhőtovábbító létesítmények,
- a 2.b) pontban leírt típusú tervezett fűtési és hűtési elosztópontok, valamint a távhőtovábbító létesítmények”.

Ez a felsorolás csak azokat a tételeket tartalmazza, amelyeknek szerepelniük kell a térképen. Más tételeket szintén feltűnethetnek, pl. a megújuló energiaforrások megoszlását.

A fűtési és hűtési térkép létrehozását nem különálló feladatnak kell tekinteni, hanem inkább a potenciális fűtési és hűtési hatékonyság javítására, valamint a fogyasztók és potenciális szolgáltatóik közötti szinergiákra vonatkozó felmérési folyamat szerves részének. A térkép létrehozásával kapcsolatos követelmény fényében minden, a fűtési és hűtési kínálatra és igényre vonatkozóan gyűjtött adatnak rendelkeznie kell területi dimenzióval, hogy azonosítani lehessen a lehetséges szinergiákat.

⁽⁸⁾ További információért egy jellemző fűtési és hűtési bontással kapcsolatban – azok alkalmazása alapján – lásd az V. mellékletet.

⁽⁹⁾ A bevált gyakorlatokra vonatkozó irányelvek és informális iránymutatás az átfogó értékelés végrehajtásának módjára vonatkozóan a tagállamok szintjén; <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC98819>

Az energiahatékonysági irányelv VIII. mellékletének 3.a) pontja szerinti térképelemek felbontásának megfelelőnek kell lenni az adott fűtési és hűtési igényterületek azonosításához. A 3.b) és 3.c) pont szerinti elemekre vonatkozóan a virtuális ábrázolás lehet általánosabb (a választott elemzési módszertől és az elérhető információktól függően), de lehetővé kell tennie az adott elemek helyének megfelelő pontossággal történő meghatározását a költség-haszon elemzés céljából.

Ahol a jövőbeli elosztópontokra és létesítményekre vonatkozó tervekről értesítették a nemzeti hatóságokat vagy hivatkoznak azokra a nemzeti szakpolitikai dokumentumokban, az azt jelentheti, hogy a tervek kellően érettek ahhoz, hogy szerepeljenek ebben a kategóriában. Ez nem érinti a jövőbeli tervezést vagy a beruházási döntéseket, és egyik félre nézve sem kötelező.

A térkép rétegeinek megalkotásához különböző módszerek használhatók⁽¹⁰⁾. Bizonyos módszerek több részletet biztosítanak és nagyobb mennyiségű részletes információt igényelhetnek (pl. izopléta-alapú térképek). Más módszerek kevesebb erőfeszítést igényelhetnek, de kevésbé alkalmasak a fogyasztók és a fűtési és hűtési szolgáltatók közötti szinergiák azonosítására (pl. színárnyalatos térképek). Arra bátorítjuk a tagállamokat, hogy az elérhető legrészletesebb információk felhasználásával alkossanak térképeket, de ezzel egyidejűleg védjék a kereskedelmi szempontból érzékeny információkat.

Ajánlatos a hőtérképet nyilvánosan elérhetővé tenni az interneten. Bizonyos tagállamok már most is ezt a gyakorlatot követik, és a térkép hasznos eszköz lehet a potenciális befektetők és a nyilvánosság számára.

2.4. A FŰTÉSI ÉS HŰTÉSI IGÉNY ELŐREJELZÉSE

Az energiahatékonysági irányelv VIII. mellékletének 4. pontja előírja a fűtési és hűtési igények előrejelzését a következő 30 évre, a következő 10 évre szóló előrejelzésekre vonatkozó pontosabb információkkal. Az előrejelzésnek figyelembe kell vennie az energiahatékonyságra és a fűtési és hűtési igényekre vonatkozó szakpolitikák és stratégiák (pl. az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv szerinti hosszú távú épületfelújítási stratégiák⁽¹¹⁾), az irányítási rendelet szerinti integrált energiaügyi- és éghajlati tervek) hatását, és tükröznie kell a különböző iparágak igényeit.

Az előrejelzések készítésekor a tagállamoknak az energiahatékonysági irányelv VIII. mellékletének 1. és 2. pontja szerint megállapított szegmentálást kell használniuk a jelenlegi kínálat és kereslet meghatározásához (azaz háztartási, szolgáltatási, ipari és egyéb, valamint ezek lehetséges alszegmentjei).

Használhatók releváns nemzetközi, nemzeti és tudományos jelentések, amennyiben azok jól dokumentált módszertanon alapulnak és megfelelően részletes információkat biztosítanak. Alternatív lehetőségként az előrejelzéseket az energiaigények modellezésére is lehet alapozni. A módszerekről és feltételezésekről leírást és magyarázatot kell adni.

2.5. A MEGÚJULÓ FORRÁSOKBÓL ÉS A HULLADÉKHŐBŐL VAGY HULLADÉK HŰTŐENERGIÁBÓL SZÁRMAZÓ ENERGIA RÉSZARÁNYA A TÁVFŰTÉSI ÉS TÁVHŰTÉSI ÁGAZAT VÉGSŐ ENERGIAFOGYASZTÁSÁBAN

A tagállamoknak jelentést kell tenniük a megújuló forrásokból és hulladékhőből vagy hulladék hűtőenergiából származó energia részarányáról a megújulóenergia-irányelv 15. cikkének (7) bekezdésével összhangban⁽¹²⁾. A megújulóenergia-irányelv 2. cikkének (1) bekezdésében említett minden megújuló, nem fosszilis forrástípusra, valamint a hulladékhőre vonatkozóan jelenthetnek adatokat.

Amíg nem kerül megállapításra a megújuló hűtőenergia elszámolására vonatkozó módszertan a megújulóenergia-irányelv 35. cikkével összhangban, a tagállamoknak megfelelő nemzeti módszertant kell használniuk.

⁽¹⁰⁾ A hulladékhő becslésére vonatkozó módszerekről szóló további részletekért lásd: *Háttérjelentés a nyilvános hőtérképek készítésének eszközeire és módszereire vonatkozó iránymutatásról*, 3. és 4. pont; <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC98823>

⁽¹¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2010/31/EU irányelve (2010. május 19.) az épületek energiahatékonyságáról (HL L 153., 2010.6.18., 13. o.).

⁽¹²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2001 irányelve (2018. december 11.) a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról (HL L 328., 2018.12.21., 82. o.).

3. CÉLKITŰZÉSEK, STRATÉGIÁK ÉS SZAKPOLITIKAI INTÉZKEDÉSEK

3.1. A HATÉKONY FŰTÉS ÉS HŰTÉS SZEREPE A HOSSZÚ TÁVÚ ÜHG-KIBOCSÁTÁSCSÖKKENTÉSBEN ÉS A MEGLÉVŐ SZAKPOLITIKÁK ÁTTEKINTÉSE

Röviden be kell mutatni a meglévő, a hatékony fűtés és hűtés szempontjából releváns szakpolitikákat. Ennek során az irányítási rendelet szerint jelentett helyzethez mért változásokra kell összpontosítani, és el kell kerülni az ismétléseket.

A fűtésre és hűtésre vonatkozó konkrét szakpolitikáknak összhangban kell lenniük az energiaunió öt dimenziójához hozzájáruló szakpolitikákkal, különösen az energiahatékonysággal (az irányítási rendelet 4. cikke b) pontjának 1–4. pontja, valamint 15. cikke (4) bekezdésének b) pontja); ezek a dimenziók a következők:

- a dekarbonizáció, az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentését és az üvegházhatású gázok eltávolítását, valamint végsőenergia-fogyasztásban a megújuló energia ágazonkénti részarányára vonatkozó ütemtervhez való hozzájárulást is beleértve,
- az energiahatékonyság, ideértve az Unió 2030-as energiahatékonysági célkitűzéséhez és a 2030-ra, 2040-re és 2050-re vonatkozó indikatív mérföldkövek eléréséhez való hozzájárulást is,
- az energiabiztonság, ideértve az ellátás diverzifikálását, az energiarendszerek ellenállóképességének és rugalmasságának erősítését, valamint az importfüggőség csökkentését is,
- a belső energiapiacok, ideértve az összeköttetések javítását, az átviteli infrastruktúrát, a kompetitív módon árazott és részvételre irányuló fogyasztóvédelmi politikát és az energiaszegénység enyhítését is, valamint
- a kutatás, az innováció és a versenyképesség, ideértve a magánkutatáshoz és -innovációhoz való hozzájárulást, valamint a tiszta technológiák alkalmazását is.

A tagállamoknak be kell mutatniuk, hogyan kapcsolódik a fűtésben és a hűtésben az energiahatékonyság és az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése ehhez az öt dimenzióhoz, és számszerűsíteniük kell ezt, ahol indokolt és lehetséges.

3.1.1. *Példa: A dekarbonizáció dimenziója*

Például a dekarbonizáció dimenziója esetén számszerűsíteni kell a fűtés és hűtés energiahatékonyságára vonatkozó szakpolitikák hatását a kibocsátott üvegházhatású gázok mennyiségére, valamint a földhasználatra. Meg kell adni a jövőbeli technológiahasználatokat, jelezve a megújuló nem fosszilis források bevonását, ideértve a fűtésre és hűtésre használt megújuló villamosenergiaalkalmazásokat (szél-, fotovoltaikus napenergia) és a megújuló energiahordozókból történő közvetlen hőtermelést (naphőenergiával történő fűtés és hűtés, biomassa, biogáz, hidrogén, szintetikus gázok) vagy egyéb alkalmazásokat is. A későbbi költség-haszon elemzés (lásd 4. szakasz) lehetővé teszi az új szakpolitikák és intézkedések azonosítását (5. szakasz) annak érdekében, hogy elérjék a fűtéssel és hűtéssel kapcsolatos nemzeti energiahatékonysági és dekarbonizációs célkitűzéseket.

3.1.2. *Példa: Az energiahatékonysági dimenzió*

Az általános energiahatékonyságot illetően a tagállamoknak ki kell fejezniük, hogy a fűtés és hűtés energiahatékonyságára irányuló szakpolitika várhatóan milyen mértékben járul hozzá a 2030-as, 2040-es és 2050-es mérföldkövek eléréséhez. Ezt az elsődleges vagy végső energiafogyasztás, az elsődleges vagy végső energiamegtakarítás vagy az energiain-tenzitás szempontjából kell számszerűsíteni, az irányítási rendelet összefüggésében kiválasztott megközelítéssel összhangban.

A tagállamoknak továbbá le kell írniuk a szakpolitikáik által az energiabiztonságra, a kutatásra, az innovációra és a versenyképességre gyakorolt releváns hatásokat is.

4. A FŰTÉS ÉS A HŰTÉS HATÉKONYSÁGÁBAN REJLŐ GAZDASÁGI LEHETŐSÉGEK ELEMZÉSE

4.1. A GAZDASÁGI POTENCIÁL ELEMZÉSE

4.1.1. *Főbb pontok*

A tagállamoknak többféle lehetőségük is van a fűtési és hűtési technológiák gazdasági potenciáljának elemzésére, de a módszernek teljesítenie kell a következőket (energiahatékonysági irányelv VIII. melléklet 7. és 8. pont):

- lefedi az ország teljes területét – ez nem zárja ki a lehetséges részelemzéseket, pl. a regionális bontás használatát,

- egy költség-haszon elemzésen (energiahatékonysági irányelv, 14. cikk, (3) bekezdés) alapul és a nettó jelenértéket használja értékelési kritériumként,
- alternatív forgatókönyveket azonosít a hatékonyabb és megújuló fűtési és hűtési technológiákhoz – ez magában foglalja a nemzeti fűtési és hűtési rendszerekre vonatkozó alapforgatókönyv és alternatív forgatókönyvek kidolgozását⁽¹³⁾,
- számos technológiát figyelembe vesz – ipari hulladékhő és hulladék hűtőenergia, hulladékégetés, nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelés, egyéb megújuló energiaforrások, hőszivattyúk és a hőveszteség csökkentése a meglévő távfűtési hálózatokban, valamint
- figyelembe veszi a társadalmi-gazdasági és környezeti tényezőket⁽¹⁴⁾.

A költség-haszon elemzésnek a megújulóenergia-irányelv 15. cikkének (7) bekezdése szerinti értékeléssel foglalkozó részének tartalmaznia kell egy területi elemzést a megújuló forrásokból származó energia „alacsony ökológiai kockázatú” alkalmazására alkalmas területekről, a fűtési és hűtési ágazatban a hulladékhő és a hulladék hűtőenergia használatáról, valamint egy, a kis léptékű háztartási projektek potenciáljára vonatkozó értékelést.

Az elérhetőségüktől és a szükséges információk elérhetőségétől függően használhatók más fejlett energiarendszer-modellezési eszközök a nemzeti energiarendszer fűtési igény és kínálat komponensei közötti összetettebb kapcsolatok – különösen a dinamikusabb szempontok – értékelésére.

Az értékelési jelentésnek meg kell határoznia, milyen feltételezéseket tettek, különösen a főbb bemeneti és kimeneti tényezők árára és a diszkontrátára tekintettel.

4.1.2. **Földrajzi határok és rendszerhatárok**

Az elemzés kulcsfontosságú lépése a földrajzi határok és rendszerhatárok megállapítása az átfogó értékeléshez. Ezek határozzák meg a gazdálkodó egységek azon csoportját és az interakcióik szempontjait, amelyekre az elemzés kiterjed.

Az energiahatékonysági irányelv VIII. mellékletének 8.d) pontja ebben az összefüggésben két általános követelményt állapít meg:

- a földrajzi határnak egy megfelelő, jól meghatározott földrajzi területet kell lefednie, valamint
- a költség-haszon elemzésnek figyelembe kell vennie minden releváns centralizált vagy decentralizált, a rendszer határain vagy a földrajzi határokon belül elérhető kínálati erőforrást.

Az általános földrajzi határ által körülvevett területnek azonosnak kell lennie azzal a területtel, amelyre az értékelés kiterjed, vagyis az adott tagállam igazgatási területével. Azonban különösen a nagyobb tagállamok számára ajánlott a területük további régiókra osztása (pl. NUTS-1) annak érdekében, hogy az energiatérképezési és tervezési feladatot kezelhetőbbé tegyék, és lehetővé tegyék a különböző éghajlati zónák figyelembevételét. A tagállamoknak azonosítaniuk kell a fűtési és hűtési igény, valamint a hulladék- és megújuló hő- és hűtőenergia-források közötti szinergiák lehetőségeit a földrajzi határon belül.

Másrészt a rendszerhatárok sokkal inkább helyi jelentőségűek. A rendszerhatárok a fűtés és hűtés fogyasztóinak és szolgáltatóinak egy egységét vagy csoportját foglalják magukban, amelyen belül az energiacsere jelentős vagy azzá válhat. Az ebből eredő rendszereket a határaikon belül elemzik (költség-haszon elemzés alkalmazásával) annak érdekében, hogy meghatározzák, hogy gazdaságilag érdemes-e telepíteni egy konkrét fűtési vagy hűtési ellátási opciót.

Az ilyen rendszerek példái lehetnek a következők⁽¹⁵⁾:

- egy lakóházakból álló csoport (hőfogyasztók) és egy tervezett távfűtési rendszer (potenciális fűtésszolgáltató),
- egy megfelelő hőforrás közelében elhelyezkedő kerület vagy város,

⁽¹³⁾ Ideértve a megújuló forrásokból, valamint a fűtési és hűtési ágazatban a hulladékhő és hulladék hűtőenergia használatából származó energiapotenciál értékelését is, a megújulóenergia-irányelv 15. cikkének (7) bekezdésében említettek szerint.

⁽¹⁴⁾ További magyarázatért lásd: V. melléklet.

⁽¹⁵⁾ Ezt a nem kimerítő felsorolást csak példaként mellékeljük.

- kisebb fűtési és hűtési létesítmények, mint például bevásárlóterületek (a fűtés vagy hűtés fogyasztói) és hőszivattyúk (a hőigény és hűtési igény fedezetére szolgáló lehetséges technológia), valamint
- egy ipari üzem, amely hőt fogyaszt, és egy másik üzem, amely képes hulladékhőt szolgáltatni.

4.1.3. **A megfelelő műszaki megoldások azonosítása**

Az előző lépésekben azonosított keresletet nagy hatásfokú fűtési és hűtési megoldások széles köre lehet képes kielégíteni. A leginkább költséghatékony és előnyös fűtési és hűtési megoldások a következő elemek legalább egyikével határozhatók meg:

- egy erőforrást használ energiaforrásként, pl. hulladékhőt, biomasszát vagy villamosenergiát,
- az energiahordozónak a fogyasztók számára hasznos energiaformává történő átalakítására használt technológia, pl. hővisszanyerés vagy hőszivattyúk, valamint
- egy olyan (centralizált vagy decentralizált) elosztórendszer, amely lehetővé teszi a hasznos energia biztosítását a fogyasztók számára.

A lehetséges műszaki megoldásokat szintén értékelni kell az alapján, hogy mennyire alkalmazhatók a következőkben:

- decentralizált (vagy egyedi) rendszerek, ahol több termelő (vagy minden fogyasztó) a helyszínen állítja elő a saját fűtését vagy hűtését, valamint
- centralizált rendszerek, amelyek távfűtési vagy távhűtési rendszereket használnak a hőenergia helyszínen kívüli hőforrásokból a fogyasztók számára történő elosztására – ezeket használhatják arra, hogy fűtést és hűtést szolgáltatásnak a magas igényességgel jellemzett rendszerek határáig és a nagy méretű fogyasztók, pl. egy ipari üzem számára.

Egy adott energiaellátó és -keresleti rendszer⁽¹⁶⁾ határain belül a megfelelő megoldás kiválasztása számos tényezőtől múlik, többek között a következőkben:

- az erőforrás elérhetősége (pl. a biomassa elérhetősége meghatározhatja a biomasszakazánok gyakorlati alkalmazhatóságát),
- a hőigény jellemzői (pl. a távfűtés különösen alkalmas a nagy hőigény-sűrűségű városi területeken), valamint
- a lehetséges hőszolgáltatás tulajdonságai (az alacsony hőmérsékletű hulladékhő lehet, hogy nem alkalmas az ipari folyamatokban történő használatra, de alkalmas lehet a távfűtési rendszerekbe való bevitelre).

4.1.4. **Alapfogatókönyv**

Amint az az energiahatékonysági irányelv VIII. melléklete 8.a) pontjának ii. alpontjában szerepel, az alapfogatókönyv kiindulópontként szolgál azáltal, hogy figyelembe veszi az átfogó értékelés összeállításának idején meglévő szakpolitikákat. A nemzeti fűtési és hűtési rendszer következő elemeinek jellemzői biztosítják a kiindulási pontot:

- a hőfogyasztók és jelenlegi energiafogyasztásuk áttekintése,
- a fűtés és hűtés jelenlegi kínálati forrásai, valamint
- a fűtés és hűtés potenciális kínálati forrásai (ha észszerűen várhatók ilyen fejlemények, az energiahatékonysági irányelv VIII. mellékletének I. része szerinti jelenlegi szakpolitikák és intézkedések mellett).

Az alapfogatókönyv mutatja az energiaigény, a kínálat és az átalakítás legvalószínűbb alakulását a jelenlegi ismeretek, a technológiai fejlemények és a szakpolitikai intézkedések alapján. Ezért ez jelenti a szabályozás nélküli vagy referenciáfogatókönyvet. Tükröznie kell a nemzeti és uniós jogszabályok szerinti, meglévő szakpolitikai intézkedéseket, és alapulhat az irányítási renDELETEH kidolgozott, „meglévő intézkedések mellett” energiahatékonysági és megújuló energia forogatókönyvekre.

⁽¹⁶⁾ Azaz egy olyan terület tekintetében, amelyen belül a kínálati és keresleti rendszerek össze vannak kapcsolva, és amelyekre hasonló rendszerjellemzők vonatkoznak.

Tartalmaznia kell információkat arra vonatkozóan, hogy milyen módon elégítik ki az igényeket jelenleg, és feltételezéseket arra vonatkozóan, hogy milyen módon kerülnek kielégítésre a jövőben. A jövőbeli technológiákat nem kell a jelenleg használt opciókra korlátozni. Magukban foglalhatják például a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelést vagy a hatékony távfűtést és távhűtést, ha ésszerűen várhatók ilyen fejlemények.

4.1.4.1. A fűtési és hűtési ellátási technológiák jelenlegi kombinációja

Az alapforgatókönyvnek tartalmaznia kell a fűtési és hűtési ellátási technológiák jelenlegi kombinációjának leírását a fűtési igény egyes szegmenseire vonatkozóan és az egyes energiarendszerek határain belül. Prioritást kell biztosítani egy részletes információkon alapuló, alulról felfelé irányuló megközelítésnek (pl. a forráshoz közel gyűjtött adatok, felmérésekeredményei stb.).

Részletes információk hiányában ezek a bemeneti adatok egy, a következőkön alapuló, felülről lefelé irányuló megközelítésből is származhatnak:

- a tüzelőanyagfogyasztás jelenlegi szerkezetére vonatkozó információk, valamint
- a nemzeti szinten alkalmazott fő technológiai megoldásokra vonatkozó feltételezések.

Mivel a hőszolgáltatási technológiamix a hőigények forrásához kapcsolódik, az utóbbira vonatkozó információk használhatók az előzőre vonatkozó becslések kalibrálásához. Például egy energiarendszer határain belül a házak vagy lakások számára vonatkozó adatok használhatók a telepített egyedi fűtési egységek teljes számának becslésére (házanként egy létesítményt feltételezve). Hasonlóképpen az ipari létesítmények számára és méretére vonatkozó adatok használhatók az ipari ágazat hőtermelő egységei számának (és azok méretének) hozzávetőleges megállapítására.

4.1.4.2. A fűtési és hűtési szolgáltatási technológiák jövőbeli kombinációja és azok cseréjének üteme

A fűtési és hűtési szolgáltatási technológiák jövőbeli kombinációja becsülhető úgy, hogy vesszük az energiaszerkezetet a végső évben, majd meghatározzuk a technológiák kombinációját arra az évre és minden köztes évre vonatkozóan, különböző fejlődési ütemterveket feltételezve attól függően, hogy milyen módon vonják be a technológiákat. Ezeket az információkat a fűtési és hűtési igények előrejelzésével kombinálva lehetséges technológiai kombinációkra vonatkozó előrejelzések kidolgozása az egész időszakra.

A fűtési és hűtési szolgáltatási technológiákra vonatkozó feltételezések a technológiacsere üteme alapján is megfogalmazhatók. Feltételezve, hogy a jelenlegi hőtermelő berendezéseket a gazdaságos élettartamuk végén cserélni kell, a következőkre vonatkozóan tehetnek feltételezéseket:

- bizonyos technológiák használata az elemzés teljes időkeretében, valamint
- más technológiák cseréje.

Ezekben az esetekben a csere üteme szabja meg az új technológiák elterjedésének korlátját a meglévő igényekre vonatkozóan. A konkrét ágazatokra vonatkozóan a csere ütemét:

- meghatározhatják piaci tanulmányokkal vagy más releváns forrásokkal, figyelembe véve a szakpolitikai intézkedések potenciális hatását is, vagy
- felbecsülhetik a technológia átlagos élettartama alapján – 20 éves élettartamot és piaci telítettséget feltételezve ennek a technológiai állománynak az 1/20-adát cserélik évente.

4.1.5. Alternatív forgatókönyvek kidolgozása

Az energiahatékonysági irányelv VIII. mellékletének 8.c) pontja értelmében figyelembe kell venni minden olyan forgatókönyvet, amely befolyásolhatja az alapforgatókönyvet, ideértve a hatékony egyedi fűtés és hűtés szerepét is. Ebből következően az egyes elemzett energiarendszereken belül az alternatív forgatókönyvek számának meg kell felelnie a 7. ponttal összhangban bemutatott, műszakilag megvalósítható megoldások számának.

A (műszaki vagy pénzügyi okokból, vagy a nemzeti szabályozás miatt) nem megvalósítható forgatókönyvek a költség-haszon elemzés korai szakaszában kizárhatók, de az ilyen kizárásokra vonatkozóan jól dokumentált indoklásokat kell adni.

Az alternatív forgatókönyvek kidolgozásának eljárása többnyire az alapforgatókönyv esetén használt eljáráshoz hasonlít. A különböző technológiák részaránya meghatározható az egyes évekre vonatkozóan, és ki kell számolni a létesítmények méretét és számát. Az alternatív forgatókönyveknek figyelembe kell venniük az Unió irányítási rendeletében szereplő energiahatékonysági és megújuló energiákkal kapcsolatos célkitűzéseket, és fel kell tárniuk az ambiciózusabb nemzeti hozzájárulások teljesítésének módjait, feltételezve, hogy az energiaigény ugyanúgy alakul, mint az alapforgatókönyvben.

A részletezettség szintje az alternatív forgatókönyvekben eltérő, a következők szerint:

- a helyszíni megoldások esetében meg kell határozni a technológia részesedését az igény egy „szegmensén”⁽¹⁷⁾ belül, miközben
- a helyszínen kívüli megoldások esetén a megoldás telepítésére vonatkozó döntés minden szegmenst egy tömbként érint; ezért a szükséges kapacitást a teljes kereslet és a szezonális terhelési minták alapján kell értékelni, az igényszegmensek közötti megkülönböztetés nélkül (pl. ha egy távfűtési és távhűtési hálózat háztartások és a szolgáltatási ágazat számára szolgáltató fűtést, akkor csak a két szegmens kombinált kapacitását kell felbecsülni).

Az egyes alternatív forgatókönyveknek számszerűsíteniük kell a következőket (az alapforgatókönyvhöz viszonyítva):

- a vizsgált technológiák gazdasági potenciálját, a nettó jelenérték, mint kritérium használatával,
- ÜHG-kibocsátáscsökkentés,
- primerenergia-megtakarítás (GWh/év), valamint
- a megújuló energiaforrások arányára gyakorolt hatás a nemzeti energiaszerkezetben.

4.2. KÖLTSÉG-HASZON ELEMZÉS

Költség-haszon elemzést kell végezni a hatékony fűtési és hűtési technológiával kapcsolatos beruházási döntéseknek tulajdonítható jóléti változás értékelése érdekében. Az energiahatékonysági irányelv VIII. melléklete 8.a) i. pontja értelmében a nettó jelenértéket kell értékelési kritériumként használni.

Meg kell határozni a társadalmi diszkontrátát. Ez egy olyan paraméter, amely tükrözi a társadalom véleményét arról, hogy a jövőbeli hasznokat és költségeket hogyan kell értékelni a jelenlegi hasznokhoz és költségekhez képest⁽¹⁸⁾. Azáltal, hogy a jövőbeli költségekhez és hasznokhoz egy jelenértéket adunk, lehetséges azok időbeli összehasonlítása.

A költség-haszon elemzésnek tartalmaznia kell egy gazdasági elemzést és egy pénzügyi elemzést a befektetők szempontjából, ideértve egy pénzügyi diszkontráta alkalmazását is. Ez lehetővé teszi a szakpolitikai befolyás potenciális területeinek azonosítását a műszaki megoldások pénzügyi és gazdasági költségei közötti különbségek alapján.

A fűtés és a hűtés energiarendszerre gyakorolt hatásának és lehetséges előnyeinek értékelése érdekében a tagállamoknak értékelniük kell, hogy milyen típusú műszaki megoldások lehetnek a legalkalmasabbak az igények kielégítésére. Az előnyök többek között a következők lehetnek:

- az energiakeresleti görbe ellaposodása,
- a kereslet ellensúlyozása a hálózat túlterhelése vagy a csúcs energiaárak időszakában,
- a rendszer rezilienciájának és az ellátás biztonságának javulása, valamint

⁽¹⁷⁾ azaz egy konkrét végső felhasználásnál (helyiségfűtés, hűtés, forró víz vagy gőz) vagy (al)szektornál (pl. lakossági ágazat vagy annak egyik alszektora).

⁽¹⁸⁾ Az Európai Bizottság által javasolt társadalmi diszkontráta 5 % a kohéziós országokban és 3 % a többi tagállam esetében. (Útmutató a beruházási projektek költség-haszon elemzéséhez) A tagállamok más referenciamutatót is megállapíthatnak, feltéve, hogy:

- igazolják azt a gazdasági növekedési előrejelzés és más paraméterek alapján; valamint
- következetesen alkalmazzák azt az adott országban, régióban vagy ágazatban működő hasonló projektek vonatkozásában.

- terhelés biztosítása a magas kínálat időszakában vagy inercia biztosítása az energiarendszerben – a költség-haszon elemzésnek figyelembe kell vennie ennek a rugalmasságnak az értékét.

4.3. ÉRZÉKENYSÉGI ELEMZÉS

A költség-haszon elemzésnek tartalmaznia kell egy érzékenységi elemzést a fő tényezőkben bekövetkező változások hatásának értékelésére. Ez magában foglalja a változások és bizonytalanságok nettó jelenértékre gyakorolt hatásának értékelését (abszolút értékben), és lehetővé teszi a magasabb kapcsolódó kockázattal rendelkező paraméterek azonosítását. A feltárással kerülő, jellemző paraméterek a következők:

- változások a beruházási és működési költségekben,
- a tüzelőanyagok és a villamos energia ára,
- CO₂-kvóták, valamint
- a környezetre gyakorolt hatások.

5. POTENCIÁLIS ÚJ STRATÉGIÁK ÉS SZAKPOLITIKAI INTÉZKEDÉSEK

5.1. A JÖVŐBELI JOGALKOTÁSI ÉS NEM JOGALKOTÁSI SZAKPOLITIKAI INTÉZKEDÉSEK BEMUTATÁSA

A tagállamoknak áttekintést kell adniuk azokról a szakpolitikai intézkedésekről, amelyek kiegészítik az energiahatékonysági irányelv VIII. mellékletének 6. pontjában leírt meglévő intézkedéseket. Logikus kapcsolatnak kell lennie a következők között:

- az 1. és 2. ponthoz gyűjtött fűtési és hűtési adatok,
- a jövőbeli szakpolitikai intézkedések, valamint
- azok értékelt hatása.

A 9. pont értelmében a következő elemeket kell számszerűsíteni az egyes szakpolitikai intézkedések kapcsán:

- „az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentése,
- évi primerenergia-megtakarítás GWh-ban,
- a nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelés arányára gyakorolt hatás,
- a megújuló energiaforrások arányára gyakorolt hatás a nemzeti energiaszerkezetben és a fűtési és hűtési ágazatban,
- összefüggések a nemzeti pénzügyi programozással és a költségmegtakarításokkal az állami költségvetés és a piaci résztvevők számára,
- az esetleges állami támogatási intézkedésekre vonatkozó becslés, a vonatkozó éves költségvetéssel és a potenciális támogatási elem meghatározásával.”

A fűtésben és a hűtésben rejlő energiahatékonysági potenciál megvalósítására irányuló tervezett szakpolitikai intézkedéseket fel kell tüntetni az irányítási rendelet 21. cikke szerinti integrált nemzeti energia- és éghajlati tervben. A tagállamok új elemeket tüntethetnek fel és az átfogó értékeléshez fűződő kapcsolatot állapíthatnak meg a tervek 2024. június 30-ig esedékes frissítésekor.

II. MELLÉKLET

TOVÁBBI SZAKIRODALMI FORRÁSOK

1. Általános szakirodalom

- A bevált gyakorlatokra vonatkozó irányelvek és informális iránymutatás az átfogó értékelés végrehajtásának módjára vonatkozóan a tagállamok szintjén. Közös Kutatóközpont, Európai Bizottság, 2016. ISBN 979-92-79-54016-5.

<http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC98819>

2. A hulladékhoz és a hulladék hűtőenergia becsléséről szóló szakirodalom

- Ipari hulladékhoz a távfűtés számára. Az Európai Közösségek Bizottsága, Energiaügyi Főigazgatóság, 1982.

<https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/2fcd5481-ac79-4e8f-9aaa-ed88a38444db>

3. A fűtés és a hűtés kínálati és keresleti térképeinek készítéséről szóló szakirodalom

- Háttérjelentés a nyilvános hőterképek készítésének eszközeire és módszereire vonatkozó iránymutatásról. Közös Kutatóközpont, Európai Bizottság, 2016. ISBN 978-92-79-54014-1.

<http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC98823>

4. A külső költségeket is tartalmazó költség-haszon elemzés elvégzéséről szóló szakirodalom

- Kézikönyv a közlekedés külső költségeiről. A CE Delft jelentése az Európai Bizottság számára, Mobilitáspolitikai és Közlekedési Főigazgatóság, 2019.

<https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/studies/internalisation-handbook-isbn-978-92-79-96917-1.pdf>

- Módszertanok az ÜHG-kibocsátási és kibocsátásváltozási projekt értékeléséhez. Európai Beruházási Bank, 2018.

https://www.eib.org/attachments/strategies/eib_project_carbon_footprint_methodologies_en.pdf

- Az EBB beruházási projektjeinek gazdasági értékelése. Európai Beruházási Bank, 2013.

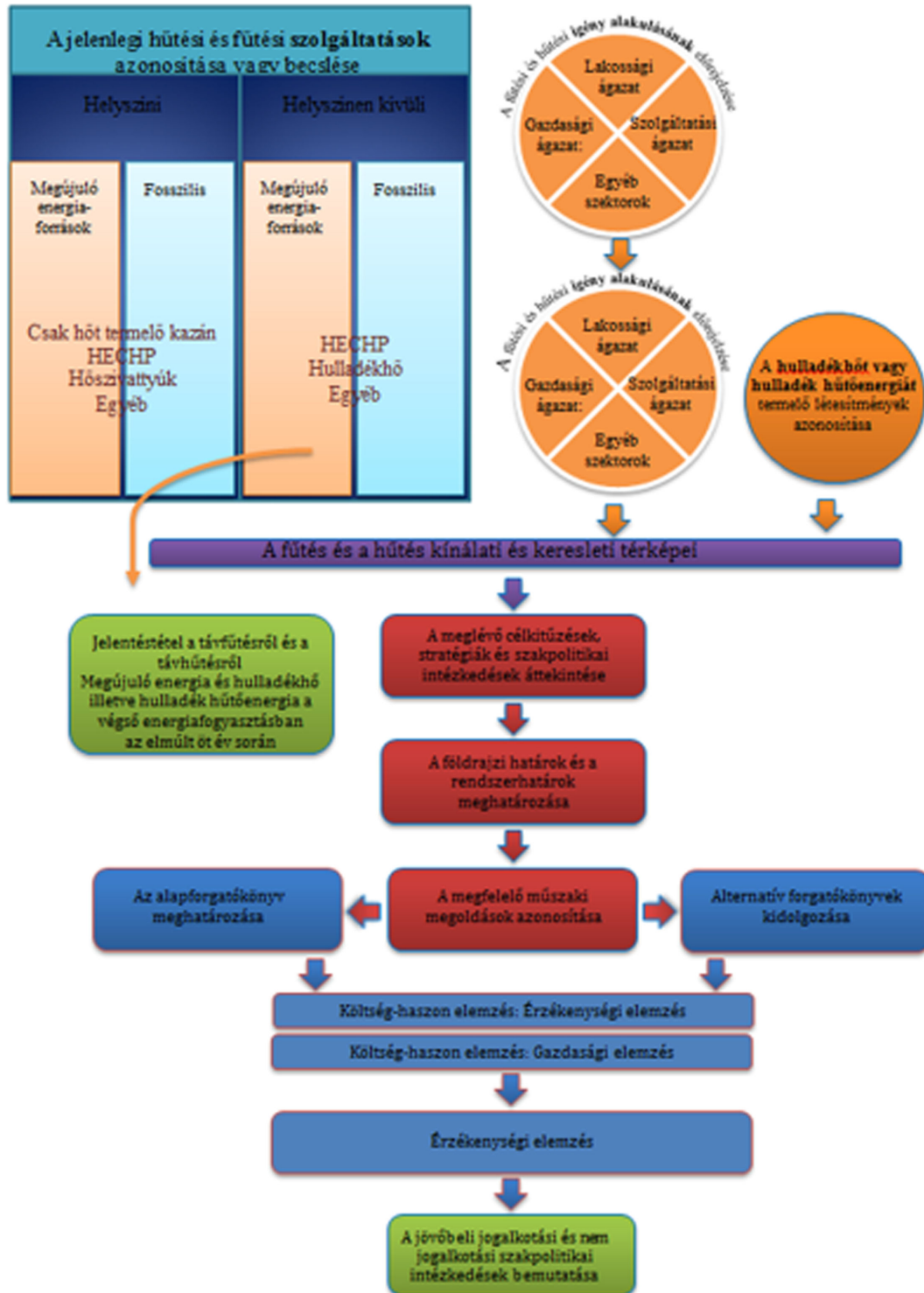
https://www.eib.org/attachments/thematic/economic_appraisal_of_investment_projects_en.pdf

- Útmutató a beruházási projektek költség-haszon elemzéséhez. Gazdasági értékelési eszköz a kohéziós politikához, 2014–2020. Európai Bizottság, Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság, 2014. ISBN 978-92-79-34796-2.

https://ec.europa.eu/inea/sites/inea/files/cba_guide_cohesion_policy.pdf

III. MELLÉKLET

AZ ÁTFOGÓ ÉRTÉKELÉSEK FOLYAMATA (AZ ENERGIAHATÉKONYSÁGI IRÁNYELV VIII. MELLÉKLETE)

IV. MELLÉKLET

HULLADÉKHŐ-ELSZÁMOLÁS

1. Főbb pontok

A hulladékhő az ipari folyamatok és a hő kivonása után maradt hőenergia-többlet. A hulladékhővel kapcsolatban az energiahatékonysági irányelv VIII. mellékletének 2.b) pontja szerinti jelentés hatálya eltér a 2.c) pont szerinti jelentés hatályától. A 2.b) pont a hulladékhő ellátási potenciáljával foglalkozik, GWh/évben kifejezve (műszaki potenciál), amelyet a felsorolt létesítményeken kívül tudnak szolgáltatni. Másrészt viszont a 2.c) pont előírja a következőről szóló jelentést: „a megújuló energiából és a hulladékhőből vagy hulladék hűtőenergiából származó energia részaránya a távfűtési és -hűtési ⁽¹⁾ ágazatban az elmúlt öt év során”.

2. A hulladékhő- és hulladék hűtőenergia-projektek elszámolása

A folyamatokból származó hulladékhőt és hulladék hűtőenergiát nehéz elszámolni, mert attól a pillanattól kezdve, hogy a többletet a helyszínen használják, az nem jelent többé „hulladékot”, és beépül a létesítmény fokozott hatékonyságába vagy csökkent működési költségébe.

Elvben a hőt csak akkor kell hulladékhőnek tekinteni, ha az egy másik folyamat olyan mellékterméke, amelyet kibocsátának a környezetbe, amíg helyszínen kívüli használatra rendelkezésre nem bocsátják. Más szóval az ipari hulladékhő egyenértékű az egyébként ki nem vont energiaterheléssel, amely külső hűtést igényel.

A következő kategóriákat nem kell hulladékhőnek tekinteni:

- azt a hőt, amelyet a helyszíni vagy helyszínen kívüli közvetlenül felhasználás fő céljával termeltek, és amely nem jelenti más folyamat melléktermékét, tekintet nélkül az energiabevitelre,
- a kapcsolt energiatermelő létesítményekből származó kapcsolt hőtermelés, mert a kapcsolt energiatermelő létesítmények a kialakításuknál fogva energiahatékonysági intézkedést jelentenek. Azáltal csökkentik a hulladékhőt, hogy a bemenő tüzelőanyag energiáját hatékonyabban használják, valamint
- olyan hő, amelyet belül, ugyanazon a helyszínen nyerne vagy nyerhetnének vissza.

Példák a hulladékhőre

- a hűtést igénylő adatközpontok vagy bevásárlóterületek, ahol a működésből származó hőt lehetne a helyszínen kívül szolgáltatni ahelyett, hogy az szétszóródna a környezetben, valamint
- az erőművekből származó kondenzátor hűtőáramlás közvetlen használata (pl. a hőt üvegházak melegítésére szolgáltatják).

Ha a megújuló üzemanyagokból (pl. a biológiailag lebomló hulladék égetésével vagy biomasszából) termelt hő egy fő folyamat mellékterméke, akkor az hulladékhőnek tekinthető a 2.b) és 2.c) pont szerinti jelentéstétel céljából.

Annak érdekében, hogy térképen mutassák be a hulladékhő és hulladék hűtőenergia projekteket (3. pont), a tagállamok számára ajánlott a következő információk gyűjtése:

- az üzem elnevezése és elhelyezkedése,
- a jelenleg és potenciálisan elérhető hulladékhő és hulladék hűtőenergia mennyisége (GWh/év) és minősége (szokásos hőmérséklet és közeg), valamint
- a hulladékhő és a hulladék hűtőenergia elérhetősége (óra/év).

3. A kapcsolt energiatermeléshez használt hulladékhő elszámolása

A kapcsolt energiatermeléshez elszámolt hőt le kell vonni és nem lehet beszámítani a hulladékhőbe a potenciális fűtési és hűtési kínálat elemzési eredményeinek bemutatása céljából (2.b) és 2.c) pont), és három energiátípust kell elkülöníteni:

- a villamos energia,

⁽¹⁾ Azonosítani kell a „megújuló hűtési” technológiákat a hűtésre és távhűtésre használt megújuló energia mennyiségének kiszámítására szolgáló közös módszertan szerint (megújulóenergia-irányelv, 35. cikk), amint létrehozták a módszertant. Addig egy megfelelő nemzeti módszertant kell használni.

- a kapcsolt hőtermelésből származó hőenergia, valamint
- a fel nem használt hulladékhő, ami visszanyerhető egy erőmű kondenzátorából vagy a kipufogógázokból. A 2.b) pont előírja, hogy minden ilyen hőt jelenteni kell. A 2.c) pont alkalmazásában az ilyen hőnek csak a távfűtési rendszer végső energiafogyasztásában megjelenő részét lehet jelenteni.

4. A hulladékhő és a hulladék hűtőenergia elszámolása az energiahatékonysági irányelv VIII. mellékletének 2.b) pontja értelmében

A 2.b) pontra vonatkozóan nincs a távfűtési rendszerekkel kapcsolatos korlátozás a hulladékhő és a hulladék hűtőenergia jelentése terén. Ezért jelenteni kell a másik folyamathoz (hőfok alapján) közvetlenül használható vagy a hőszivattyúk használatával megfelelő hőfokra emelhető, helyszínen kívül biztosítható teljes jelenlegi és potenciális hulladékhőt és hulladék hűtőenergiát.

A 2.b) pont céljából a hulladékhő potenciálról szóló jelentés szintén alapulhat az ipari területek felmérésén. A felmérésben a következők számszerűsítésére kérhetik a válaszadókat:

- a teljes energiabevitel,
- a fűtőteljesítmény,
- a termelt hőből már felhasznált mennyiség, valamint
- a hőmennyiség lehűtött része (vagy a hideg felmelegített része), illetve a környezetbe kibocsátott hányada.

A potenciális hulladékhő és hulladék hűtőenergia értékelésének egy másik lehetősége az olyan üzemek közötti, hasonló hőmérsékleti profilokra vonatkozó feltételezéseken alapuló közvetett becslések használata, amelyek:

- ugyanabban az ágazatban vannak,
- azonos életkorúak,
- azonos az energiaintegrációjuk mértéke (?), valamint
- az energiavesztés csökkentése érdekében hasonló intézkedéseket alkalmaznak.

Következésképpen a hulladékhő vagy a hulladék hűtőenergia hasonló mennyisége hozzárendelhető egy tonnányi megtermelt vagy kezelt termékmennyiséghez (pl. minden, adott életkorú és technológiát használó üzemnek hasonló lehet a hulladékhő profilja).

A becsült potenciál egy elérhetőségi tényezővel súlyozható, amely a következőket veszi figyelembe:

- a visszanyerési berendezésben használt technológia,
- az üzem életkora,
- az energiaintegráció mértéke, valamint
- a közelmúltban a visszanyerési berendezésekbe irányult beruházások szintje.

Kifejezetten ajánlott, hogy a tagállamok jelentsék a hulladékhő és a hulladék hűtőenergia hőmérsékleti fokozatát és közegét (folyékony víz, gőz, olvadt só vagy egyéb); ezek a tényezők meghatározzák a lehetséges alkalmazásokat és az átviteli távolságokat, és ezáltal befolyásolják a forgatókönyvek elemzését. A hulladékhő visszanyerésére használt legáltalánosabb közegek közé tartoznak a következők:

- üvegolvasztó kemencék, cementégető kemencék, füstégetők, alumínium lángkemencék és bojlerok,
- acél elektromos ívkemencékből, alumínium lángkemencékből, valamint szárító- és sütőkemencékből származó melléktermék-gázok, valamint
- kemencékből, levegőkompresszorokból és belső égésű motorokból származó hűtővíz.

A gőz ritkán jelenik meg hulladékhőként, mert általában igény szerint termelik és a folyamat során kibocsátásra kerül vagy kondenzálódik.

(?) *Ipari hulladékhő a távfűtés számára* (bizottsági iránymutatás)

<https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/2fcd5481-ac79-4e8f-9aaa-ed88a38444db>

Az alábbi táblázat bemutatja a hő vagy hűtőenergia indikatív kategorizálását a hőmérsékleti szint alapján, és felsorolja a hő szokásos alkalmazásait. Ez vonatkozik mind a hulladék-, mind a hasznos hőre, tekintet nélkül az annak előállításához használt tüzelőanyagra.

Kategória	Közeg	Hőmérséklet intervallum (°C)	Szokásos alkalmazások
magas hőfokú hőenergia	közvetlen konvekció (láng alapú), elektromos ív-, olaj alapú stb. fűtés	> 500	acél, cement, üveg
közepes hőfokú hőenergia	magas nyomású gőz	150–500	vegyipari gőzölési eljárások
közepes/alacsony hőfokú hőenergia	közepes nyomású gőz	100–149	papír-, élelmiszer-, vegyipari stb. gőzölési eljárások
alacsony hőfokú hőenergia	melegvíz-ellátás	40–99	helyiségfűtés, élelmiszeripari folyamatok stb.
hűtés	víz	0 – környezeti	helyiségűtés, élelmiszeripari folyamatok stb.
technológiai hűtés	hűtőközeg	< 0	technológiai hűtés az élelmiszer- és vegyiparban

5. A hulladékhő jelentése az energiahatékonysági irányelv VIII. mellékletének 2.c) pontja értelmében

A megújulóenergia-irányelv⁽³⁾ szoros kapcsolatot teremt a hatékonyság és a megújuló energia között, és úgy tekinti, hogy mindkettő beszámítható a fűtési és a hűtési ágazatban a megújuló energia éves növekedési arányára vonatkozó indikatív célkitűzésbe.

A megújulóenergia-irányelv⁽⁴⁾ a hulladékhőt a következőképpen határozza meg: „*ipari vagy energiatermelő létesítményekben, vagy a terciér szektorban elkerülhetetlen melléktermékként – kapcsolt energiatermelési folyamat használata vagy tervezett használata, illetve a kapcsolt energiatermelés megvalósíthatatlansága esetén – keletkező hő- vagy hűtőenergia, amely távfűtő- illetve távhűtőrendszerbe való bevezetés híján hasznosítás nélkül távozna a levegőbe vagy vízbe.*”

A hulladékhőből és hulladék hűtőenergiából⁽⁵⁾ származó energia múltbeli részesedésének jelentése céljából az elmúlt öt évre vonatkozóan (2.c) pont) csak a távfűtés és a távhűtés végső energiafogyasztásán belüli hulladékhő vagy hulladék hűtőenergia számolható el.

⁽³⁾ A megújulóenergia-irányelv 23. cikke (A megújuló energia használatának elterjesztése a fűtésben és hűtésben) indikatív célkitűzéseket állapít meg és szabályozza a megújuló energia és a hulladékhő, illetve hulladék hűtőenergia elszámolását.

⁽⁴⁾ Megújulóenergia-irányelv 2. cikk (9) bekezdés.

⁽⁵⁾ Ebben a mellékletben a „hulladékhő és hulladék hűtőenergia” és a „többlet hőenergia és többlet hűtőenergia” kifejezéseket szinonimaként kezeljük. A hulladékhő többnyire egy termodinamikai ciklusból megmaradó hőenergia, amelyet kibocsátásának a környezetbe, hacsak nem nyerik ki és rendelkezésre nem bocsátják helyszínen kívüli felhasználáshoz. Egy része helyszínen kívül felhasználható, ha találnak egy megfelelő hőnyelőt. Rendelkezésre bocsátható fűtési hálózat vagy másik ipari terület számára. A hulladékhőnek vagy a hulladék hűtőenergiának az a része, amely távfűtési rendszeren keresztül kerül elosztásra, jelenthető az energiahatékonysági irányelv VIII. mellékletének 2.c) pontja alkalmazásában.

V. MELLÉKLET

PÉNZÜGYI ÉS GAZDASÁGI KÖLTSÉG-HASZON ELEMZÉS

1. Főbb pontok

A költség-haszon elemzések a beruházási döntéseknek tulajdonítható jóléti változások értékelésének lényeges elemzési megközelítését jelentik. A költség-haszon elemzés magában foglalja az alap- és az alternatív forgatókönyvek között a költségekben és a hasznokban jelentkező különbségeket. Ezt követően az eredményeket integrálni kell egy közös keretbe, hogy elvégezzék azok időbeli összehasonlítását és következtetéseket vonjanak le a jövedelmezőségükről.

Az energiahatékonysági irányelv VIII. melléklete értelmében a költség-haszon elemzésnek a következőket kell tartalmaznia:

- egy gazdasági elemzést – ez figyelembe veszi a társadalmi-gazdasági és környezeti tényezőket, és kiterjed a társadalom egészének jólétében bekövetkező változásokra (azaz a jólét szintjére és az életszínvonalra), amelyek a jóléthez köthetők. A gazdasági elemzést általában a szakpolitikai döntéshozatal támogatására használják, valamint
- egy pénzügyi elemzést – ez a magánbefektetők szempontjából készül, a nettó megtérülés hagyományos diszkontált cash flow megközelítés használatával történő értékelésével.

Az elemzések elvégzése mindkét szempontból lehetővé teszi azoknak a területeknek az azonosítását, ahol a szakpolitika megszüntetheti az eltéréseket a társadalmi igény és egy kezdeményezés pénzügyi életképessége/megfelelősége között. Ezt követően a szakpolitikai döntéshozók intézkedéseket fogadhatnak el egy kezdeményezés támogatására vagy előmozdítására (pl. kötelezettségek, gazdasági ösztönzők stb. útján), valamint a támogatási mechanizmusok eltörlésére, ha az értékelés azt mutatja, hogy azok társadalmi szempontból nem indokoltak.

A költség-haszon elemzés egy diszkontált cash flow elemzésen alapul, amelynek során az elemző:

- meghatározza az alapforgatókönyvet és az alternatív forgatókönyveket az egyes energiarendszer-határookra vonatkozóan,
- számszerűsíti és pénzben fejezi ki azok költségeit és hasznait (figyelembe véve a költségek és hasznok megoszlását is az elemzés időkerete során), valamint
- értékeli az alapforgatókönyv és az egyes alternatív forgatókönyvek közötti változásokat.

Amint összegyűjtötték a teljes költségekre és az összes haszonra vonatkozó információkat, értékelési kritériumokat (ebben az esetben a nettó jelenértéket) használnak a különböző alternatív forgatókönyvek megtérülésének értékelésére.

2. Pénzügyi elemzés

A pénzügyi elemzésnek a következőket kell figyelembe vennie:

- kizárólag a befelé és kifelé irányuló cash flow-k; a tényleges pénzáramlásoknak nem megfelelő könyvelési tételeket (azaz az értékcsökkenést, a tartalékokat stb.) figyelmen kívül hagyja,
- állandó (tényleges) árak a bázisévi vagy a jelenlegi (nominális) árakon rögzítve, annak érdekében, hogy csökkentsék a bizonytalanságot és a komplexitást,
- a fogyasztói árindexre vonatkozó előrejelzés,
- a költségeket és a bevételeket terhelő héa (hacsak vissza nem térítendő a projektgazda által), valamint
- az input tényezők (azaz villamos energia, munkaerő stb.) árát terhelő közvetlen adók.

A feltüntetendő hasznok a következők:

- az energia értékesítéséből származó bevételek,
- támogatás, valamint
- a maradványértékek.

A költségeknek a következőket kell tartalmazniuk:

- a fűtési és hűtési technológia beruházási költségei,
- annak üzemeltetési és karbantartási költségei, valamint
- a CO₂-költségek.

Egy pénzügyi diszkontrátát használnak a tőke alternatív költségének (azaz ugyanannak a tőkének egy alternatív projektbe történő befektetéséből származó potenciális megtérülés) tükrözésére. A kockázatok észlelésének indikátoraként ez eltérő lehet, a döntéshozó nézőpontjától függően és az egyes technológiák között (lásd 4. szakasz).

3. Gazdasági elemzés

A gazdasági elemzésnek legalább az energiahatékonysági irányelv VIII. melléklete 8.b) pontjában szereplő költségeket és hasznokat kell tartalmaznia, ideértve a következőket:

- a kimenet értéke a fogyasztó részére,
- az üzemek beruházási költségei,
- a berendezések és a kapcsolódó energiahálózatok,
- változó és rögzített műveleti költségek, valamint
- energiaköltségek.

A gazdasági potenciál a műszaki potenciál olyan alcsoportja, amely gazdaságilag költséghatékony a hagyományos kínálat oldali energiaforrásokhoz képest. Az alternatív forgatókönyveket azért dolgozzák ki, hogy teszteljék annak hatásait, ha megvalósítják a hőigény fedezetére szolgáló különböző műszaki megoldások potenciálját. A potenciál azon részei, amelyek pozitív nettó jelenértéket biztosítanak az alapforgatókönyvhöz képest, költséghatékonyt jeleznek, és így annak a technológiának a gazdasági potenciálját alkotják.

A hasonló eredményekkel rendelkező alternatív forgatókönyvek esetén a CO₂-kibocsátások csökkentése, az elsődleges energiamegtakarítás vagy egyéb kulcsfontosságú indikátorok használhatók a döntéshozatal támogatására szolgáló további kritériumként. Amint azonosították a legköltséghatékonyabb megoldásokat a rendszerhatárok szintjén, azok összeíthatók, hogy meghatározzák a legköltséghatékonyabb potenciált nemzeti szinten.

A gazdasági elemzéshez használt társadalmi diszkontráta a társadalom azzal kapcsolatos véleményét tükrözi, hogy a jövőbeli hasznokat és költségeket hogyan kell értékelni a jelenlegi hasznokhoz és költségekhez képest (lásd 4. szakasz).

Bár a gazdasági elemzés ugyanazt az utat követi, mint a pénzügyi elemzés, számos nagyon jelentős különbség van közöttük; nevezetesen a gazdasági elemzésben:

- költségvetési korrekciókat kell alkalmazni, mivel elsősorban a gazdasági szereplők közötti transzferekkel foglalkozunk, amelyek nem keletkezhetnek a gazdasági jólétre gyakorolt tényleges hatásokat,
- az input tényezők (a munkaerőt is ideértve) ára nem tartalmazza a közvetlen adókat,
- nem tartalmazza a támogatásokat, mert azok a szereplők közötti transzfereket jelentenek, és nem befolyásolják a társadalom egészének gazdasági jólétét,
- az adófizetőktől a vállalatok felé történő vagyontranszferek és a kapcsolódó társadalmi és jóléti hatások a társadalom költségeit jelentik, és azokat el kell számolni, valamint
- meg kell becsülni az externáliákat és a társadalom jólétét érintő hatásokat⁽¹⁾; a figyelembe veendő fő externáliák a következők:
 - a tüzelőanyagok égetésének környezeti és egészségi hatása, valamint
 - az energiarendszerbe történő beruházás makrogazdasági hatása.

4. Pénzügyi és társadalmi diszkontráták

A nettó jelenérték becsléséhez szükséges egy „diszkontráta” használata. Ez egy olyan paraméter, amely tükrözi a jövőbeli költségek és hasznok értékét a társadalom számára, a jelenlegi költségekhez és hasznokhoz viszonyítva. A diszkontrátát arra használják, hogy a jövőbeli költségeket és hasznokat átszámítsák azok jelenlegi értékére, ami lehetővé teszi az időbeli összehasonlítást.

Két diszkontrátát szoktak használni:

- egy pénzügyi diszkontrátát – ezt a pénzügyi elemzésben használják, a tőke alternatív költségének (azaz annak a potenciális megtérülésnek, amit ugyanannak a tőkének egy alternatív projektbe történő befektetéséből nyerhetnek volna) tükrözésére. Ez változó lehet, a következőktől függően:
 - a döntéshozó szempontja – a különböző érdekelt felek (pl. ágazatok, szolgáltató vállalkozások és háztulajdonosok) elvárásai és a rendelkezésükre álló tőke alternatív költségei eltérőek lehetnek, valamint

⁽¹⁾ A pénzügyi elemzés nem veszi figyelembe ezeket, mivel ezek nem termelnek tényleges cash flow-t a beruházók számára.

- a technológia, mivel az a kockázatesztelés egy indikátora, valamint
- a társadalmi diszkontrátát – ezt a gazdasági elemzésben arra használják, hogy tükrözze a társadalom véleményét azzal kapcsolatban, hogy a jövőbeli hasznokat és költségeket hogyan kell értékelni a jelenlegi hasznokhoz és költségekhez képest.

A 2014–2020-es programozási időszakra vonatkozóan az Európai Bizottság⁽²⁾ két társadalmi diszkontráta referenciaérték használatát javasolja: 5 %-ot a kohéziós országok és 3 %-ot a többi ország esetében. Továbbá arra ösztönzi a tagállamokat, hogy adják meg a saját referenciaértékeiket a társadalmi diszkontrátára vonatkozóan. Azok a tagállamok, amelyek saját értékekkel rendelkeznek, a költség-haszon elemzéshez használhatják azokat; a saját értékekkel nem rendelkező tagállamok a referenciaértékeket használhatják. Mivel ezek 2014–2020-ra vonatkoznak, a társadalmi diszkontráta 2020 utáni potenciális változása elemezhető az érzékenységi elemzésben.

⁽²⁾ Útmutató a beruházási projektek költség-haszon elemzéséhez;
https://ec.europa.eu/inea/sites/inea/files/cba_guide_cohesion_policy.pdf

VI. MELLÉKLET

A KÖLTSÉG-HASZON ELEMZÉS KÜLSŐ KÖLTSÉGEI

1. Főbb pontok

Az energiatermelés számos, a szennyezésekkel, a földhasználattal és az erőforrások (pl. tüzelő, víz) fogyasztásával kapcsolatos környezeti hatással jár; melyek befolyásolják a társadalom jólétét. Különböző módszerek vannak a környezeti hatások pénzben kifejezett értékének becslésére annak érdekében, hogy azokat elszámolják a döntéshozatali folyamat során ⁽¹⁾ ⁽²⁾.

2. A környezeti érték felmérése

A környezeti érték felmérése nagy mennyiségű adatot és erőforrást igényel. Ezt megkönnyítheti a „környezeti károk tényezőit” feltüntető adatbázisok használata, amelyek információkat tartalmaznak az olyan környezetkárosításra vonatkozóan, amelyeket például az egy bizonyos technológia használatával előállított egységnyi energia idéz elő.

Ezeket a tényezőket használhatók a környezeti és az egészségügyi hatások értékelésére az egyes forgatókönyvekben. Ahol ezeket az egységnyi megtermelt többletenergiaira számítva fejezik ki, ott a forgatókönyv szerinti környezeti károk értékét úgy kapjuk meg, hogy megszorozzuk az adott technológiából származó energiatermelést az azzal a technológiával megtermelt energia egy egységére jutó kártényezővel, a következőképpen:

$$[ENV_{y,t}]_{Scen.} = [E_{y,t}]_{Scen.} \cdot DF_y$$

ahol:

$[ENV_{y,t}]_{Scen.}$ az y technológiával a t évben, egy konkrét forgatókönyv esetén megtermelt energiához társuló környezeti kár [EUR];

$[E_{y,t}]_{Scen.}$ az y technológiával a t évben egy forgatókönyv esetén megtermelt energia [MWh]; valamint

DF_y az y technológiával megtermelt energia egy egységére jutó környezeti kár [EUR/MWh].

Az egy forgatókönyv szerinti környezeti károk értéke bármely évben megegyezik az abban a forgatókönyvben abban az évben használt összes technológiával történő termelés által előidézett károk összegével:

$$[ENV_{Total,t}]_{Scen.} = \left[\sum_{y=1}^n ENV_{y,t} \right]_{Scen.}$$

További információk a következő környezeti hatások kategóriájára vonatkozó környezeti kártényezőket feltüntető jelentésekben található: az éghajlatváltozás, az ózonréteg lebontása, a szárazföld-savasodás, az édesvizek eutrofizációja, a humán toxicitás, a részecskéképződés, a mezőgazdasági földhasználat, a városi földhasználat, az energiaforrások kimerülése stb.

Ezek az értékek idővel változhatnak a különböző paraméterekben bekövetkező változások miatt (pl. népsűrűség, a légkör teljes szennyezettsége). Így az ilyen változások hatása az érzékenységi elemzés részeként értékelhető.

A technológiai tervezésben és az országspecifikus tényezőkben (mint például az energiaszerkezet) bekövetkező módosulások szintén befolyásolják a külső környezeti költségeket ⁽³⁾ ⁽⁴⁾.

A pénzügyi elemzés figyelembe veszi az EU kibocsátáskereskedelmi rendszer által lefedett létesítményekből származó CO₂-kibocsátások költségeit, mivel azokat internalizálták a CO₂ piaci árában. Az éghajlatváltozás hatásainak értékelése alapulhat egy olyan kárkölség-megközelítésen, amely magasabb értékeket ad egy tonnányi kibocsátásra vonatkozóan.

A használt megközelítéstől függetlenül a pénzügyi elemzéstől a gazdasági elemzésre történő áttérésnél el kell távolítani a CO₂-kibocsátások költségeit a kétszeres beszámítás elkerülése érdekében.

⁽¹⁾ Útmutató a beruházási projektek költség-haszon elemzéséhez;
https://ec.europa.eu/inea/sites/inea/files/cba_guide_cohesion_policy.pdf

⁽²⁾ Zvingilaitė, E.: *Health externalities and heat savings in energy system modelling* [Egészségügyi externáliák és hő megtakarítás az energiarendszerek modellezésében] (Kgs. Lyngby, DTU, 2013).

⁽³⁾ Az Európai Bizottság ExternE-Pol projektje

⁽⁴⁾ *Subsidies and costs of EU energy – final report* [Támogatások és költségek az uniós energiában – végső jelentés] (Ecofys, 2014).

2.1. Példák

Ahol az alternatív forgatókönyvekben értékelik a további kapcsolt energiatermelő létesítményekből származó környezeti hatásokat, ott el kell számolni a villamosenergia-termelésben bekövetkező változások környezeti hatásait:

- új kapcsolt energiatermelő létesítmények építése – a kimenetként kapott mindkét energiatermék (hő és villamos energia) hatását el kell számolni (a kártényezők használatával). Továbbá figyelembe kell venni az azonos mennyiségű villamos energia és hő más technológiával történő megtermelésével járó elkerült környezeti kárkötségeket,
- a meglévő erőművek átalakítása kapcsolt energiatermelő létesítményekké – feltételezhető, hogy az erőművek tüzelőfogyasztása és azok környezeti hatása az alapforgatókönyvhöz képest állandó marad, ezért nem szükséges azok elszámolása. Csak a más technológia használatával szolgáltatandó többlet villamos energia környezeti hatását kell értékelni.

3. A társadalmi jólétet érintő externáliák

Becslést kell adni a társadalmi jólétet érintő pozitív és negatív externáliákról és hatásokról. Ezeket nem veszik figyelembe a pénzügyi elemzésben, mivel ezek nem generálnak tényleges cash flow-t a befektetők számára. A költségek és hasznok szempontjából a fő externáliák többek között a következők:

- levegőminőségi és egészségügyi hatások,
 - az energiaellátás biztonsága a fogyasztók számára, ha nincs internalizálva a piaci mechanizmusok által (pl. a rugalmasság értéke, hálózati díjak),
 - az energetikai infrastruktúrát érintő beruházások és/vagy megtakarítások,
 - körforgásos gazdaság és erőforrás-hatékonyság,
 - szélesebb környezeti hatások,
 - ipari versenyképesség a fűtés és a hűtés fokozott energiahatékonysága révén, valamint
 - a növekedés és a foglalkoztatás.
-

I. rész: A fűtés és a hűtés áttekintése				
2.a) A jelenlegi fűtési és hűtési kínálat jelentése				
X ÉV			GWh/év	
Helyszínen szolgáltatott energia			Egység	Érték
Lakossági ágazat	Fosszilis üzemanyagforrások	Csak hőt termelő kazán	GWh/év	
		Egyéb technológiák	GWh/év	
		HECHP	GWh/év	
	Megújuló energiaforrások	Csak hőt termelő kazán	GWh/év	
		HECHP	GWh/év	
		Hőszivattyúk	GWh/év	
Egyéb technológiák		GWh/év		
Szolgáltatási ágazat	Fosszilis üzemanyagforrások	Csak hőt termelő kazán	GWh/év	
		Egyéb technológiák	GWh/év	
		HECHP	GWh/év	
	Megújuló energiaforrások	Csak hőt termelő kazán	GWh/év	
		HECHP	GWh/év	
		Hőszivattyúk	GWh/év	
Egyéb technológiák		GWh/év		
Ipari ágazat	Fosszilis üzemanyagforrások	Csak hőt termelő kazán	GWh/év	
		Egyéb technológiák	GWh/év	
		HECHP	GWh/év	
	Megújuló energiaforrások	Csak hőt termelő kazán	GWh/év	
		HECHP	GWh/év	
		Hőszivattyúk	GWh/év	
Egyéb technológiák		GWh/év		
Egyéb ágazatok	Fosszilis üzemanyagforrások	Csak hőt termelő kazán	GWh/év	
		Egyéb technológiák	GWh/év	
		HECHP	GWh/év	
	Megújuló energiaforrások	Csak hőt termelő kazán	GWh/év	
		HECHP	GWh/év	
		Hőszivattyúk	GWh/év	
Egyéb technológiák		GWh/év		

Helyszínen kívül szolgáltatott energia				
Lakossági ágazat	Fosszilis üzemanyagforrások	Hulladékhő	GWh/év	
		HECHP	GWh/év	
		Egyéb technológiák	GWh/év	
	Megújuló energiaforrások	Hulladékhő	GWh/év	
		HECHP	GWh/év	
		Egyéb technológiák	GWh/év	
Szolgáltatási ágazat	Fosszilis üzemanyagforrások	Hulladékhő	GWh/év	
		HECHP	GWh/év	
		Egyéb technológiák	GWh/év	
	Megújuló energiaforrások	Hulladékhő	GWh/év	
		HECHP	GWh/év	
		Egyéb technológiák	GWh/év	
Ipari ágazat	Fosszilis üzemanyagforrások	Hulladékhő	GWh/év	
		HECHP	GWh/év	
		Egyéb technológiák	GWh/év	
	Megújuló energiaforrások	Hulladékhő	GWh/év	
		HECHP	GWh/év	
		Egyéb technológiák	GWh/év	
Egyéb ágazatok	Fosszilis üzemanyagforrások	Hulladékhő	GWh/év	
		HECHP	GWh/év	
		Egyéb technológiák	GWh/év	
	Megújuló energiaforrások	Hulladékhő	GWh/év	
		HECHP	GWh/év	
		Egyéb technológiák	GWh/év	

I. rész: A fűtés és a hűtés áttekintése			
2.b) Az azonosított, hozzáférhető hulladékhő jelentése			
X ÉV			
	Küszöbérték	Egység	Érték
Hőenergia-termelő létesítmények	50 MW	GWh/év	
Kapcsolt energiatermelő létesítmények	20 MW	GWh/év	
Hulladékégető művek	-	GWh/év	
Megújulóenergia-létesítmények	20 MW	GWh/év	
Ipari létesítmények	20 MW	GWh/év	

II. rész: Célkitűzések, stratégiák és szakpolitikai intézkedések						
A szakpolitika, stratégia vagy célkitűzés megnevezése	A szakpolitika vagy stratégia fő célkitűzése	Indikatív nemzeti energiahatékonysági hozzájárulás, az elsődleges vagy végső energiafogyasztás, az elsődleges vagy végső energiamegtakarítás vagy az energiaintenzitás alapján*	Rövid leírás (pontos hatókör és működési megállapodások)	Az energiaunió releváns dimenziója (lásd lent) és tervezett hatás, ha alkalmazható	Végrehajtási időszak	A végrehajtás állapota
Dekarbonizáció , az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentését és az üvegházhatású gázok eltávolítását, valamint végsőenergia-fogyasztásban a megújuló energia ágazatonkénti részarányára vonatkozó ütemtervhez való hozzájárulást is beleértve						
Általános energiahatékonyság , ideértve az Unió 2030-as energiahatékonysági célkitűzéséhez és a 2030-ra, 2040-re és 2050-re vonatkozó indikatív mérföldkövek eléréséhez való hozzájárulást is						
Energiabiztonság , ideértve az ellátás diverzifikálását, az energiarendszerek rezilienciájának és rugalmasságának erősítését, valamint az importfüggőség csökkentését is						
Belső energiapiacok , ideértve az összeköttetések javítását, az átviteli infrastruktúrát, a kompetitív módon árazott és részvétellel irányuló fogyasztóvédelmi politikát és az energiaszegénység enyhítését is						
Kutatás, innováció és versenyképesség , ideértve a magánkutatáshoz és -innovációhoz való hozzájárulást, valamint a tiszta technológiák alkalmazását is						
* Az irányítási rendelet keretrendszerében választott megközelítéssel összhangban.						

A BIZOTTSÁG (EU) 2019/1660 AJÁNLÁSA**(2019. szeptember 25.)****az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv fogyasztásmérésre és számlázásra vonatkozó új rendelkezéseinek végrehajtásáról**

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 292. cikkére,

mivel:

- (1) Az Unió elkötelezett egy fenntartható, versenyképes, biztonságos és dekarbonizált energiarendszer kialakítása iránt. Az energiaunió nagyratörő uniós szintű célokat tűz ki. Konkrét céljai: i. az üvegházhatásúgáz-kibocsátás további, az 1990. évi szinthez képest 2030-ig legalább 40%-kal történő csökkentése, ii. a megújulóenergia-fogyasztás arányának legalább 32%-ra való növelése és iii. energiamegtakarítás elérése az uniós energiabiztonság, versenyképesség és fenntarthatóság javítása révén. Az (EU) 2018/2002 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁾ által módosított 2012/27/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽²⁾ („energiahatékonysági irányelv”) uniós szinten legalább 32,5%-os energiamegtakarítási célkitűzést határoz meg 2030-ra.
- (2) A fűtés és a hűtés jelenti az energia végfelhasználói fogyasztásának legjelentősebb formáját, amely az Európai Unióban a teljes energiaigény körülbelül 50%-át teszi ki. Ennek 80%-át épületekben használják fel. Ezért az Unió energia- és éghajlat-politikai céljainak teljesítése nagymértékben összefügg az épületállományok felújítására, valamint az épületek optimálisabb működésére és felhasználására irányuló uniós erőfeszítésekkel.
- (3) A világos és kellő időben történő tájékoztatás, valamint a tényleges fogyasztáson alapuló energiaszámlák lehetővé teszik a fogyasztók számára, hogy aktívan részt vegyenek a fűtés és hűtés energiaigényének csökkentésében. Az Unióban a lakóhelyek több mint 40%-a többlakásos épületben vagy ikerházban található lakás, amelyek közül sok rendelkezik kollektív rendszerekkel a helyiségfűtés biztosítására vagy a használati meleg víz előállítására. Ezért az energiafogyasztásról szóló pontos, megbízható, egyértelmű és kellő időben kapott információk fontosak az ilyen lakóhelyek lakói számára, függetlenül attól, hogy azok közvetlen, egyedi szerződéses kapcsolatban állnak-e az energiaszolgáltatóval.
- (4) Az energiahatékonysági irányelv a hőenergia-ellátás fogyasztásmérésére és számlázására vonatkozó uniós szintű jogszabály. Az energiahatékonysági irányelv 2018-ban módosításra került. A módosítás egyik célja az volt, hogy egyértelművé tegye és megerősítse a fogyasztásmérésre és a számlázásra vonatkozóan alkalmazandó szabályokat.
- (5) Az egyértelműsítést célzó módosítás az energiahatékonysági irányelvben már szereplő „végső felhasználó” fogalma mellé bevezeti a „hasznosító fogyasztó” fogalmát, ezzel világosan előírva, hogy a többlakásos épületek fűtés, hűtés és használati meleg víz előállítására szolgáló kollektív rendszereihez használt energia tekintetében azokat a fogyasztókat is megilleti a számlázással és fogyasztással kapcsolatos információkhoz való jog, akiknek vagy amelyeknek nincs egyedi vagy közvetlen szerződése az energiaszolgáltatóval.
- (6) A módosítások kifejezetten előírják továbbá, hogy a tagállamok kötelesek közzétenni azokat a kritériumokat, módszertanokat és eljárásokat, amelyeket a többlakásos épületekben történő al mérés általános követelménye alóli mentesség engedélyezése során alkalmaznak, az új többlakásos épületek lakásoknak otthont adó részeire vonatkozóan pedig világosan kimondják a használati meleg víz egyedi mérésének feltétlen kötelezettségét.
- (7) mivel a többlakásos és több célra használt épületek esetében a költségmegosztási szabályok lényeges szerepet játszanak a költségszámítás igazságos kimenetele és a lakók körében alkalmazandó megfelelő ösztönzők kialakítása terén, az (EU) 2018/2002 irányelv azt is előírja, hogy a tagállamoknak az ilyen épületekre vonatkozóan átlátható és nyilvánosan hozzáférhető költségmegosztási szabályokat kell alkalmazniuk.
- (8) Annak érdekében, hogy a fogyasztásmérés és a számlázás fogyasztói magatartásra gyakorolt esetleges hatása erősebb legyen, és az ezzel járó energiamegtakarítás szintje növekedjen, a felülvizsgált energiahatékonysági irányelv a számlainformációk vonatkozásában is egyértelműbb követelményeket tartalmaz, melyek hasznosabb, teljesebb körű, éghajlati viszonyok szerinti kiigazításon alapuló fogyasztási adatok rendelkezésre bocsátását írják elő. A számláknak releváns összehasonlításokat és új elemeket – köztük a kapcsolódó energiámixre és üvegházhatásúgáz-kibocsátásra, valamint az igénybe vehető panasztételi eljárásokra és vitarendezési mechanizmusokra vonatkozó információkat – kell tartalmazniuk.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2002 irányelve (2018. december 11.) az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv módosításáról (HL L 328., 2018.12.21., 210. o.).

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2012/27/EU irányelve (2012. október 25.) az energiahatékonyságról, a 2009/125/EK és a 2010/30/EU irányelv módosításáról, valamint a 2004/8/EK és a 2006/32/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 315., 2012.11.14., 1. o.).

- (9) A számlázással vagy fogyasztással kapcsolatos információk szolgáltatásának gyakoriságára vonatkozó szigorúbb követelmények célja egyidejűleg annak biztosítása, hogy – amennyiben a távolról is leolvasható készülékeket kombinálják a távolról is leolvasható fogyasztásmérőkre vagy fűtési költségmegosztókra való fokozatos áttérést biztosító szabályokkal – az információk kellő időben és gyakorisággal hozzáférhetőek legyenek minden hasznosító fogyasztó számára.
- (10) A tagállamoknak hatályba kell léptetniük azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az (EU) 2018/2002 irányelv fogyasztásmérésre és számlázásra vonatkozó rendelkezéseit legkésőbb 2020. október 25-ig nemzeti jogukba átültessék.
- (11) Az energiahatékonysági irányelv mérlegelési mozgásteret biztosít a tagállamok számára, lehetővé téve, hogy a fogyasztásméréssel és a számlázással kapcsolatos felülvizsgált követelmények átültetését és végrehajtását a nemzeti körülményeiknek a lehető leginkább megfelelő módon – éghajlati viszonyaik, bérleti és tulajdonjogi modelljeik, valamint épületállományaik figyelembevételével – végezhessék el. Ez az ajánlás kifejti a módosított követelményeket, és szemlélteti, hogyan érhető el az irányelv célkitűzése. A cél elsősorban az, hogy a tagállamok átültetési intézkedéseik kidolgozása során egységesen értelmezzék az energiahatékonysági irányelvet.
- (12) Az ezen ajánlásban foglalt iránymutatás kiegészíti és részben felváltja a Bizottság által korábban az energiahatékonysági irányelv 9–11. cikkével kapcsolatban kiadott iránymutatást ⁽³⁾.
- (13) Ez az ajánlás nem módosítja az energiahatékonysági irányelv joghatásait, és nem érinti annak a Bíróság által megfogalmazott kötelező erejű értelmezését. A fogyasztásméréssel és számlázással kapcsolatos rendelkezésekre összpontosít, és az energiahatékonysági irányelv 9a., 9b., 9c., 10a. és 11a. cikkére, valamint VIIa. mellékletére vonatkozik.

ELFOGADTA EZT AZ AJÁNLÁST:

A tagállamoknak az (EU) 2018/2002 irányelv által bevezetett, az energiahatékonysági irányelv 9a., 9b., 9c., 10a., 11a. cikkében, valamint VIIa. mellékletében meghatározott követelmények átültetésekor követniük kell az ezen ajánlás mellékletében foglalt iránymutatásokat.

Kelt Brüsszelben, 2019. szeptember 25-én.

a Bizottság részéről

Miguel ARIAS CAÑETE

a Bizottság tagja

⁽³⁾ COM(2013) 762 final és SWD(2013) 448 final, Brüsszel, 2013. november 6.

MELLÉKLET

1. BEVEZETÉS

1.1. Jogi és szakpolitikai háttér

Az egyéni energiafogyasztás mérését és számlázását az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv (a továbbiakban: energiahatékonysági irányelv) 9., 10. és 11. cikke, valamint VII. melléklete szabályozza. A fogyasztásmérés és a számlázás tekintetében az energiahatékonysági irányelv módosító irányelvvvel ⁽¹⁾ történő felülvizsgálata által bevezetett módosítások alapvetően a következőket foglalják magukban:

- az irányelv kiegészítése kifejezetten a hőenergiára vonatkozó új jogszabályi rendelkezésekkel, nevezetesen a 9a., 9b., 9c., 10a. és 11a. cikkel, valamint a VIIa. melléklettel, és
- a hőenergia kivonása az eredeti energiahatékonysági irányelv rendelkezéseinek hatálya alól (9., 10., 11. cikk és VII. melléklet).

A villamosenergia-fogyasztás mérése és számlázása tekintetében a meglévő uniós szabályozás egységes szerkezetbe foglalására a villamosenergia-piaci irányelv átdolgozása keretében került sor, amelyet szintén a „Tiszta energia minden európainak” csomag részeként fogadtak el.

A földgáz esetében a jogalkotó (az Európai Parlament és a Tanács) az energiahatékonysági irányelv átdolgozásának részeként felülvizsgálatra vonatkozó rendelkezéssel egészítette ki a 24. cikk (14) bekezdését annak biztosítása érdekében, hogy a hasonló változtatások lehetőségét a Bizottság értékelése vagy javaslata alapján legkésőbb 2021. december 31-ig vizsgálják meg.

Összefoglalva: a felülvizsgált energiahatékonysági irányelv jelentősen módosítja a fogyasztásmérésről és a számlázásról szóló rendelkezéseket a hőenergiára vonatkozó követelmények tekintetében. A villamos energia tekintetében ezek a rendelkezések változatlanok maradnak mindaddig, amíg az átdolgozott villamosenergia-piaci irányelv új rendelkezései 2021. január 1-jétől hatályba nem lépnek ⁽²⁾; a földgáz esetében a rendelkezések változatlanok maradnak, hacsak és ameddig a jogalkotó nem fogad el további változtatásokat.

1.2. E dokumentum hatálya és célja

Ezen ajánlás célja, hogy elősegítse az energiahatékonysági irányelv hőenergiafogyasztás-mérésről és -számlázásról szóló rendelkezéseinek hatékony és egységes alkalmazását. Az ajánlás részben kiegészíti, részben felváltja a Bizottság által már közzétett iránymutatást.

A Bizottság 9–11. cikkre vonatkozó 2013-as iránymutató feljegyzése ⁽³⁾ továbbra is releváns a villamos energia és a gáz tekintetében, mivel az eredeti energiahatékonysági irányelv villamos energiáról és gázzal szemben a gázzal szembeni rendelkezései egyelőre továbbra is hatályban maradnak. A hőenergia esetében azonban sok minden megváltozott vagy egyértelművé vált, ezért a 2013-as feljegyzés a felülvizsgált rendelkezések átültetésére vonatkozó határidő (2020. október 25.) lejártá után csak részben marad továbbra is érvényes ⁽⁴⁾.

A Bizottság konkrét iránymutatást is közzétett a hőenergia többlakásos épületekben történő egyedi fogyasztásmérésére (almérésére) vonatkozóan ⁽⁵⁾. Az iránymutatás általános megközelítése, valamint számos ajánlása továbbra is érvényes.

⁽¹⁾ Az (EU) 2018/2002 irányelv.

⁽²⁾ Vö.: a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2012/27/EU irányelv módosításáról szóló, 2019. június 5-i (EU) 2019/944 európai parlamenti és tanácsi irányelv 70. és 73. Cikke (HL L 158., 2019.6.14., 125. o.).

⁽³⁾ SWD(2013)0448, Brüsszel, 2013. november 6., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1416394987283&uri=SWD:2013:448:FIN>.

⁽⁴⁾ Különösen a 2013-as feljegyzés 19–26., 50–54. és 56. pontjában rögzített elvek a hőenergiáról szóló új rendelkezések tekintetében is érvényesek.

⁽⁵⁾ „Iránymutatások a többlakásos és több célra használt épületekben a fűtés, a hűtés és a használati meleg víz egyedi fogyasztásának költség-hatékony költségmegosztásában és számlázásában alkalmazott bevált gyakorlatokhoz”, empirica GmbH – Communication and Technology Research, Simon Robinson, Georg Vogt, 2016. december (<https://ec.europa.eu/energy/en/studies/specific-guidance-sub-metering-thermal-energy-multi-unit-buildings-implementation-articles-9>).

1.3. A hőenergia-fogyasztás mérésével és számlázásával kapcsolatos változások áttekintése

A felülvizsgált energiahatékonysági irányelv által a hőenergia-ellátás fogyasztásának mérésével és számlázásával kapcsolatos előírások tekintetében bevezetett főbb különbségek a következők:

- A „hasznosító fogyasztó” fogalmának bevezetése a meglévő „végső felhasználó” mellett. Ez különösen annak egyértelművé tételére szolgál, hogy a fogyasztási és számlainformációkhoz való jogok (10a. cikk) a többlakásos és több célra használt épületeken belül a kollektív fűtésben, hűtésben vagy melegvíz-előállító rendszerekben felhasznált energia szolgáltatójával egyéni vagy közvetlen szerződéssel nem rendelkező fogyasztókat is megilletik.
- A fogyasztásmérés és az al mérés (egyedi fogyasztásmérés) egyértelműbb megkülönböztetése (9a., illetve 9b. cikk).
- Kifejezett követelmény a tagállamok számára, hogy tegyék közzé azokat a kritériumokat, módszereket és eljárásokat, amelyek alapján mentességet adhatnak a többlakásos és több célra használt épületekben alkalmazott al mérésre vonatkozó általános követelmények alól (a 9b. cikk (1) bekezdése).
- Egyértelműbb, feltételhez nem kötött követelmény a használatimegvíz-fogyasztás al mérésére irányulóan az új többlakásos és több célra használt épületek lakórészeiben (a 9b. cikk (2) bekezdése).
- A tagállamokra vonatkozó új kötelező követelmény az átlátható és a nyilvánosság számára hozzáférhető költségmegosztási szabályok bevezetésére (a 9b. cikk (3) bekezdése).
- Távolról történő leolvasásra vonatkozó követelmények bevezetése a fogyasztásmérők és fűtési költségmegosztók esetében (9c. cikk).
- Gyakori fogyasztási és számlainformációkra vonatkozó szigorúbb követelmények, amennyiben távolról is leolvasható eszközök állnak rendelkezésre (2020. október 25-től évente kétszer vagy négyszer, 2022. január 1-jétől pedig havonta) (10a. cikk és VIIa. melléklet).
- Hasznosabb és teljesebb számlainformációk bevezetése, amelyek az éghajlati viszonyok szerint kiigazított fogyasztási adatokon alapulnak és megfelelő összehasonlításokat és olyan új elemeket tartalmaznak, mint a kapcsolódó energiaszerkezetre és az üvegházhatásúgáz-kibocsátására, valamint a rendelkezésre álló panasztételi eljárásokra vagy vitarendezési mechanizmusokra vonatkozó információk (VIIa. melléklet).

2. FOGYASZTÁSMÉRÉSI KÖTELEZETTSÉG (9A. CIKK)

Az új 9a. cikk két bekezdésből áll, amelyek közül mindkettő hasonló követelményt fogalmaz meg, mint az eredeti energiahatékonysági irányelv, nevezetesen annak 9. cikke (1) bekezdésének és 9. cikke (3) bekezdésének első albekezdése. Ezek együttesen alkotják a hőenergia-szolgáltatás mérésére vonatkozó általános kötelezettséget.

A 9a. cikk (1) bekezdése általános előírást tartalmaz a végső felhasználók⁽⁶⁾ olyan fogyasztásmérőkkel⁽⁷⁾ történő ellátására, amelyek pontosan tükrözik tényleges energiafogyasztásukat. Az energiahatékonysági irányelv eredeti 9. cikkének (1) bekezdésével ellentétben ez a követelmény semmilyen feltételhez nem kötött. A rendelkezés nem írja elő, hogy a fogyasztásmérőnek információt kell szolgáltatnia a tényleges felhasználási időszakról.

A 9a. cikk (2) bekezdése konkrétabb előírást tartalmaz arra vonatkozóan, hogy amennyiben egy épület számára a hőenergiát egy több épületet kiszolgáló központi rendszerből, illetve távfűtési vagy távhűtési rendszerből biztosítják, a hőcserélőnél vagy a csatlakozási pontnál fogyasztásmérőt kell felszerelni.

Ez a rendelkezés már szerepelt az eredeti energiahatékonysági irányelv 9. cikkének (3) bekezdésében.

⁽⁶⁾ Az energiahatékonysági irányelv 2. cikkének 23. pontja értelmében a „végső felhasználó az a természetes vagy jogi személy, aki saját végső felhasználásra vásárol energiát”.

⁽⁷⁾ A 9. cikkel szemben a 9a. cikk nem hivatkozik „egyedi” fogyasztásmérőkre. Ez a különbség nem változtatja meg a követelmény alkalmazási körét és célja pusztán az, hogy megerősítse a fogyasztásmérés és az al mérés közötti, valamint a végső felhasználók és a hasznosító fogyasztók közötti egyértelműbb különbségtételt. A felülvizsgált energiahatékonysági irányelv az „egyedi” kifejezést elsősorban az egyedi fogyasztásmérés (al mérés) összefüggésében használja.

A fent hivatkozott két rendelkezés előírásai több esetben átfedésben vannak és ugyanazt eredményezik: ez az eset áll fenn akkor, ha a végső felhasználó részére a hőenergia-ellátás kizárólag egyetlen épülethez kapcsolódó célokra (jellemzően helyiségek fűtésére és használatimelegvíz-előállításra) történik. Szintén ez a helyzet, ha az épület több olyan egységből áll, amelyek mindegyike saját hőcserélővel/alállomással rendelkezik, és ahol az egyes egységek lakói a távfűtési/távűtési hálózattal kötött saját közvetlen szerződéssel rendelkező végső felhasználók⁽⁸⁾. A 9a. cikk rendelkezéseiből mindkét esetben az következik, hogy minden egyes egyéni végső felhasználó helyiségeiben fogyasztásmérőt kell felszerelni a csatlakozási pontnál/hőcserélőnél.

A követelmények azonban ki is egészítik egymást. A fogyasztás elvileg az épületen kívül is történhet, például technológiai hő céljából ipari telephelyen. A 9a. cikk (1) bekezdése értelmében az ilyen energiaellátást is mérni kell. Hasonlóképpen, egyes végső felhasználók több épület számára is részesülhetnek energiaellátásban. Egy végső felhasználó például ugyanabból a távfűtési hálózattól több épület részére is kaphat ellátást. Amennyiben ezek egyetlen ponton keresztül kapcsolódnak a hálózathoz, a 9a. cikk (1) bekezdése önmagában csak egy fogyasztásmérőt írna elő. Ilyen esetekben azonban a 9a. cikk (2) bekezdésének célja annak biztosítása, hogy az egyes épületek egyedi fogyasztása is meghatározható legyen⁽⁹⁾. Egy másik példa egy nagyobb telephely lehet, például egy katonai bázis, amelynek saját létesítménye biztosítja a helyszínen található több épület fűtését, hűtését vagy használatimelegvíz-ellátását. Ebben az esetben a 9a. cikk (2) bekezdése (de nem a 9a. cikk (1) bekezdése) lenne releváns.

A hőtároló rendszereket érintő esetek sajátos kérdéseket vehetnek fel a 9a. cikk alkalmazása tekintetében. Példa lehet erre az az eset, amikor egy víztartó rétegben kialakított hőenergia-tároló rendszerhez (ATES) csatlakozó egynél több végső felhasználó, hasznosító fogyasztó vagy épület hőellátása közös sekély geotermikus energiaforrásból történik. Ilyen esetben a rendszert nem feltétlenül kell a 9a. cikk (1) bekezdése⁽¹⁰⁾ szerinti távfűtési rendszernek vagy a 9a. cikk (2) bekezdése szerinti központi fűtési vagy használatimelegvíz-ellátási rendszernek tekinteni, feltéve hogy:

- a hőt olyan hőmérsékleten szállítják, amelyet egyedi hőszivattyúkkal kell emelni ahhoz, hogy hasznosítható legyen helyiségek fűtésére vagy használati meleg víz előállítására, és
- a hőszivattyúk működtetéséhez szükséges energia nem része a szolgáltatásnak, hanem azt minden egyes végső felhasználó vagy hasznosító fogyasztó egyénileg fizeti meg⁽¹¹⁾.

Ebben az esetben a 9a. cikk értelmében nem kötelező az alacsony hőmérsékletű hő fogyasztásának mérése.

Hasonlóképpen, ha egy ilyen rendszer üzemmódja megfordítható és hűtést is biztosít, a 9a. cikk értelmében nem szükséges a földfelszín alatti tárolóból származó hűtés mérése, ha ilyen műveletre a hőforrás szezonális regenerációja érdekében van szükség és ha a hidegforrást kizárólag (szezonálisan) váltakozó fűtési/hűtési üzemeltetéssel regenerálják⁽¹²⁾.

Végezetül külön megfontolásokra lehet szükség azokban az esetekben, amikor a már elkészített használati meleg víz formájában szolgáltatott hőenergiát távfűtési rendszer vagy más hasonló külső forrás biztosítja olyan többlakásos vagy több célra használt épület számára, amelyben a lakók egyénileg a szolgáltató végső felhasználói. Ebben az esetben és tekintettel arra, hogy az energiahatékonysági irányelv nem határozza meg, hogy hő- vagy vízfogyasztásmérőre van-e szükség a használati meleg víz esetében, az egyéni lakásokban található vízfogyasztásmérők elvileg elégségesek lehetnek, ha a csatlakozási pontok az egyes lakásokban/egységekben vízcsapoknak vagy vízbemeneti nyílásoknak minősülnek. Ez azonban azt feltételezi, hogy az energiaszolgáltató kizárólagos felelősséggel tartozik minden, az épületen belüli e csatlakozási pontokig bekövetkező hővesztéséért. Ha nem ez az eset áll fenn, és tekintettel arra, hogy a távfűtési hálózatokban bekövetkező hőenergia-vesztések jelentős mértékűek lehetnek, szükséges lehet hőfogyasztásmérő felszerelése azon a ponton, ahol a szolgáltató felelőssége véget ér. Ellenkező esetben a végső felhasználók nem tudják megállapítani, hogy a számlázás a tényleges energiafogyasztásnak felel-e meg: a szolgáltató azzal érvelhet, hogy a veszteség az épületen belül, a felelősségi körön kívül keletkezett, és a hőfogyasztásmérő nélkül nem lesz mód annak ellenőrzésére, hogy ez a helyzet milyen mértékben áll fenn.

⁽⁸⁾ Ez a helyzet nem túl gyakori, de előfordul. Gyakrabban előfordul, hogy több *hasznosító fogyasztó* van, de csak egy *végső felhasználó* – lásd még a 7.1. szakaszt.

⁽⁹⁾ Meg kell jegyezni, hogy az ilyen épületszintű fogyasztásmérők felszerelése nem lehet a távhőszolgáltató vállalat feladata, hanem az épületek tulajdonosáé vagy kezelőjéé.

⁽¹⁰⁾ A távfűtés fogalmát az energiahatékonysági irányelv nem határozza meg, de a megújuló energiáról szóló irányelv szerint „*gőz [vagy] meleg víz [...] formájában egy központi vagy decentralizált termelési egységből hálózaton keresztül több épület vagy telephely számára szolgáltatott, helyiségek vagy folyamatok fűtésére [...] használt hőenergia.*”

⁽¹¹⁾ Mivel a talajból nyert sekély geotermikus hőenergia jellemzően alacsony hőmérsékletű, amely (hőszivattyú alkalmazása nélkül) közvetlenül nem alkalmas az energiafelhasználás jellemző céljaira (helyiségfűtés, használatimelegvíz-készítés, folyamatok fűtése), adott esetben indokolt lehet, hogy ne feltétlenül minősüljön távfűtésnek vagy „fűtési [...] vagy használatimelegvíz-ellátási rendszernek”. A 9a. cikk (2) bekezdése tekintetében ezt az értelmezést támasztja alá továbbá, ha a (föld alatti forrásból származó hőenergia hasznosítására használt) hőszivattyúkat egyedileg fizetik meg, mert ebben az esetben a fűtési szolgáltatás kritikus eleme nem központi rendszerből származik.

⁽¹²⁾ E feltételek mellett indokolható lehet, hogy nem a rendszerüzemeltető által értékesített nettó hűtési szolgáltatásról van szó, hanem a hidegebb időszakokban hőszolgáltatásra használt tároló létesítmény ideiglenes felhasználásáról.

3. ALMÉRÉSRE (EGYEDI MÉRÉSRE) VONATKOZÓ KÖTELEZETTSÉG (A 9B. CIKK (1) BEKEZDÉSE)

Amint az a módosító irányelv (31) preambulumbekzdésében olvasható, a számlázással, valamint a fogyasztási és számlainformációkkal kapcsolatos jogok a központi rendszerből biztosított fűtés, hűtés és használati meleg víz fogyasztóit abban az esetben is megilletik, ha nem állnak közvetlen, egyéni szerződéses kapcsolatban az energiaszolgáltatóval. A szabályozás e vonatkozásának egyértelművé tétele érdekében bevezetésre került az „almérés” fogalma, amely az olyan többlakásos vagy több célra használt épületek önálló egységeiben történő fogyasztás mérésére vonatkozik, ahol az ilyen egységeket központi rendszerből látják el, és amelyek lakói⁽¹³⁾ nem állnak közvetlen vagy egyéni szerződéses viszonyban az energiaszolgáltatóval⁽¹⁴⁾.

Az al mérés a 9b. cikk értelmében általános szabályként alkalmazandó bizonyos feltételek mellett. Ezt már az eredeti energiahatékonysági irányelv 9. cikke (3) bekezdésének második albekezdése is tartalmazta, amelynek értelmében az al mérés bevezetésének határideje 2016. december 31. volt. A határidő csupán azért nem szerepel a felülvizsgált szövegben, mert már lejárt.

Az új 9b. cikkben meghatározott követelmény lényegében megegyezik az eredeti energiahatékonysági irányelvben foglalt követelménnyel, bár néhány pontosításra sor került, amelyeket az alábbiakban ismertetünk.

Először is, az első albekezdés megfogalmazása immár egyértelműbben jelzi azon feltételek jellegét, amelyek mellett az al mérés kötelező, nevezetesen „...amennyiben ez műszakilag megvalósítható és a lehetséges energiamegtakarítással való arányosság tekintetében költséghatékony”. Ez a (30) preambulumbekzdésben is tükröződik, amely kimondja, hogy „...az al mérés költséghatékonysága attól függ, hogy a vonatkozó költségek arányban vannak-e a lehetséges energiamegtakarítással”, továbbá hogy „[a]z al mérések költséghatékonyságának értékeléséhez figyelembe lehet venni az adott épületben tervezett egyéb konkrét intézkedések – mint például egy közelgő felújítás – hatásait is”. Ez a pontosítás megerősíti a Bizottság által közzétett konkrét iránymutatásban alkalmazott megközelítést, amely segítséget nyújt a tagállamoknak a vonatkozó feltételek⁽¹⁵⁾ alkalmazásában az eredeti energiahatékonysági irányelv végrehajtása során.

Másodszor, a rendelkezés mostantól egyértelműen arra kötelezi a tagállamokat, hogy világosan határozzák meg és tegyék közzé a műszaki megvalósíthatóság vagy a költséghatékonyság hiányának megállapításához használt „általános kritériumokat, módszertanokat és/vagy eljárásokat”. Ez szintén összhangban van a fent említett konkrét iránymutatásban alkalmazott megközelítéssel. A Bizottság következetesen úgy ítélte meg, hogy a tagállamoknak egyértelművé kell tenniük, hogy a feltételeket hogyan teszik működőképessé és hogyan alkalmazzák azokat a gyakorlatban⁽¹⁶⁾.

4. A HASZNÁLATIMELEGVÍZ-FOGYASZTÁS ÚJ ÉPÜLETEK LAKÓRÉSZEIBEN TÖRTÉNŐ ALMÉRÉSÉRE VONATKOZÓ EGYEDI KÖTELEZETTSÉG (A 9B. CIKK (2) BEKEZDÉSE)

Általános szabályként kötelezően előírt a használatimelegvíz-fogyasztás al mérése a 9b. cikk (1) bekezdése szerinti, műszaki megvalósíthatóságra és költséghatékonyságra vonatkozó feltételek mellett. A 9b. cikk (2) bekezdése értelmében azonban szigorúbb, feltételekhez nem kötött követelmény alkalmazandó az olyan új többlakásos épületek és több célra használt új épületek lakóegységei esetében, amelyek használatimelegvíz-ellátás céljaira központi fűtési rendszerrel vannak felszerelve vagy amelyek használatimelegvíz-ellátását távfűtési rendszer biztosítja.

E szigorúbb követelmény indoka az, hogy ilyen helyzetekben a használati meleg víz al mérése feltételezhetően mind műszakilag megvalósítható, mind költséghatékony. Új többlakásos épületekben és a több célra használt új épületek lakás rendeltetésű részeiben az egyéni lakások használatimelegvíz-fogyasztása mérésének többletköltségei korlátozottnak tekinthetők, mivel a megfelelő intézkedéseket már az építési szakaszban meg lehet tenni. Ugyanakkor nincs ok azt feltételezni, hogy a használati meleg víz iránti igény idővel szisztematikusan vagy jelentős mértékben csökkenni fog, így a hatékony magatartás fogyasztásalapú számlázás és (a létrejövő potenciális megtakarításokkal kapcsolatos) visszajelzések révén történő ösztönzésének előnyei várhatóan továbbra is jelentősek lesznek.

⁽¹³⁾ A lakók lehetnek háztartások, vállalatok vagy az érintett helyiségek használatára jogosult egyéb jogalanyok.

⁽¹⁴⁾ Azokat a lakókat, akik egyéni, közvetlen szerződéses viszonyban állnak az energiaszolgáltatóval, végső felhasználói státuszuk miatt (azaz az érintett energiát saját végfelhasználásuk céljára megvásárló természetes vagy jogi személyekként) illetik meg ezek a jogok a 9a., 10a. és 11a. cikk értelmében.

⁽¹⁵⁾ Lásd a 4. lábjegyzetet.

⁽¹⁶⁾ Vö.: Az SWD(2013)0448 final dokumentum 25. bekezdése.

A felülvizsgált energiahatékonysági irányelv nem határozza meg, hogy mi minősül „új” épületnek a 9b. cikk (2) bekezdésének alkalmazásában. Egyrészt az irányelv átültetésének határideje (2020. október 25.) után lakás céljára először átadott új építésű épületek lakói elvárhatják, hogy az épület fel legyen szerelve mérőeszközökkel. Másrészt előfordulhat, hogy a fogyasztásmérést a tervekben nem irányozták elő, ha az építési engedély iránti kérelmeket azelőtt nyújtották be, hogy az irányelv nemzeti átültetése megtörtént. E rendelkezés átültetésével a tagállamok ezért mérleghelhetik, hogy milyen mértékben lehetséges vagy észszerű ezen elvárások teljesítése. Mindenesetre azok az új épületek, amelyekre vonatkozóan az építési engedélyek iránti kérelmeket az átültetési határidő után nyújtották be, a 9b. cikk (2) bekezdésében foglalt követelmény hatálya alá tartoznak, és azokat mérőórával kell felszerelni.

A követelmény fogyasztásmérőre vonatkozik, de nem határozza meg, hogy víz- vagy hőfogyasztásmérőről van-e szó. Ha az egyes egységek mind a helyiségfűtést, mind az egységben történő használatimelevíz-készítésére szolgáló energiát szolgáltató saját alállomással rendelkeznek, és amennyiben mérik az egyes alállomások energiafogyasztását, a 9b. cikk (2) bekezdésében foglalt követelmény teljesül. Más szóval, ha a használatimelevíz-előállítás minden egységben központi rendszerből vagy távfűtési alállomásból szolgáltatott hőenergiával történik, akkor a kapcsolódó energiafogyasztás a helyiségek fűtéséhez kapcsolódó fogyasztással együtt mérhető.

5. A FŰTÉSI KÖLTSÉGEK MEGOSZTÁSÁRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK (A 9B. CIKK (3) BEKEZDÉSE)

Almérés rendszer üzembe helyezése esetén az egyes eszközök (akár fogyasztásmérők, akár fűtési költségmegosztók) leolvasásával kapott mérési értékeket vagy indexeket használják a teljes költségnek a rendszer által ellátott egyes helyiségek közötti megosztására. Ez többféle módon valósulhat meg, és kétségtelenül nem létezik egyedüli, legjobb módszer⁽¹⁷⁾, legalábbis a helyiségfűtés vagy -hűtés tekintetében a többlakásos vagy több célra használt épületek tipikus estében, ahol az egyes egységek hőtani szempontból nem függetlenek egymástól, azaz a belső falakon keresztüli hőáramlás nem elhanyagolható az épület külső térelhatároló rétegén (külső falak, tető stb.) keresztüli áramlásokhoz képest.

A méltányos és megalapozott elveken alapuló tartott költségmegosztási módszerek alkalmazása azonban nagyban megkönnyíti a felhasználók általi elfogadást. Ezért – és ahogy azt a módosító irányelv (32) preambulumbekkezdése is elismeri – a hőenergia egyéni fogyasztásának elszámolása terén érvényesülő átláthatóság elősegítheti az al mérés megvalósítását. Az eredeti energiahatékonysági irányelvben az ilyen nemzeti szabályok bevezetése opcionális volt, és a tagállamok csupán körülbelül kétharmada vezetett be ilyen szabályokat. A felülvizsgált energiahatékonysági irányelv immár előírja a tagállamok számára az átlátható és nyilvánosan elérhető költségmegosztási szabályok bevezetését⁽¹⁸⁾.

Pontosabban a 9b. cikk (3) bekezdése kimondja, hogy „[a] távfűtési vagy távhűtési hálózatról ellátott többlakásos vagy több célra használt épületek esetében, vagy ahol az ilyen épületekre saját központi fűtő- vagy hűtőrendszerek jellemzők, az egyedi fogyasztás elszámolása átláthatóságának és pontosságának biztosítása érdekében a tagállamok gondoskodnak arról, hogy átlátható és a nyilvánosság számára hozzáférhető nemzeti szabályokkal rendelkezzenek az ilyen épületek fűtési, hűtési és használatimelevíz-fogyasztási költségeinek elosztására vonatkozóan”. Mivel olyan épületek, ahol legalább az egyik feltétel teljesül, a legtöbb – ha nem minden – tagállamban megtalálhatók, 2020. október 25-ig a legtöbb – ha nem minden – tagállamnak be kell vezetnie ilyen szabályokat, vagy a meglévő szabályokat nyilvánosan hozzáférhetővé kell tennie.

Érdemes felhívni a figyelmet arra, hogy a nemzeti költségmegosztási szabályoknak nem feltétlenül kell részletesen meghatározniuk a költségek megosztásának módját. A tagállamok dönthetnek úgy, hogy csak egy keretet hoznak létre, amely a kulcsfontosságú elveket vagy paramétereket határozza meg, és a regionális vagy helyi önkormányzatok vagy akár az egyes épületekben érdekelt felek számára bizonyos rugalmasságot biztosítanak a további részletek meghatározására vagy egyeztetésére.

⁽¹⁷⁾ A fűtési költségek megosztására vonatkozó elvek megvitatását és elemzését lásd például Castellozzi, L., Analysis of Member States' rules for allocating heating, cooling and hot water costs in multi-apartment/purpose buildings supplied from collective systems — Implementation of EED Article 9(3) (A fűtési, hűtési és melegvíz-költségek közös rendszerek által ellátott többlakásos és több célra használt épületekben történő megosztására vonatkozó tagállami szabályok elemzése – az energiahatékonysági irányelv 9. cikke (3) bekezdésének végrehajtása), EUR 28630 EN, Luxembourg: Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2017, ISBN 978-92-7969286-4, doi:10.2760/40665, JRC106729 <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/analysis-member-states-rules-allocating-heating-cooling-and-hot-water-costs-multi-apartmentpurpose>.

⁽¹⁸⁾ Meg kell jegyezni, hogy a követelmény az al mérés használati körére való megkülönböztetés nélkül alkalmazandó, és hogy a szabályoknak ki kell terjedniük azokra az esetekre is, amikor a tényleges fogyasztásra vonatkozó egyéni adatok vagy a fűtési költségmegosztóról leolvasott értékek nem állnak rendelkezésre, mivel az al mérés nem bizonyult műszakilag kivitelezhetőnek vagy költség-hatékonyaknak.

A részletesség szintjétől függetlenül azonban a szabályokat annak biztosításával kell kialakítani, hogy az energiahatékonysági irányelvhez kapcsolódó bizonyos célkitűzések megvalósulása ne kerüljön veszélybe. Közelebbről vizsgálva a költségek megosztására vonatkozó szabályoknak biztosítaniuk kell, hogy a tényleges fogyasztáson alapuló számlázás elvét a gyakorlatban ne veszélyeztesse az, hogy túl gyenge kapcsolat áll fenn egy adott hasznosító fogyasztó eszközéről leolvasott értékek és a végső számla között. Amennyiben a teljes költségek egyes lakókra jutó részének kiszámításában túl kevés súllyal szerepelnek az egyéni leolvasott értékek, akkor veszélybe kerül az energia hatékony felhasználásának ösztönzésére vonatkozó szándék. Másrészt ugyanilyen fontos, hogy ez a kapcsolat ne legyen túl szoros azokban az esetekben, amikor az egyes felhasználók fogyasztása nem teljes mértékben független más felhasználók fogyasztásától, és ahol az eredmény az lehet, hogy a költségek egyes épületegységek közötti elosztása rendkívül eltérő lehet. A költségek eltérő elosztása a lakók közötti érdekellentéteket idézhet elő, vagy súlyosbíthatja azokat az épületek egészének szintjén megvalósuló energiahatékonysági beruházások (például a külső térelhatároló hatékonyabbá tétele) tekintetében. Amennyiben a tagállamok nemzeti költségmegosztási szabályait úgy alakítják ki, hogy azok nem csökkentik ezt a kockázatot, a Bizottság úgy véli, hogy ez valószínűleg ellentétes lenne az energiahatékonysági irányelv 19. cikkével, amely kötelezi a tagállamokat, hogy mérjék fel az ösztönzőknek az épülettulajdonosok és/vagy a bérlők közötti megosztását, és hozzanak megfelelő intézkedéseket ennek kezelésére. Mint már említettük, nincs egyetlen helyes módszer a költségek megosztására, de a jól kialakított szabályok biztosítják az egyensúlyt a lakók mint egyének számára, valamint a lakók mint közösség számára létrejövő ösztönzők között. Azok a költségmegosztási szabályok, amelyek nem képesek biztosítani ezt a fajta egyensúlyt és lehetővé teszik szélsőséges következmények kialakulását, veszélybe sodorják a 9b. cikk, illetve a 19. cikk által elérni kívánt célok megvalósulását. Az egyes tagállamok által az ilyen eredmények elérésére használt lehetséges eszközök közé tartoznak az egyéni leolvasás alapján megosztott költség-részarányra vonatkozó megengedett tartományok, az egyéni számláknak az épület átlagától való eltérésére vonatkozó maximális határértékek, vagy a korrekciós tényezők olyan rendszere, amely az épületen belüli természetesen hidegebb/nagyobb mértékben kitett lakások kedvezőtlen helyzetét tükrözi.

Ebben az összefüggésben a Bizottság hangsúlyozza, hogy a 10a. cikk szerinti kötelezettség, amelynek értelmében a számlázásnak a tényleges fogyasztáson vagy a fűtési költségmegosztóról leolvasott értékeken kell alapulnia, nem értelmezhető úgy, hogy a számlázásnak kizárólag az ilyen eszközökről leolvasott értékeken kell alapulnia. A többlakásos és a több célra használt épületek esetében valóban jó és objektív okai vannak annak, hogy a költségek megosztása ne kizárólag az ilyen leolvasott értékek alapján vagy azok arányában történjen, legalábbis ami a helyiségek fűtését és hűtését illeti (vö. 16. lábjegyzet). 2017 végén két előzetes döntéshozatal iránti kérelmet nyújtottak be a Bírósághoz az ehhez a témához potenciálisan kapcsolódó kérdésekről⁽¹⁹⁾. A főtanácsnok ezekkel az egyesített ügyekkel kapcsolatos, 2019. április 30-án ismertetett következtetései hasonló érveket tükröznek az üggyel kapcsolatban⁽²⁰⁾.

6. FOGYASZTÁSMÉRŐK TÁVOLI LEOLVASÁSA (9C. CIKK)

6.1. Áttérés távolról leolvasható eszközökre

A Bizottság javaslatának megfelelően az energiahatékonysági irányelv felülvizsgálatának egyik konkrét célja az volt, hogy „több lehetőséget biztosítson a hőenergia-fogyasztóknak a fogyasztásukkal kapcsolatos jobb és kellően gyakori visszajelzés révén, többek között a technológia fejlődésének kihasználásával”⁽²¹⁾.

Ennek érdekében a felülvizsgált energiahatékonysági irányelv új követelményeket tartalmaz a távolról leolvasható fogyasztásmérők mint olyan alapvető fontosságú eszközök használatának előmozdítására, amelyek lehetővé teszik, hogy a hasznosító fogyasztók gyakori visszajelzést kapjanak a fogyasztásukról.

A módosító irányelv műszakilag nem határozza meg, hogy mi minősül távolról is leolvasható eszköznek. Az (EU) 2018/2002 irányelv (33) preambulumbekendése kimondja, hogy „[a] távolról is leolvasható eszközök esetén a leolvasáshoz nincs szükség hozzáférésre az egyes lakásokhoz vagy egységekhez”. Ezt azonban a távolról is leolvasható eszközök egyik, de nem feltétlenül egyetlen közös minimumjellemzőjének kell tekinteni. A (33) preambulumbekendés megállapítja továbbá, hogy „[a] tagállamok szabadon dönthetnek arról, hogy az elsétálás vagy mobil távleolvasásos technológiák távolról is leolvashatóknak tekintendők-e.” Ez fontos döntés a tagállamok számára, mert közvetlen hatással van arra, hogy hogyan ültessék át és érvényesítsék a 9c. cikkben és a VIIa. mellékletben meghatározott követelményeket. Ha például egy tagállam úgy dönt, hogy az úgynevezett elsétálás (walk-by) vagy mobil (drive-by) technológiákat távolról is leolvashatóknak tekinti, akkor úgy tekintheti, hogy ezek a technológiák elégségesek ahhoz, hogy megfeleljenek a távolról való leolvashatóság bevezetésére vonatkozó, 9c. cikkben foglalt követelményeknek. Ez azonban azt is jelenti, hogy a VIIa. melléklet 2. pontjában előírt, gyakori tájékoztatásra vonatkozó kötelezettséget keletkeztető feltétel az ilyen rendszerekkel felszerelt épületekben teljesülne. Más szóval, ha egy eszköz a 9c. cikk alkalmazásában távolról is leolvashatóknak tekinthető, akkor azt a VIIa. melléklet 2. pontja alkalmazásában is ilyennek kell tekinteni.

⁽¹⁹⁾ Lásd a C-708/17. és a C-725/17. sz. ügyeket: <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=200142&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=1928887> és <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=200154&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=1928887>.

⁽²⁰⁾ <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=213510>

⁽²¹⁾ Lásd a bizottsági hatásvizsgálat 3. pontját, 26. o. (SWD(2016)405 final).

Ezzel szemben, ha egy tagállam úgy dönt, hogy az elsétálás vagy mobil technológiákat távolról is leolvashatónak, akkor a 9c. cikknek való megfelelés érdekében elő kell írnia más, fejlettebb vagy további eszközök vagy rendszerek felszerelését⁽²²⁾. Ebben az esetben a VIIa. melléklet 2. pontja szerinti gyakori tájékoztatásra vonatkozó kötelezettséget keletkeztető feltétel csak akkor és ott teljesül, ha és ahol az utóbbi típusú rendszereket bevezették.

Amikor a tagállamok arról döntenek, hogy az elsétálás vagy mobil technológiákat távolról is leolvashatónak tekintik-e vagy sem, akkor ezt a döntést olyan objektív paraméterek alapján differenciálhatják, mint például az érintett energiaszolgáltatás vagy eszközök típusai, az érintett épületek típusa vagy földrajzi elhelyezkedése, valamint hogy az eszközöket fogyasztásmérésre vagy al mérésre használják-e. Előfordulhat például, hogy az elsétálás vagy mobil eszközök a távhűtési hálózatból származó energia mérése céljából távolról is leolvashatónak tekinthetők, a távfűtési hálózatból származó energia mérése céljából azonban nem. Amennyiben a tagállamok úgy döntenek, hogy különbséget tesznek ilyen paraméterek alapján, biztosítaniuk kell, hogy az alkalmazandó szabályok egyértelműek, könnyen kommunikálhatók és érthetőek legyenek.

A piaci szereplők számára fontos, hogy a tagállamok a lehető leghamarabb, de mindenképpen 2020. október 25-ig meghozzák és kommunikálják nemzeti döntéseiket arról, hogy az elsétálás vagy mobil technológiákat távolról is leolvashatónak tekintik-e. Ellenkező esetben az ezen időpont után új eszközök felszerelésére készülő épülettulajdonosok és szolgáltatók számára nem lesz egyértelmű, hogy pontosan milyen funkcionális követelmények alkalmazandók. Az erre vonatkozó döntések hiányában a biztonság kedvéért természetesen dönthetnek úgy, hogy olyan távolról is leolvasható megoldásokat választanak, amelyek nem az elsétálás vagy mobil technológiára épülnek.

Sem a jogi rendelkezések, sem a fenti megfontolások nem szándékoznak hierarchikus viszonyt megállapítani az elsétálás/mobil technológiák és más kommunikációs infrastruktúrákon alapuló technológiák között. Míg az előbbi technológia távolról is leolvashatónak minősítéséről szóló döntés kibővítené azon eszközök körét, amelyek az adott tagállamban felhasználhatók a 9c. cikknek való megfelelésre és e tekintetben a legkevésbé bonyolult lehetőségnek tekinthető, ez azonban hatással lenne a VIIa. melléklet 2. pontjának való megfelelésre is, ami nagy valószínűséggel nagyobb kihívást jelentene. A tagállamok figyelembe vehetik azonban azt, hogy az elsétálás/mobil technológiák jellemzően behatárolják az adatok reális és költséghatékony összegyűjtésének gyakoriságát, ami ezután korlátozza az eszközök által adott esetben nyújtott lehetséges további szolgáltatásokat és járulékos előnyöket. Például egy távfűtési hálózatban, ahol a mérési adatokat óránként vagy naponta automatikusan továbbítják/gyűjtik, az ilyen adatok jelentősen nagyobb értéket képviselnek a rendszerüzemeltetés optimalizálására, a hibaészlelésre, a riasztási szolgáltatások stb. területén történő lehetséges felhasználás tekintetében, mint az elsétálás/mobil technológiákkal havi rendszerességgel gyűjtött mérési adatok.

6.2. A 2020. október 25. után felszerelésre kerülő eszközök

A felülvizsgált energiahatékonysági irányelv értelmében a 9c. előírja a távolról is leolvasható fogyasztásmérők vagy fűtési költségmegosztók fokozatos felszerelését „a 9a. és a 9b. cikk alkalmazásában”, azaz függetlenül attól, hogy az eszközöket fogyasztásmérésre vagy al mérésre használják.

A távolról is leolvasható eszközökre történő áttérés előmozdítása két különböző módon történik. Az első a 9c. cikk (1) bekezdése tartalmazza, amely kimondja, hogy a 2020. október 25. után felszerelt fogyasztásmérőknek és fűtési költségmegosztóknak távolról is leolvashatónak kell lenniük. Ez a követelmény azt jelenti például, hogy az ezen időpont után egy távfűtési hálózat bármely új vagy meglévő csatlakozási pontján felszerelt fogyasztásmérőknek távolról is leolvashatónak kell lenniük. Azt is jelenti továbbá, hogy az ezen időpont után al mérési rendszer részeként felszerelt hőfogyasztásmérőknek, használatimelegvíz-mérőknek vagy fűtési költségmegosztóknak távolról is leolvashatónak kell lenniük (lásd azonban a lenti 6.3. pontban szereplő megjegyzéseket).

A 9c. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy „[a] 9b. cikk (1) bekezdésében foglalt, a műszaki megvalósíthatóságra és a költséghatékonyságra vonatkozó feltételek továbbra is alkalmazandók”. Ez nem jelenti azt, hogy maga a távoli leolvashatósági kötelezettség – a 9c. cikk (1) bekezdésében előírtak szerint – feltételhez kötött vagy ilyen kritériumok hatálya alá tartozik. A bekezdés inkább azt teszi egyértelművé, hogy egy al mérési rendszer 2020. október 25. után (a 9c. cikk (1) bekezdésében hivatkozott 9b. cikk (1) bekezdésének tárgyát képező) épületekbe történő felszerelése tekintetében a műszaki megvalósíthatóság és a költséghatékonyság továbbra is érvényes indok az általános al mérés követelménye alóli mentességek megadására, különösen azért, mert az ezen időpontot követően a távoli leolvashatóságra vonatkozó követelmény bizonyos esetekben befolyásolhatja, hogy az egyik vagy másik kritérium milyen mértékben teljesül. Ez vonatkozhatna az olyan helyzetekre, amikor egy adott épületben található meglévő al mérési rendszer elérte műszaki élettartama végét és ki

⁽²²⁾ Az elsétálás vagy mobil berendezések sok esetben „ténylegesen” távolból is leolvasható rendszerré alakíthatók az épületben történő egy vagy több „átjáró” (gateway) felszerelésével. Ezek az átjárók összegyűjtik az eszközökről érkező jeleket és az interneten vagy távközlési rendszereken keresztül továbbítják a szolgáltatók adatrendszerei felé.

kell cserélni, vagy amikor egy rendszert első alkalommal kell felszerelni. Ilyen esetekben indokolt lenne a 9b. cikk (1) bekezdésében előírt kritériumok értékelése annak megállapítása érdekében, hogy az almérés összességében műszakilag megvalósítható és költséghatékony-e, figyelembe véve a távoli leolvashatóságra vonatkozó követelményt. Más szóval, a 9c. cikk (1) bekezdésében a „9b. cikk (1) bekezdésében foglalt” feltételekre történő hivatkozás nem egy adott eszköz jellemzőire vonatkozó külön feltételrendszerként értelmezendő, hanem a 9b. cikk (1) bekezdés szerinti általános értékelés részeként.

6.3. Meglévő létesítményekben lévő egyedi almérőeszközök cseréje vagy bővítése

Konkrét kérdés merülhet fel olyan helyzetekkel kapcsolatban, amikor egy meglévő, már felszerelt eszközt idő előtt kell kicserélni, mert sérült, elveszett vagy már nem működik megfelelően. A 9c. cikk (1) bekezdését elvileg ilyen esetekben is alkalmazni kell. Ha azonban a bővítendő vagy kicserélendő eszköz egyike számos olyan eszköznek, amelyek együttesen egy épület almérő rendszerét alkotják, bizonyos konkrét körülmények között előfordulhat, hogy nem lehetséges vagy nincs értelme a hibás vagy hiányzó eszközöket távolról is leolvasható eszközökre cserélni:

- Fűtési költségmegosztó berendezések esetében az adott almérő-berendezésben található valamennyi eszköznek azonos gyártmányúnak és típusúnak kell lennie ahhoz, hogy megfeleljen az európai szabványoknak⁽²³⁾. A párolgás elvén működő fűtési költségmegosztók esetében a távolról is leolvasható alternatívák egyszerűen nem állnak rendelkezésre műszaki opcióként.
- Elektronikus fűtési költségmegosztók esetében előfordulhat, hogy az épületben máshol használt modell távolról is leolvasható változata nem mindig áll rendelkezésre, de még abban az esetben is, ha igen, ez a képesség korlátozott vagy használhatatlan lenne, mivel a költségmegosztási elszámolás összeállításához szükséges, a fennmaradó almérő-eszközökből származó adatok egyébként is csak ritkábban állnak rendelkezésre a manuális leolvasások után.
- Ugyanez a helyzet áll fenn akkor is, ha távolról nem leolvasható fűtési költségmegosztókkal rendelkező épületben található lakásba fűtőtesteket szerelnek be.
- Szintén hasonló probléma merülhet fel abban az esetben, ha egyedi hőfogyasztás- vagy használatimelegvíz-mérőt cserélnék le vagy szerelnek fel olyan almérővel felszerelt épületben, ahol a többi fogyasztásmérő távolról nem leolvasható.

A Bizottság ezért azon az állásponton van, hogy a fenti konkrét körülmények között a 9c. cikk (1) bekezdését nem lehet úgy értelmezni, hogy az megakadályozza az egyedi eszközök nem távolvasható eszközökre történő cseréjét, ha azok nem távolról is leolvasható eszközökön alapuló almérőrendszer részét képezik a 9c. cikk (1) bekezdésében említett határidő lejáratá után is.

Másrésről a 9c. cikk (2) bekezdésében meghatározott követelményt, amely szerint 2027. január 1-jéig valamennyi eszközt távolról is leolvashatóvá kell tenni (vö.: a lenti szakasz) szintén figyelembe kell venni, amennyiben egyedi cserék válnak szükségessé egy nem távolról leolvasható eszközökkel felszerelt épületben; ha a cserekészülékek távolról nem leolvashatók, a 2027-es határidő közeledtével növekedni fog annak kockázata, hogy meg nem térülő költségeket fognak jelenteni.

6.4. Meglévő berendezések

A 9c. cikk (2) bekezdése kimondja, hogy „[a] már felszerelt, de távolról nem leolvasható fogyasztásmérőket és fűtési költségmegosztókat 2027. január 1-jéig távolról is leolvashatóvá kell tenni vagy távolról is leolvasható készülékekre kell cserélni, kivéve, ha az adott tagállam bizonyítja, hogy ez nem költséghatékony”.

E követelmény célja annak biztosítása, hogy a fogyasztásmérővel vagy almérővel felszerelt helyiségek hasznosító fogyasztói végül élvezhessék a távolról is leolvasható eszközökből származó előnyöket, különös tekintettel a havi információk rendelkezésre bocsátására (vö.: 9. szakasz), valamint arra, hogy nem szükséges otthon tartózkodniuk, hogy hozzáférést biztosítsanak a mérőóra-leolvasóknak, továbbá hogy adott esetben az ilyen eszközök további szolgáltatásokat (pl. melegvíz-szivárgásra vonatkozó figyelmeztető jelzéseket) tesznek lehetővé.

Ennek fényében a követelménytől való eltérés lehetőségét igen megszorító módon kell értelmezni, és bármilyen eltérésnek konkrétan, kellően indokoltan és dokumentáltnak kell lennie.

⁽²³⁾ Vö. EN 834 6.5. pont és EN 835 6.4. pont.

A 2027-es határidő, amely a bizottsági javaslat közzétételéhez képest több mint 10 évet jelent, azt a célt szolgálta, hogy minimálisra lehessen csökkenteni azon meg nem térülő költségek kockázatát, amelyek annak kapcsán merülhetnek fel, hogy az eszközöket jóval élettartamuk lejárta előtt kell lecserélni. Műszaki okok miatt számos eszköz cseréjére mindenképpen sor kerül ezen időszakon belül. A mostanában felszerelt új fűtési költségmegosztók túlnyomó része elektronikus és az akkumulátorokkal kapcsolatos korlátok miatt jellemzően 10 éven belül le kell őket cserélni. Ami a fogyasztásmérőket illeti, a legtöbb tagállamban kalibrálási követelmények vannak érvényben, amelyek következtében a fogyasztásmérőket 10 éves vagy annál rövidebb időközönként le kell cserélni. Amennyiben az eszközök 10 évnél régebbiek, jellemzően egyébként is elérik gazdasági élettartamuk végét és/vagy elértéktelenednek.

Ezen okokból kifolyólag a meglévő eszközökkel kapcsolatos meg nem térülő költségek nem tekinthetők megfelelő indoknak a távolról is leolvasható eszközökre vonatkozó követelménytől való eltérésre. További konkrét körülményeknek kell fennállniuk. Bizonyítható lehet például, hogy a megfelelés nem tekinthető költséghatékonynak, ha az épületet olyan anyagokból készült, amelyek nem teszik lehetővé, hogy a 2026-ban rendelkezésre álló vezeték nélküli technológiák megfelelően működjenek, és ahol a vezetékes alternatívák kialakítása aránytalanul költséges lenne (például ha a falak és a szintek közötti rétegek nagy mennyiségű vasat tartalmaznak).

6.5. Ellenőrzési és végrehajtási szempontok

Az energiahatékonysági irányelv 13. cikke értelmében „[a] tagállamok meghatározzák a 7–11. cikk [...] alapján elfogadott nemzeti rendelkezések megsértése esetén alkalmazandó szankciókra vonatkozó szabályokat, és meghozzák a szükséges intézkedéseket e szabályok végrehajtásának biztosítása érdekében”. Az előírt szankcióknak hatékonynak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lenniük.

Az energiahatékonysági irányelv módosítása következtében e kötelezettség hatálya immár kiterjed néhány meglévő és néhány új rendelkezésre, beleértve a 9c. cikkben foglalt új távleolvasási követelményeket is ⁽²⁴⁾.

Az irányelv hatékony végrehajtásának és érvényesítésének biztosítására irányuló szélesebb körű felelősségük és erőfeszítéseik részeként a tagállamoknak ezért azt is meg kell fontolniuk, hogy miként ellenőrizzék a távolról történő leolvashatóságra vonatkozó új követelményeiknek való megfelelést. Ennek során megvizsgálhatják, hogy az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelvhez ⁽²⁵⁾ kapcsolódóan meglévő folyamatok vagy a nemzeti folyamatok kiigazíthatók-e annak érdekében, hogy ennek a célnak is megfeleljenek. A távolról való leolvashatóságra vonatkozó követelmények azonban nem csak új épületekre vonatkoznak (amelyek esetében rendszerint építési engedély szükséges) vagy az új lakónak eladott vagy bérbe adott meglévő épületekre (amelyek esetében az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv energetikai tanúsítványt ír elő), továbbá az épület méretére és a fűtőberendezés teljesítményére való tekintet nélkül kell őket alkalmazni. Ez azt jelenti, hogy az építési engedélyekre, a fűtő, szellőztető és légkondicionáló berendezések ellenőrzésére vagy az energiacímkére/energetikai tanúsítványokra vonatkozó meglévő eljárások nem feltétlenül elegendők az új követelmények betartásának ellenőrzéséhez.

Ami a 9a. cikk (1) bekezdésének alkalmazása céljából használt, távolról is leolvasható fogyasztásmérőkre történő áttérést illeti, az egyik lehetőség az lehet, hogy a tagállamok kötelezik a távfűtési és távhűtési rendszerek üzemeltetőit, valamint a több épületet hőenergiával ellátó létesítmények üzemeltetőit, hogy dokumentálják az előírásoknak való megfelelést és/vagy rendszeresen tegyenek jelentést a távolról leolvasható fogyasztásmérőkkel mért csatlakozási pontok hálózaton belüli arányáról. Mivel ennek az arálynak legkésőbb 2027. január 1-jére elvileg ⁽²⁶⁾ el kell érnie a 100 %-ot, a tagállamok figyelemmel kísérhetik a számadatokat annak ellenőrzése érdekében, hogy a határidő lejárta előtt megfelelő előrelépés történt-e a megfelelés elérésére.

Az almérők esetében hasonló kötelezettségeket lehetne előírni a felelős felek számára, de mivel azok tagállamonként eltérőek, és a bérlet vagy a tulajdonjog típusától függhetnek, a megközelítések kombinációjára lehet szükség. Amennyiben a tagállamok rendelkeznek olyan rendszerrel, amely lehetővé teszi az almérési szolgáltatók azonosítását vagy nyilvántartását, az ilyen rendszerek segíthetnek azonosítani azokat a szereplőket, amelyekről költséghatékony módon információk gyűjthetők az általuk kezelt egyes épületekben található berendezések típusáról.

⁽²⁴⁾ Az (EU) 2018/2002 irányelv által beillesztett 9a., 9b. és 9c. és 10a. cikkek a „7–11. cikk” tartományába esnek. A villamosenergia-piaci irányelv átdolgozása tovább módosítja az energiahatékonysági irányelv 13. cikkét annak biztosítása érdekében, hogy a 11a. cikk is az említett bekezdésben hivatkozott tartományba tartozzon.

⁽²⁵⁾ Az épületek energiahatékonyságáról szóló, módosított 2010. május 19-i 2010/31/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 153., 2010.6.18., 13. o.).

⁽²⁶⁾ Azaz kivéve, ha az egyedi kivételek kellően indokoltak és dokumentáltak, vö. a 6.4. szakasszal.

7. FOGYASZTÁSI ÉS SZÁMLAINFORMÁCIÓK (10A. CIKK)

7.1. A „hasznosító fogyasztó” és a „végső felhasználó” fogalma

A felülvizsgált energiahatékonysági irányelvben szereplő egyik kulcsfontosságú pontosítás a „hasznosító fogyasztók” fogalmának 10a. cikkben történő bevezetése, kiegészítve a már meglévő „végső felhasználók” kifejezést.

Az eredeti energiahatékonysági irányelv értelmében a „végső felhasználó” „az a természetes vagy jogi személy, aki saját végső felhasználásra vásárol energiát”⁽²⁷⁾. A meghatározás hatályát azonban különféleképpen értelmezték. A 2013-as iránymutató feljegyzésben a Bizottság azzal érvelt, hogy a kollektív rendszerekkel és energiaellátási szerződésekkel rendelkező többlakásos épületekben lévő egyéni végfelhasználókat/háztartásokat egyben végső felhasználóknak kell tekinteni⁽²⁸⁾. Ahogyan azonban a felülvizsgált energiahatékonysági irányelv (31) preambulumbekkezdése fogalmaz, „a »végső felhasználó« fogalom meghatározása értelmezhető úgy, hogy az csak azokra a természetes vagy jogi személyekre vonatkozik, akik vagy amelyek az energiaszolgáltatóval kötött közvetlen, egyéni szerződés alapján vásárolnak energiát. A releváns rendelkezések alkalmazásában ezért be kell vezetni a „hasznosító fogyasztó” kifejezést, amely a fogyasztók szélesebb csoportjára vonatkozik, és a saját végső használatra fűtést, hűtést vagy használati meleg vizet vásárló végső felhasználók mellett ki kell terjednie az önálló épületeknek vagy az olyan többlakásos vagy több célra használt épületek önálló egységeinek a lakóira, amelyekben az ilyen egységeket egy központi rendszerből látják el, és ahol a lakóknak nincs közvetlen vagy egyéni szerződése az energiaszolgáltatóval.”

Ennek érdekében a 10a. cikk (1) bekezdésében foglalt operatív követelmény a „hasznosító fogyasztókra” utal és egyértelművé teszi, hogy ezek a következők:

- a) olyan természetes vagy jogi személy, aki vagy amely saját maga általi végfelhasználásra fűtést, hűtést vagy használati meleg vizet vásárol (az ilyen hasznosító fogyasztók egyúttal végső felhasználók is a 2. cikk 23. pontjának meghatározása értelmében), vagy
- b) olyan természetes vagy jogi személy, aki vagy amely egy olyan különálló épületet használ, vagy egy olyan többlakásos vagy több célra használt épület egy adott részét használja, amelynek fűtését, hűtését vagy használatimelegvíz-ellátását központi rendszer biztosítja, és akinek vagy amelynek nincs közvetlen vagy egyéni szerződése az energiaszolgáltatóval.

Hangsúlyozni kell, hogy a hasznosító fogyasztó fogalma magában foglalja a végső felhasználókat. Amennyiben a rendelkezések hasznosító fogyasztókra hivatkoznak, ezeket nem lehet úgy értelmezni, hogy kizárják a végső felhasználókat.

Ez a pontosítás azt jelenti, hogy mostantól az átdolgozott energiahatékonysági irányelv értelmében nem kétséges, hogy almerővel mért fogyasztók is jogosultak a fogyasztásalapú fogyasztási és számlainformációkra⁽²⁹⁾.

A 9a., 9c., 10a. és 11a. cikk alkalmazásában olyan többlakásos vagy több célra használt épület esetében, amelyet távfűtési vagy távhűtési rendszerből vagy hasonló központi rendszerből látnak el az energiaszolgáltatóval kötött egyetlen szerződés alapján, a „végső felhasználó” valójában a helyzettől függően változhat. Amennyiben az épületnek egyetlen tulajdonosa van, jellemzően, de nem szükségszerűen a tulajdonos az energiaszolgáltatóval kötött szolgáltatási szerződés szerződő fele. Hasonlóképpen, több tulajdonos esetén általában, bár nem minden esetben a társtulajdonosok társulása vagy közössége az energiaszolgáltatóval szerződő fél. Egyes helyzetekben a tulajdonosok bizonyos feladatokat harmadik félre vagy egy képviselőre ruháznak át, mint például egy ingatlankezelő vállalat (amely egyes országokban „syndic” néven ismert), és ezek a felek szintén az energiaszolgáltató szerződő felei lehetnek. Amennyiben a tulajdonosok bérbe adnak helyiségeket, lehetséges, de nem biztos, hogy a bérlők állnak szerződéses kapcsolatban az energiaszolgáltatóval.

A felülvizsgált irányelv átültetésekor a tagállamoknak figyelembe kell venniük a joghatóságuk alá tartozó vonatkozó helyzetek sokféleségét. Ugyanakkor függetlenül attól, hogy az épület lakói nevében melyik jogalany vagy szerv vásárolja közösen az energiát, fontos, hogy az úgy valósuljon meg, hogy a VIIa. mellékletben előírt információkat ténylegesen rendelkezésre bocsássák és azokat az egyes lakások/egységek lakóinak nyújtott tájékoztatás alapjául is fel lehessen használni. Az a tény, hogy a „végső felhasználó” meghatározása olyan személyre vonatkozik, „aki saját végső felhasználásra vásárol energiát” például nem értelmezhető úgy, hogy nincs végső felhasználó olyan esetekben, amikor megbízott kezelő vállalat vagy úgynevezett „syndic” az épület energiaszolgáltatójával kapcsolatban álló tényleges szerződéses fél.

⁽²⁷⁾ Az energiahatékonysági irányelv 2. cikkének 23. pontja.

⁽²⁸⁾ Lásd: SWD(2013)0448 final, (9) bekezdés.

⁽²⁹⁾ Az almerőssel összefüggésben ezt néha „fűtési költségmegosztásnak” is nevezik.

7.2. Kinek a feladata a fogyasztási és számlainformációk biztosítása?

Az energiahatékonysági irányelv nem határozza meg, hogy kinek a feladata biztosítani a hasznosító fogyasztóknak a 10a. cikkben említett fogyasztási és számlainformációkat. Az olyan hasznosító fogyasztók számára, akik egyben végső felhasználók is (és energiát vásárolnak az érintett energiaszolgáltatótól), a leglogikusabb megoldásnak az tűnhet, hogy az információszoolgáltatás az energiaszolgáltató feladata legyen. Ezzel szemben előfordulhat, hogy nem az energiaszolgáltató van a legmegfelelőbb helyzetben ahhoz, hogy feladata legyen a hasznosító fogyasztók tájékoztatása, akikkel nem áll közvetlen vagy egyedi szerződéses viszonyban. Ezért a felülvizsgált energiahatékonysági irányelv 10a. cikkének (3) bekezdése egyértelműen kimondja, hogy „[a] tagállamok határoznak arról, hogy az (1) és a (2) bekezdésben említett információkat kinek kell azon hasznosító fogyasztók rendelkezésére bocsátania, akiknek vagy amelyeknek nincs közvetlen vagy egyéni szerződése egy energiaszolgáltatóval.” Az, hogy mely szervezet van a legmegfelelőbb helyzetben ahhoz, hogy tájékoztassa a hasznosító fogyasztókat, az adott országban fennálló körülményektől és a lakók helyzetétől függ majd. Potenciális jelöltek lehetnek az épülettulajdonosok, az épületkezelők, a megbízott kezelő cégek vagy szolgáltatók, a tulajdonosok társulásai stb. A felülvizsgált irányelv átültetése során a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a hasznosító fogyasztók tájékoztatásának feladata minden lényeges helyzetben egyértelműen meghatározásra kerüljön.

7.3. Tényleges fogyasztáson alapuló számlázás

A 10a. cikk előírja, hogy „...a tagállamok gondoskodnak arról, hogy a fogyasztási és számlainformációk [...] megbízhatóak és pontosak legyenek és a tényleges fogyasztáson vagy a fűtési költségmegosztóról leolvasott értékeken alapuljanak...”.

Ez a megfogalmazás hasonló, bár nem azonos az eredeti energiahatékonysági irányelv azon követelményével, amely szerint gondoskodni kell „a pontos és tényleges fogyasztáson alapuló számlázási adatokról”.

A „fogyasztási információk” beillesztése fontos tény és az energiahatékonysági irányelv rugalmasságát tükrözi, mivel a VIIa. melléklet 2. pontjában meghatározott követelménynek való megfelelés immár a gyakori fogyasztási vagy számlainformációk biztosításával is lehetséges. A fogyasztási információk biztosítása azért egyszerűbb, mert azok csak a felhasznált mennyiségekre vonatkoznak, nem pedig az érintett költségekre vagy a számlainformációk bármely más elemére.

A jogalkotó célszerűnek tartotta a „vagy a fűtési költségmegosztóról leolvasott értékeken” szövegrész beillesztését is annak tisztázása érdekében, hogy az ilyen leolvasott értékek felhasználhatók a számlázás alapjául. Ezzel kapcsolatban kétségek merültek fel, mert a fűtési költségmegosztók olyan eszközök, amelyek kevésbé közvetlen módon teszik lehetővé az egyes lakások számára biztosított hő mérését, és amelyek bizonyos konkrét körülmények között az érintett lakás fűtőberendezése által ténylegesen kibocsátott energia mennyiségének kevésbé megfelelő mutatóinak tekinthetők.

A hőfogyasztásmérők és a fűtési költségmegosztók közötti különbségeken felül azonban érdemes hangsúlyozni, hogy azt a követelményt, hogy a fogyasztási és számlainformációk a tényleges fogyasztáson vagy a fűtési költségmegosztóról leolvasott értékeken alapuljanak, nem lehet úgy értelmezni, hogy a helyiségek fűtéséhez vagy hűtéséhez kapcsolódó költségeket kizárólag az egyéni fogyasztásmérőkről vagy fűtési költségmegosztókról leolvasott értékek alapján kell megállapítani. Almérsé esetén ez a méltányosság és az ösztönzők megosztása tekintetében kedvezőtlen következmények előidézésének kockázatával jár (lásd még a fenti 5. szakaszt). Műszaki szempontból a többlakásos épületekben található egyes lakások általában nem tekinthetők hőtanilag függetlennek az épület többi részétől. Amennyiben hőmérséklet-különbség keletkezik a belső falak vagy a vízszintes elválasztók által elkülönített helyiségek között, akkor a hő természetes módon átáramlik ezeken az elválasztókon, mivel ezek ritkán vannak különösen nagy mértékben hőszigetelve az épületek külső falaihoz képest. Az egyes egységeket ezért jellemzően nemcsak a magán az egységen belüli fűtőtestek által kibocsátott hő fűti, hanem legalább részben az épület más részeiben kibocsátott hő is. Amint már az 5. fejezetben említettük, a jól megtervezett költségmegosztási szabályoknak figyelembe kell venniük ezt a tényt.

Attól függetlenül, hogy az egyes egységeken belüli hőkibocsátás mérése vagy becslése egyéni fogyasztásmérővel vagy fűtési költségmegosztóval történik, a tény, hogy a hő a belső elválasztókon keresztülráramolhat, jó indok arra, hogy az épületek teljes fűtési költségeit ne kizárólag az ilyen eszközökből leolvasott adatok alapján osszák meg. Gyakori (és helyes) gyakorlat, hogy a költségeknek csak egy bizonyos hányada alapul egyéni méréseken, és hogy a fennmaradó költségeket más tényezők (például a lakások alapterületének vagy térfogatának a teljes épület alapterületéhez, illetve fűtött térfogathoz viszonyított aránya) alapján osztják meg a lakók között. Akkor is ez a helyzet, ha az egyes egységek hőfogyasztásmérővel és nem fűtési költségmegosztóval vannak felszerelve. Szintén bevett gyakorlat, hogy az épületek közös helyiségeinek (lépcsőházak, folyosók stb.) fűtési költségeit az egyes egységek lakói között osztják meg. Az épülettechnikai berendezésekből származó veszteségeknek és a közös helyiségek fűtésének a költségeire általában nincs közvetlen hatással az egyéni felhasználói magatartás, és a tagállamok jellemzően a rögzített költségek között tüntetik fel ezeket a költségmegosztásról szóló szabályokban. A teljes fűtési költségek rögzített költségrészét általában úgy lehet beszédni, hogy a lakóknak az általuk elfoglalt ingatlan mérete (pl. alapterülete vagy térfogata) arányában kell fizetniük.

Amennyiben a megadott információk a fűtési költségmegosztóról leolvasott értékeken alapulnak, ennek úgy kell történnie, hogy az világos és hasznos legyen a hasznosító fogyasztó részére. A fűtési költségek megosztása magában foglalhatja például a fűtőtesttípusokra vonatkozó műszaki együtthatók és/vagy a lakás épületen belüli elhelyezkedésére vonatkozó korrekciós tényezők alkalmazását. Ezeket a paramétereket figyelembe kell venni a hasznosító fogyasztóknak nyújtott információkban.

7.4. Önleolvasás

Az eredeti energiahatékonysági irányelv kötelezi a tagállamokat, hogy gondoskodjanak a pontos és tényleges fogyasztáson alapuló számlázási adatokról „a VII. melléklet 1.1. pontjával összhangban”, amely viszont meghatározza a számlázás és a számlainformációk biztosításának bizonyos minimális gyakoriságát. A 10. cikk úgy rendelkezik, hogy „[e]nnek a kötelezettségnek eleget lehet tenni a végső felhasználó által végzett rendszeres leolvasáson alapuló rendszerrel is, amelynek keretében a végső felhasználó a mérőberendezés állását bejelenti az energiaszolgáltatóknak”. Ez például lehetővé teszi, hogy az éves elszámolásról szóló számla az ügyfél által az energiaszolgáltatóknak megküldött leolvasási adatokon alapuljon anélkül, hogy ez utóbbinak a fogyasztásmérő leolvasása érdekében fel kellene keresnie a helyszínt.

A távolról is leolvasható eszközökre történő áttéréssel összefüggésben az önleolvasás az idő múlásával elveszíti jelentőségét. A felülvizsgált energiahatékonysági irányelv azonban lehetővé teszi a hőenergia önleolvasását, de csak bizonyos körülmények között⁽³⁰⁾. Konkrétan, az önleolvasás nem megengedett a helyiségfűtés fűtési költségmegosztáson alapuló almerése esetén. Ez arra kötelezné a felhasználókat, hogy minden egyes fűtőtest leolvasását közöljék, és a jogalkotó ezt nem tartotta sem reálisnak, sem kívánatosnak.

A mérési vagy más almerési esetekben – mint például a hőfogyasztásmérővel felszerelt helyiségek fűtésének vagy hűtésének vagy a használatimelevíz-fogyasztásnak a mérése – az önleolvasás elvileg megengedett, ha az adott tagállam a kérdésben „úgy rendelkezik”. Más szóval, a távfűtő vállalatok, az épületkezelők és a hasznosító fogyasztók számára a 10a. cikk értelmében előírt információk biztosításáért felelős egyéb szervezetek nem hagyatkozhatnak önleolvasásra e kötelezettségek teljesítése érdekében, hacsak a szóban forgó tagállam a nemzeti átültetési intézkedésekben kifejezetten nem rendelkezett erről a lehetőségről.

7.5. Az adatok rendelkezésre állása és védelme

A 10a. cikk (2) bekezdésének a) pontja kimondja, hogy „...ha rendelkezésre állnak a hasznosító fogyasztó energiaszámláival és múltbeli fogyasztásával kapcsolatos információk vagy a hasznosító fogyasztó fűtési költségmegosztóról leolvasott értékei, akkor azokat a hasznosító fogyasztó kérésére hozzáférhetővé kell tenni az általa kijelölt energiahatékonysági szolgáltató számára”. Hasonló rendelkezést tartalmaz az eredeti energiahatékonysági irányelv is, de az új irányelv megszünteti az energiaszámlázással és a múltbeli fogyasztással vagy a fűtési költségmegosztóról leolvasott értékekkel kapcsolatos adatokhoz való hozzáférési joggal kapcsolatos kétségeket olyan esetekben, amikor almérőket alkalmaznak. Az almerésért felelős szerv – legyen az épületkezelő, almerési szolgáltató vagy bárki más – kérésre megfelelő és hasznos formátumban hozzáférést biztosít ezekhez az adatokhoz bármely egyedi hasznosító fogyasztó számára. Az almeréssel összefüggésben ezt konkrétan úgy kell értelmezni, hogy az magában foglalja a felhasználó saját készülékéről/készülékeiről történő eszközleolvasásokat és az egész berendezés leolvasási adatainak összegét, mivel az előbbi csak az utóbbival együtt lehet hasznos. Kérésre ezeknek az információknak tartalmazniuk kell olyan kulcsfontosságú műszaki paramétereket is, mint a fűtőtestekre alkalmazott teljesítménytényezők annak érdekében, hogy lehetővé tegyék a fűtési költségmegosztás kiszámításának független vizsgálatát vagy hitelességi ellenőrzését.

Ezzel egyidejűleg a 10a. cikk (2) bekezdésének a) pontja garantálja, hogy a távfűtési vagy távhűtési hálózatból egy almérővel mért többlakásos vagy több célra használt épület számára szolgáltatott energiát mérő fő fogyasztásmérőre vonatkozó számlainformációk közvetlenül elérhetőek legyenek az épületen belüli almerésért és költségmegosztásért felelős energiaszolgáltatók⁽³¹⁾ számára. Ez azért fontos, mert a pontos költségmegosztáshoz szükség van az összesített fogyasztási értékekhez való, megfelelő időben történő hozzáférésre. A számlainformációkhoz, többek között a mérési értékekhez való közvetlen és időben történő hozzáférés különösen fontos abban az esetben, ha az épületek almerése távolról is leolvasható eszközökkel történik, és ahol ennek megfelelően az éves szintűnél gyakoribb információszolgáltatásra van szükség. Ilyen esetekben a távfűtési/távhűtési hálózat ügyfele kérheti, hogy a fő fogyasztásmérőre vonatkozó információkat bocsássák egy általuk meghatározott energiahatékonysági szolgáltató rendelkezésére, amely lehet az almerési szolgáltatást nyújtó vállalat.

⁽³⁰⁾ A 10a. cikk (1) bekezdésének második albekezdése kimondja, hogy „[a] 9b. cikk szerinti, fűtési költségmegosztáson alapuló, almérővel mért fogyasztás esetét kivéve, amennyiben egy tagállam úgy rendelkezik, az említett kötelezettségnek eleget lehet tenni a végső felhasználó vagy a hasznosító fogyasztó által végzett rendszeres leolvasáson alapuló rendszerrel is, amelynek keretében azok a mérőberendezés állását bejelentik. A számla csak akkor alapulhat becsült fogyasztáson vagy tüntethet fel általánosítást, ha a végső felhasználó vagy a hasznosító fogyasztó az adott számlázási időszakra nem jelentette be a mérőberendezés állását.”

⁽³¹⁾ Az energiahatékonysági irányelv 2. cikkének 24. pontjának meghatározása alapján az „energiashékonysági szolgáltató” az a természetes vagy jogi személy, aki energiahatékonysági szolgáltatásokat nyújt vagy egyéb energiahatékonyság-javító intézkedéseket hajt végre a végső felhasználók létesítményeiben vagy helyiségeiben.

A 10a. cikk (2) bekezdésének c) pontja kimondja, hogy a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy „*valamennyi hasznosító fogyasztó a számlával együtt a VIIa. melléklet 3. pontjával összhangban egyértelmű és érthető tájékoztatást kapjon*”. Ennek a következményeit az alábbi 9.3. pont tárgyalja. Az energiaszolgáltatóval közvetlen/egyéni szerződéssel nem rendelkező hasznosító fogyasztók esetében a „számla” úgy is értelmezendő, hogy az a fűtési költségmegosztással kapcsolatos elszámolásra vagy bármely más rendszeres fűtési/hűtési/használatimegvíz-szolgáltatására vonatkozó, az ilyen szolgáltatások nyújtásáért felelős természetes vagy jogi személy nevében küldött bármilyen más rendszeres fizetési kérelemre vonatkozik⁽³²⁾.

Végezetül egy új rendelkezés (a 10a. cikk (2) bekezdésének d) pontja) hangsúlyozza, hogy a tagállamok „*a vonatkozó uniós joggal összhangban előmozdítják a kiberbiztonságot és biztosítják a hasznosító fogyasztók magánéletének és adatainak védelmét*”. Bár a rendelkezés nem határoz meg az uniós jogszabályok (mint például az általános adatvédelmi rendelet⁽³³⁾) alapján alkalmazandókon kívüli további konkrét kötelezettségeket, rávilágít arra, hogy a kiberbiztonság, valamint a magánélet és az adatok védelme a hőenergia fogyasztásának mérése, almerése, a fogyasztásmérők távolról történő leolvasása és a számlázás összefüggésében is jelentőséggel bír.

7.6. Az elektronikus számlainformációkhoz és számlákhoz való hozzáférés

Az eredeti energiahatékonysági irányelvhez hasonlóan az átdolgozott változat is kötelezi a tagállamokat, hogy biztosítják, hogy a végső felhasználónak lehetősége legyen az elektronikus számlainformációkat és számlázást választani (a 10a. cikk (2) bekezdésének b) pontja). Meg kell jegyezni, hogy a hivatkozás csak a végső felhasználókra, nem pedig a hasznosító fogyasztókra vonatkozik, ami azt jelenti, hogy a felülvizsgált energiahatékonysági irányelv az egyéni, almérővel mért fogyasztók számára nem biztosítja jogot arra, hogy az elektronikus változatot válasszák. Az uniós jogalkotó szándékosan döntött így, mert nem akarta korlátozni az adott épületben érdekelt feleket vagy a nemzeti hatóságokat, hogy maguk dönthessenek arról, hogy hogyan szervezik meg a számlainformációk és számlák almérővel mért ügyfelekhez történő eljuttatását.

8. A MÉRÉSI, FOGYASZTÁSI ÉS SZÁMLAINFORMÁCIÓKHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS KÖLTSÉGEI (11A. CIKK)

A felülvizsgált energiahatékonysági irányelv új 11a. cikke majdnem teljesen megegyezik az eredeti energiahatékonysági irányelv 11. cikkével. Néhány különbségre azonban fel kell hívni a figyelmet.

Egyrészt az új rendelkezés az almérővel rendelkező fogyasztók pontosított helyzetét tükrözi, ezért a hasznosító fogyasztóra, nem pedig a végső felhasználókra hivatkozik (emlékeztetve arra, hogy utóbbiak az előbbi, tágabb csoport részalmazát képezik).

Másrészt az új cikk (2) bekezdése mind a többlakásos, mind a több célra használt épületekre vonatkozik.

Harmadrészt a szöveg egy új (3) bekezdéssel egészül ki, amely pontosítja, hogy „*[a] (2) bekezdésben említett almérési szolgáltatások észszerű költségeinek biztosítása érdekében a tagállamok ösztönözhetik a versenyt ebben a szolgáltatási ágazatban olyan megfelelő intézkedések meghozatalával, mint például pályázati eljárások alkalmazásának vagy a szolgáltatóváltást megkönnyítő interoperábilis eszközök és rendszerek használatának az ajánlása vagy más módon történő népszerűsítése*”. Míg az e rendelkezésben említett intézkedések egyértelműen opcionálisak és végrehajtásuk nem kötelező a tagállamok számára, a jogalkotó hasznosnak ítélte a rendelkezést, mivel példákat hoz olyan konkrét intézkedésekre, amelyeket a tagállamok az almérési szolgáltatások biztosítása területén érvényesülő verseny ösztönzése céljából meghozhatnak a távolról is leolvasható eszközökre és rendszerekre történő áttérés költségeinek minimalizálása érdekében.

Végül az eredeti 11. cikk (2) bekezdését törölték, mert a felülvizsgált energiahatékonysági irányelv a hatályát a villamos energiára és gázra korlátozza, és mivel az eredeti 11. cikk (2) bekezdése csak a hőenergia almerésére vonatkozott, és helyébe most az új 11a. cikk (2) bekezdése lép.

⁽³²⁾ Ez magában foglalja az olyan rendszeres díjak kifizetésére irányuló kérelmeket is, amelyek között szerepelnek a 9b. cikk (1) bekezdésében említett típusú épületekben felmerülő meghatározott energiaköltségek, amennyiben az almerés nem bizonyult költséghatékonyan vagy műszakilag megvalósíthatónak.

⁽³³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet)(HL L 119., 2016.5.4., 1. o.). <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/2016-05-04?locale=hu>

A fentiekben tárgyalt szövegezési különbségeken kívül érdemes megvizsgálni egy másik fejleményt is a témával kapcsolatban. 2018 áprilisában egy finn bíróság előzetes döntéshozatal iránti kérelmet nyújtott be a Bírósághoz⁽³⁴⁾. Röviden a feltett kérdés az volt, hogy az ingyenes számlázással kapcsolatos kötelezettséget úgy kell-e érteni, hogy az megakadályozza, hogy az elektronikus számlát kapó ügyfelek engedményekben részesüljenek. A 2013-as iránymutató feljegyzésében⁽³⁵⁾ a Bizottság kijelentette, hogy az ingyenes számlázás követelménye nem akadályozza meg, hogy az adott számlázási módszert választó ügyfelek számára árengedményeket kínáljanak. 2019. május 2-i ítéletében a Bíróság hasonló véleményt fogalmazott meg. Arra a következtetésre jutott, hogy a 11. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy olyan körülmények között, mint amelyek az alapeljárás tárgyát képezik, az nem zárja ki a villamosenergia-hálózati díjakra vonatkozó, a villamosenergia-kiskereskedelmi vállalat által kizárólag olyan végső felhasználók esetében nyújtott kedvezményt, akik az elektronikus számlázást választották.

9. A FOGYASZTÁSI ÉS SZÁMLAINFORMÁCIÓKRA VONATKOZÓ KÖVETELMÉNYEK

9.1. Tényleges fogyasztáson alapuló éves számlázás

Az új VIIa. melléklet előírja, hogy „[a]nnak érdekében, hogy a hasznosító fogyasztók szabályozhassák saját energiafogyasztásukat, legalább évente egyszer a tényleges fogyasztáson vagy a fűtési költségmegosztóról leolvasott értékeken alapuló számlázást kell végezni”. Az eredeti energiahatékonysági irányelv VII. melléklete igen hasonló követelményt fogalmaz meg, de a VIIa. melléklet megfogalmazása hasznosító fogyasztókra hivatkozik (és így az almérővel rendelkező fogyasztókra vonatkozik). Továbbá a VII. mellékletben található angol „should” (kellene) segédige helyébe a VIIa. mellékletben a követelmény kötelező jellegét kifejező „shall” segédige lép. Ahogy a 7.2. pontban már említettük, érdemes kiemelni, hogy al mérés esetében azt a követelményt, hogy a fogyasztási és számlainformációk a tényleges fogyasztáson vagy a fűtési költségmegosztóról leolvasott értékeken alapuljanak nem lehet úgy értelmezni, hogy a helyiségek fűtéséhez vagy hűtéséhez kapcsolódó költségeket kizárólag az egyéni fogyasztásmérőkről vagy fűtési költségmegosztókról leolvasott értékek alapján kell megállapítani.

A követelmény lényegében azt biztosítja, hogy a hőenergia hasznosító fogyasztóit évente legalább egyszer tájékoztassák tényleges fogyasztásukról, és hogy a fogyasztás után teljesítendő kifizetéseiket ennek megfelelően számítsák ki vagy módosítsák, például a tényleges esedékes összeg és a rendszeres, átalányösszegű, nem a tényleges fogyasztáson vagy a fűtési költségmegosztókról leolvasott értékeken alapuló kifizetések alapján kifizetett összegek közötti különbségek kiegyenlítésével.

9.2. Gyakori fogyasztási vagy számlainformációk

9.2.1. Azok az esetek, amikor éves szintűnél gyakoribb információnyújtás szükséges

Az energiahatékonysági irányelv felülvizsgálatára irányuló javaslat egyik fő célkitűzése annak meghatározása volt, hogy a hasznosító fogyasztókat milyen gyakorisággal tájékoztassák tényleges hőenergia-fogyasztásukról, amit az új VIIa. melléklet 2. pontja tükröz.

Az eredeti energiahatékonysági irányelv értelmében az éves szintűnél gyakoribb információnyújtás abban az esetben kötelező, ha az „műszakilag megvalósítható és gazdasági szempontból indokolt”. A felülvizsgált irányelv úgy egyszerűsítette ezt a feltételt, hogy a követelmények akkor alkalmazandók, ha „távolról is leolvasható fogyasztásmérők vagy fűtési költségmegosztók vannak felszerelve”.

E feltétel teljesülését az egyes tagállamok arra vonatkozó döntésének fényében kell értékelni, hogy milyen típusú eszközök minősülnek távolról leolvashatónak (lásd a 6.1. szakaszt).

Lehetséges, hogy egy épületben távolról is leolvasható és távolról nem leolvasható eszközök egyaránt megtalálhatók. Ezeket a helyzeteket eseti alapon kell megvizsgálni.

⁽³⁴⁾ Lásd a C-294/18. sz. ügyet. <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=203750&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=1938672>.

⁽³⁵⁾ Bizottsági szolgálati munkadokumentum – Iránymutató feljegyzés a fogyasztásmérésről, számlainformációkról, valamint a fogyasztásmérési és számlainformációkhoz való hozzáférés költségeiről szóló 9–11. cikkekhez, 50–52. pont (SWD/2013/0448 final).

Például: távfűtési rendszerből ellátott többlakásos épületekben, ahol az egyes épületrészekben felszerelt készülékek távolról is leolvasható fűtési költségmegosztók vagy fogyasztásmérők, lehetséges, hogy az épület fő fogyasztásmérője, amely a szolgáltatott vagy elfogyasztott teljes hőmennyiséget méri, nem távolról leolvasható. Ebben az esetben a teljes értékű fűtési költségmegosztási számítás elvileg csak akkor lehetséges, ha a fő fogyasztásmérőről történő leolvasások is rendelkezésre állnak. Hasonló helyzet alakulhat ki olyan épület esetében is, amelyben közös gáz- vagy olajkazan működik: az egyes éves időszaknál gyakoribb időszakokra vonatkozó összesített fogyasztás pontos értéke ebben az esetben sem feltétlenül áll rendelkezésre, ha a fő gázfogyasztásmérő távolról nem leolvasható, vagy ha az olajtartály vagy az égőfej nem rendelkezik olyan olajmérővel, amely lehetővé teszi a fogyasztás távolból történő leolvasását. Ilyen esetekben azonban még mindig van lehetőség a hőmennyiség-megosztás kiszámítására az egyes eszközökről leolvasott értékek felhasználásával és a becslést teljes fogyasztásra történő extrapolálásával. Ekkor felmerülhet a kérdés, hogy miként egyeztethető össze a 10a. cikk (1) bekezdésében szereplő azon követelmény, hogy „a fogyasztási és számlainformációk a VIIa. melléklet 1. és 2. pontjával összhangban megbízhatóak és pontosak legyenek és a tényleges fogyasztáson vagy a fűtési költségmegosztóról leolvasott értékeken alapuljanak” azzal a ténnyel, hogy az összesített fogyasztásra vonatkozó (távolról is leolvasható gázmérő felszerelésével, a fő gázfogyasztásmérő gyakoribb kézi leolvasásával, összekapcsolt olajmérő felszerelésével stb. biztosított), éves szintűnél gyakoribb értékek hiányában a fűtési költségek megosztásának kiszámítása csak közelítőleg lehetséges. A Bizottság álláspontja szerint a fő fogyasztásmérő éves szintűnél gyakoribb leolvasásának hiánya nem indokolja, hogy az almérővel rendelkező felhasználók ne kapjanak az éves szintűnél gyakoribb fogyasztási információkat mindaddig, amíg a körülmények alapján észszerűen meg tudják becsülni/megközelítően meg tudják állapítani a költségmegosztás kiszámítását. Ilyen esetekben egyszerűen egyértelművé kell tenni, hogy az évesnél gyakoribb értékek részben becsletek/extrapoláltak. Az évesnél gyakoribb információk értéke nagy valószínűséggel többet nyom a latba a fogyasztó számára, mint az összesített fogyasztási érték hiányából eredő némileg kisebb pontosság.

Másrészt, ha egy almérővel rendelkező épület távolról is leolvasható fő fogyasztásmérővel van felszerelve a távfűtési/távhűtési hálózat irányában, de az épületben az almérésre használt eszközök távolról nem leolvashatók, akkor a VIIa. melléklet 2. pontjában szereplő feltétel az almérővel rendelkező hasznosító fogyasztók tekintetében nem teljesül. Ezzel ellentétben a feltétel teljesülne a távfűtési/távhűtési hálózatra és fogyasztójára/az épület egészére nézve. Ebben az esetben a VIIa. melléklet 2. pontjának megfelelően az épületszintű információkat a végső felhasználó rendelkezésére kell bocsátani.

Egy másik példa lehet az olyan, almérővel felszerelt épület, ahol a fűtési költségmegosztók távolról is leolvashatók, de a használatimelegvíz-mérők nem. Ebben az esetben minden egyes szolgáltatás külön kezelhető, és az évesnél gyakoribb információk a helyiségfűtés esetében biztosíthatók, de a használati meleg víz esetében nem.

9.2.2. Kötelező minimális gyakoriság

A fentiekben ismertetett egyszerűsített feltételrendszer eredményeképpen távolról is leolvasható eszközök rendelkezésre állása esetén a hasznosító fogyasztók számára gyakori információkat kell biztosítani, amelyek lehetnek akár számlainformációk, akár egyszerűen fogyasztási információk. A módosító irányelv hatálybalépése, azaz 2020. október 25. után 22 hónappal az előírt minimális gyakoriság hasonló lesz az eredeti energiahatékonysági irányelvben előírthoz, azaz „a számlainformációkat [...] legalább negyedévente a végső felhasználó⁽³⁶⁾ rendelkezésére kell bocsátani, ha az ezt kéri, vagy ha az elektronikus számlázást választotta, egyéb esetben pedig évente kétszer”. 2022. január 1-jétől a minimális gyakoriság havi szintű lesz.

9.2.3. Fűtési/hűtési idényen kívüli mentességek

A fűtési/hűtési idényen kívüli időszakban a fűtés és a hűtés mentesülhet a havi információnyújtásra vonatkozó követelmény alól. Az, hogy mi minősül fűtési vagy hűtési idénynek, a helyszíntől és a joghatósággal rendelkező területtől függ, illetve épületenként változhat. A havi kötelezettség alóli mentesség lehetősége úgy értendő, hogy lehetőség nyílik az információszoolgáltatás felfüggesztésére abban az időszakban, amikor az épület közös berendezése nem biztosít helyiségfűtést vagy -hűtést.

⁽³⁶⁾ A „hasznosító fogyasztó” helyett ebben az esetben a „végső felhasználó” kifejezés használata azt tükrözi, hogy az energiahatékonysági irányelv nem írja elő, hogy az almérővel rendelkező fogyasztóknak jogukban álljon elektronikus számlázást választani, vö.: 7.6. pont). Almérővel felszerelt épületekben az épületen belüli végső felhasználó választhatja az elektronikus számlázást és ezáltal jogosult arra, hogy negyedévente az évesnél gyakoribb információkat kapjon, de ez nem jelenti automatikusan azt, hogy az épületek egyéni lakói (akik hasznosító fogyasztók, de nem végső felhasználók) 2022. január 1. előtt évente több mint kétszer jogosultak az ilyen tájékoztatásra.

9.2.4. Az információnyújtás és az információk hozzáférhetővé tétele közötti különbségtétel

A kötelezettség, amely szerint amennyiben távolról is leolvasható fogyasztásmérők vagy fűtési költségmegosztók vannak felszerelve, a tényleges fogyasztáson vagy a fűtési költségmegosztóról leolvasott értékeken alapuló fogyasztási vagy számlainformációkat évente többször a hasznosító fogyasztók rendelkezésére kell bocsátani, kérdéseket vehet fel azzal kapcsolatban, hogy mi minősül megfelelőnek. A Bizottság megjegyzi, hogy a jogalkotó szándékosan nyitva hagyta az információk rendelkezésre bocsátásának eszközeit, miközben egyértelműen különbséget tett az információnyújtás és a rendelkezésre bocsátás között.

Az alapkövetelmény a fogyasztónak történő információszolgáltatás. Ez történhet papíralapon vagy elektronikus úton, például e-mailben. Az információkat az interneten (és különböző felületeken, mint például internetes portálok vagy okostelefonos alkalmazásokon) keresztül is hozzáférhetővé lehet tenni, de ilyen esetekben a hasznosító fogyasztót valamilyen módon, az előírt rendszeres időközönként értesíteni kell, ellenkező esetben nem tekinthető úgy, hogy a hasznosító fogyasztó részére információszolgáltatás történt, hanem azt csupán hozzáférhetővé tették. Az információk pusztán hozzáférhetővé tétele úgy, hogy a hasznosító fogyasztó majd maga megtalálja azokat, nem lenne összhangban a felülvizsgált energiahatékonysági irányelv ezen részének átfogó célkitűzésével, nevezetesen azzal, hogy felhívja a hasznosító fogyasztók figyelmét a fogyasztásukra.

Erre az árnyalatnyi, ám fontos különbségtételre azért is fontos rávilágítani, mert a jogalkotó a rendszeres időközönként történő információszolgáltatással kapcsolatos alapkövetelmény után lehetőséget biztosított az információk interneten történő opcionális további hozzáférhetővé tételére is: „Ezt hozzáférhetővé lehet tenni az interneten is, és az alkalmazott mérőeszközök és rendszerek által lehetővé tett gyakorisággal frissíteni kell”. Az „is” kifejezés nem arra utal, hogy „valami helyett”, hanem további lehetőséget jelöl. Bármely más értelmezés túl nagy mozgásteret hagyna az olyan rendszerek kialakítása és használata terén, amelyek nem tesznek lehetővé gyakori visszajelzést, ezáltal megkerülve az alapkövetelményt és ellehetetlenítve az átdolgozott energiahatékonysági irányelv egyik kulcsfontosságú céljának elérését. Ezt az értelmezést támasztja alá a VIIa. melléklet 3. pontjában szereplő „is elérhetővé tehető” megfogalmazás, ahol a jogalkotó szándéka egyértelműen az volt, hogy a rendelkezések alternatívát jelentsenek. Röviden tehát az információk interneten történő „hozzáférhetővé tétele” nem alternatívát jelent és nem elégséges eszköze a VIIa. melléklet 2. pontja szerinti, éves szintűnél gyakoribb információszolgáltatásra vonatkozó követelményeknek való megfelelésnek, kivéve ha az a hasznosító fogyasztók előírt időközönként valamilyen formában történő aktív értesítésével párosul.

9.2.5. Az évenkéntinél gyakoribb fogyasztási vagy számlainformációk tartalma

Amint azt a 7.3. szakaszban említettük, a felülvizsgált energiahatékonysági irányelv rugalmasságot biztosít a VIIa. melléklet 2. pontja szerint évente többször nyújtandó információk jellege tekintetében.

Minimumkövetelményként alapvető információkat kell nyújtani a tényleges fogyasztás (vagy a fűtési költségmegosztóról történő leolvasások) alakulásáról. Ez például kombinálható arra vonatkozó becslésekkel, hogy a megfigyelt tendencia hogyan befolyásolhatja a hasznosító fogyasztó jövőbeli fogyasztását, és hogy mekkora lenne a számlája, ha a fogyasztás ugyanígy folytatódna.

Amennyiben a számlázásra a VIIa. melléklet 2. pontja szerinti információnyújtással egyidejűleg kerül sor, az e melléklet 3. pontjának rendelkezései határozzák meg a számlainformációk tartalmára vonatkozó minimumkövetelményeket.

9.3. A számlán feltüntetendő minimális információk

A VIIa. melléklet 3. pontja meghatároz a számlán feltüntetendő bizonyos olyan minimális információkat, amelyeknek a számláikon vagy azokhoz csatoltan a hasznosító fogyasztók rendelkezésére kell állniuk, eltérő követelményeket állapítva meg attól függően, hogy a számla tényleges fogyasztáson vagy a fűtési költségmegosztóról leolvasott értékeken alapul. Érdemes megjegyezni, hogy azok a hasznosító fogyasztók, akik az épületek azon részeiben laknak, amelyek nincsenek felszerelve egyéni fogyasztásmérőkkel vagy fűtési költségmegosztókkal, vagy akik a rezsiköltséget is magában foglaló bérleti díjat fizetnek, lehetséges, hogy soha nem kapnak a tényleges fogyasztáson vagy a fűtési költségmegosztóról leolvasott értékeken alapuló számlákat. A rezsiköltséget is magában foglaló bérleti díjat fizető bérlők lehetséges, hogy egyáltalán nem is kapnak közüzemi számlákat, így a 10a. cikkben vagy a VIIa. mellékletben foglalt egyetlen követelmény sem alkalmazandó.

Az eredeti energiahatékonysági irányelv VII. mellékletéhez képest az új VIIa. melléklet megfogalmazása egyértelműbben tükrözi a benne foglalt követelmények kötelező jellegét, például olyan minősítő kifejezések kihagyásával, mint „adott esetben” vagy „lehetőség szerint”⁽³⁷⁾.

A VIIa. melléklet teljesen új elemeket is tartalmaz, beleértve azon kötelezettséget, hogy a számláknak tartalmazniuk kell „a tagállamokban alkalmazandó, vonatkozó panasztételi eljárásokkal, az ombudsman által nyújtott szolgáltatásokkal vagy alternatív vitarendezési mechanizmusokkal kapcsolatos” információkat. E követelmény átültetése során a tagállamoknak nyilvánosan meg kell határozniuk, hogy jogi szempontból mely ombudsman által nyújtott szolgáltatások vagy alternatív vitarendezési mechanizmusok⁽³⁸⁾ az esetlegesen illetékesek a fogyasztásméréssel, az alméréssel, a számlázással és a költségmegosztással kapcsolatos panaszok és viták kezelésében, hogy az energiaszolgáltatók és a számlákat kiállító egyéb felek számláikon feltüntethessék ezeket az információkat.

9.3.1. Tényleges fogyasztáson vagy fűtési költségmegosztóról leolvasott értékeken alapuló számlázás

A tényleges fogyasztáson vagy eszközökről leolvasott értékeken alapuló számlán vagy azzal együtt hozzáférhetővé tett egyéni információk tételek részben a meglévő VII. mellékleten alapulnak, részben újak.

Bár nem mindegyik szorul külön magyarázatra, néhány szempontot érdemes kiemelni.

Az eredeti energiahatékonysági irányelvhez hasonlóan a VIIa. melléklet 3. pontjának a) alpontja „tényleges árakra” hivatkozik. Távfűtési vagy távhűtési szolgáltatások végső felhasználói számára ez általában a teljes fizetendő ár meghatározását jelenti, valamint annak különböző összetevőit, mint például a fogyasztással kapcsolatos, a kapacitással kapcsolatos és a rögzített díjak/árak. Almérők esetében ez magában foglalja legalább a fizetendő fűtési költségből való egyéni részesedést, valamint az eszközökről leolvasott értékeket és annak az épületnek az összesített értékeit, amelyből származnak.

Az előző évek azonos időszakában mért fogyasztással való összehasonlítás tekintetében (a 3. pont c) alpontja) meg kell jegyezni azt a kötelezettséget, hogy ezt grafikus formában, az éghajlati viszonyok szerinti kiigazítással kell rendelkezésre bocsátani. Tekintettel az adatvédelemre és a magánélet védelmére vonatkozó követelményekre (lásd még a 7.5. pontot), ezt a követelmény úgy kell értelmezni, hogy csak az aktuális lakó, azaz ugyanazon hasznosító fogyasztó által fogyasztott energiával kapcsolatos információkra vonatkozik, akinek az információt a rendelkezésére kell bocsátani.

Az éghajlati viszonyok szerinti kiigazítás érdekében szükséges lehet feltevéseket megfogalmazni a használatimelegvíz-előállításra felhasznált energia arányára vonatkozóan, amennyiben ezt az energiát nem a helyiségfűtési szükségletektől elkülönítve mérik. Továbbá szükség van a helyspecifikus vagy reprezentatív kültéri hőmérsékleti adatokra azoknak a fűtést igénylő napoknak (HDD-k) vagy hűtést igénylő napoknak (CDD-k) a kiszámításához, amelyeket az éghajlati viszonyok szerinti kiigazításhoz használnak. Ahhoz, hogy ezeket fel lehessen használni számlainformációs célokra, az ilyen adatoknak jelentős késedelem nélkül rendelkezésre kell állniuk. A tagállamoknak és a számlainformációk nyújtásáért felelős feleknek meg kell határozniuk az ilyen adatok rendelkezésre álló forrásait, amelyek feltehetően lehetnek nemzeti, regionális, helyi szintűek vagy épületspecifikusak (ha például az épület olyan kültéri érzékelővel van felszerelve, amelyből méréseket lehet lekérdezni). Az említett feleknek ezenkívül átláthatóságot kell biztosítaniuk az éghajlati viszonyok szerinti kiigazítás elvégzéséhez használt módszertannal kapcsolatban⁽³⁹⁾.

Az alkalmazott energiaszerkezettel kapcsolatos információk tekintetében viszonylag egyértelmű lesz a helyzet a legtöbb saját közös kazánal felszerelt többlakásos/több célra használt épület esetében, különösen akkor, ha ezeket mindig ugyanolyan típusú tüzelőanyaggal üzemeltetik. Többféle tüzelőanyaggal működtetett kazánok esetében, vagy például abban az esetben, ha a beüzemelés során kísérleti tüzelőanyagot használnak, az éves átlagértékek megfelelőek lennének a követelményeknek való megfelelés céljából. Amennyiben az épületek energiaellátását távfűtési vagy távhűtési hálózatokról biztosítják, ugyanezen rendelkezés értelmében az a jogi vagy természetes személy jogosult arra, hogy tájékoztatást kapjon a távfűtési/távhűtési szolgáltatás biztosításához felhasznált energiaszerkezettel kapcsolatban, aki a végső felhasználó. A többlakásos/több célra használt épületekben ez az információ ezután felhasználható arra, hogy az energiaszerkezettel kapcsolatos tájékoztatást nyújtsanak⁽⁴⁰⁾ az egyes egységekben lakó hasznosító fogyasztóknak.

⁽³⁷⁾ Legalább két esetben ez nem történt meg következetesen minden nyelvi változatban. A Bizottság úgy véli, hogy ezen következetlenségek megszüntetésére hivatalos helyesbítést kell kiadni. A bizottsági javaslatban foglalt szándék e tekintetben egyértelmű volt, vö. a hatásvizsgálat 4.3.2. pontjának 1.3.3. alpontját (Bizottsági szolgálati munkadokumentum, SWD(2016) 405 final).

⁽³⁸⁾ Például az itt felsoroltak: <https://ec.europa.eu/consumers/odr/main/?event=main.adr.show2>.

⁽³⁹⁾ A fokbanak kiszámítására nem létezik egyetemes szabvány, és jobb alternatívák hiányában a tagállamok ösztönözhetik vagy megkövetelhetik az Eurostat által használt módszertan alkalmazását. Vö.: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/nrg_chdd_esms.htm (3.4. pont).

⁽⁴⁰⁾ A tájékoztatás az almérővel mért fogyasztók/hasznosító fogyasztók tájékoztatásért felelős személy feladata a tagállamok által a 10a. cikk (3) bekezdése alapján hozott határozatoknak megfelelően.

Az energiaszerkezettel kapcsolatos információnyújtás módja felhasználható a megújuló energia távfűtésben és távhűtésben felhasznált részarányával kapcsolatos információszolgáltatásra is, ezáltal részben eleget téve a megújuló energiaforrásokról szóló felülvizsgált irányelv (RED II) ⁽⁴¹⁾ 24. cikkének (1) bekezdése által a tagállamok számára meghatározott kötelezettségnek, amely szerint „[a] tagállamok gondoskodnak arról, hogy a végső fogyasztók könnyen hozzáférhető módon – például a szolgáltatók weboldalain, az éves számláikon vagy kérésre – tájékoztatást kapjanak az őket kiszolgáló távfűtési és távhűtési rendszerek energiahatékonyságáról és arról, hogy azok milyen részarányban használnak megújuló energiát”. A RED II nem határozza meg a „végső fogyasztók” fogalmát, de a Bizottság értelmezése szerint a „hasznosító fogyasztó” kifejezés, ahogy azt a felülvizsgált energiahatékonysági irányelv alkalmazza, teljes mértékben lefedi a RED II irányelv 24. cikkének (1) bekezdésében használt „végső fogyasztók” fogalmát. Konkrétan mindkét kifejezés magában foglalja a távfűtéses/távhűtéses többlakásos/több célra használt épületekben található egyéni egységek lakóit még abban az esetben is, ha nem állnak egyéni vagy közvetlen szerződéses viszonyban a szolgáltatóval ⁽⁴²⁾. Ezért a fogyasztási és számlainformációknak az energiahatékonysági irányelv keretében történő biztosítása felhasználható a megújuló energia távfűtésben és távhűtésben felhasznált részarányával kapcsolatos, a RED II által előírt információszolgáltatásra is. Ez költség-hatékony módja lehet mind az energiahatékonysági irányelv, mind a megújuló energiaforrásokról szóló felülvizsgált irányelv vonatkozó rendelkezéseinek történő megfelelésnek, mivel az energiaszerkezettel kapcsolatos információknak tartalmazniuk kell a megújuló energia részarányát, amennyiben az része az energiaszerkezetnek.

A megújuló energia távfűtési és távhűtési rendszereken belüli részarányával kapcsolatos tájékoztatásra vonatkozó követelmények ily módon történő teljesítése egyértelmű lenne és így elkerülhetővé tenné az esetleges jogi kifogásokat, ha az energiaszerkezettel kapcsolatos információk tartalmaznák a megújuló energia kategóriáját (és típusának/típusainak lehetséges megjelölését) az energiaszerkezettel kapcsolatos információkban úgy, hogy annak értéke nulla (0), amennyiben nincs megújuló összetevő.

Az energiaszerkezet olyan közzététele, amely megjelöli a fűtési vagy hűtési szolgáltatás megújuló összetevőjét, nem teljes mértékben tenne eleget a RED II irányelv 24. cikkének (1) bekezdésében foglalt követelménynek, kivéve ha a távfűtési és/vagy távhűtési rendszerek energiateljesítményéről szóló információkat is tartalmazza.

Ami az információszolgáltatás módját illeti, az energiahatékonysági irányelv VIIa. melléklete 3. pontjának b) alpontjában és a RED II irányelv 24. cikkének (1) bekezdésében foglalt követelmények valamelyest eltérőek. Az előbbi valamivel szigorúbb abban az értelemben, hogy az energiaszerkezettel kapcsolatos információkat „a számláikon vagy azokhoz csatoltan” kell biztosítani, míg a RED II irányelv lehetőséget biztosít arra, hogy a megújuló energia részarányával és az energiateljesítménnyel kapcsolatos információszolgáltatás „könnyen hozzáférhető módon” a szolgáltató honlapján vagy kérésre történjen. Ezzel szemben a RED II irányelvben foglalt követelmény némileg szigorúbb abban az értelemben, hogy minden végső fogyasztóra vonatkozik, míg az energiahatékonysági irányelv követelménye csak a tényleges fogyasztáson vagy a fűtési költségmegosztóról leolvasott értékeken alapuló számlázás tekintetében érvényes.

A kapcsolódó éves üvegházhatásúgáz-kibocsátásra vonatkozó információk tekintetében számos kérdés merül fel annak függvényében, hogy az energiaellátás egyetlen tüzelőanyag-forrásból, például az épületben található közös gáz- vagy olajkazánból, vagy távfűtési vagy távhűtési rendszerből származik-e. Mindkét esetben figyelmet kell fordítani arra, hogy hogyan és milyen mértékben jelennek meg az épületben vagy a hálózatban bekövetkező hatékonysági veszteségek hatásai, és milyen mutatókat használnak (azaz abszolút vagy relatív/fajlagos (kgCO₂e/kJ), összesített vagy lakásonkénti stb.).

A távfűtés- és távhűtés-üzemeltetőknek rendelkezésre kell bocsátaniuk legalább a hálózat kiszámlázott/szállított energiaegységre jutó átlagos éves kibocsátását (beleértve a hálózati veszteségek hatásait is) annak érdekében, hogy kiszámíthatóak legyenek az adott végső felhasználóra jutó vonatkozó abszolút kibocsátások.

Ennek alapján vagy az épület saját tüzelőanyag-fogyasztása alapján az almérővel rendelkező fogyasztók tájékozódhatnak az abszolút kibocsátásból való részesedésükről (kg) ÉS relatív/fajlagos átlagos kibocsátásukról, például a távfűtés összetétele vagy a felhasznált tüzelőanyag, valamint – adott esetben – a helyi megújuló energiaforrások figyelembevételével.

⁽⁴¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2001 irányelve (2018. december 11.) a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról (HL L 328., 2018.12.21., 82. o.).

⁽⁴²⁾ Ennek megfogalmazása egyértelmű a felülvizsgált energiahatékonysági irányelvben (lásd még a 7.1. pontot). A RED II irányelv angol változata esetében a 24. cikk (2) bekezdésében a szűkebb értelmű „customer” (fogyasztó) kifejezésből arra lehet következtetni, hogy a jogalkotó szándéka az volt, hogy különbséget tegyen a 24. cikk (1) bekezdésében és a 24. cikk (2) bekezdésében foglalt kötelezettségek hatálya között.

A tagállamok minden esetben korlátozhatják az üvegházhatásúgáz-kibocsátással kapcsolatos információszolgáltatási követelmény hatályát oly módon, hogy az csak az olyan távfűtési rendszerekből való szolgáltatásokra vonatkozzon, amelyek teljes névleges bemenő hőteljesítménye meghaladja a 20 MW-ot. Amennyiben egy tagállam így dönt, ez lehetővé teszi különösen a kis- és közepes méretű távfűtési hálózatok és a saját kazánnal és almérővel rendelkező épületek számára, hogy mentesüljenek az ilyen információk rendelkezésre bocsátásának kötelezettsége alól. Hangsúlyozni kell, hogy az információszolgáltatási követelmény hatályának korlátozására vonatkozó e lehetőség nem vonatkozik az energiaszerkezettel kapcsolatos tájékoztatásra, hanem csak a kapcsolódó éves üvegházhatásúgáz-kibocsátására vonatkozó információkra.

Azokban a távfűtési vagy távhűtési rendszerekben, ahol a fogyasztóknak lehetőségük van arra, hogy adott energiaszerkezetből (pl. 100 % megújuló forrásból) származóként vagy a rendszer átlagától eltérő üvegházhatásúgáz-kibocsátásúként értékesített „zöld” termékeket válasszanak, ott ezt figyelembe kell venni a kétszeres beszámítás és a félrevezető fogyasztói tájékoztatás elkerülése érdekében. Az ilyen értékesítéseket ki kell zárni az átlagos energiaszerkezet vagy az üvegházhatásúgáz-kibocsátás mennyiségének végső fogyasztók részére történő kiszámításakor. Ennek elmulasztása az uniós fogyasztóvédelmi jogszabályok megsértésének minősülhet ⁽⁴³⁾.

A VIIa. melléklet 3. pontjának f) alpontja előírja a felhasználó fogyasztásának egy átlagos normál vagy viszonyítási alapként figyelembe vett, ugyanazon felhasználói kategóriába tartozó hasznosító fogyasztóval történő összehasonlításait, ezért a tagállamoknak ki kell dolgozniuk vagy ki kell dolgoztatniuk a megfelelő viszonyítási alapokat és felhasználói kategóriákat. Almérés esetén az almérést biztosító szolgáltatók releváns és pontos referenciaértékeket bocsáthatnak rendelkezésre a portfólióikban megtalálható épületekből származó adatok alapján. Elektronikus számlázás esetén az ilyen összehasonlításokat online is rendelkezésre lehet bocsátani, és ebben az esetben ezeket a számlákon belül meg kell jelölni. Papíralapú számlák esetében az összehasonlításokat természetesen a tényleges számlával együtt kell megadni, csakúgy, mint más, kötelezően feltüntetendő elemek esetében.

9.3.2. *Nem tényleges fogyasztáson vagy fűtési költségmegosztóról leolvasott értékeken alapuló számlázás*

Jelenleg (legalábbis azokban az esetekben, amikor távolról is leolvasható eszközök nem állnak rendelkezésre) általános gyakorlat a rendszeres/éves szintűnél gyakoribb számláknak az éves fogyasztás átalányjellegű becslése alapján történő meghatározása. Az ilyen számláknak nem kell tartalmazniuk a fent felsorolt összes elemet, de „*egyértelmű és érthető magyarázatot kell magukban foglalniuk a számlán szereplő összeg kiszámításának módjára vonatkozóan, továbbá tartalmazniuk kell legalább [a VIIa. melléklet 3. pontján belül] a d) és az e) pontban említett információkat*”. Ezek a követelmények azokban az esetekben is érvényesek, amikor a számlák soha nem a tényleges fogyasztáson/fűtési költségmegosztóról leolvasott értékeken alapulnak. Ez lesz a helyzet az almérővel nem rendelkező olyan többlakásos vagy több célra használt épületekben lakó egyéni hasznosító fogyasztók esetében, ahol az energiaköltségeket kizárólag más paramétereken, például alapterületen, térfogaton stb. alapuló rendszeres díjak vagy fűtési költségelszámolás révén terhelik rá a hasznosító fogyasztókra.

⁽⁴³⁾ Lásd még SWD(2016) 163 final, 2016. május 25.: Bizottsági szolgálati munkadokumentum: Iránymutatás a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló 2005/29/EK irányelv végrehajtásához/alkalmazásához.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A52016SC0163>

ISSN 1977-0731 (elektronikus kiadás)
ISSN 1725-5090 (nyomtatott kiadás)

Az Európai Unió Kiadóhivatala
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

HU